

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı

20 Şubat 2024 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, önceki dönemlerde Komisyon çalışmalarına katkı sunmuş herkese teşekkür ettiğine, Komisyonun bugünkü gündemine, görüşülecek kanun teklifine, Komisyonun yapacağı çalışmaların hayırlı sonuçlara vesile olmasını temenni ettiğine ve teklifin görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Plan ve Bütçe Komisyonu Toplantı Salonu'ndaki sandalye sayısının kullanılan salondakinden daha az olduğuna ve toplantıya aynı salonda devam edileceğine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin verdiği Anayasa'ya aykırılık önergesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Karabük Milletvekili Cem Şahin, İstanbul Milletvekili Şengül Karşlı

ve 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2023)

IV. – AÇIKLAMALAR

1.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Komisyon toplantısının yapıldığı salonda zor yer bulabildiklerine ve toplantının Plan ve Bütçe Komisyonu Toplantı Salonu'na alınmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

2.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, Komisyon toplantısının yapıldığı salondaki sıkışıklığa, sorunun çözümüne ilişkin mekânların bulunduğu ve danışmanların salondan çıkarılması suretiyle çözüm üretmenin doğru olmadığına ilişkin açıklaması

3.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, toplantı salonundaki koşullara ve bu koşullar altında toplantıya nasıl devam edileceğinin tartışılması gerektiğine ilişkin açıklaması

4.- Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'un, muhalefet partilerinin temsilcileri olarak Hükûmetin getirdiği ama hukuk düzeninde olumlu sonuçlar yaratacağını düşündükleri hükümlere oy birliğiyle destek verdiklerine ancak kendilerinin verdikleri önergelerin partizan saiklerle reddedildiğine ilişkin açıklaması

ADALET KOMİSYONU

1'inci Toplantı

20 Şubat 2024 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adalet Komisyonu saat 15.08'de açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel,

Önceki dönemlerde Komisyon çalışmalarına katkı sunmuş herkese teşekkür ettiğine, Komisyonun bugünkü gündemine, görüşülecek kanun teklifine, Komisyonun yapacağı çalışmaların hayırlı sonuçlara vesile olmasını temenni ettiğine ve teklifin görüşülme usulüne,

Plan ve Bütçe Komisyonu Toplantı Salonu'ndaki sandalye sayısının kullanılan salondakinden daha az olduğuna ve toplantıya aynı salonda devam edileceğine,

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin verdiği Anayasa'ya aykırılık önergesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Karabük Milletvekili Cem Şahin, İstanbul Milletvekili Şengül Karşı ve 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin (2/2023) tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak maddelerine geçildi.

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, Komisyon toplantısının yapıldığı salonda zor yer bulabildiklerine ve toplantının Plan ve Bütçe Komisyonu Toplantı Salonu'na alınmasını talep ettiklerine,

Muğla Milletvekili Cumhur Uzun, Komisyon toplantısının yapıldığı salondaki sıkışıklığa, sorunun çözümlüne ilişkin mekânların bulunduğu ve danışmanların salondan çıkarılması suretiyle çözüm üretmenin doğru olmadığına,

Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan, toplantı salonundaki koşullara ve bu koşullar altında toplantıya nasıl devam edileceğininin tartışılması gerektiğine,

Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun, muhalefet partilerinin temsilcileri olarak Hükûmetin getirdiği ama hukuk düzeninde olumlu sonuçlar yaratacağını düşündükleri hükümlere oy birliğiyle destek verdiklerine ancak kendilerinin verdikleri önergelerin partizan saiklerle reddedildiğine,

İlişkin açıklama yaptı.

Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin, TBMM İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince (2/2023) esas numaralı Kanun Teklifi'nin ilk önce Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığının tetkik edilmesi amacıyla usul açısından tartışılmasına ilişkin önergesi yapılan oylama sonucunda kabul edilmedi.

Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin, (2/2023) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 4, 10, 11, 15, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37'nci maddeleri için Komisyon bünyesinde bir alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesi yapılan oylama sonucunda kabul edilmedi.

Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin, TBMM İ t z   'nün 34'üncü maddesi gereğince (2/2023) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tali komisyon olarak İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna, Dijital Mecralar Komisyonuna ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna gönderilmesini ve rapor alınmasını talep ettiklerine ilişkin 3 önergesi yapılan oylamalar sonucunda kabul edilmedi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, (2/2023) esas numaralı Kanun Teklifi'nin g r   melerine kaldığı yerden devam etmek için 21  ubat 2024  ar amba günü saat 11.00'de toplanmak üzere toplantıya 00.21'de son verildi.

20 Şubat 2024 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.08

BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)

SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)

KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Kıymetli Komisyon üyeleri ve milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları ve katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gördüğüm kadarıyla toplantı yeter sayımız vardır, Komisyonumuzun 28’inci Yasama Dönemi 2’nci Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel’in, önceki dönemlerde Komisyon çalışmalarına katkı sunmuş herkese teşekkür ettiğine, Komisyonun bugünkü gündemine, görüşülecek kanun teklifine, Komisyonun yapacağı çalışmaların hayırlı sonuçlara vesile olmasını temenni ettiğine ve teklifin görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Değerli Komisyon üyeleri, hepinizin bildiği gibi, önceki yasama dönemlerinde Adalet Komisyonumuz tarafından ülkemiz ve milletimiz için çok önemli yasama faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Bu vesileyle, önceki dönemlerde Komisyonumuzun çalışmalarına katkı sunmuş olan başta Komisyon Başkan ve değerli üyelerine, milletvekillerine, bürokratlara ve katılımcılara teşekkür ediyorum.

Kıymetli milletvekilleri, bugün, çok önemli düzenlemeler ihtiva eden, 1’i geçici madde olmak üzere toplam 43 maddeden oluşan ve 17 farklı kanunda ve 1 kanun teklifinde, kararnamede değişiklik veya düzenleme içeren bir kanun teklifi için bir araya gelmiş bulunmaktayız.

Bugünkü toplantımızın gündeminde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca 16 Şubat 2024 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen (2/2023) esas numaralı, Karabük Milletvekili Cem Şahin ve İstanbul Milletvekili Şengül Karşlı ile 124 milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yer almaktadır.

Teklif, hak arama hürriyetinin daha da güçlendirilmesi, suçla etkin mücadelenin sağlanması, yargılamanın hızlandırılması, kişisel verilerin daha etkili bir şekilde korunması konusunda önemli düzenlemeler ihtiva etmektedir. Bu doğrultuda, kanun yollarına başvuru süreleri yeknesak hâle getirilmekte, adli para cezasının miktarı yükseltilmekte, koruma tedbirleri nedeniyle tazminat istemlerinin kapsamı genişletilmekte, Adalet Bakanlığı bünyesinde kurulu bulunan Tazminat Komisyonuna yeni görevler verilmekte, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları doğrultusunda düzenlemeler yapılmakta, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı istinaf kanun yoluna başvuru yapılabilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca, yine bu teklifle, emeklilerimizin bayram ikramiyesinde yüzde 50 artış öngörülmektedir.

Değerli Komisyon üyeleri, bu toplantı, aynı zamanda 28’inci Yasama Dönemi içerisinde esas Komisyon olarak yapacağımız ilk komisyon görüşmesi olması bakımından da çok değerlidir. Birazdan görüşmelerine başlayacağımız kanun teklifi bakımından ve bundan sonra görüşeceğimiz kanun teklifleri

bakımından verimli, güzel, iyi bir çalışma süreci gerçekleştireceğimize inanıyor, çalışmalarımızın hayırlı sonuçlara vesile olmasını temenni ediyorum. Kuşkusuz, daha önceki yasama dönemlerinde olduğu gibi bundan sonraki süreçte de “İstişarede hayır vardır.” anlayışıyla çalışmalarımızı gerçekleştirecek, tüm katılımcıların görüşlerini ve milletimizin hassasiyetlerini dikkate alacağız. Bu çerçevede, bugün burada yapacağımız teklife dair görüşmelerde Komisyon üyelerimizin yapacağı katkı bizim açımızdan çok önemlidir. İleri sürülen görüş ve öneriler çerçevesinde teklifin iktidar ve muhalefetin vereceği olumlu katkılarla en doğru şeklini alacağına inanıyorum. Şimdiden bundan sonraki süreçte yapacağımız çalışmalara vereceğiniz katkılar için sizlere teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bugünkü toplantımızda -bildiğiniz üzere- önce teklifin tümü üzerinde görüşme yapacağız. Bu görüşmelerde ilk olarak teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere teklifin imza sahiplerine söz vereceğim. Ardından, varsa İç Tüzük’ün 38’inci maddesi uyarınca verilmiş olan Anayasa’ya aykırılık önergelerini işleme alacağım. Daha sonra istem sırasına göre söz talep eden Komisyon üyelerimize söz vereceğim ve son olarak diğer milletvekillerinin söz taleplerini karşılayacağım. Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından maddeleri üzerindeki görüşmelere geçeceğiz.

Teklifin ve görüşmelerin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

*1.- Karabük Milletvekili Cem Şahin, İstanbul Milletvekili Şengül Karslı ve 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2023)**

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Şimdi, teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere ilk sözü, teklifin ilk imza sahiplerinden Karabük Milletvekili Sayın Cem Şahin’e veriyorum.

Buyurun Sayın Şahin.

CEM ŞAHİN (Karabük) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Eğer tensip buyurursanız ilgili açıklamayı ve bilgileri Şengül Karslı Hanımefendi Komisyonumuza arz edecek, ben sözü kendisine tevdi ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Şimdi, teklifin ilk imza sahiplerinden İstanbul Milletvekili Sayın Şengül Karslı’ya söz veriyorum.

Buyurun Sayın Karslı.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Sayın Başkanım, Kıymetli Komisyon üyeleri, değerli milletvekillerimiz, basın mensuplarımız ve çok kıymetli katılımcılar; hepinizi ben de saygıyla selamlıyorum.

Bugün Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin görüşülmesi için bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Bildiğiniz üzere, 2002’den bu yana reform niteliğinde getirdiğimiz birçok önemli düzenleme yüce Meclisimiz tarafından yasalaştırılmıştır. Bu süreçte gerek uygulamadan doğan sorunlar ve aksayan yönlerin iyileştirilmesi gerekse sistemin daha hızlı ve etkin bir şekilde çalıştırılabilmesi amacıyla kanun

(*) (2/2023) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

seviyesinde yapılması gereken düzenlemeler vatandaşlarımızın hizmetine sunulmuştur. Kuşkusuz, bundan sonraki süreçte de ülkemiz ve vatandaşlarımız için aynı kararlılıkla çalışmaya devam edeceğiz.

Sayın Başkanım, çok Değerli Komisyon üyelerimiz, kamuoyunda “sekizinci yargı paketi” olarak da bilinen bu kanun teklifiyle Ceza Muhakemesi Kanunu, Türk Medeni Kanunu, İcra ve İflas kanunu, Türk Ceza Kanunu ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu başta olmak üzere 17 farklı kanunda ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’de değişiklik yapmayı hedefliyoruz. Teklif, 79 maddede değişiklik veya düzenleme içermekte olup 1’i geçici madde olmak üzere toplam 43 maddeden oluşmaktadır.

Teklifin hazırlık sürecindeki katkıları sebebiyle başta Adalet Bakanlığımızın değerli bürokratları olmak üzere akademisyenler ve yargı mensuplarına, görüş alışverişinde bulunduğumuz ve katkılarını esirgemeyen herkese teşekkür ediyorum.

Şimdi, milletimizin hassasiyetlerini dikkate alarak büyük bir titizlikle hazırladığımız bu kanun teklifinde yer alan düzenlemelerle ilgili size bazı bilgiler vermek istiyorum. Öncelikle, kanun yollarına başvuru sürelerini yeknesak hâle getiriyoruz. İtiraz, istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru süreleri, hak arama hürriyetinin daha iyi kullanılabilmesine imkân tanımak amacıyla “gün” yerine “hafta” olarak düzenlenmektedir. Bu süreler iki hafta olarak belirlenmek suretiyle bu yeknesaklığa uygun hâle getirilmekte.

Ayrıca, tefhimle başlayan kanun yoluna başvuru sürelerinin gerekçeli kararın tebliğ edilmesiyle başlaması kabul edilerek hukuki güvenliğin güçlendirilmesi ve hak kayıplarının önlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, başta Ceza Muhakemesi ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu olmak üzere 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’da değişiklik yapılmaktadır.

Tabii, burada belirtmek gerekir ki uygulamada herhangi bir karmaşaya sebebiyet vermemek için bu düzenlemelerin 1 Haziran 2024 tarihinden sonra verilen kararlar hakkında uygulanacağı da geçici hükümle kabul edilmektedir.

Ceza yaptırımlarının etkinliğinin artırılması amacıyla adli para cezalarının miktarlarını yükseltiyoruz. Suçla daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla, 1 güne karşılık gelen adli para cezasının alt ve üst sınırlarında artış yapılmakta. Buna göre, 1 gün karşılığı adli para cezasının alt sınırı 20 TL’den 100 TL’ye, üst sınırı ise 100 TL’den 500 TL’ye çıkarılmakta. Ayrıca, ön ödeme miktarının hesaplanmasında 1 gün karşılığı olarak belirlenen 30 TL, 100 TL’ye çıkarılmaktadır.

Diğer yandan, bu düzenlemeyle uyumlu olarak 3 bin TL olan kesinlik sınırı 15 bin TL’ye yükseltilmektedir. Yine bu düzenlemeler de az önce ifade ettiğimiz gibi herhangi bir karışıklığa, karmaşaya sebebiyet vermemesi için 1 Haziran 2024 tarihinden sonra işlenecek suçlar bakımından geçerli olacaktır.

Değerli Başkanım, kıymetli hazırun; temel hak ve özgürlüklerin daha etkin korunması, hukuki güvenliğin güçlendirilmesi, adalete erişimin kolaylaştırılması, makul sürede yargılanma hakkının gözetilmesi, yargıya güvenin artırılması ve insan odaklı hizmet anlayışımız günümüzde ana ilke ve değer olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 30 Mayıs 2019 tarihinde açıklanan Yargı Reformu Strateji Belgesi’nde vizyon olarak güven veren ve erişilebilir bir adalet sistemi vurgulanmıştır. Aynı şekilde, 2 Mart 2021 tarihinde açıklanan İnsan Hakları Eylem Planı’nda da özgür birey, güçlü toplum ve daha demokratik bir Türkiye vizyonu ön plana çıkarılmaktadır. Yargı Reformu Strateji Belgesi ile İnsan Hakları Eylem Planı’nda makul sürede yargılanma hakkının

ihlali konusundaki başvuruları incelemek ve tazmin etmek üzere etkili bir mekanizma oluşturulacağı, uzun yargılamalardan kaynaklanan zararların Anayasa Mahkemesine başvuruya gerek kalmaksızın İnsan Hakları Tazminat Komisyonu tarafından kısa sürede giderilmesinin sağlanacağı, tutuklama ve bazı koruma tedbirlerinin haksız uygulanması nedeniyle meydana gelen zararların oluşturulacak idari başvuru yoluyla hızlı bir biçimde tazmininin sağlanacağı belirtilmiştir. İşte, bu hedef ve faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla arz edeceğim düzenlemelere teklifte yer verdik.

Koruma tedbirleri nedeniyle tazminat istemlerine ilişkin önemli düzenlemeler yer almakta. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141'inci maddesinde yapılan değişiklikle konutunu terk etmemek veya bağımlılıktan arınmak amacıyla hastanede tedavi olmaya ilişkin adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen, adli kontrol işlemine karşı kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan kişiler bakımından da tazminat talep etme imkânı getirilmektedir. Adalet Bakanlığının bünyesinde bulunan, hâlihazırda var olan Tazminat Komisyonunun görev tanımını bu minvalde yeniden belirliyoruz. 6384 sayılı Kanun'un adı, amacı ve kapsamı değiştirilmekte ve bu kanun uyarınca kurulan komisyona yeni görevler verilmekte.

Ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla yapılacak manevi tazminat talepleri Anayasa Mahkemesi yerine öncelikle Tazminat Komisyonuna yapılabilecek. Ceza Muhakemesi Kanunu çerçevesindeki bazı koruma tedbirleri nedeniyle maddi ve manevi tazminat istemlerinin ağır ceza mahkemeleri yerine yine Tazminat Komisyonunca karara bağlanması sağlanmaktadır. Böylelikle, yargısal görev alanına ve hâkimin takdirine girmeyen bazı tazminat istemlerinin idari başvuru yoluyla hızlı bir biçimde sonuçlandırılması amaçlanmaktadır. Yaptığımız bu düzenlemelerle söz konusu başvuruların süratle sonuçlandırılmasının sağlanacağı ve Anayasa Mahkemesi ile Yargıtayın iş yükünün azalacağı söz konusudur.

Sayın Başkanım, teklifte Anayasa Mahkemesinin iptal kararları doğrultusunda da bazı düzenlemelere yer verilmiştir. Bu kapsamda, ceza infaz kurumlarına girmek otomatik olarak vasi atama sebebi olmaktan çıkarılmaktadır; hükümlü kendi istediği takdirde kendisine bir vasi atanacaktır ancak beş yıldan fazla hapis cezası bulunan hükümlüye sulh hukuk mahkemesince gerek görülmesi hâlinde vasi atanabilecektir. Türk Ceza Kanunu'nun 220'nci ve 314'üncü maddesinde de yine bu çerçevede düzenleme yapılmıştır. Düzenlemeyle, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçeleri dikkate alınmak suretiyle, örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme fiili müstakil bir suç olarak kabul edilmiş, düzenlemeyle suçun kanuni unsuru karşılanmıştır.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231'inci maddesinde değişiklik yapılarak HAGB kararlarına karşı istinaf kanun yoluna başvurabilme imkânı tanınmaktadır. Böylelikle etkili bir kanun yolu getirmek suretiyle kişilerin hak arama özgürlüğü güçlendirilmekte ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarının daha iyi denetlenmesi sağlanmaktadır. Yine, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarını karşılamak amacıyla basit yargılamaya ilişkin hükümler adil yargılanma hakkı çerçevesinde yeniden düzenlenmektedir.

Teklifte getirilen diğer önemli değişiklikler ise başlıklar hâlinde şunlardır: Özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları ile kişisel verilerin yurt dışına aktarılması usulünde değişiklik yapılarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'ne uyum sağlanmaktadır. Ayrıca, standart sözleşmeyi imzalayan veri sorumlusu veya veri işleyen kuruma bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemesi kabahat olarak düzenlenmekte ve kurul tarafından idari para cezalarına karşı sulh ceza hâkimliği yerine idari yargıya başvurulması öngörülmektedir.

Kamu kurumları lehine hükmedilen vekâlet ücretinin bu idareleri temsil eden avukatlık ruhsatı bulunan hukuk birimi amirleri, hukuk müşavirleri, muhakemat müdürleri ile avukatlara dağıtımını düzenlenmektedir.

TMSF'nin kayyum olarak atanmasına imkân veren kanuni düzenlemenin uygulama süresi uzatılmaktadır.

Ramazan ve Kurban Bayramı'nda emeklilerimize 2 bin TL olarak ödenen bayram ikramiyesi yüzde 50 artırılmak suretiyle 3 bin TL'ye yükseltilmektedir.

Deprem bölgesinde sanayi altyapısının güçlendirilmesine yönelik destek ve uygulamaların devamının sağlanması amacıyla 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun geçici 17'nci maddesinin uygulama süresi bir yıldan iki yıla çıkarılmaktadır.

Değerli Başkanım, çok kıymetli milletvekilleri; teklifle yapacağımız düzenlemelerle hak arama hürriyetinin daha da güçleneceğine, suçla etkin mücadele sağlanacağına, yargılamaların hızlanacağına, kişisel verilerin daha etkili bir şekilde korunacağına inanmaktayız.

Teklifimizin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, müzakerelere vereceğiniz katkılar nedeniyle şimdiden hepimize çok teşekkür ediyorum.

Hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Karşı.

Şimdi, görsel basınımıza teşekkür ediyoruz. Eğer hâlâ görsel basınımız varsa salonun dışına alabiliriz.

Yer sıkıntısından dolayı da varsa oturan danışmanlarımızın hem milletvekillerimize hem de dışarıdan gelen kurum temsilcilerimize yer vermesi hususunda da bir kez daha ricada bulunayım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Başkanım, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

IV. – AÇIKLAMALAR

1.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Komisyon toplantısının yapıldığı salonda zor yer bulabildiklerine ve toplantının Plan ve Bütçe Komisyonu Toplantı Salonu'na alınmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkanım, şimdi, şu anda bu kanun teklifi, yargı reformu kanunu düzenlemesi çok önemli bir düzenlemedir; vatandaş bizden çok şey bekliyor. Şu anda milletvekillerimiz ayakta yani Barolar Birliği Başkanımız da geldi, ona zor yer bulabildik yani gelecek milletvekillerimiz de var. Toplantıyı Plan ve Bütçe Salonu'na alırsak daha rahat bir şekilde çalışma yaparız, daha rahat bir şekilde düzenleme yaparız. Ne olur? Bir yirmi dakika sürede biter ve daha geniş bir yer orası, daha rahat olur.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bu sizin inisiyatifinizde, yapabilirsiniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Plan ve Bütçenin uygunluğuna, salonun uygunluğuna bir bakalım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Salon uygundur şu anda, boş.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bir bakalım, biz devam edelim tartışmalara, salonun uygunluğuna bakalım, ondan sonra...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hemen bakalım o zaman.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Karabük Milletvekili Cem Şahin, İstanbul Milletvekili Şengül Karşlı ve 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2023) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Değerli milletvekilleri, İç Tüzük’ün 38’inci maddesi uyarınca verilmiş olan Anayasa’ya aykırılığa ilişkin 1 adet önerge vardır, önergeyi okutup işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas numaralı Ceza Muhakemesi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin TBMM İçtüzüğü madde 38 gereğince ilk önce Anayasa’nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığının tetkik edilmesi amacıyla usul açısından tartışılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Turan Taşkın Özer

İsmail Atakan Ünver

Aydın

İstanbul

Karaman

Gizem Özcan

Cumhur Uzun

Muğla

Muğla

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçeyi okutalım mı?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Gerekçeyi ben sunacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Adalet Komisyonunun ilk gelen kanun teklifinin hepimize hayırlı uğurlu olmasını diliyoruz.

Geçen 27’nci Dönemde yapmış olduğumuz çalışmalarda, özellikle Komisyon üyelerinin konuşması, gelen milletvekili arkadaşlarımızın süre aranmadan konuşması ve bu çerçevede demokratik bir komisyon çalışması yapmıştık. Aynı Komisyon çalışmalarının sizin Başkanlığınızda da Adalet Komisyonu üyelerimizle birlikte süreceği konusunda inancımız tamdır. Bu çerçevede, bu ilk kanun değişikliği, yasa düzenlemesi için toplantımız hepimize -bir az önce dediğim gibi- hayırlı uğurlu olsun.

Değerli arkadaşlar, İç Tüzük 38 gereği gelen teklifin Anayasa’ya uygun olup olmadığı konusunda Meclis Başkanlığı Kanunlar Kararlar Dairesinden Komisyona sevk edilmeden önce Anayasa’ya uygunluk değerlendirmesi alındı mı? Birinci sorum bu olacak. Yani bu çerçevede, bir Anayasa’ya uygunluk değerlendirmesinin Kanunlar ve Kararlar Dairesinden alınıp alınmadığını sormak istiyorum.

İkinci nokta, sunulan teklif, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak kanaatimizce, Anayasa’nın 2’nci maddesi hukuk devleti maddesine, Anayasa’nın 6’ncı maddesine, Anayasa’nın 10’uncu maddesine, 13’üncü maddesine, 15’inci maddesine, 35’inci maddesine, 36’ncı maddesine, 40’ıncı maddesine, 90’ıncı maddesine, 125’inci maddesine, 129’uncu maddesine ve Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığını açıklayan 153’üncü maddesine aykırıdır. Teklif, torba teklif olarak gelmiştir; önceki dönemlerde de torba kanun tekliflerinin yasama açısından, kaliteli yasama açısından uygun olamayacağını, yasama Meclisine gönderilen bu torba tekliflerin teknik anlamda sıkıntılar doğuracağını belirtmiştik. Bizim yasama organlarının en önemli işlevlerinden biri komisyonlarda, özellikle Adalet Komisyonunda yasama işlevini yerine getirmek yani bu torba kanun uygulamaları ise açıkça hukuki güvenlik ve hukuki belirlilik ilkesine aykırı. Bundan dolayı, normal kanun yapma tekniği dışında

yapılan bu torba kanun uygulamaları açıkça hukuk devleti ilkesine aykırı olarak düzenleniyor.

Arkadaşlar, bakıyorum, şu anda, Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nde -yani ben 10 ama sayın imzacı arkadaşımız 17 dedi- ben 40 maddede değişiklik olarak gördüm ama arkadaş da 79 maddede değişiklik demiş yani ben az bulmuşum hangi kanunlarda değişiklik olduğu konusunda. Bakıyorum içine, torba değil -yanlış anlamayın- çorba teklif yani böyle bir şey olabilir mi? Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'yla ilgili düzenlemeler yapıyoruz, içinde emeklilere yönelik, emeklilerin bayram ikramiyesinin artırılmasına yönelik madde var. Ceza Muhakemesi Usulü Kanunu'na yönelik bir değerlendirme yapıyoruz, içinde deprem bölgesindeki yerlerle ilgili olarak Sanayi Komisyonunun görev alanına giren düzenlemeyle ilgili madde var. Bu çerçevede, bizler diyoruz ki: Bu torba kanun artık yeter yani bu torba kanunlarla bu Meclisi iştigal etmeyelim. Adalet Komisyonuna gelen yasa tekliflerinin içerisinde İcra ve İflas Kanunu, Terörle Mücadele Kanunu, Türk Medeni Kanunu, Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'nin 1'nci maddesi torbası olmasın arkadaşlar, olmasın.

Şunu söylüyorum: Geçen dönemde Plan ve Bütçe Komisyonuna bizim şu anda önümüze gelen çerçeve yasanın 22'nci maddesi gelmişti, orada görüşülmüştü. Neydi? TMSF'deki kayyumlarla ilgili düzenlemeler gelmişti; cezai, hukuki sorumsuzluklarına ilişkin düzenlemeler gelmişti. Geçen dönemde bu maddeye ilişkin düzenleme Plan ve Bütçeye geliyor, daha sonra da bu maddeye ilişkin düzenleme nereye geliyor? Adalet Komisyonuna geliyor. Neden? Bunun nedenini anlamak mümkün değil. Aklımıza şu geliyor, torba kanun uygulaması -baroların geçenlerdeki açıklamasına göre- duruma ve kişiye özel kanun yapma uygulaması çerçevesinde değerlendiriliyor. Arkadaşlar, yani yasama kalitesini ortadan kaldıran bu torba kanun çalışması açıkça Anayasa'ya aykırı; Anayasa'nın 7'nci, 8'inci maddelerine aykırı, 2'nci maddesine aykırı, Anayasa'da yasa yapma tekniğine aykırı; bunu açıkça söylemek durumundayız.

Sayın imzacı vekilimiz, bu çerçevede, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları çerçevesinde düzenlemeler yapıldığına ilişkin bir kanun teklifi çerçevesini çizdi. Değerli arkadaşlar, gördüğümüz kadarıyla, teklifi incelediğimiz kadarıyla, teklifin 4'üncü, 10'uncu, 11'inci maddeleri; bu düzenlemeyle birlikte, örgüte üye olmayan fakat örgüt adına suç işleyen kişinin eyleminin ağırlığı dikkate alınmaksızın örgüte üye olmak suçunun cezasıyla tecziyesi keyfilik yarattığından Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi. Suçların ve cezaların kanuniliği ilkesi burada en önemli noktaydı. Yani burada Terörle Mücadele Kanunu ve TCK'de değişiklik yapılıyor ama Anayasa Mahkemesi kararının gereği karşılanmıyor. Anayasa Mahkemesi kararında gerekçelerini açıkça ortaya koyduğu hâlde, önümüze gelen teklifin 4'üncü, 10'uncu, 11'inci maddesinde bu gerek karşılanmıyor.

Çerçeve teklifin 15'inci maddesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması mekanizması sanığı baskı altında bıraktığından, kamu otoritelerinin keyfi davranmasını engellemediğinden ve itiraz mekanizması öngörülmediğinden Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi. Hükmün açıklanmasının geriye bırakılması, ifade özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı bakımından uygulamada mahkemelerin keyfi karar vermesine sebep olmaktaydı. Anayasa Mahkemesi kararının gerekçeleri karşılanmadı, iptal edilen hüküm birkaç küçük değişiklik dışında aynen getirildi. Bu, Anayasa'nın ölçülülük ilkesine, mülkiyet hakkını ve adil yargılanma hakkını gerektiren maddelerine aykırı, açıkça aykırı.

Teklifin, çerçeve teklifin 16'ncı maddesi, Ceza Muhakemeleri Kanunu 247'ye göre, kaçak sanık hakkında kovuşturma yapılabilmekte ancak daha önce sorgusu yapılmadığı takdirde mahkûmiyet kararı verilememekteydi. Anayasa Mahkemesi bu düzenlemeyi, kaçak hakkında ceza verilmesine yer olmadığı ya da güvenlik tedbiri uygulanması gibi aleyhe sonuçlar doğurabilecek nitelikteki kararı kapsamaması ve bunlar bakımından usuli güvence öngörülmemesi sebebiyle iptal etti. Yeni düzenleme ise, önümüze getirilen düzenleme ise güvenlik tedbiri uygulanması gibi aleyhe sonuçlar doğurabilecek nitelikteki kararları kapsamıyor ve bunlar bakımından usuli güvence öngörmediği için Anayasa Mahkemesi kararının gereği karşılanamıyor. Yani bu düzenleme...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Kusura bakmayın, özür dilerim. Rapor var, “Bu raporu biz vermeyiz.” diyorlar, böyle bir şey olabilir mi ya!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun, Sayın Bülbül, devam edelim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bu düzenleme, açıkça, Anayasa'nın 13'üncü ve 36'ncı maddelerine aykırı.

Arkadaşlar, Anayasa Mahkemesi, basit yargılama usulünde verilmiş karara karşı yapılan itirazın hükmü veren mahkemece incelenmesinin ve her durumda duruşma açılmasının Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle 2 ila 6'ncı fıkralarını iptal etti ve bu çerçevede de Anayasa'daki birçok hükme aykırı bir düzenleme olarak önümüze geldi.

Teklif maddesi 22, beşinci fıkrayla kuvvetli suç şüphesinin bir şirket faaliyeti kapsamında tespiti hâlinde, bu şirkete maddenin yürürlük tarihi itibarıyla TMSF beş yıl boyunca kayyum atanabilecek. Bu şirkete TCK'de düzenlenen tutukluyu, hükümlüyü veya suç delillerini yetkili makama bildirmeme, silahlı örgüt üyeliği, silah sağlama ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesindeki suçları gerekçe göstererek kayyum atanabilecek. Kayyum, tıpkı 2022 yılında çıkarılan ve Anayasa Mahkemesine Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizlerin taşıdığı 6758 sayılı Kanun'un 19'uncu ve 20'nci hükümlerindeki geniş cezai, hukuki, mali sorumsuzluktan yararlandırılacak hatta bu kayyumlar, 15 Temmuz FETÖ darbe girişimi gecesi sokakta direnen vatandaşlarımızın karıştığı iddia edilen olaylar için sağlanan cezasızlık hükümlerinden de bu kayyumluk görevleri nedeniyle yararlanacak. Arkadaşlar, böyle bir şey olamaz, böyle bir sorumsuzluk olamaz. Bu nedenle, bu düzenlemeler, biraz önce açıkladığım düzenlemeler Anayasa'nın başlangıç bölümüne, hukuk devleti ilkesine; 6, 10, 13, 15, 35, 36, 40, 90, 125, 129 ve 153'üncü maddelerine açıkça aykırı arkadaşlar, net bir aykırılık var. “Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi” denilen sistemin 2018 yılından bugüne getirdiği Türkiye, artık adalet çılgınlıklarının sokaklarda bağırıldığı, adliyelerde hakkın aranmadığı ve yargıda birçok sorunlu karar verenlerin Adalet Bakanlığında bakan yardımcılarını görev yaptırdığı, hukuk devletinin işlemediği, adil yargılanma hakkı ihlalleriyle ve kişi özgürlüğü, ifade özgürlüğü ihlalleriyle Anayasa Mahkemesinin önüne yüz binlerce dosyanın geldiği, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine 49 ülkeden 23 bin dosyanın Türkiye davası olarak gösterildiği bir ülke durumuna geldi. Düşünebiliyor musunuz arkadaşlar? Bakıyorum, adaleti ortaya koyması gereken Adalet Bakanlığında bakan yardımcısı olarak görev yapan bir kişi Çağlayan Adliyesinde gezici reis olarak yani ağır ceza başkanı olarak dolaşmıştı. Hangi davalara bakmıştı? Baktığı davaları söyleyeyim: Davanın biri Canan Kaftancıoğlu davası, Enis Berberoğlu davası, davaların diğerleri ise hukukçular davası ve birçok siyasi davaya bakan kişi daha sonra geldi, şu anda bakan yardımcısı oldu. STK'nin yani kaçak olan, vatandaşın Türkiye'den kaçışında hakkındaki tedbir kararının kaldırılmasını olmayan MASAK raporuna dayanarak ortaya koyup da İstanbul başsavcı vekili olarak görev yapan kişi şu anda bakan yardımcısı olarak görev yapıyor. Düşünebiliyor musunuz? Yani hak vermek için, adalet dağıtmak için ortada, bunların içinde bulunması gereken hukuk adamları şu anda adaleti dağıtacak yerlerde bulunuyor

ve bunların vereceği adaletten de vatandaş bir medet umuyor. Arkadaşlar, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ekonomiden eğitime, sağlıktan adalete her yerde duvara çarpmıştır.

Bakınız, net olarak şunu söylemek zorundayız: “Yargıda reform” adı altında ortaya çıkıp Mayıs 2019’da Yargı Reformu Strateji Belgesi Sayın Cumhurbaşkanı tarafından ortaya konulmuş, 2 Mart 2021 tarihinde de “İnsan Hakları Eylem Planı” başlığıyla 18 amaç, 113 hedef, 649 faaliyet duyurulmuştu. Düşünebiliyor musunuz; şu anda bu faaliyetlerin, bu amaçların, hedeflerin hangisine uyuldu, uyulabildi mi? Uygulamalara bakın arkadaşlar, uygulamalara bakın, cezaevlerine bakın. Cezaevinde hak arayan ve ifade özgürlüğünü kullanıp da cezaevlerinde bulunan siyasilere bakın. Sayın Cumhurbaşkanının Anayasa Mahkemesinin kararlarını tanımadığı, Can Atalay’ın şu anda 2 ihlal kararına rağmen ve milletvekilliği düşürüldükten sonra şu anda cezaevinde bulunduğu, Anayasa’nın 153’üncü maddesinin uygulanmadığı bir devlet hukuk devleti olabilir mi arkadaşlar? Açıkça, Yargıtay 3. Ceza Dairesinin çıkıp da “Anayasa Mahkemesinin kararlarını tanımıyorum.” diyerek görüşünü açıkladığı, Anayasa Mahkemesi üyesinin toplantısına dahi Yargıtay Başkanının gitmediği, Anayasa Mahkemesinin kararlarının itibarsızlaştırıldığı bir devlet hukuk devleti olabilir mi; o devlette demokrasi olabilir mi, özgürlükler olabilir mi? Elimizde bulunan Anayasa’nın rafa kaldırıldığı; anayasal hak ve özgürlüklerini kullanan, toplantı, gösteri ve yürüyüş hakkını kullanan, hak arama hürriyetini kullanan, fikir özgürlüğünü kullanan, basın özgürlüğünü kullanan kişilere cezaevi yolunun gösterildiği bir toplumda demokrasi, özgürlükler ve hukuk devleti söz konusu olabilir mi? Bu toplumda yargı reformu olabilir mi? Ben 27’nci Dönemde Adalet Komisyonu üyesiydim, 8’inci paket bugün geldi. 8 tane paketle Türkiye’de adalet, özgürlükler, demokrasi sağlanabilir mi? Bunların hepsi pansuman tedbirleridir, bunların hepsi demokrasi ve özgürlükleri bir kenara iten, kişilere yönelik ve belirli yapılara yönelik hazırlanmış tekliflerdir; açık ve nettir. Uygulamalara bakınız, uygulamalarda hâkim ve savcılar korkmadan karar verdiği davaları görebiliyor musunuz arkadaşlar? Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’nu kullanabilmek mümkün mü? Çıkın Meclisin biraz ilerisine gidin, Ulus Meydanı’na gidin, elinize bir kâğıt alın, bir konuşma yapın barışçıl bir şekilde; gözaltına alınmayacağınız mümkün mü? İşçilerin ve çoğu konuda hak arayan birçok emekçinin hak aramasının önüne engellerin konulduğu gerçek değil mi? Örgütlenme özgürlüğünün, demokrasinin ve özgürlüklerin engellendiği doğru değil mi? Türkiye’de yapılan... Şu anda yargıda reform 8’inci paket olarak önümüze getiriliyor ancak Türkiye’de 2022 yılında kaç tane cezaevi yapıldı, 2023 yılında kaç tane cezaevi yapılacak? Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne aktarılan para cezaevi yapımında ne kadardır? Kendi memleketim Aydın’ın Çine ilçesinde bulunan 4 bin kişilik cezaevi inşaatı hangi aşamada? Buraya kimi sokacaksınız? Kimleri cezaevine sokacaksınız? Yörük yerinde, Yörük bölgesinde 4 bin kişilik cezaevinin yeri nedir arkadaşlar, nedir? Şimdi düşünüyorum da yargı paketinden yararlananı mı cezaevine sokacaksınız? Hak ve özgürlükleri nereye koyacaksınız?

Değerli arkadaşlar, açıkça, Türkiye’nin Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle geldiği noktada demokrasi yok, hukuk yok ve Türkiye’de artık, hukuk devleti yok. Bu çerçevede bizim biraz sonra açıklayacağımız birçok belge var. Bunları söylediğimiz zaman diyorsunuz ki: “Ya, Türkiye’nin dışarıdan görüntüsü açısından sıkıntı var ama biz bu kadar da aşağıda değiliz.” Değerli arkadaşlar, Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde biz şu anda 2018 yılının 20 adım gerisine düşmüşüz. Basın özgürlüğünde biz 180 ülke arasında 165’inci duruma düşmüşüz. Hukuka uygunlukta yani hükümetlerin hukuka uygun davranma endeksinde 160 ülke arasında 137’nci duruma düşmüşüz. Bu nedenle elimizde kalan bir tek şu var: Anayasa var, hak ve özgürlükler var. Anayasal hak ve özgürlüklere aykırı yasa yapmamamız gerekiyor. Anayasa’ya aykırı yapacağımız yasaların Anayasa Mahkemesinden dönme ihtimalini düşünmeden önce vatandaşın hak ve özgürlüklerinden yararlanma hakkına da saygılı olmamız gerekiyor.

Değerli Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; bizler, bu yasa teklifinin içerisinde bulunan birçok kanun maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğunu biraz önce açıkladık. Bir de şunu söylemek istiyoruz, bizler diyoruz ki: Bu kanun maddeleri içerisinde bulunan birçok önemli madde var. Örneğin, TCK 220 var, 314 var; Terörle Mücadele Yasası'nın 7'nci maddesi var. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanmasına yönelik birçok değişiklik yapılmış. Bizler şunu söylemek istiyoruz: Komisyon içinde bir alt komisyon kurulsun. KVKK'yle ilgili bir düzenleme var, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili düzenleme var; bunun için de bir alt komisyon kurulsun diyoruz. Bu Tazminat Komisyonu ile ilgili de bir düzenleme var, bunun için de bir alt komisyon kurulmasını talep ediyoruz. Ayrıca, görüşülmekte olan düzenleme içerisinde, kanun teklifinin 23, 24, 25, 26, 27'nci maddeleri 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'la ilgili düzenlemeler; bu çerçevede bizler tali komisyon olarak İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna gönderilmesini talep ediyoruz. Bu çerçevede, görüşülmekte olan bu düzenlemede, kanun teklifinin 33, 34, 35, 36'ncı maddeleri 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu düzenlemelerine ilişkin; bu çerçevede biz bu maddelerin Dijital Mecralar Komisyonuna gönderilip oradan rapor alınmasını talep ediyoruz.

Değerli Başkan, değerli üyeler; bu düzenlemede, teklifin 38'inci maddesi 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'yla ilgili olup deprem bölgesindeki sanayi altyapısının güçlendirilmesine yönelik bir düzenleme. Bu çerçevede, biz tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna gönderilmesini ve rapor alınmasını talep ediyoruz. Bunları yapmak zorundayız arkadaşlar. Adalet Komisyonu olarak ya Anayasa'ya uyacağız, adaleti kendi Meclisimizde yerine getireceğiz, Anayasa'ya uygun olarak bir yasama faaliyeti yapacağız, tali komisyonlara göndereceğiz, Anayasa tali komisyonuna da göndereceğiz ya da burada yapacağımız komisyon çalışmasında Anayasa'ya aykırı olan bu düzenlemelerle ilgili çalışmalara katılacağız. Bu çerçevede, Sayın Başkan, sayın üyeler; vermiş olduğumuz dilekçede ve konuşmamda da belirttiğim üzere, bu düzenlemelerin içerisinde Anayasa'ya aykırı birçok düzenleme vardır. Bu nedenle, Anayasaya aykırı olduğundan dolayı bu teklifin geri çekilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Bülbül.

Bu konuda önergeyle ilgili söz almak isteyen başka...

CUMHUR UZUN (Muğla) - Sayın Başkanım, ondan da önce bir sıkıntımız var, bir problemimiz var. Ülkemizde adaletin gelmiş olduğu...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bir saniye mikrofonunuzu açayım.

IV. – AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, Komisyon toplantısının yapıldığı salondaki sıkışıklığa, sorunun çözümüne ilişkin mekânların bulunduğu ve danışmanların salondan çıkarılması suretiyle çözüm üretmenin doğru olmadığına ilişkin açıklaması

CUMHUR UZUN (Muğla) - Sayın Başkanım, akışı kestiğim için özür diliyorum ama aslında akışı bir türlü sağlayamadığımızı hissettiğim için öyle bir müdahalede bulunma ihtiyacı hissettim.

Adaletin ülkemizdeki uygulamalarına yönelik çok ciddi eleştirilerinin olduğu ve bu nedenle bugünkü hâlimizle özdeşleştirmek gerekirse adaletin bu denli sıkışık olduğu bir günde Adalet Komisyonunun bu denli sıkışık bir salonda toplanmış olması ve belki çalışmalarımızın daha verimli, sağlıklı olmak suretiyle, daha iyi değerler elde edip bu sıkışıklığa çözüm üretebileceğimiz bir ortamdan uzaklaşmış bulunmaktayız. Çok değerli milletvekillerimiz biraz önce -ki birçoğu hukukçu- kapıdan

giris durumu gördükleri için salondan ayrılmak durumunda kaldılar. Onların da elbette bu süreçte katabilecekleri çok güçlü değerler var. Öncelikle salonla ilgili konuyu, Meclis çatısı altında bunu çözebileceğimize ilişkin mekânlarımızın olduğunu da bildiğim için öncelikle bunu çözelim, ondan sonraki çalışmalarımız bakın, daha hızlı ve daha sağlıklı ilerleyecek; önceliğimizi ona vermemizi ve bu konuyu çözerek ilerlememizi hassaten istirham ediyorum, birçok arkadaşımın da aynı duyguda olduğunu biliyorum. Ayrıca, danışmanlarımızın salondan çıkması suretiyle de çözüm üretmek doğru değil. Yerine göre bizi asiste etmek suretiyle buradaki katkıları alıyoruz onlardan, onların da bizden uzak kalmaları çok doğru bir yaklaşım olmayacaktır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Uzun.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Plan ve Bütçe Komisyonu Toplantı Salonu'ndaki sandalye sayısının kullanılan salondakinden daha az olduğuna ve toplantıya aynı salonda devam edileceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, Plan ve Bütçe Komisyonu salonuna bakıldı, sandalye sayısı olarak bu salon daha fazla. Ben sadece danışman arkadaşlarımızı eğer varsa ayakta kalan milletvekillerimiz veya kurumlardan gelen yetkililere yer vermeleri hususunda bir kez daha uyarıyorum, onun dışında bu salonda devam edeceğiz.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Başkanım, oradaki sandalye sayısı yerleşik sandalye sayısına bakmış olabilirler arkadaşlar yani sabitlenmiş olana fakat oranın mekânsal genişliği ilavelerle sağlıklı ortam gerçekten yaratabilir. Orayı biliyoruz, bildiğiniz için benim ısrarım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Vekilim, bir sonraki toplantıda belki bu konu değerlendirilebilir ama şu anda burada bir düzenek alındı, onun için burada toplantıya devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Başkanım, usul hakkında söz almak istiyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Karabük Milletvekili Cem Şahin, İstanbul Milletvekili Şengül Karslı ve 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2023) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyle ilgili söz almak isteyen...

Önergeyle ilgili mi Sayın Tanal?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Evet. Nerede konuşacağım?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Yalnız bir saniye Sayın Tanal, şimdi söz almak isteyen Komisyon üyelerimize bir söz vermek istiyorum, ondan sonra size söz vereyim olur mu?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Peki, bekliyorum. Kimse konuşmuyorsa ben konuşurum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Kunt Ayan, söz istediniz herhâlde. Buyurun.

IV. – AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, toplantı salonundaki koşullara ve bu koşullar altında toplantıya nasıl devam edileceğinin tartışılması gerektiğine ilişkin açıklaması

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, Cumhurbaşkanımızın bıraktığı yerden. Şimdi, bu koşullar altında gerçekten toplantı yapmamız mümkün değil. Türkiye Barolar Birliği Başkanımız burada fakat arkada yani ne konuya hâkim olabiliyor ne de müdahilliği söz konusu. Tüm danışmanlarımız dışarı çıkarıldı. Yani tek ayak üstünde bu toplantı bitirilmek isteniyor. Bu şartlar altında hiçbir vekilimizin bence buna rızası yok, bir şekilde çözüm bulmamız gerekiyor yani Plan ve Bütçe Komisyon salonunu hepimiz biliyoruz, yeri de gayet geniş, şekil olarak, usul olarak da gayet rahat bir yer. Bu şartlar altında toplantıya nasıl devam edeceğimizin tartışılması gerektiğini düşünüyorum. O yüzden, söyleminize yeterlilik vermeme tercihindeyiz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Karabük Milletvekili Cem Şahin, İstanbul Milletvekili Şengül Karslı ve 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2023) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyle ilgili söz almak isteyenler var mı?

Sayın Yazıcı, buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Ben CHP'nin verdiği önergeyi haklı buluyorum. Gerçekten, bu torba kanun uygulaması Türkiye’de artık bir kural hâline getirildi ve istisnaen başvurulması gereken bu usul ana kural hâline geldiğinde Anayasa’mızın 2’nci maddesinde yer alan ve değiştirilmesi yasaklanan “hukuk devleti” ilkesinin ayaklar altına alındığını ifade etmek istiyorum. Neden? Çünkü “hukuk devleti” ilkesinin temel unsurlarından biri “hukuki belirlilik” ilkesi. “Hukuki belirlilik” ilkesi ise bütün hukuk normlarının ortalama bir yurttaş tarafından anlaşılabilir ve yalınlıkta ve kolaylıkta olmasını ve gene ortalama bir yurttaş tarafından erişilebilecek bir nitelikte olmasını ifade ediyor. Oysa, torba kanun uygulamaları içinde yürürlükteki pek çok kanun üzerinde değişiklik yapılması, bırakın ortalama bir yurttaşın anlayabileceği hukuk metinlerinin ortaya çıkmasını, biz hukukçuların anlamamızı güçleştiren hukuk metinlerine yol açıyor. Oysa, hukuk yaratmanın temel gayesi nedir? Kamu düzeninin sağlanması ve kamu yararının gerçekleştirilmesi ve bu çerçevede yurttaşlardan hukuka uygun davranmaları beklenmektedir ancak bizim bu torba kanunlar çerçevesinde hukuki belirlilik ilkesini ihlal etmemiz hâlinde bir yurttaşın anlamadığı ve erişemediği bir hukuk metnine uymasını bekleme lüksümüz olamaz. Dolayısıyla bu yöntemin terk edilmesi icap etmektedir. Anayasa Mahkemesinin kararlarına baktığımız zaman, Anayasa Mahkemesinin kararlarında da hukuk devletinin temel unsurlarından biri olarak “hukuki belirlilik” ilkesinin yer aldığı görülmektedir. Anayasa Mahkemesi bu kararlarında “devlete ve hukuka güven” ilkesinin ancak “hukuk normlarının belirlilik” ilkesine uyulması hâlinde gerçekleştirilebileceğini belirtmiştir çünkü bir yurttaş geleceğini ancak yürürlükteki hukuk kurallarını anlayabildiği ölçüde planlayabilir ve geleceği ancak bu şekilde öngörebilir. Şu anda, Türkiye’de hiç kimsenin geleceği planlama ve geleceği öngörme yeteneği mevcut değildir.

Şimdi, geçmiş yıllara baktığımızda, 2000’li yılların başlarına gittiğimizde, demokratikleşme paketleri çerçevesinde, Avrupa hukukuna uyum amacıyla yürürlükteki pek çok kanunda, 12 Eylül yönetiminden miras olan pek çok kanunda değişiklik yapıldığını, bir bakıma torba kanun uygulamasına gidildiğini görüyoruz ancak oradaki amaç demokratikleşmeydi, Avrupa standartlarına uygun hukuk yaratmaktı ve Avrupa Birliğine üyelik sürecinde ilerlemektir. Oysa, o tarihten bugüne geldiğimizde, artık olağan kanun yapma metodunun terk edildiğini görüyoruz ve artık asıl kural torba kanun yapmak olmuştur ve bu çerçevede esas komisyonların, tali komisyonların baypas edildiği görülmektedir. Şu anda, Meclisimiz 2 Hazirandan bu yana çok sayıda torba kanun yaptı ve bu torba kanunlar Plan ve

Bütçe Komisyonuna gitti, diğer esas komisyonlar ve tali komisyonlar baypas edildi. Böylece Plan ve Bütçe Komisyonunun iş yükü alabildiğine arttı, diğer komisyonlar baypas edildi. Bu çerçevede baktığımızda bu uygulama, aslında Anayasa'mızın 7'nci maddesinde yer alan "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki devredilemez." hükmüne aykırılık teşkil etmektedir. Hatta biraz daha gerçekçi bir değerlendirme yaparsak önümüze gelen bütün torba kanunlar aslında şu hükümet sistemi içinde ilga edilmiş olan kanun tasarılarına tekabül etmektedir. Biliyorsunuz, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde Bakanlar Kurulu ortadan kalktığı için "kanun tasarısı" kavramı da ortadan kalkmıştır, sadece kanun teklifi vardır ama bize getirilen bu kanun teklifleri genellikle bakanlık bürokratlarınca hazırlanmakta, usulen de burada milletvekillerine imzalatılmakta yani biçime uydurulmaktadır, oysa kanun tasarısı şeklinde önümüze getirilmektedir ve ne komisyonlarda görüşülmekte ne de Genel Kurulda bunlar enine boyuna görüşülme imkânı bulmaktadır.

Şimdi, bugün önümüze gelen bu teklif -siz de belirtiyorsunuz, teklife imza veren arkadaşlarımız da belirtti- 17 kanun, 1 kanun hükmünde kararname üzerinde değişiklik içeren hükümlere sahip ve bunlara baktığımızda, usul hukukuna ilişkin hükümler var, ceza hukukuna ilişkin hükümler var, kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler var, sanayi bölgelerinde deprem bölgesiyle ilgili hükümler var ve emeklilerin güvenceleriyle ilgili hükümler var. Bunları incelediğimiz zaman, bunları hiç değilse tematik olarak ayırıştırıp münhasır tekliflere dönüştürmemiz mümkün. Bakınız, Anayasa'mızın 2'nci maddesinde yer alan "hukuk devleti" bize bunu emrediyor ve 11'inci maddede yer alan "Anayasa'nın üstünlüğü" ilkesi çok açık olarak şunu söylüyor: Kanunlar Anayasa'ya aykırı olamaz. Anayasa hükümleri yasama, yürütme ve yargı organlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar.

Şimdi, burada amaç ne? Amaç süratse, ben usulüne uygun hukuk yapmanın süratten çok daha önemli olduğu kanısındayım ve sözümü bir küçük anekdotla bağlayım. Eskiden ağır vasıtaların arkasında bir ifade olurdu "Acele giden ecele gider." diye. Türkiye eceline koşuyor. Lütfen, bu yöntemi terk edelim; bu, Anayasa'ya aykırı bir yöntemdir. Anayasa'nın hükümlerine uymakta hepimizin çok ciddi menfaatleri var. Ayrıca, Hükümet yetkilileri zaman zaman bize Anayasa yapacaklarını ve bunu katılımcı bir metotla yapacaklarını söylüyorlar. Bakın, burada yer alan hükümlerin pek çoğu avukatlık tecrübesiyle ilgili hükümler içeriyor. Oysa, bizim bu çalışmalarımızda avukatlık tecrübeleriyle bize ışık tutacak uzmanlar yeterince yer almıyorlar. Onlarla birlikte sivil toplumla el ele toplantılar düzenleyelim, üniversitelerden görüş alalım. Türkiye'nin geleceğini ilgilendiren bir kanun metnini görüşüyoruz ama burada kendi kendimize oynayıp çalışıyoruz, bu usul kabul edilemez.

Çok teşekkür ederim, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Özbudun.

Şimdi, Komisyon...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Önerge üzerine Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bir saniye...

Komisyon üyemiz Sayın Zülküf Uçar, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Sayın Başkanım, ben de teşekkür ederim.

Genele dair birazdan başladığımızda zaten söz alacağız ama ben de önergeye dair birkaç şey söylemek istedim.

Daha önce biz başka bir komisyon vesilesiyle bu salonu kullandık. Yine, aynı şekilde, Plan ve Bütçe Salonu'nu da daha önceki dönemde kullanmıştık. Açıkçası, şu anki tablo Adalet Komisyonumuza hiç yakışmayan bir tablo. Şu an, Türkiye Barolar Birliği Başkanımızı maalesef arkada oturarak misafir ediyoruz, birçok vekil arkadaşımız ayakta, danışman arkadaşlarımızdan destek alamıyoruz

ama Plan ve Bütçe Salonu’nda biz bunu tecrübe ettik, hâliyle orada yürütülecek bir çalışmanın daha sağlıklı olacağını öngörüyoruz ve biliyoruz. Burada yürütülecek çalışma hiçbir şekilde amaca hizmet etmeyecektir ve gerçekten, burada sadece Türkiye Barolar Birliği değil dışarıdan katılan bütün katılımcıların, misafirlerin de sözünü kurabilmesi ve yine, aynı şekilde, burada sadece Komisyon üyesi olmayan ama gelen, katkı sunmak isteyen, sözünü söylemek isteyen bütün milletvekillerinin de gelip katılabilmesi için daha uygun olan salona geçmek yani Plan ve Bütçe Salonu’nun olduğu yere geçmek daha elzem ve önemlidir diye düşünüyoruz. Biz de bu noktada önergeyi destekliyoruz ve bu noktada tekrar değerlendirilmesini öneriyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Uçar.

Sayın Komisyon üyelerimizden önergeyle ilgili söz almak isteyenler yoksa ben ilk önce Gökçe Hanım’a söz vereceğim.

Buyurun.

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün görüştüğümüz, ismini “yargı paketi” olarak koyduğumuz kanun teklifi birçok açıdan Anayasa’ya aykırıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 34’üncü maddesi gereğince, bir komisyon kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir. Teklif, bize göre Anayasa’ya aykırı bir şekilde getiriliyor, içeriğinde de Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu bazı kararlara rağmen aynı ya da çok benzer düzenlemeler bulunuyor. Birazdan ayrıntılarına milletvekili arkadaşlarımız girecekler fakat öncelikle bu bakımdan Anayasa’ya aykırılık konusunda uyarılarımızın dikkate alınması gerektiğini dile getiriyoruz.

Aynı doğrultuda, yalnızca yargı sistemimize ilişkin değil aynı zamanda, birçok farklı konuda önemli değişiklikler getiren bu teklifin ilgili komisyonlarda, Anayasa Komisyonunda, Plan ve Bütçe Komisyonunda, Sanayi Komisyonunda, Dijital Mecralar Komisyonunda ve İnsan Hakları Komisyonunda da görüşülmesi gerekir. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 38’inci maddesine göre komisyonlar kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasa’nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon bir teklifin Anayasa’ya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder. Değerli milletvekilleri, İç Tüzük’ün bu düzenlemesine göre Anayasa’ya aykırılıkları görüşmek ve bunu reddetmek bizim olduğu kadar sizlerin de görevidir.

Öncelikle, bu kanun teklifi, yasama organının üyeleri olan milletvekilleri değil yürütme organı tarafından hazırlanmıştır. Bu pakete dair Adalet Bakanının açıklamaları dün Adalet Bakanlığının kendi paylaşımında “Sekizinci yargı paketi Meclisimizin onayına sunuldu.” başlığıyla sunulmuştur. Adalet Bakanı Yılmaz Tunç, bizzat hazırlıklarda Bakanlığın çalıştığını belirtmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, sizlerin de çok iyi bildiği gibi, bir onay makamı değildir. Anayasa’nın 7’nci maddesi yasama yetkisini düzenlemektedir. Anayasa hükmüne göre yasama yetkisi Türk milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir, bu yetki devredilemez. Anayasa’nın 11’inci maddesine göre Anayasa hükümleri yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Anayasa’nın 8’inci maddesine göre yürütme yetkisi ve görevi Cumhurbaşkanı tarafından Anayasa’ya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir. 2017 yılında yapmış olduğunuz anayasa değişikliğiyle kanun tasarısı ortadan kalkmıştır; Anayasa’nın 88’inci maddesine göre kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkilidir, yürütme organı değil.

İkinci olarak, bu kanun teklifi bir torba kanun usulüyle getirilmiştir. Kanun teklifi 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda 4 maddede, Terörle Mücadele Kanunu'nda 1 maddede, Türk Medeni Kanunu'nda 4 maddede, Türk Ceza Kanunu'nda 3 maddede, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda 11 maddede, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'da 10 maddede, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda 4 maddede, Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nda 1 maddede, Sosyal Sigortalar Kanunu'nda 1 maddede, Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'de 1 maddede değişiklik getirmektedir. Dolayısıyla bu kanun teklifi yalnızca birlikte değerlendirilebilecek bir diğer hükümde güncelleme gerektirdiği için aynı toplantıda görüşülecek hükümler değil birbiriyle tamamen ilgisiz, birden çok konunun ve kanunun bir torbaya dâhil edilmesidir. Bu şekilde birbiriyle ilgisiz konuların dâhil edildiği türden bir torba kanun uygulaması kanun yapım tekniği açısından sorunlu olduğu gibi “hukuki belirlilik”, “hukuk güvenliği” ve “nitelikli yasa” kavramları bakımından da “hukuk devleti” ilkesine aykırıdır.

Üçüncü olarak, Anayasa Mahkemesinin (2023/132) esas sayılı Kararı'nda iptal ettiği kural neredeyse aynı şekilde yeniden getirilmektedir. Örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme düzenlemesini Anayasa Mahkemesi “suç ve cezada kanunilik” ilkesine aykırılık nedeniyle iptal etmiş ve yasama organına dört aylık bir süre tanımıştır. Bu süre düzenleme aynı şekilde getirilsin diye değil Anayasa'nın 153'üncü maddesinin uygulanması, kişilerin örgütün amacına ne surette katkıda bulunduklarına dair bir belirleme yapılmaması sebebiyle geniş yorumlamaya müsait bir keyfiliğin ortadan kaldırılması için tanınmıştır.

Sayın milletvekilleri, getirdiğiniz bu teklif eskisinin neredeyse aynısıdır. Anayasa Mahkemesi kararının gerekçesinde olduğu gibi, hem suçun nasıl işleneceği belirsizdir hem de cezada hangi koşullarda indirim yapılacağı belirsizdir.

Dördüncü olarak, Anayasa Mahkemesi tarafından (2022/120) esas sayılı Kararı'nda hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu incelenmiştir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması bize göre hiç var olmaması gereken bir kurum değildir ancak uygulamada, Anayasa Mahkemesinin deyimiyle kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarını önlemekte yetersiz kalmakta ve başta ifade özgürlüğü ve toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı olmak üzere temel hak ve özgürlükler üzerinde caydırıcı etki doğurmaktadır. Getirdiğiniz bu düzenleme yalnızca, yine birbiriyle çelişkili uygulamalar ortaya çıkaracak itiraz ve istinaf yollarını içermektedir. Bu bakımdan, Anayasa Mahkemesi kararında belirtildiği gibi, Anayasa'nın 13'üncü, 17'nci, 35'inci ve 36'ncı maddelerine aykırılık sürdürülmektedir.

Beşinci olarak, getirdiğiniz bu düzenleme Tazminat Komisyonunun yetkilerini artırmakta, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruyu etkisiz hâle getirmek için ilk adımları atmayı amaçlamaktadır. Tazminat Komisyonu aynı Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonunda olduğu gibi yürütmenin belirlediği üyelerden oluşmaktadır. Bu üyeler yargıç güvencelerine sahip değildir. Tazminat Komisyonunun Anayasa Mahkemesinin emsal kararlarını gözeterek karar vereceğine dair bir düzenleme araya sıkıştırılmıştır. Anayasa'nın 153'üncü maddesi gereğince yalnızca emsal kararlar değil Anayasa Mahkemesinin tüm kararları yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlamaktadır. Bu kararlar yalnızca örnek alınacak, gözetilecek, madde gerekçesinde belirtildiği gibi dikkate alınacak değil tüm kişi ve organlar tarafından uygulanacak bağlayıcı kararlardır. Aynı Can Atalay kararlarında olduğu gibi bu teklifle Anayasa'nın 153'üncü maddesi Anayasa'ya aykırı bir biçimde yumuşatılmaya çalışılmaktadır.

Altıncı olarak, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda yapılmak istenen düzenlemeye göre özel kişisel verilerin işlenmesi ve yurt dışına aktarılması konusunda açık rıza kuralına ciddi istisnalar

getiriyorsunuz. Bu istisnaların gerçekleşip gerçekleşmediğine nasıl karar verilecek belirtilmiyor. Örneğin, sağlık hizmetlerinin finansmanı ve yönetimi amacıyla veri paylaşımının gerekli olması ne demektir? Veri işlemenin dinî amaçla kurulan bir vakfın ve derneğin mevcut veya eski üyelerine yönelik olması ne demektir? Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına izin veren düzenlemede yeterlilik kararı neye göre verilecektir? Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin mevzuatına göre bir işlem yapılacak bu düzenlemeye göre, bu teklife göre uluslararası bir mevzuattan bahsedilmiyor; ulusal, yurt dışında başka bir mevzuattan bahsediliyor. Mütakabiliyet ilkesi de her durumda dikkate alınmıyor bu teklife göre. Kişisel verilerin yurt dışına ve şirketlere aktarılması bu kadar muğlak koşullara bağlanabilir mi?

Bu getirdiğiniz teklif birçok açıdan Anayasa'nın 20'nci maddesine aykırıdır. Madde 20 şunu söylüyor: Herkes kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak bu verilere erişme, bunların silinmesini talep etme, bunların amacı doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Şimdi, bu kanun teklifinizi okuyoruz, hangi verinin nasıl işleneceği, hangi verinin nasıl yurt dışına aktarılacağı, hangi ölçütlerin dikkate alınacağı belli değil.

Yeterlilik kararı için teklifte sayıyorsunuz, kurumdan görüş ihtiyacı duyulması durumunda alınıyor. Bu ihtiyaç duyulması neye göre olacak belli değil. Öncelikle dikkate alınacak bazı hususlar sayılmış yani başka hâllerde de yeterlilik kararı verilebileceği anlaşıyor. Belirsizlik taşıyan bir düzenleme "Avrupa Birliği yolu açıldı." müjdeleriyle haber yapılıyor bugünlerde. Bu bakımdan da Anayasa'ya aykırılık uyarımızı dile getiriyoruz.

Son olarak teklifin 22'nci maddesinde TMSF'nin kayyum olarak atanabileceği şirketlerle ilgili Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'un 19'uncu ve 20'nci maddelerinin kıyasen uygulanacağı belirtilmiş. Bu atf yapılan 20'nci maddede de 6755 sayılı Kanun'un 37'nci maddesine bir atf yapılıyor. Bu atf aslında 15 Temmuzdan sonra getirilen hukuki, mali, idari ve cezai sorumluluğu kaldıran hükme bir atf yani bir şirkete terör şüphesi sebebiyle kayyum atanacak, ondan sonra burada kayyum olarak görev yapanlar otomatik olarak cezai ve mali sorumsuzluğa kavuşacaklar. Hukuk devleti ilkesine, adil yargılanma hakkına, eşitlik ilkesine, mülkiyet hakkına ve bunun benzeri birçok anayasal ilke ve kurala aykırılık bulunuyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yargı sistemi bir bütündür. İçindeki çelişkileri gidermek ve hem yargıda görev alan yetkililerin işini hem de yurttaşlarımızın adalete erişimini kolaylaştırmak hepimizin sorumluluğudur. Bu bakımdan, ihtiyaçları kullanarak vatandaşlarımızın infaz sistemine ve yargı sistemine dair eleştirilerini ve beklentilerini de istismar ederek yürütmeden yasamaya bir torba kanun dayatmak doğru bir uygulama değildir. Vatandaşlarımız bizden tek bir şey beklemektedir; adalet, adalet, adalet.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Gökçen.

Şimdi Sayın Alp'e söz veriyorum.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben Anayasa Komisyonu üyesi olarak aranızda bulunuyorum ve görüşülmekte olan Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 4'üncü, 10'uncu ve 11'inci maddelerinin ve bu maddelerde düzenlenen kuralın kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarını önleyecek şekilde belirli ve öngörülebilir nitelikte olmadığı ve bu yönüyle kanunilik şartını taşımadığı gerekçesiyle Anayasa'mızın suçta ve cezada kanunilik ilkesini düzenleyen 38'inci maddesine ve temel hak ve özgürlüklerin ancak

kanunla sınırlanabileceğini düzenleyen 13'üncü maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca teklifin Anayasa'ya aykırılığı gerekçesiyle maddelerin müzakeresine geçilmeksizin reddedilmesini ve öncelikle Anayasa ve Adalet Komisyonlarından teşekkül edecek karma bir komisyonda görüşülmesini talep ediyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Alp.

Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Değerli Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli Adalet Bakanlığı personelleri, basın mensupları, Türkiye Barolar Birliği Başkanı; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Şimdi, Değerli Başkanım, eğer ben bu gömleğimin düğmesini baştan yanlış iliklersem sonuç da yanlış olur. Sayın Cumhuriyet Halk Partisi Sözcümüz Süleyman Bülbül Bey dedi ki: “Siz Anayasa’ya aykırılık incelemesiyle ilgili bir rapor düzenlediniz mi?” İncelenen rapor, İç Tüzük benim elimde, o yetmediği gibi parlamento hukuku elimde; sizin burada inceleme raporunu düzenleyip buradaki Komisyon üyelerine tek tek dağıtmanız gerekirken Kanunlar ve Kararlardan sorumlu arkadaşımız “Bunlar gizlidir, verilmez, iç yazışma...” Geçmişte almışım, bunu niye bize dağıtmıyorsunuz? İç Tüzük’ün 31’inci maddesi diyor ki -ben Komisyon üyesi değilim- “Komisyon üyesi olmayan dahi bunu inceleyebilir.” Bu, aynı zamanda sizin kanun teklifinizin dosyasının bir parçasıdır. Kanun teklifinin bir parçası olan inceleme raporu nasıl gizli evrak olabilir, gizli evrak üzerinde biz burada nasıl bir çalışma yapabiliriz? Yani burada İç Tüzük 31 der, parlamento hukuku der, değerli anayasa hukuku hocamız burada, kendisi gayet rahat bunu hukuk fakültelerinde ders olarak anlatır ama siz gelip buna dersiniz ki efendim -Kanunlar ve Kararlardaki bir personel arkadaşımız- “Bu gizlidir efendim, bu bizim iç yazışmamızdır.” Peki, gizliyse siz onu okuyabiliyorsunuz, ben niye okuyamıyorum arkadaş? Yani bu gizli olan evrakınızı iktidarın vekili okuyabiliyor, muhalefetinki okuyamıyor. Ben böyle kanunu reddediyorum arkadaş, yapamazsınız bunu! Önce bana bunu verin, ondan sonra devam edeceğiz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Bağırmadan konuş Hocam, duyuluyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Beyefendi ama anlatamadım ben, bir saatten beri anlatıyorum, bana önce onu verin. Gizli evrak olmaz burada, gizli belge olmaz burada. Burada, ben daha önceki komisyonlarda almışım. İç Tüzük 31 diyor, parlamento hukuku bunu ders kitaplarında anlatıyor, bu deniliyor. Niye bunu vermıyorsunuz siz? Öncelikle bunu istiyorum Başkanım.

Yani, bu ses tonundan dolayı hepinizden de ayrı ayrı özür diliyorum. Bu yanlışlığı düzeltmek zorundayız. Parlamentoda böyle gizli evrak olmaz, bu bir.

İkincisi: Şimdi, Değerli Başkanım, burada bizim İç Tüzük’ümüzün 35’inci maddesi var. Burada, İç Tüzük 35’e göre şu anda Parlamento’yu yönetiyoruz. Ne diyor? Efendim “Adalet Komisyonu’yla ilgili olan, bağlantılı olan kanun teklifleri varsa, bunların birbirleriyle ilişkileri varsa bunları birbirine birleştirebilir.” diyor. Şimdi, konu bu iken, bizim teklif edip şu anda Komisyonunuzda bekleyen, toplumda infial yaratacak olan suçlar hariç olmak üzere toplumda bir genel af teklifimiz var, infial yaratacak olan suçlar hariç olmak üzere. Bu ne zaman? 28’inci Dönem (2/1933) esas numaralı bir Kanun Teklifi’miz var. İki: Aynı şekilde, 1512 sayılı Noterlik Kanunu. Sayın Genel Müdürümüz burada, noterler hafta sonu çalışıyor ama noterler hafta sonu kanunla çalışmıyor ki idari bir düzenlemeyle çalışıyorlar, idari bir düzenleme yapmışlar, Noterlik Kanunu’nda böyle bir hüküm yok. Diyoruz ki bu kanun da yine bununla bağlantılı. Yine, 9 Aralık 2023 tarihinde (2/1760) esas numaralı Noterlik Kanunu’yla ilgili, hafta sonu çalışmayla ilgili Kanun Teklifi’miz Adalet Komisyonunda şu anda

bekliyor, bununla bağlantılı. Mademki “yargı paketi” diyoruz, buyurun, yargı paketinin bir parçası, bununla birleştirelim, onunla birlikte görüşelim.

Üçüncüsü, yine Türk Ceza Kanunu göçmen kaçakçılığı suçuyla ilgili. Burada verilen cezalar çok düşük ve caydırıcı değil. Bu cezaların ağırlaştırılması açısından, göçmen kaçakçılığı suçunun engellenmesi açısından 29 Aralık 2023 tarih, (2/1898) esas numaralı Kanun Teklifi’imizle birleştirilmesini istiyoruz.

Yine, aynı şekilde, Türk Medeni Kanunu’yla ilgili tapu iptal ve tescil davalarında uzun süreli yargılamalar sebebiyle ön alım bedelinde oluşan değer kaybının telafi edilmesi amacıyla... Bu paralar orada faizli olarak yatırılmıyor, bunun en azından faizli yatırılması açısından Medeni Kanun’da teklif vermişiz. Bu da aynı şekilde 2/2/2024 tarihinde -daha bundan, taptaze, on sekiz gün öncesi- (2/1981) Adalet Komisyonunda bekliyor.

Aynı şekilde, yine Medeni Kanun’da... İşte “Anayasa Mahkemesi iptal etti, boşluk kaldı.” vesairesi dediniz ya “Kadının evlenmesiyle birlikte kocasının soyadını alır.”la ilgili Anayasa Mahkemesi iptal etti ve bununla ilgili gayet rahat, Anayasa Mahkemesinin düzenlediği, talep ettiği şekilde, uygun gördüğü şekilde kadının soyadıyla ilgili bir kanun teklifimiz var. Bu da 9 Kasım 2023, (2/1761)...

Aynı şekilde, Avukatlık Kanunu. Stajyer avukatlara ilişkin staj süresince asgari ücret düzeyinde bir ücret verilmesini teklif ettik. Hâkim ve savcı stajyerlerin sigortası nasıl yapılıyorsa, nasıl bir ücret veriliyorsa buna ilişkin asgari ücret düzeyinde bir ücretin stajyer avukatlara verilmesiyle ilgili 21 Ağustos 2023 tarih, (2/1538) esas numaralı Kanun Teklifi’mizin birleştirilmesini istiyoruz.

Yine, aynı şekilde, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu’yla ilgili (2/762) esas numaralı Kanun Teklifi’miz var.

Yine, aynı şekilde, 14 Ağustos 2023 tarihli, 4342 sayılı Mera Kanunu’yla ilgili, burada dava açabilecekler... Yani köyde ikametgâhı bulunan kişilerin de o merasıyla ilgili dava açması lazım. Adamın koyunu var vesairesi var; nereye götürecek? Ama mevcut olan kanunda bunun dava açma hakkı yok, bunun açma hakkı var yani bu kanunla yine bağlantısı var. (2/1528) esas numaralı Teklifi’imizle birleştirilmesini istiyoruz.

Yine, aynı şekilde, kamu kurumlarında çalışan avukatların özlük haklarının iyileştirilmesiyle ilgili 9 Temmuz 2018 tarihinde verdiğimiz (2/1140) esas numaralı Kanun Teklifi’miz var.

Yine, aynı şekilde, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’muzdaki Cumhurbaşkanına hakaret, 299’la ilgili değiştirilmesi... Ne demek? Benim onurum, şahsiyetim, kişiliğim ile Sayın Başkanımın, sayın bakanların, sayın hocalarımızın, Sayın Cumhurbaşkanımızın, köydeki çiftçimizin ve köydeki çoban ağabeyimizin onuru, şahsiyeti -benimki ve sizinkiler- aynıdır. Dünyanın bu şekilde otoriter olan ülkelerinde Cumhurbaşkanı ayrı bir yere oturtulur; onun onuru, şahsiyeti farklı, diğerleri farklı.

Değerli arkadaşlar, hepimiz onur açısından, şahsiyet açısından, kişilik açısından eşitiz yani hiçbirisinin içinde bulunduğu, aldığı görevler, mevki, makamlar nedeniyle “Senin onurun, şahsiyetin daha yüksek, diğerininki daha alçak.” Bu, Anayasa’nın 2’nci maddesindeki hukuk devleti ilkesi ile Ceza Kanunu’ndaki suçta ve cezadaki eşitlik ilkesine aykırılık teşkil ettiği için bununla ilgili de 9 Temmuz 2018 tarihinde (2/1138) esas numaralı bir Kanun Teklifi’miz var. Bu kanun tekliflerinin hepsi tekrar, yine yenilenmiş durumda, yenilenmiş yani siz buna 2018 olarak bakmayın, bunların hepsi yenilenmiş durumda; bunlar Adalet Komisyonunda bekliyor.

Yine, aynı şekilde, Türk Ceza Kanunu’nun... (2/1137) esas numaralı yine bekliyor Komisyonunda.

Yine, aynı şekilde, kamuya arz edilen taşınır ve taşınmaz mallara karşı nefret ve ayrımcılık saikiyle yapılan eylemlere verilen cezaların özel mülkiyete tabi olan mallara karşı yapılan aynı eylem

için de uygun görülmesini talep ediyoruz. Yok efendim, kamuya ait olan mala zarar verirsen ayrı bir ceza, özel şahsa ait olana zarar verirsen ayrı bir ceza; böyle bir ayrımcılık olmaz, Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesine de aykırılık teşkil etmektedir. Yine, aynı şekilde, 2/1... Bunun da birleştirilmesini talep ediyoruz.

Bununla birlikte, yine, aynı şekilde, tutuklananların cezaevinde bulundukları müddet içerisinde yiyecek içecek bedellerinin hazine tarafından karşılanmasını talep ediyoruz arkadaşlar. Kişi tutuklu, cezaevinde, geçinmiyor. Ben İnsan Haklarını İnceleme Alt Komisyonu üyesiyim. Yurt dışındaki cezaevlerine gidin, devlet diyor ki: "Tamam, sen suç işledin ama senin ekonomik anlamda gerçekten ödeyecek elektrik paran yok, su paran yok, yiyecek paran yok." Devlet bunu karşılıyor, daha ötesine gidiyor; devlet, cezaevine girdiği gün, onun suç dosyasında yazan eğitimi, mesleği vesairesiyle ilgili 2 tane kitabı da kapısının önüne koyuyor. En azından cezaevine girdiği o ilk günlerdeki o sıkıntısı vesairesi gitsin diye kitabını dahi kapısına koyuyor. Yani bu kişi eğer dışarıda ekonomik anlamda sıkıntı vesaire içerisinde olsaydı devletimiz yardımcı olmayacak mıydı? Olacaktı. İçerideyken ne fark ediyor? Niye sosyal yardımları içeride vermiyoruz ki? Aynı şekilde, bu sosyal yardımları da içeride vermemizde fayda var değerli arkadaşlarım.

Geliyoruz izinsiz olarak alkol, içki imalatı, satış ve kaçakçılık yapan kişilere verilen cezalarla ilgili konuya. Bunlarla ilgili cezaların artırılmasını istiyoruz. Dünya kadar insan öldü ya, yazık günah. Bununla ilgili cezalar caydırıcı değil. Yine, aynı şekilde, bununla ilgili Adalet Komisyonunda bekleyen kanun teklifimiz var.

Sığınmacılara, mültecilere baro tarafından avukat görevlendirilmesinde kişinin istem şartının aranmaması gerekir. Bu ne oluyor? Mevcut olan kanununda diyor ki: Efendim, kişi avukat aramadan, gayet rahat, baro tarafından görevlendirilmesi lazım. Yani bu anlamda, yine, aynı şekilde, bir kanun teklifimiz var, (2/1112) sayılı Teklif'imiz bekliyor Adalet Komisyonunda.

Yine, aynı şekilde, avukatlık sınavının yılda 2 kez yapılması ve sınava ilişkin hususlar... Şimdi, bu, gayet rahat, yine bir sefer yazılmış; bu, önemli değil.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Bunları hangi bağlamda konuşuyorsunuz?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – İç Tüzük'ün 35'inci maddesinin gelen kanunla bağlantısı var, bu bağlamda anlatıyorum Sayın Vekilim yani birleştirilmesi lazım usul açısından, teklifim o.

Şimdi, aynı şekilde, yine 28'inci Dönem Birinci Yasama Yılında kanun teklifimiz var burada nefret suçuyla ilgili. Halkı kin ve düşmanlığa tahrik ve aşağılama suçunun, nefret suçu tanımında yer alan tüm unsurlara yer verilecek şekilde kapsamının genişletilmesi lazım. Orada kapsam çok dar ve dünya ceza hukukuna biz baktığımız zaman, buradaki kapsam biraz daha geniş; bunun da birleştirilmesini istiyorum.

Yine, aynı şekilde, Savcılar Yüksek Kurulu Başkanının kurul üyeleri arasından gizli oyla seçilmesi yönünde yine bir kanun teklifimiz var.

Yine, aynı şekilde, müdafî, vekil olarak görevlendirilen avukatlara ödenen bedel, meblağ çok düşük. Bunun da aynı şekilde bununla birleştirilmesini talep ediyorum.

Uyuşturucu, uyarıcı maddelerin imalatı, ticareti, bulundurulmasına ilişkin cezalar düşük olduğu için, maalesef, bu çok fazla. Uyuşturucuyla mücadele konusunda bir kanun teklifimiz var 28'inci Dönem Birinci Yasama Yılında. Bunun da...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Herhâlde 50 tane daha var orada.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yok, bitmek üzere Sayın Vekilim. Özür dilerim. Sabrınıza

teşekkür ederim, bitiyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Tanal, devam edin lütfen.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yani bu kanun tekliflerini ben kişisel, babam için yapmadım; oturdum, çalıştım, kamu hizmeti için... Teşekkür etmeniz lazım, böyle çalışkan arkadaşlarınızın aranızda olduğu için teşekkür etmeniz lazım.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Komisyon üyesi arkadaşlar bunu bildirir, o bakımdan şey yaptım.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yine, aynı şekilde, uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin kullanılmasıyla ilgili -bir az önceki imalatıydı, bu da kullanılmasıyla ilgili- hapis ve adli para cezalarının ağırlaştırılması lazım. Bunlar, yine, aynı şekilde, yetersiz.

Yargılama giderlerinin, mahkûmiyet ortadan kaldırılarak, hak arama hürriyeti açısından... Burada nedir? Mahkûm beraat ediyor, sanığın avukatı var, sanık avukatı aleyhine, maalesef, avukatlık ücretine hükmedilmiyor. Geçmiş günlerde Sayın Adalet Bakanımıza bunu ilettik yani sözlü anlamda bunu iletiler ama bu, yasal anlamda bir madde hâline gelmediği için hâlen yargılamada hâkimler arasında çelişkili kararlar var. Bu yekpareliğin sağlanması gerekiyor.

Yine, aynı şekilde, Medeni Kanun'un 347'nci maddesinde anne ve babanın değil çocuğun yararı gözetilecek şekilde bir kanun teklifimiz var 28'inci Dönem Birinci Yasama Yılında, yine Komisyonunuzda bekliyor. İki yıl veya daha az süresi kalan iyi hâl hükümlülerinin talep etmeleri hâlinde cezaların koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmasıyla ilgili infaz yasasında hüküm var.

Değerli Başkanım, İç Tüzük'ümüzün 35'inci maddesi diyor ki: Komisyona havale edilen ve gelen kanun teklifleri arasında bağlantı varsa bunlar birleştirilir. Şimdi, burada -farklı kanunlarla- hiç sizin Komisyonunuzla ilgisi olmayan yani hiç alakası, ilgisi olmayan maddeler eğer torba şeklinde burada görüşülüyorsa benim bahsettiğim direkt Komisyonunuzla ilgili ve bu, adı da üzerinde "yargı paketi" gerçekten, bu yargı paketinin içerisini tam zenginleştirecek ve kamuoyunda insanların beklediği, infial yaratacak olan suçlar hariç olmak üzere, af yasası bu toplum için... Çünkü devlet kurulduğu zaman ilk 10'uncu yılında, 25'inci yılında, 50'nci yılında, 75'inci yılında ve 100'üncü yılında artık, cezaevlerinde insanların yatacak yerleri yok. Orada -cezaevi alt komisyonu üyesi olduğum için onlar raporlarımızda da aynı şekilde var ve bu, resmî kayıtlarda da var- yatacak yer olmadığı için, infial yaratacak olan suçlar -maalesef, keşke, objektif, tarafsız basın olsa, belirli basın mensuplarını ve basın gruplarını tenzih ediyorum burada, cümlem cimbızla çekip bir tarafa çekmesinler, altını kalın çizgilerle çizerek söylüyorum- hariç olmak üzere, artık, bu toplumda af bir zarurettir, bir ihtiyaçtır. Cumhuriyetin 100'üncü yılında bunu Parlamantonun gündemine alması lazım ve tüm dünyada her 100'üncü yılında veya 50'nci yılında devletler bunu yapmıştır, bizim de bunu başarmamız lazım diyorum.

İnşallah, bana bu yeri tahsis ettiniz ama bu, herhâlde, konuşmak için geçici bir yer değil; ben milletvekiliyim, kalıcı olarak burada çalışabileceğim diye düşünüyorum.

Yalnız, sizden istirhamım, geçmişteki inceleme raporlarını ben aldığım hâlde bana bu kanun teklifiyle ilgili, sizin görebildiğiniz Komisyon Başkanı olarak, iktidar partisi milletvekillerinin görebildiği bir inceleme raporunu, ne olur... Yani, ben bunu yalvararak istemiyorum, benim anayasal hakkım, 31'inci madde -İç Tüzük son fıkra- diyor ki: "Komisyon üyesi olmayan vekil görebilir." Ben görmek istiyorum, okumak istiyorum ve bu, diğer Komisyon üyelerinin de hakkıdır; onların da istemelerini, almalarını, talep etmelerini istirham ediyorum.

Uzattığım için de kusura bakmayınız.

Teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ederiz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Mahmutcuğum, zaten biz grup olarak Kanunlar Dairesine talepte bulunduk.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Niye almadınız? Niye vermiyorlar?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bir saniye, izin ver. Cevap hakkı doğsun, hiç konuşmadı daha Başkan, cevap bekliyoruz biz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yalnız, bana partimin sözcüsü mü cevap vermeli yoksa oradaki Adalet Komisyonu üyeleri mi?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Cumhuriyet Halk Partisi olarak cevap bekliyoruz. Sen bekle biraz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Partinizin sözcüsü bunu çok teferruatlı anlattı Sayın Tanal, o bakımdan dedim ben.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Beyefendi, inceleme raporunu istiyorum. İnceleme raporunu kim aldı, kim biliyor inceleme raporunu? Yapmayın bunu ya! Beyefendi, inceleme raporunu gördünüz mü?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Gördüm.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Söyler misiniz içinde ne vardı? Bir cümle söyler misiniz?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sınava mı tabi tutuyorsunuz beni?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ağabey, görmedin işte, görmediğin hâlde “Gördüm.” diyorsun.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel’in, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal’ın Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin verdiği Anayasa’ya aykırılık önergesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Tanal, çok teşekkürler teferruatlı bilgileriniz için.

İç Tüzük’ün 35’inci maddesinden bahsettiniz, onu tam olarak size okumak istiyorum; “Komisyonlar, kendilerine havale edilen kanun tekliflerini aynen veya değiştirerek kabul veya reddedebilirler; birbirleriyle ilgili gördüklerini birleştirerek görüşebilirler.” diyor İç Tüzük 35’inci maddede.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Karabük Milletvekili Cem Şahin, İstanbul Milletvekili Şengül Karşı ve 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2023)(Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Alt komisyon kurulmasına ilişkin 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas no.lu Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 4, 10, 11, 15, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37’nci maddeleri için Komisyonumuz bünyesinde bir alt komisyon kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın
Cumhur Uzun
Muğla

Gizem Özcan
Muğla

İsmail Atakan Ünver
Karaman

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçeyi okutayım mı Sayın Bülbül?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Gerekçeyi ben konuşmamda izah ettim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Peki, o zaman oylamaya geçiyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi, İç Tüzük’ün 34’üncü maddesi uyarınca verilmiş 3 adet önerge vardır. Sırasıyla okutup işleme alacağım.

1’inci önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas no.lu Ceza Muhakemesi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 23, 24, 25, 26, 27’nci maddeleri 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun düzenlemesidir.

Bu çerçevede, İç Tüzük 38 gereği tali komisyon olarak İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna gönderilmesini ve rapor alınmasını talep ediyoruz.

Süleyman Bülbül
Aydın
Cumhur Uzun
Muğla

Gizem Özcan
Muğla

İsmail Atakan Ünver
Karaman

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas no.lu Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 33, 34, 35, 36’nci maddeleri 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununu düzenlemelerine ilişkindir.

Bu çerçevede, İç Tüzük 34 gereği Tali Komisyon olarak Dijital Mecralar Komisyonuna gönderilmesini ve rapor alınmasını talep ediyoruz.

Süleyman Bülbül
Aydın
Cumhur Uzun
Muğla

Gizem Özcan
Muğla

İsmail Atakan Ünver
Karaman

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas no.lu Ceza Muhakemesi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 38'inci maddesi 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'yla ilgili olup deprem bölgesindeki sanayi alt yapısının güçlendirilmesine yönelik bir düzenlemedir.

Bu çerçevede İç Tüzük 34 gereği Tali Komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna gönderilmesini ve rapor alınmasını talep ediyoruz.

Süleyman Bülbül

Gizem Özcan

İsmail Atakan Ünver

Aydın

Muğla

Karaman

Cumhur Uzun

Muğla

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, teklifin tümü üzerinde söz talep eden Komisyon üyelerine istem sırasına göre söz vereceğim.

Sayın Özcan, buyurun.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları ve Komisyonumuzun emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce Erzincan İliç'te kaybettiğimiz madencilerimizi saygıyla anıyorum. Resmî açıklamaya göre Erzincan İliç'teki özel altın madeninde gerçekleşen göçük nedeniyle en az 9 madencimiz sekizinci günde hâlâ toprak altında ve bugün heyelan riski nedeniyle arama kurtarma çalışmaları da durduruldu. Özel bir şirket gelecek, doğayı katledecek ama cebini dolduracak diye emekçilerin evine yine ateş düştü. Bugün bundan daha büyük bir hukuki mesele olmamalıydı ancak biz Genel Kurulda vahşi madencilikğin önünü açan bir kanunu bu hafta görüşeceğiz. Bugün ise sanki hiçbir şey olmamış gibi, büyük bir iş cinayeti ve büyük bir ekokırım gerçekleşmemiş gibi; yargı adına olumlu, olumsuz düzenlemeler içeren bir paketi görüşüyoruz, sekizinci yargı paketi. Gönül isterdi ki bu paketi hem iş cinayetleri hem ekokırma karşı caydırıcı önlemler içeren bir paket hâlinde görüşelim, ne yazık ki paketin böyle bir anlayışla hazırlanmadığını da üzülererek ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, her şeyden önce, sekizinci yargı paketini iktidarın ülkemize dayattığı derin bir anayasasızlaştırma süreci içinde görüştüğümüzü de özellikle belirtmek gerekiyor. Artık ülkede tüm hukukçuların ve tüm yurttaşların kanun yorgunu olduğu söylenebilir. “Yok kanun, yap kanun.” anlayışının doğru ve güvenli olmadığını da ifade etmek istiyorum. Kanun devleti değil hukuk devleti ilkesinin esas alınması gerekmektedir.

Maddelere dair görüşlerimi maddeler konuşulurken belirteceğim ancak Kemal Gözler Hocamızın kavramlarıyla “suistimalci anayasa değişikliği” sürecine adım adım giden mevcut anayasasızlaştırma sürecinin bu paketin içinde yer alması bağlamı da belirlediği için üzerinde detaylı durmayı hak ediyor. Anayasasızlaştırma nedir? Anayasasızlaştırma sürecinde yürürlükteki anayasa görünüşte dokunulmaz ancak yürürlükteki anayasanın öngördüğü sistem adım adım fiilî bir sistemle değiştirilir. Peki, suistimalci anayasa değişikliği süreci nedir? Mevcut anayasal sistem görünüşte usulüne uygun yapılmış anayasa değişiklikleriyle özünde çok farklı bir sisteme dönüştürülür. Yapılan anayasa değişiklikleri şekil ve usul olarak anayasaya uygundur ancak bu şekilde gerçekleştirilen değişikliklerin içerikleri mevcut anayasanın özünü tamamen çelişki hâlinindedir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtiğimiz 2018

yılından bugüne Anayasa hukuksuz, fiilî müdahalelerle iktidarı sınırlandıran bir belge olmaktan çıktı, anayasasızlaştırma derinleşti. Bu ilk aşama, biliyoruz ki iktidar için ikinci aşama Anayasa'yı kendi amaçlarına ulaşmak için bir ehliyetle çevirmek yani "suistimalci anayasa değişikliği." Dolayısıyla "yargı darbesi, anayasal kriz" olarak adlandırdığımız süreç özünde demokratik anayasacılık geleneğimizin bütünüyle tasfiyesi ve otoriter düzeni derinleştirme faaliyetinin doğal sonucu. Söyledik, söylemeye de devam edeceğiz: Anayasa'yı rafa kaldıranların yeni bir anayasa yapma ehliyetleri yoktur. Göreceksiniz, halkımızın demokratik birikimiyle kurduğu siyasi bariyer buna engel olacaktır. Bu noktaya bir günde gelmedik, yıllara yayılan süreçte anayasa, iktidar pratikleriyle fiilen engellendi. Yargıtay 3. Ceza Dairesinin Anayasa Mahkemesinin Şerafettin Can Atalay başvurusunda verdiği karara uymama, Atalay'ın milletvekilliğinin düşürülmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirimde bulunma ve Anayasa Mahkemesinin verdiği kararda ihlal yönünde oy kullanan mahkeme üyeleri hakkında suç duyurusunda bulunma hükümlerinin kararı bu sürecin tepe noktasını işaret ediyor. Yargıtay oy birliğiyle Anayasa'nın amir hükümlerini, 1961'den beri hukuk devletini mümkün kılan Anayasa'nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesini askıya aldı. Sadece Anayasa'nın 11 ve 153'üncü maddelerine aykırı bir karar vermekle sınırlı değil yaptığı, Anayasa'nın üstünlüğünü tanımayarak Anayasa'yı askıya aldı. Bu karar, iktidarın hedeflediği otoriter toplumun, otoriter düzenin ne manaya geldiğinin ipuçlarını içeriyor. Zaten Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Mehmet Uçum da "Karar milli yargı için turnusol." diyerek bunu açıkça onayladı. Ne demek yerli, milli yargı; yargının idare üstünde herhangi bir denetime sahip olmaması mı? Samimiyetle söylüyorum, hukuk ilkelerinin evrensel olduğunu belirtme gereği duymaktan hep beraber çıktığımız ıstırapı tahmin edemezsiniz.

Şunu da özellikle belirtmeliyiz: Anayasa Mahkemesine mutlaka sahip çıkacağız ancak 2017'de ilan edilen OHAL dönemindeki tutumuyla şu anki durumun başlıca sorumlularından biri olduğunu da vurgulayalım. Anayasa Mahkemesi, OHAL kanun hükmünde kararnamelemlerini incelemeyi reddederek anayasasızlaştırma sürecine büyük bir çivi çakmıştır. Anayasa Mahkemesinin, yine, dezenformasyon yasasındaki o tehlikeli hükmü yani halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma suçunun bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilmesini Anayasa'ya aykırı bulmadığını da hatırlatalım. Kısacası biz, herhangi bir Anayasa Mahkemesinin değil demokratik bir sistemde, eşitlikçi bir anayasal düzende, bağımsız karar verebilen ve nitelikli hâkimlerden oluşan bir Anayasa Mahkemesinin gerekliliğini savunuyoruz.

Değerli milletvekilleri, bu torba yasa teklifi içinde emekli ikramiyelerini 2 bin liradan 3 bin liraya çıkaran maddenin ve deprem bölgesindeki sanayi altyapısının güçlendirilmesi için verilen desteği uzatan maddenin konulması açık bir yasama kurnazlığıdır. Şimdi, biz çok makul nedenlerle bazı maddelere "Hayır." diyeceğiz ancak bu nedenle teklifin bütününe "Hayır." dediğimizde iktidar, emeklilere dönüp "Bakın, emekli ikramiyelerini arttırmamıza izin vermediler." depremzedelere dönüp "Bakın, bölgenizde sanayiye destek olacaktık, izin vermediler." biçiminde gerekçelerle bir dezenformasyon süreci yürütecek. Bu yasama kurnazlığının gerçeklerle alakası yok. Emekli ikramiyelerini ele alalım. Emekli bayram ikramiyesi 2018'de asgari ücretin yüzde 62,4'üydü. Bayram ikramiyesinin 2018'deki seviyesini koruması için bugün 10.609 TL olması gerekirdi. Bu teklifte olduğu gibi emekli ikramiyesi 3 bin lira olursa asgari ücretin yüzde 17,6'sına gerileyecek yani rakamlar artıyor gözükse de gerçekte emekli ikramiyesi artmayacak, azalacak. Bu hesaba göre, emeklinin toplam 2 bayram ikramiyesi kaybı 15 bin liradan fazladır; hakikat budur, gerisi iktidarın tasarrufudur. Emeklilerin kök aylıklarıyla tamamlanan en düşük emekli aylıkları birbirine karıştırılarak yapılıyor. Kamuoyunda en düşük aylıkların 7.500 veya 10 bin TL'ye yükseltildiği yanlışlaması yaratılıyor. Ardından emekliler aylık artışlarını buna göre bekliyor ama öyle olmuyor, kök aylıklara zam yapılıyor. Böylece yüzde 49,25 olduğu iddia edilen emekli aylık artışı yüzde 33'lerde kalabiliyor. Aynı süreç depremzedelerimize yönelik de işletiliyor. Bakın, geçen sene deprem felaketinden sonra iktidar bir düzenleme yaptı. Bu düzenlemeyle Sanayi ve Teknoloji

Bakanlığına sanayi alanı tespitinde ve imar plan hazırlığında hızlı karar alması adına geniş takdir yetkisi verildi. Sanayi alanı tespiti için normalde kurul ve komisyonların da görüşüne başvurulurken bu geçici maddeyle tüm yetkileri ilgili bakanlar üzerine alabilecek ya da bakanlar bu yetkilerini takdir ederlerse devredebileceklerdir. Söz konusu düzenleme birtakım sakıncaları içermektedir. Bu düzenlemenin öngördüğü imar planlarının askıya çıkarılmaması, yurttaşlara ve kamuoyuna bildirilmemesi, itiraz süreçlerinin işletilmemesi gibi uygulamalar acil durum gerekçesiyle denetimden ve yargıdan kaçmaya işaret etmektedir. İmar planlarına ilişkin yurttaş katılımını kaldırmakta hak arama hürriyeti kısıtlanmaktadır. Diğer yandan, aceleyle yapım süreçleri denetimsizleştirilmektedir. Alelacele, fay hattına yakın olabilecek ova, mera gibi alanlarda hızlıca; hiçbir bilimsel görüş, muhalif görüş dikkate alınmadan tesisler oluşturulacaktır. Ayrıca, maddeyle, Bakanlık, deprem bölgesinde yatırım programına dâhil ettiği sanayi sitelerinin altyapı ve üstyapı inşasının tamamını; mimarlık, mühendislik hizmetleri dâhil projeleri ise tamamlanana kadar krediyle destekleyebilecektir.

Teklifin bu maddesindeki düzenleme, depremzede iş insanına yeni borç vaadidir. İş yeri ve konutta kredi desteği, koşulları ne olursa olsun yeni bir borç anlamına gelmektedir. Depremden zarar gören vatandaşlarımızın zararlarının telafi edilmesi; konut, iş yeri ve sanayi tesislerinin bir an önce yapımına başlanması gereklidir. Ancak yasaya ve yasalara, teminat altına alınan hak ve özgürlüklerle ilgili prosedürlerin işletilmesine engel olunmamalıdır.

Bu düzenlemenin bu biçimde geçmesine itiraz etmek depremzedelerimize gidecek desteği engellemek değil gerçek bir destek programı yapılmasını sağlama mücadelesidir.

Hepinize teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Özcan.

Şimdi Sayın Uzun...

Evet, buyurun Sayın Uzun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Biraz önceki konuşmalar sırasında, mevcut düzenlemenin, teklifin Anayasa'ya aykırılığı konusunda oldukça geniş açıklamalarda bulunuldu ve değerli hocam da etrafını ayrıntılarıyla çizdiği üzere bu tür yasa yapma tekniğinin başlı başına Anayasa'ya aykırılığını ortaya koymak suretiyle bu yöntemden vazgeçmemizin ve bunun Anayasa'ya aykırılık yönüyle denetimini yaptıktan sonra bu işlemlere devam etmemizin daha sağlıklı olacağını, hukuk devletinin ve hukuk güvenliğinin bunu gerektirdiğini söyledi. Aslında kendi elimizle ve bulunduğumuz yer itibarıyla üstlendiğimiz ödevin de farkında olarak bu konuda gerçekten hassasiyet gösterme zorunluluğumuz var. Çünkü üzerine yemin ettiğimiz Anayasa'mızın 7'nci maddesi, bize, yasama yetkisinin Türk milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinde olduğunu ve bu yetkiyi devredemeyeceğimizi çok açık ifadelerle emrediyor. Biz bu Anayasa üzerine yemin ettiysek bu yetkiyi devreden işlemlerden özellikle kaçınmamız lazım.

Burada, Komisyonada bulunan üye arkadaşlarımızın hepsi çok değerli hukukçular ve bu ülkemizin hukuk devleti olması açısından çaba sarf ederek bugünlere gelmiş bulunuyorlar. Ancak daha önceden buralarda değilken eleştiri konusu yaptığımız, ülkemizin hukuk devleti olmasından uzaklaşmasına sebep olan ve hukuk güvenliğini tehlikeye atan bu durumlara sebebiyet veren ve üzerinde herhâlde ittifak halinde birleştiğimiz torba kanun yapma tekniğinin terk edilmesi konusunda bizler Adalet Komisyonu üyeleri olarak bir şeyler yapmayacağız da bunu bizim adımıza kimler yapacak ve ne

zaman yapacak? 28'inci Dönemde değil de 38'inci Dönemde mi bu gelecek ve yapılacak? Siz 28'inci Dönem milletvekilleri ve Adalet Komisyonunun değerli üyeleri olarak ülkemizin torba kanun yapma yöntemiyle kanunlaşan kanun devleti şeklinde ilerlemesine sebep olan bir uygulamadan mutlu musunuz, mesut musunuz? Görev sırası şimdi sizde. 27'inci Dönemde bulunmayan arkadaşlar için belki bunu yapmaya fırsat yok idi ama şimdi 28'inci Dönemde ve burada görev yapıyoruz. Ben, bulunduğum konum itibarıyla, torba yasa yapan bir Adalet Komisyonu kararlarının içinde bulunmaktan üzüntü duyuyorum. En azından, bizim torba kanun yapma, torba kanun şeklinde ilerlemenin ülkemiz için ve hukuk güvenliği için, ülkemizin hukuk devleti yolunda ilerlemesi için uygun olmadığını tespit ederek bundan sonrasının düzeltilmesi konusunda ödevli olduğumuzu düşünüyorum ve çaba sarf etmemiz gerektiğini bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün görev sırası bizde, eğer bir şeyler doğru gitsin istiyorsak yanlışla “yanlış” demekten çekinmeyeceğiz, yanlışla tespit edeceğiz ve doğrusu konusunda adımlar atacağız. “Böyle gelmiş, böyle gider; bu, bize yakışan bir tavır değil, böyle gitmemeli. Ha, doğrusu buysa hep beraber oturalım, konuşalım, “Doğrusu budur, böyle olması gerçekten doğrudur.” diyelim. Hocam da bizi “Hakikaten torba yasayla bu iş çok daha güzel oluyor, ülkeye de yakışıyor, hukuk devleti için de bulunmaz bir şey icat ettik biz.” diye bizi ikna etsin, bundan sonra hep böyle gidelim. Hiç itiraz etmeyeceğim kendi adıma, ağzımı bile açmayacağım ama yanlışla lütfen şu yanlış 28'inci Dönemin başında, 1'inci toplantımız içinde kayıtlara geçirelim, 2'nci toplantımızda artık bundan vazgeçilmiş olarak çalışmalarımıza lütfen devam edelim.

Biraz önce, bunun Anayasa'ya aykırılığının irdelenmesi, Anayasa'ya aykırılıklarının tespit edilerek öncelikle bunların giderilmesi ve ondan sonra çalışmalarımıza bu rapor doğrultusunda devam etme şeklinde bir önerge verdik. Önerge matematiksel olarak reddedildi, itirazım yok; demokrasilerde matematiksel olarak birtakım kararlar verilir ve bu kararlar çerçevesinde hareket edilir ancak gelin görün ki biz bugün bu düzenlemeyi, bugün üzerinde çalışacağımız düzenlemeyi Anayasa Mahkemesinin iptalleri nedeniyle ve Anayasa Mahkemesinin iptallerde tanıdığı sürenin çok yaklaşıyor olması, mart ayı içinde birçoğunun doluyor olması nedeniyle gündemimize almış ve çalışmalara başlamış bulunuyoruz. Anayasa Mahkemesine aykırılıklarını denetlemediğimiz ve yasalastırdığımız her şeyde de Anayasa Mahkemesi yeniden yeniden, yeniden, yeniden ve yeniden iptal kararları vermek suretiyle Anayasa ihlallerini ortaya koyacak ve Anayasa ihlalleri ortaya konulduğu için biz tekrar Anayasa Mahkemesinin iptali nedeniyle gündemimize gelen, mevzuatımızda oluşması muhtemel boşlukların boşluk olarak kalmaması için yine alelacele çalışmalar yapmak durumunda kalacağız Anayasa Mahkemesine aykırılığını denetlemediğimiz daha önceki yasa çalışmalarında Anayasaya aykırılıkların iptal edilmiş olmasının bugünkü gündemimizi oluşturmuş olması gibi. Lütfen, Anayasa Mahkemesine aykırılıkları öncelikle irdeleyip bu aykırılıkların bulunmadığının tespitinden sonra tüm katkılarımızla ilerlemeye devam edelim ve biz, hiç değilse 28'inci Dönemde yasa çalışmalarının, çıkan yasaların Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle iptallerine meydan vermeyecek şekilde çıkmasına katkı sunalım.

Teklifte birçok alanda düzenleme var ve bu alanların her biri kendi açısından başka başka alanların uzmanlık konularını irdeliyor. Maddeler üzerinde yapacağımız görüşmeler sırasında bunlara ayrıntılarıyla işaret edeceğiz ve değineceğiz. Ancak ülkemizin doğru yönetilmemesinin bugün bizi getirdiği bazı maddesel düzenlemelerin de burada bulunduğunu ve bulunmak zorunda kaldığını ne yazık ki işaret etmek durumundayım. Ben kötümek için söylemiyorum ancak şu durumu tespit etmemiz lazım: Eğer 2005 yılında kanunlarımıza konulmuş olan Türk lirası cinsinden paralar bugün değiştirilmek zorunda kalınıyor ve bunun gerekçesine “Ülkede yaşanan ekonomik ve paranın alım gücündeki eksilmeler nedeniyle rakamların artırılması gerektiği” gibi bir gerekçe konulmak durumunda kalınıyor ise o takdirde, bu ülkede ekonominin doğru yönetilmediğinin açıkça ikrarı var demektir. Bu

ikrarla gününde 20 lira olan, bugün 100 lira olan ve 5 katına kadar çıkarmak zorunda kalınacak bir cezai güç, parasal etki dikkate alınmış demektir.

Evet, ekonomik olarak iyi yönetilmiyoruz, başkaca konulara da girilebilir ama gündemden sapmamak adına söylüyorum: Biz, bu ülkede, dünya ekonomi tarihinde hiç kabul görmeyen “Faiz neden, enflasyon sonuçtur.” gibi, iktisatçılar tarafından bile reddedilen hatta çalışma arkadaşlarınız tarafından irrasyonel, akıl dışı olduğu ifade edilmek suretiyle terk edilerek “Hatta bundan sonra daha rasyonel, akılcıl çözümlerle ilerleyeceğiz.” demek durumunda kalan bir durum yaşadık. İşte, bugün Meclisimizin gündeminde, yaşamızda değişikliğe gidilmesine sebep olan, para cezalarının çevrilmesinde esas alınan günlük rakamın 20 Türk lirasından 100 Türk lirasına, 100 Türk liralık kısmının da 500 Türk lirasına çıkarılmasına sebep olan olgunun altında yatan temel gerçek, ülkenin ekonomik olarak doğru yönetilmemiş olmasıydı. Elbette Türkiye’de yaşıyoruz, Türk lirasıyla düzenlemeler yapacağız. Düşünün, eğer bu 20 Türk lirası yerine 20 dolar olmuş olsaydı bugün değiştirmeye ihtiyacınız olacak mıydı arkadaşlar? Olmayacaktı. O yüzden, bir ülkenin iktisaden doğru yönetilmesi hiç umulmayan alanlarda başka başka çalışmaların yapılmasına, hiç umulmayan alanlarda farklı sonuçlar doğurmasına sebep olur; o nedenle, bütün yönetim biçimi akılcıl yani rasyonel olmak durumundadır. Bundan, akıl dışı uygulamalardan bir an önce vazgeçilmiş olmasını izliyoruz, umarım sonuçları da ülkemiz için hayırlı olur.

Tazminat Komisyonuna ilişkin düzenlemeler var; bu, bir ihtiyacın cevaplanması şeklinde karşımıza gelmiş bulunmakta. Anayasa Mahkemesi geçtiğimiz günlerde vermiş olduğu bir pilot kararla, önünde bulunan hak ihlali dosyalarının sayısını da zikretmek suretiyle âdeta havlu attı ve dedi ki: “Benim bu dosyalara bakma ihtimalim artık kalmadı. Ben eğer bu dosyalara bakmak durumunda kalır isem başkaca bir şey yapma şansım kalmaz. O nedenle, bunun bir başka yöntemle, idari olarak düzenlenmesi ve yargının bu alandaki yükünün üzerinden alınması mecburiyeti var”. Ve biz, bu çerçevede, oluşan hak ihlalleri nedeniyle tazminat ödemek suretiyle yargı alanından idari bir alana bir düzenleme yapıyoruz. Aslında, genel olarak yargı alanına giren bir konunun idari alana çekilmiş olması hukuk devlet açısından belki eleştiri konusu yapılabilir ancak bu düzenlemenin de nihai vardığı noktada yine yargı yolunun açık olması bu konuyu doğrudan yargı alanından tamamen çıkarma değil bir ara yöntem suretiyle itilafların, hak ihlallerinin tazminlerinin daha kısa sürede giderilmesi suretiyle de iyi işletilmesine olanak verdiğinde faydalar getirmesi ihtimalinin bulunduğunu ifade etmek isterim. Ancak bunu söylerken, biz, hak ihlali nedeniyle oluşan dosyalarımızın çokluğunun çarelerini aramak yerine hukuk devletinde ve ülkemizde hak ihlali oluşturmadan yargılamalar yapabilmenin çarelerini de üretmek zorundayız. Asli görevimiz bataklığı kurutmak olmalı; sivrisinekle mücadele şeklindeki çalışmalar bizi sonuçsuz, etkisiz ve bir süre sonra tıkanmalara mecbur bırakır; o nedenle, bugün birçok alanda haklı olarak eleştirilere sebebiyet veren ve en masum olanında bile makul sürede yargılanmamak suretiyle oluşturulmuş hak ihlallerinin doğduğu bir ülke ve yargı sistemimizin önüne geçmek durumundayız.

Hepimiz bir yerlerden geliyoruz. Ben avukatlık yapmıştım, yapıyordum. Sekiz yıl boşanamayan ve boşanma süresi içinde artık doğurganlığımı yitirmiş müvekkillerim oldu Türk yargı sisteminde; ben hâlâ yüzüm kızarak anlatıyorum. Bir tek Trafik Kanunu’nun 100’üncü maddesindeki iki yıllık zaman aşımı süresini altı yıl boyunca uygulamayan yargıçlarla yargılama götürmek durumunda kaldık. Karayolları Trafik Kanunu’nun 1’inci maddesi kazanın oluşumunun üzerinden kısa bir süre içinde alınan ibrayı geçersiz sayar ancak bu ibranın alınmasının üzerinden iki yıl geçmişse artık o ibranın geçersiz olduğu ve hakkızaruret içindeyken verildiği gerçeğini kabul etmez. Maddedeki birinci fıkrayı okuyup ikinci fıkrayı okumayan yargıçlar nedeniyle kaybedilmiş beş yılları gören bir insanım. O nedenle, bizim meselemiz, oluşmuş olan hak ihlallerinin -dediğim gibi en masumu yargılama sürelerindeki gecikmeler-bunların doğumuna sebep olan faktörlerin tamamını ortadan kaldırmak, belki bu konuda hiç tazminat

ödeme mecburiyetinin doğmayacağı günleri ülkemize kazandırmak olmalıdır.

Teklifin kapsamında kişisel verilerin korunması hakkında düzenlemeler var. Bildiğim kadarıyla hepimiz hukukçuyuz ancak hangimizin kişisel verilerin korunmasıyla ilgili uzmanlığı olduğunu ben merak ediyorum. Benim yok, açıkça itiraf edeyim ama olan arkadaşımız var mı bilmiyorum. Böylesi teknik ve kişisel verilerin korunması gibi ülkemiz hukukuna yeni girmiş ve bu nedenle geliştirilmesi, iyi şekillenmesi ve bundan sonra da hep öyle gitmesi arzu edilen bir alanda hiçbirimizin uzmanlığı olmadığı hâlde bir kısım düzenlemelere “Evet.” diyeceğiz, “Hayır.” diyeceğiz. Gelin, burada bir komisyona gidelim. Bizim amacımız doğru şeyler yapmak değil mi? Bizim zorunluluğumuz bir şeyleri eğri yapmaktan kaçınmak; evet, yapmak ama yaptığımızı da doğru yapmak değil mi? O nedenle, bunun teknik içeriklerinin bulunması, her bir ifadesinin farklı anlamları olması, uluslararası boyutunun olması, mütekabiliyet esasına göre çalıştırılan, çalıştırılmayan ülkeler olması; verilerin o ülkeler arasında transfer edilecek olması gibi teknik hadiseleri bir komisyon incelesin, bizi bu konuda bilgilendirsin ve biz “Yaptığımız işte içimiz rahat, biz bunun uzmanlarını da dinleyerek bilgilendik ve o nedenle yapabiliyoruz, yaptık.” diyebilmeyi iç huzura erişmek adına önemli addediyorum.

Yine, teklifte afet bölgelerinde sanayi alanlarındaki iş yerleriyle ilgili düzenlemeler var. Gerçi buradaki düzenleme sürenin iki yıl daha uzatılmasına yönelik ama burada da teknik bir sürü değerlendirme var, o değerlendirmeleri yine bizlerin bu uzmanlıklarımız tahtında bilebilme olanaklarımız yok. O nedenle, bununla ilgili de bir alt komisyon çalışması hepimiz açısından aydınlatıcı ve hepimize yaptığımız işin arkasında durma noktasında güç verici olur diye düşünüyorum.

Yine, teklif içinde olmaması gereken birçok şeyin, birçok işin bir arada bulunması nedeniyle sanki hak gibi görülen sosyal güvenlik alanındaki düzenlemelerden belki de bu teklifte toplumu en çok ilgilendiren ve kulaklarını kabartmalarına, bizi izliyor olmalarına sebep olan konu emeklilere 3 bin TL bayram ikramiyesinin verilmesi. Bunları söylerken içim acıyor ama bir ülke kendi emeklisine açıklık sınırının altında para veriyor ve “Bununla geçiniyor.” diyorsa çok özür diliyorum ama o ülke yaşlısına saygı göstermiyor, emeklisine saygı göstermiyor demektir. Onlar bizim annemiz, babamız, belki kendimiz, burada olmayanlarımız, artık çalışamayacak durumda olanlarımız. O nedenle, onlara, resmî rakamlara göre belirlemiş olduğumuz açıklık sınırının altındaki bir parayla “Bununla geçinin.” demek “Boğazınızdan kesiniz, biz size bakamıyoruz, siz bu ülke var olsun diye bizi yetiştirdiniz, büyüttünüz, buralara gönderdiniz ama biz size yetemiyoruz.” demenin ikrarı. Benim bu nedenle içim acıyor! Kaldı ki bu düzenlemeyi yaparken bile bu düzenlemenin günlük koşullara uygun hâlde getirilmesi konusunda da ne yazık ki doğru adım atmıyoruz. Teklifin bütünü üzerinde değerlendirdiğimizde, demin iyi ekonomik yönetimin gösterilememesinin sebebi olarak ortaya konulmuş 20 liranın 100 liraya çıkarılması yani 5 kat artırılmasıyla ilgili bir düzenleme olduğundan bahsetmiştim. Şimdi 2 bin lirayı 3 bin liraya çıkarmak gibi bir durumla karşı karşıyayız. Para cezalarında ya da cezai yaptırımlarda 5 kat artırım getiren bir düzenlemede iş bayram ikramiyesine geldiğinde yüzde 50’lik ya da yarı oranındaki bir artışla kifayet etmek durumunda kalıyoruz. Yani paranın alım gücünde çok ciddi bir değişiklik olduğu o kadar ortada ki hiç değilse bunu verirken -ki bunlar her ay verilen ödemeler değil, yılda 2 tane bayram ikramiyesi veriyoruz- bayram olduğunda, bayram nedeniyle oluşan ekstra harcamalara yeter miktarda olduğundan emin olduğumuz bir rakamı verebilsek; hâlâ önümüzde, verebiliriz, biraz bu yönüyle yani insani yönüyle düşünerek hareket edelim. “Maliye Bakanı izin vermeyecektir, ülke ekonomisinde düzenlemeler ve bütçe dengeleri açısından buna olanak yoktur.” gibi bir sürü şey söylenebilir. Emin olun, istersek biz burada bayram ikramiyelerini insanımıza yakışır bir ikramiye hâline getirebilir ve bunun kaynağının da yaratılmasını sağlarız; bu, bizim yaşlılarımıza, emeklilerimize özü itibarıyla borcumuz.

2018 yılında bin lirayla başlandı, sonra 100 liralık artış, sonra 2 bin lira, bugün 3 bin lirayı

konusuyoruz. Bin lira verildiği tarihte 3 tane çeyrek altın alıyordu, hesabı ortada. Bugün eğer bir bayram ikramiyesi ise en az o günkü koşullara sadık kalarak 3 çeyrek altın alabilecek rakama tekrar getirmemiz daha doğru olacaktır ancak hani, 10 bin lira aylıkla yaşamak mecburiyetinde bıraktığımız emekli için bu yeterli midir? Hayır, değildir ama en azından bir tutarlılık arz edecektir. 5 katı artışlarla uygun hâle getirdiğimizde de ilk kurulduğu günkü rakamla aynı noktaya varırız -yaklaşık 10 bin lira dolayında bir artış- eğer mümkünse de bir asgari ücret düzeyindeki bir artışla bayram ikramiyelerini vermeyi sağlamayı önemli görüyorum.

Dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum.

28'inci Dönemdeki başlangıç çalışmamızın bundan sonraki çalışmalarımıza da ışık olmasını ama daha geniş bir ortamda ve daha sağlıklı bir ortamda ilerlemesini istirham ederek sözlerimi bitiriyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Uzun.

Sayın Uçar, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de öncelikle sizleri, Değerli Komisyon Başkanı ve Divan üyelerini, Komisyon üyelerini, bugün burada görüşlerini paylaşmak için gelen bütün milletvekillerimizi ve üst kademe kamu yöneticileriyle birlikte Türkiye Barolar Birliği Başkanımız Sayın Erinç Sağkan'ı selamlıyorum ve buradan tüm halklarımıza da sevgi ve saygılarımızı iletiyorum.

Elbette genel bir değerlendirmeyi yapmadan önce, torba yasayla getirilen düzenlemelere dair bir şeyler söylemek gerekiyor. Hükûmetin yasa yapma tekniği toplumun talep ve menfaatlerini esas almadan, asıl sorunlara çözüm bulmadan ve en geniş uzlaşa sağlanmadan bu torba yasayla yine kendini gösterdi; Türkiye'de bu sistem uzun süredir işletiliyor. Bu torba yasada icra ve iflas konusundaki düzenlemeler, Ceza Usul Kanunu'ndaki düzenlemeler, organize sanayi bölgesine dair düzenlemeler ve sosyal güvenliğe dair başkaca birçok düzenleme yer alıyor yani açıkçası, bu kadar birbiriyle ilgisiz konunun Adalet Komisyonunda konuşulacak olması fazlasıyla ilginç ve fazlasıyla itici bir durum. Ancak yasa maddelerini burada konuşurken bir yandan ceza usulüne ilişkin düzenlemeleri, bir yandan da organize sanayi işleyişine ilişkin düzenlemeleri konuşacağız ama ben merak ediyorum; gerçekten, bu Komisyonun Divanı ve üyeleri acaba Adalet Komisyonu olarak bu kadar karma konuyu bir arada konuşmaktan hicap duyuyor mu? Gerçekten bunun cevabını merak ediyorum. Açıkçası şunu söylemek lazım: Yapılan bu yöntem halka kanun dayatmaktır, bu yöntemden de vazgeçilmelidir artık; yıllardır işletilen, iktidarın torba yasayla kanun yapma tekniğinden vazgeçilmelidir. Yasalar en geniş müzakere yöntemleriyle halk dâhil edilerek yapılmalıdır, toplumun gerçek ihtiyaçlarına cevap veren yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Bu torba yasayla da yasa yapma tekniği yine kendini tekrarlayarak toplumdan ne denli kopuk olduğunu açıkça ortaya koymuştur.

Türkiye'de hukukun geldiği nokta ise aslında bizler açısından çok nettir. Anayasa Mahkemesi Başkanının idarenin ve Cumhurun gözlerine bakarak “Bizim verdiğimiz kararlar tartışılabilir ama kesindir ve uyulmak zorundadır.” dediği ama sesinin, sözünün zerre kıymetinin olmadığı bir ülkedeyiz, bir dönemdeyiz. Türkiye'nin iç hukukundaki en üstteki Mahkemenin Başkanı tane tane anlatıyor ama buna kulak tıkayanlar ülkenin uçurumun dibini görmesi için elinden geleni yapıyor, yapmaya devam ediyor. Anayasa Mahkemesi kararları ve AİHM kararları kesindir ve bağlayıcıdır. Bunu defalarca söyledik, söylemeye devam edeceğiz. Aksi, anayasal düzene karşı bir darbedir, Anayasa'nın ortadan kaldırılmasını amaçlayan ağır bir suçtur. Son olarak, Can Atalay kararı üzerinden yapılan da tam da budur. Biz elbette Anayasa Mahkemesini yüceltmiyoruz, zira Anayasa Mahkemesinin resmi ideolojinin

koruyuculuğunu yapan bir mahkeme olduğunu da sürekli söyledik. Ancak, Demirtaş’a, Yüksekdağ’a, Can Atalay’a, Osman Kavala’ya ilişkin AİHM ve Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanmaması ülkenin girdiği ama çıkamadığı sosyal, siyasal ve ekonomik krizin ana sebeplerinden biridir. Türkiye’de artık şu çok açık bir şekilde kabul edilmelidir: Yargı milliyetçi ve faşizan kanada teslim edilmiştir ve bu bumerangdan açıkçası iktidarın büyük ortağı nasıl çıkacağını da bilmiyor. Öyle ki, teslim olduğu aklın artık temsiliyetini yerine getiriyor. Yargının içine sinen çürüme ve yolsuzluk toplumda derin bir adalet krizine yol açmış durumda. Tarafsızlığını yitiren yargı ve savcılar hukukun adalet terazisini kendi çıkarları ve yine kendilerine emredenlerin çıkarları uğruna eğmekte, suça bulaşmakta, bulaşmaya da devam etmektedir. Türkiye’deki hukuk sisteminin düştüğü çürüme ve yolsuzluk yuvasına kalıcı bir çözüm bulunmaz ise bir sonraki süreç toplumun isyanı ve kendi adaletini yaratma güdüsüyle korkarız ki sonuçlanacaktır.

Değerli üyeler ve katılımcılar, sanılanın aksine Türkiye’de hukuk rafa kalkmadı. Türkiye aslında hiçbir zaman hukuk devleti olmadı ve bu gidişatla da olması mümkün değil. Resmî ideoloji hem iktidarı hem muhalefeti dizayn etti, etmeye devam ediyor. Kürt halkını ve bu ülkede tanımlanan Türklük sözleşmesini kabul etmeyen tüm halkları yok sayan bu ideoloji değişmedikçe Türkiye’nin demokratikleşmesi de mümkün değildir.

Çözümü, en basit hâliyle ifade etmek gerekirse; demokratik cumhuriyettir. Türkiye resmî tarihiyle yüzleşmelidir. Aksi, yalan dolan arşivlerin geleceğe taşınmasından başka bir şey olmayacaktır. Türkiye’de bu yüzden eski devlet-yeni devlet ayrımı da pollyanacılıktan başka bir şey değildir. Bugün ülkede bir kriz vardır, bu yalnızca ekonomik bir kriz olarak algılanmamalıdır, sorun çok daha yapısal ve derindir; sosyal, siyasal ve ekonomik bir krizden söz ediyoruz. Evrensel hukuku esas alan yöntemlerle doğru yöntemin tespiti yapılarak çözüm odaklı bir anlayış geliştirilmedikçe bu yapısal krizden çıkılması da mümkün olmayacaktır. Yaşanan bu yapısal krizden çıkılması için krizin ilk olarak vücut bulduğu yerden başlamak gerekiyor. Kabul edilmelidir ki cumhuriyete yüz yıllık esas karakterini veren 1924 yılı ve sonrasında belirlenen imha ve inkâr siyaseti yüz yıllık bir karanlığa yol açtı. Tekçi toplumsal ve siyasal program demokrasinin önündeki en büyük engeldir. Altını çizerek söylüyoruz: Resmî ideolojinin Kürt halkına bakışı aşınmadan ve Kürt halkının buna karşı mücadelesi demokratik bir çözüme ulaşmadan Türkiye’nin özgürlük ve demokrasi arayışı bir hayalden öteye geçemeyecektir. Tekrardan söylüyoruz: Üzerinde yeni bir yaşamın inşasını, özgür yurttaşlığı, eşitlik içinde birliği ifade eden demokratik cumhuriyet bugünkü yapısal krizden çıkışın anahtarıdır. Zira, demokratik cumhuriyetin anayasası en geniş toplumsal uzlaşıya dayanır. Demokratik cumhuriyetin anayasası bireysel ve kolektif hakların mutlak birlikteliğine dayanır. Demokratik cumhuriyetin yurttaşları özgür yurttaşlarıdır. Demokratik cumhuriyette farklılık içinde eşitlik anlayışı hâkim kılınır. Dilsel, etnik, mezhepsel ve cinsiyete dayanan her türlü ayrımcılık ortadan kaldırılır. Çözüm aslında bu kadar berrak ve anlaşılabilir bir durumdur ancak her şeyden önce zihinsel dönüşümün şart olduğu da unutulmamalıdır.

Bugün İmralı’da Sayın Öcalan üzerindeki mutlak tecride dar bakmak çözümsüzlüğün başlıca nedenlerinden de biridir. Tecrit uygulaması sadece İmralı’da başlayarak cezaevleri değil ifade özgürlüğü ve örgütlenme özgürlüğü de tecrit altındadır. Tecrit, yaşamın her alanını sarmış ve toplumun nefes almasına engel hâle getirmiştir. Daha iki gün önce İstanbul’da Kürtçe bir tiyatro oyununa getirilen yasak, tecridin tam da kendisidir. Türkiye, hukuku katletmeye devam ettikçe yaşamın her alanını saran bu tecrit daha da derinleşmektedir. Bu hukuksuz işkence modeline son verilmelidir.

Elbette, genelde muhalefetin kurmadığı sözleri de tecridin kendisi olarak nitelendirmek gerekmektedir. Muhalefet, bu yüzleşmeyi sağlamalı, toplumun tamamını saran bu hukuksuzluğa ve İmralı’da uygulanan bu işkenceye ses yükseltmeli, hukuksuzluğa ses çıkartmamaya dair maruz kaldığı

tecridi de -İmralı nezdinde başlayarak toplumu, yaşama dair ne varsa etkisi altına alan bu tecridi-kırmalıdır. Aksi, kusura bakmayın ama lafûgüzaftan başka bir şey değildir.

Bugün, cezaevlerinde devam eden açlık grevlerinin seksen altıncı günü. Tutsaklar, Kürt sorununda demokratik çözüm ve İmralı'da devam eden tecridin kaldırılması için açlık grevi başlattılar. Verilen bu mücadele, insanlık onurunu ve adaleti savunmanın bir gereğidir ve buna destek olmak vicdani bir sorumluluktur. Yine, cezaevlerinde sürdürülen bu açlık grevlerine ses olmak ve İmralı tecridinin kırılması için adalet nöbetine devam eden Barış Annelerini duymamak, vicdana kulakları tıkamak çözümsüzlüğün kendisidir.

Değerli arkadaşlarım, değerli vekil arkadaşlarım daha fazlasına değinecek. Elbette, maddeler üzerinde de daha fazla söz kurmaya devam edeceğiz ancak şunu söylemek gerekiyor: Torba yasanın birçok maddesi Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Anayasa Mahkemesinin kararlarını esas almadan yapılan bir düzenlemedir. Anayasa Mahkemesi, dört ay önce Türk Ceza Kanunu 220/6'yı iptal etmişti. Peki, sunulan bu düzenlemeyle, bu teklifle bir değişiklik var mı? Yok. Yalnızca kelimeler üzerinden yapılan bir değişiklik ve açıklası bu değişiklikle toplum kandırılıyor.

Elbette, ilgili madde ve diğer tüm maddelerle ilgili bizler hukuku, hukuksuzluğu teşhir etmeye devam edeceğiz ve bizler, bugün DEM Parti milletvekilleri olarak sizleri de hakikatle bağını koparmamış bir toplum adına hukuka, ahlaka ve vicdana davet ediyor, halkın gerçek ihtiyaçlarını gören ve en geniş uzlaşayı esas alarak yasa yapmayı kendine şiar edinen bir yönetim anlayışına davet ediyoruz.

Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Uçar.

Şimdi de söz almak isteyen Sayın Düşünmez.

Buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Teşekkürler Sayın Başkan, ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biliyorum, sıkıldınız çünkü dinlemiyorsunuz aynı zamanda ama biz mecburi bunları söylemek zorundayız.

MUSTAFAARSLAN (Tokat) – Herkesin aklındaki siz mi biliyorsunuz? Dinleyip dinlemediğimizi nereden biliyorsunuz?

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Ben size söylemedim, şahsi söylemiyorum, siz şahsi algılamayın.

MUSTAFAARSLAN (Tokat) – Burada teröristbaşına methiyeler düzüyorsunuz.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Şahsi algılamayın, methiyeler düzülmüyor, tecrit konuşuldu. Tecrit insanlık suçudur, siz bunu kabul edeceksiniz, işkence insanlık suçudur.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Bu konuştuğunuz doğru değil.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sayın Başkan, bizim konuşmamıza müdahale edilmesin, lütfen.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Dinlemediğiniz buradan belli, biz tecritten bahsediyoruz. Bir hukukçu olarak bu normal midir?

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Tecrit insanlık suçudur, tecridi konuşun, tecridi. Tecridi kabul ediyor musunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Düşünmez, lütfen devam edin.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Dinlemiş olsaydınız anlardınız.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Biz, bulunduğumuz her yerde tecride dair sözümüzü söyleyeceğiz. On beş gündür kürdistan coğrafyasında adım adım...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Hepsine itiraz edeceğiz.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sayın Başkan, lütfen lafımız kesilmesin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Düşünmez.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sayın Vekilim, bu, hukuksuzluktur. (Gürültüler)

Arkadaşlar, tamam, lütfen...

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Siz emredici şekilde konuşamazsınız. (Gürültüler)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bir saniye Sayın Alan.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Arkadaşlar, ben şu an Komisyonunda kendi partim adına söz almış bulunmaktayım, lütfen saygı duyar mısınız.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Siz devletin efendisi değilsiniz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sizi saygıya davet ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Kurt, lütfen, biraz sonra sıranız gelecek, orada söyleyebilirsiniz.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Lütfen saygı duyun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Hep beraber, koro hâlinde konuşuyorsunuz, bağırınca haklı mı olacaksınız?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Alan, lütfen, izin verin.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Burada Divan yönetiyor toplantıyı, siz niye toplantıyı kendi yanınıza çekiyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Düşünmez, buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Ben bu konu hakkında cümle kurmayacaktım ama madem siz istediniz, tecrit hakkında da konuşacağım.

Ben, torba yasa mantığından sıkıldığımızı söylemek istemiştım, torba yasayı sizler de tasvip etmiyorsunuzdur, eminim bundan çünkü Anayasa Mahkemesi kararları neticesinde ortaya çıkmış, özellikle Terörle Mücadele Kanunu, lağvedilmesi gereken, bu toplumun kanayan yarası olan o yasanın lağvedilmesi gerekiyorken biz kelimeler üzerinde AYM kararlarını işlevsiz hâle getirip kanunu değiştirmeye çabalıyoruz.

Yine, bu pakette emeklilere ilişkin kararları da bu bağlamda değerlendirmeye çalışıyoruz. Emeklilere 3 bin TL ikramiye vermeyi öngörüyoruz bu torba yasayla, 3 bin TL'yi soruyorum, bayram ikramiyeleriyle emekliler şekerleme alabilsinler, şeker tadında bir bayram geçirsinler diye bir düzenlemeye gidiyoruz, devlet olarak size iki bayram da ikramiye vereceğiz, siz de bayramınızı güzel geçirin.” demeye çalışıyoruz ama 3 bin TL'ye şekerleme almıyor mu bunu hiç sordunuz mu? 3 bin TL'ye kıyafet alınabiliyor mu, 3 bin TL'ye ayakkabı alınabiliyor mu? Bunu sizlere sormak istiyorum, siz bunların cevabını verin. Tecride ilişkin cevaba da birazdan geleceğiz.

Şimdi, toplumun beklentisi var bizlerden, Adalet Komisyonu olarak toplandık bugün, bütün Türkiye'nin gözü burada, buradan çıkabilecek adil kararlarda ama görüyoruz ki sayısal üstünlükle sadece siyaset yaparak bir Adalet Komisyonu toplantısı gerçekleştiriyoruz, bir torba yasa geçirmeye çalışıyoruz. Şimdi, toplumun beklentisi ne? Toplumun öncelikli beklentisi genel af, bunu hepimiz biliyoruz, sizler de biliyorsunuz, size çok da yansımıştır bu durum ama genel af'tan ziyade farklı şeyler de var, haksız, hukuksuz alınanlar var, haksız hukuksuz cezaevinde kalanlar var, haksız hukuksuz şekilde bu ülkede yaptırımlarla karşı karşıya kalan halklar var; biz bunları niye görmezden geliyoruz

Adalet Komisyonu olarak? Bizim yegâne görevimiz adaleti tesis etmek değil midir? Biz bunun için bu komisyonlarda yer almıyor muyuz?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; adil karar alınmadığı için biz çoğu yaptırımlara giriyoruz ama bu belki hukukun alanı, şunu söyleyebilirim: Biz buradan kanunlar yapıyoruz ve ben bir avukat olarak bazen kanun gerekçeleriyle savunma yaptığımı biliyorum. Kanunların lafzını anlamayan hâkimler ve savcılara “Bu Meclis niye bunu yaptı?” diye kanun gerekçesine bakıyorduk ve şunu anlatmaya çalışıyorum: Kanun gerekçeleri toplumu ikna edici kabiliyette olmalı ama sizin gerekçelerinize baktığımızda yarın öbür gün bu kanunlarla savunma yapmaya kalkışacak hiçbir avukatın yeterli düzeyde bir savunma yapamayacağını görüyoruz. Gerekçelerimiz neler? AYM kararını lağvetmek için AYM’ye “Düzgün, lafzi bir kanun yaptık.” demek için biz buraya torba yasa getiriyoruz. AYM bize şunu söylüyor, “Bu, örgüt adına suç işleme aslında olmaması gereken bir kanun, bunu ortadan kaldırın ve bununla ilgili yargıladığınız herkese o ceza yaptırımlarını derhâl ortadan kaldırın.” diyor ama biz çıkmışız kanunu değiştiriyoruz. Bu kanunun diğer ismi de var, bundan bir önceki dönemki ismi de yardım ve yataklıktı. Yardım ve yataklığı biz değiştirdik “Örgüt üyesi olmamakla beraber örgüt adına suç işleme” yaptık, şimdi bunun sadece alt ve üst limitlerini değiştirerek AYM’nin bizden talep ettiği şekilde düzenledik diye torba yasayı geçireceğiz. Evet, sayısal üstünlüğünüz var; bu, bu hâliyle geçecek çünkü siz hiçbir şekilde sayısal üstünlükten ziyade hukuk devleti olmanın gereği olarak hukuk yapmıyorsunuz, adaleti tesis etmeye çalışmıyorsunuz, sadece siyaset yapıyorsunuz. Meclis de siyaset arenası, komisyonlar da siyaset arenası, her yer, halkla buluşmalar da sizin için siyaset arenası. Hayır arkadaşlar, biz hukukçular olarak bu ülkeye hukuku getirme borcu altındayız çünkü hukuki güvenilirlik ilkesi Anayasa tarafından aslında bize emredici bir yükümlülük olarak emredilmiş bir kanun ama biz hukuki güvenilirliği konuşmuyoruz.

Az önce sayın milletvekili tecride ilişkin konuşmada konuyu bağlamından kopararak çok ayrı bir yere çekti. Tecrit bir insanlık suçudur, bunun aksini iddia eden bir hukukçu olamaz. Tecridin ne olduğunu biz defalarca anlattık. Size bir kez daha anlatayım: Tecrit insanı toplumdan soyutlamadır. Bu ülkede bir hükümlüye avukat görüş yasağı getirildi, bir hükümlüye ya; bir hükümlüye avukatlar görüşe gidemiyor bir hükümlü ailesine haber gönderemiyor -telefon kullanma hakkı yok- bir hükümlüye mektup gönderemiyorsunuz, o da size mektup gönderemiyor; bir hükümlüye kitap vermiyorsunuz, sadece bir kitap veriliyor; bir hükümlünün yaşam şartları ortadan kaldırılıyor, televizyonu yok. Siz bunları savunuyor musunuz?

Bizim anlatmaya çalıştığımız şey: Bir kanunumuz var, bir Anayasa’mız var; öncelikle hepimizin normlar hiyerarşisinin en üstünde olması itibarıyla uymamız gereken bir Anayasa’mız var. Hadi, biz bunu ortadan kaldırdık, kanunlarımız var. Hiçbir kanuni düzenlemede hükümlülerin bu haklardan faydalandırılmamasına ilişkin bir düzenleme bulunmamakta ama ısrarla bazıları bunu bağlamından koparıp şahsi mesele hâline getirip “Yok efendim, şu hâliyle taleplerde bulunuyorsunuz.” Hayır, biz hukuka uyun diyoruz. Varsa, sayısal üstünlüğünüz de var; eğer tecridin insanlık suçu olmadığını düşünüyorsanız, getirin, tecridi kanun olarak çıkarın, ellerinizi kaldırın, indirin. Biz de diyelim ki “Bu ülkede hukuki güvenilirlik diye bir şey yok. Bu ülkede her şey keyfiyetçi, şahsa göre, kişiye göre. Biz kanunu uygulamaya çalışıyoruz.”

Şimdi, biz sayısal üstünlük üzerinden sürekli konuşuyoruz ama sayısal üstünlüğü gördüğümüz başka bir alan var sizin lağvetmeye çalıştığınız, Anayasa Mahkemesi. Orada dış geçiremediğiniz için Anayasa’yı ortadan kaldırmaya çalışıyorsunuz. Anayasa Mahkemesi sanki size karşı bir kurummuş gibi cephe alınmış ve “Ortadan kaldırılması gerekiyor.” düşüncesiyle, saikiyle hareket ediliyor. Anayasa Mahkemesi olmasa, hukuki güvenilirlik olmasa, Anayasa’ya uygunluk olmasa biz burada niye

toplaniyoruz? Bu Meclis niye var? Bu Meclis kendi meşruiyetini Anayasa’dan alıyor, hepimiz kendi meşruiyetimizi Anayasa’dan alıyoruz. Ben hukukçu olma kimliğimi Anayasa’nın ve kanunların bana sağladığı hak ve yükümlülüklerden alıyorum. Eğer Anayasa olmayacaksa biz burada toplantıları niye alıyoruz?

Başka bir konuya değineyim: Biz on beş gün boyunca bir yürüyüş yaptık ve o yürüyüşte de defaatle dile getirdik; toplumsal barışın olması gerektiğini, tecridin kaldırılması gerektiğini ve artık bu ülkenin barış içinde, huzur içinde yaşaması gerektiğini defalarca sokaklarda haykırdık, anlattık, burada da kürsüde de anlatıyoruz. Şimdi, toplumsal barışı önceleyen bir yürüyüşte bütün valilikler sırasıyla gidilecek güzergâhın hepsine Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Kanunu’na muhalefetten yasaklama kararı verdiler. Sayın Başkan, biz defalarca bu yasaklama kararlarına karşı idarede davalar açtık. Mesela, kendi seçim bölgem Hakkâri’den örnek verebilirim; 7’nci yılı geride bıraktı peyderpey uzatılan yasaklamalar. Bu yasaklamalar her şeyi yasaklıyor ama kimlere? Sadece bizlere. İktidar istediği her şeyi yapabilir, iktidarla yürütenler her şeyi yapabilir, Filistin için yürünebilir, Gazze için yürünebilir -hakeza yürünmelidir de- HÜDA PAR yürüyebilir ama DEM Parti yürüyemez ama CHP yürüyemez. Ama bu toplum için kendi bedenlerini siper edenler, mesela İnsan Hakları Derneği yürüyemiyor, herhangi bir toplantı yapamıyor, herhangi bir gösteri yapamıyor. Mesela barolar, barolar yürüdü mü? Biz baroların “İkinci baro olmasın.” diye yürüyüşüne baktığımızda baro başkanları yürütülmedi bu ülkede.

Biz bunların hepsini sizin de gözlemlediğinizi biliyoruz. Size de bu Komisyon eliyle bir daha çağrı yapmak istiyorum: Sizin de bizim de yapmamız gereken şey, bu ülkede hukuku tesis etmektir. Biz bu ülkede hukuku tesis edemediğimiz sürece ne ekonomide ne başka alanlarda ne toplumsal barışta ne afta hiçbir yerde hiçbir şey elde edemeyeceğiz. Biz burada birbirimize tahammül etmediğimiz sürece, biz birbirimizin konuşmalarına müsaade etmediğimiz sürece, sokakta da bunlara daha farklı, daha sert anlayışla yaklaşan bir polis devletiyle karşı karşıya kalacağız. Arkadaşlar, bizim Anayasa’mızın lafzı açık ve nettir: “Türkiye sosyal bir hukuk devletidir.” Ama ne sosyalliği emeklilere verdiğimiz ikramiyeyle sağlayabiliyoruz ne hukukiliği burada çıkacak olan torba yasanın Anayasa’ya uygun olmadığı tartışmalarını rafa kaldırarak sağlayabiliyoruz.

Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum.

Umarım burada artık oy birliğiyle de kanun yapma tekliflerine geçeriz. Bizler toplum yararına olan her şeye “evet” deriz. Toplum faydasına olan her şeye hakeza sizlerin de “evet” diyeceğini biliyorum ama toplumun yararına olmayan, günü kurtarmak için, siyasi saiklerle yapılan hiçbir kanuna biz “evet” oyu vermeyeceğiz. Buna ilişkin de teklifte yer alan maddeleri tek tek saymak belki doğru olmayacak ama bazı maddelerde, evet, yapılması gereken düzenlemeler vardır ama maalesef ki toplumda o kadar kanayan yara var ki biz o kanayan yaralara değinmeyi tercih edeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Düşünmez.

Şimdi Sayın Kunt Ayan, söz sırası sizde, buyurun.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Kıymetli Komisyon üyeleri, değerli hocalarımız ve Türkiye Barolar Birliği Başkanımız Sayın Erineç Sağkan; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Adalet Komisyonunun sekizinci yargı paketini tartışmak üzere hep birlikte toplandık. Adalet Komisyonu olarak görevimiz ve sorumluluğumuz oldukça ağır çünkü yine iç içe konulmuş yasaları burada tartışabileceğimiz bir düzleme getirilmeye çalışıldık ve halkın bizlere verdiği iradeyle

burada yasalar yapıyor, hukuk sisteminde eklemeler çıkarmalarla, doğrudan toplumu etkileyen işler yapıyoruz ve buna rağmen bugüne kadar devam eden ve bugün de önümüze gelen torba yasa garabetinin devam etmesinin kabul edilmediğini bir kez daha ifade ediyoruz. “Torba yasa” diye bir yasa yapım tekniği, bir hukuk terimi Türkiye Cumhuriyetinin hukuk sisteminde yok fakat bu uygulamada oluşan, Parlamentonun ortaya koyduğu jargonunun yarattığı bir deyimdir; bu net, tartışmasız bir şey.

Yine, yasa teklifi ve önerilerimizin hazırlanışı ve de görüşülmesi aşamasında siyasal etkenlerin hukuk ilkelerini bastırmasıdır. Tek başına iktidar olmanın uzun süredir AKP’ye vermiş olduğu yetkiyi maalesef Meclisi de milyonların iradesi olan muhalefeti de muhalefet vekillerini de yok sayan bir durumda ki az önce en ufak bir cümlemin bile tahammülsüzlüğünü görebildik burada. Bu o kadar net ki Meclisteki komisyonlara ve Genel Kurulda yapılan yasa tartışmasına prosedür gereği, formalite icabı bir işmiş gibi bakıldığı net bir şekilde ortada.

Yine, hukuk fakültelerinde hepimizin mutlaka duyduğu bir ilke vardır -ki kıymetli hocam da az önce buradaydı, birazdan kullanacağım her gücü de aslında Bahri Hocanın bana öğrettikleri üzerinden kuracağım- usul esasa muktedirdir yani usul esastan önce gelir. Peki, biz burada içinde İcra ve İflas Kanunu’ndan tutun da organize sanayi bölgelerine, Sigortacılık Kanunu’ndan tutun Terörle Mücadele Kanunu’na hepsini iç içe koymuşuz ve gelmişiz burada hukuk devletinde muazzam bir hukuku yaratma için bu Komisyonunda görüşme yapıyoruz. Bir de neyi ekliyoruz sonuna: Nazar boncuğu olsun, yarın öbür gün kamuoyuna bir açıklama yaparsak “Bu sekizinci yargı paketinden, işte emeklilere 3 bin lira ikramiye çıktı.” Vay, ne kadar büyük bir şey çıkardık biz(!) Yani bunun aslında buraya konulmasının sebeplerinden biri de budur. Yani, bunca aslında hukuksuz düzenlemelerin, hukuksuz yapılanmaların, iç içe karıştırılmış, âdeta çiğnenir bir şekilde yapılan yasanın tekniğini almışız biz “emekliye zam” diye 3 bin lirayı da bunun üzerine eklemişiz; bunun hiçbir şekilde izah edilebilir bir yanı olmadığını ifade etmek istiyorum.

Yine, yasa yapmak da bir teknik iştir; bilgisi vardır, yöntemleri vardır, kuralları vardır ki hemen hemen hepimiz hukukçuyuz ve bunları bu şekilde öğrendik yani bize öğretilen buydu ve şu an bunu da ısrarla burada uygulamaya çalışıyoruz ama karşımızda tahammül edilmeyen tepkilerle karşılaşyoruz.

Yine, yasaların iyi hazırlanmamış metinlerle, usule uygun olmayan görüşme yöntemleriyle yasalasmasından zaten tartışacağımız bir hukuk devleti olma meselesi balyozla vurulmuş bir şekilde ortada; bunu görmek gerekiyor. Yine, önümüze bir konuyor, âdeta usul maddesi, esas maddesi, özel kanun, genel kanun, kanunlar birbirine girmiş hâlde. Sabahki yapmış olduğumuz haricî görüşmede bile, Sayın Bakan Yardımcısı sunumu bize yaparken bile, 3’üncü maddeye geliyor “Ya, aslında burada bir teknik şey olur; dur, 4’e geçelim.” “Ya, 4’te sıkıntı olur, bunu orada açıklayalım.” çünkü o kadar iç içe geçmiş ki işin içerisinden kendilerinin bile çıkamadığı bir sistemde gelmişiz, burada hakikaten yani tüm toplumun aslında talebiymiş gibi gösterilen bir yasa tekniğiyle karşı karşıyayız ve bunda da ısrarlı bir şekilde iktidarın dayattığı bir yöntemle karşı karşıyayız.

Yine, 120 küsur saygıdeğer milletvekilimizin sunduğu bir tasarıdan bahsediyoruz. Adımın “Dilan” olduğu kadar eminim ki altında imzası bulunan milletvekillerimiz bu tasarıyı okumamıştır dahi; sayısı 10, bilemediniz 15’i geçmez. Bakın, o kadar eminim yani isterseniz deneyelim, çekelim isimlerden birisini, soralım “Baştan aşağı bu metni bildiniz mi?” diye. Ya, bu kadar da ezberden gidilen bir sistem olabilir mi? Çünkü bu toplumun...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Tahminlerle konuşmayın...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Arslan, sizden rica ediyorum, konuşmamızı bölmeyin.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Ben bu yasa teklifi hazırlanırken...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, siz müdahale etmeyeceksiniz, biz buradan müdahale edelim; siz yönetiyorsunuz. Eğer bizim her konuşmamız bu şekilde kesilecekse...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Ayan, buyurun, sizi dinliyoruz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Ama orayı uyarmadan beni dinleyemezsiniz, orayı dinlemeden beni kesemezsiniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Arslan, lütfen izin verin.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Hep iddiada bulunuyorsunuz, bu bir iddia.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Ben iddiamı söylüyorum, adımın Dilan olduğu kadar iddia ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Arslan, siz de söz isteyin, size de söz verelim. Bir izin verin lütfen.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sıra size geldiği zaman Sayın Arslan, tek tek her bir milletvekilinizin bu maddelerin tamamını okuyup, içselleştirip gerçekten de bu düzlemde tartışması gerektiğini ifade edersiniz. Ben iddiamı söylüyorum, muhalefeti yapıyorum, siz de imza sahibi olarak kendi açıklamanızı yaparsınız. Lütfen kesmeyin bizi, bu şekilde bir tartışma yöntemini doğru bulmadığımızı ifade etmek istiyorum.

Yine, çok yasa yapmayı iyi bir şey zanneden bir iktidarla karşı karşıyayız. Hâlbuki, gerçek bir hukuk devletinde yasaların bizdeki kadar sık değişmeyen, değiştiğinde de bütüncül olarak hukuki birlik açısından ilkelerine göre yapılmadığını biliyoruz. Sabah Sayın Bakan Yardımcımız aynen şu ifadeyi kullandı, bence çok da kıymetliydi aslında -tam da bu torba yasaların ne anlam ifade ettiğini- bir yasadın bahsedildi ve dedi ki “Ya, şimdilik bunu böyle yapalım -yani komisyona gidilen bir şeydi, işte bu tazminat komisyonu ile ilgili- iki üç yıla kadar o hafifler, sonra bir düzenleme daha getirir, oradan toparlarız.” Hangi hukuk devletinde böyle bir sistem var, tartışalım. Eğer bir yasa getiriyorsam, eğer ortada bir hukuktan, bir maddeden bahsediyorsan... “Şimdilik böyle yapalım da sonrasında yine toparlarız.” Ya, nereye kadar toparlayacağız, neyi toparlayacağız? Hepsi birbirine girmiş, üzeri çığnenmiş yasalardan bahsediyoruz ve hâlen de üzerine eklemeler yapmaktan bahsediyoruz. Şimdi, hâl böyleyken, bu kadar tekniğin, usulün, sistemin ayaklar altına alındığı yani hukuk sisteminin ayaklar altına alındığı bir sistem gerçekliği varken bir yandan da bakıyoruz, toplumun bizden ciddi anlamda beklentileri var, bunun en büyük örneklerinden biri de cezaevleri. Cezaevlerinin durumu ortada, infaz yakkımları almış başını gitmiş ki birazdan başlık başlık her birini açacağız çünkü başka bir konuşma alanı yok. Biz bunların tamamının aslında bu yargı paketinde olmasını beklerken, cezaevleri ölüm evlerine dönüşmüşken biz burada sadece usuli olarak usulde yapılan, işte sigortadan, icradan, tüm kanunlardan olan usul kısımlarını getirmişiz. Esasta yaşam hakkının ihlal edildiği bir gerçeklik ve bunlar AKP Hükümetinin kendi yasalarıyla çıkarmış olduğu bir şey, biz bunları tartışmıyoruz. Biz neyi tartışıyoruz? Önemsizdir diye söylemiyorum bunu, elbette ki sürelerin eşitlenmesi önemlidir, kıymetlidir “Bu kıymetsizdir.” diye bir şey demiyoruz ama toplumun, yaşam hakkı ihlal edilen cezaevlerindeki kişilerin, onların ailelerinin bizlerden beklentisi var. Elbette ki bizim bunları konuşmamız gerekiyor fakat iktidara sorsanız kapı duvar; asla ve asla buna dair bir hamle, bir adım atılmıyor; bu bir gerçeklik.

Son olarak, hepimiz hukukçuyuz, şunu ifade etmek istiyorum yani hissiyatımı aslında sizlerle paylaşmak istiyorum: Bir ceza davasında mütalaa okunduktan sonra eğer hâkim bizi, savunma yapan avukatları uzun uzun, es vermeden dinliyorsa -ki Sayın Arslan buna tahammül edemedi ama- günün sonunda oradan öyle bir ceza gelecek ki belli yani hepimiz hukukçuyuz ve bu metaforu biliriz ve ben şu an bu Komisyondan bunu hissediyorum ve şunu aslında ortaya koymak gerekiyor: Eğer biz

hukukçuyusak...

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Hem dinleyenlere hem dinlemeyenlere...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Alan, tahammüllü olun biraz, birazdan daha çok tahammülsüz olacağınız konulara gireceğiz; söyleyeyim yani isterseniz bir soluklanın, birazdan hakikaten tahammül edemeyeceğiniz konulara da gireceğiz, bundan emin olabilirsiniz. Eğer biz muhalefetsek, eğer toplum bizden bunları bekliyorsa biz bunları konuşacağız.

Ezcümle, sonuç olarak, ta ki o kadar uzun uzun -işte, arada tahammül edemeyenler olsa dahi- dinleyen hâkimin, günün sonunda en büyük, en üst cezadan cezanın verildiği bir tablo çıkıyor ve biz burada bu kadar hukukçuyusak şunu istiyoruz aslında sizlerden: Gelin, gerçekten de bu toplumun, bu halkın, bu kadar mağdur edilmiş, yaşam hakkı yok sayılmış kişilerin taleplerine kulak verelim hep birlikte ve bu da aslında Türkiye'nin adalet sistemini bir bütünen ortaya koyacak ve gerçekten de toplumsal barışı sağlayacak bir şeydir diyorum ve birazdan tahmmül edemeyeceğiniz konulara gireceğimi ifade ederek bitiriyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Kunt Ayan.

Şimdi de söz sırası Sayın Ünver'de.

Buyurun.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Sayın Başkan, Sayın Komisyon üyeleri, kıymetli hazırın; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlarken, 5'inci yılını da dolduruyoruz neredeyse, yine bir yerel seçime girerken yerel seçim sürecinde yaşanan bir hukuk garabetine atıfla sözlerime başlamak istiyorum. Kemal Gözler Hocaya beş yıl önce İstanbul seçimlerinin iptal edilmesi konusunda ilgili niye yazmadığı noktasında çeşitli uyarılar, eleştiriler, talepler gelince Hoca bir yazısında şöyle bir cevap veriyor: "Hukukî meselelerin hukuken değil siyaseten kararlaştırıldığı bir yerde sorunları hukuken tartışmak ne büyük bir saflıktır! Ben hukukun saf teorisinin bir mensubuyum ama saf değilim." devamında şöyle bağlıyor: "İçimden gelmedi." Şimdi, maalesef, ülkede birçok konu bu bağlamda beş yıl öncesinde de devam ediyordu, beş yıldır da süregeliyor. Mevcut Anayasa'nın uygulanmadığı, Anayasa'nın dikkate alınmadığı bir vasatta yargı reformu görüşmelerini gerçekleştiriyoruz. Fiziki koşullarımız çok uygun değil, çalışma sistemimiz çok uygun değil; bu süreç içerisinde bir hukuk reformunun, bir yargı reformunun sekizinci paketini görüşüyoruz. Bu, yargı reformunun sekizinci paketi, 7 paket geldi ne oldu? Ülkede hukuk nereden nereye geldi? Geliştik mi? Bu 8 paketten önceki hukuksal vasat bugün dünyadaki hukuk sistemine yaklaştı mı? Evrensel hukuka daha mı yaklaştık yoksa uzaklaştık mı? Hepimiz hukukçuyuz, izliyoruz, görüyoruz, yaşıyoruz. Anayasa Mahkemesinin bile artık tartışıldığı, olmaması gerektiği üzerine fikirler ileri sürüldüğü, kararlarının uygulanmadığı bir ülkedeyiz. Bir yargı sistemimiz var. Anayasa'nın mevcut hükümleri, Anayasa Mahkemesinin verdiği kararlar uygulanmazken önümüze bir yargı paketi geliyor ve bu yargı paketinde en önemli gerekçe Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına karşı yasaları uyumlu hâle getirmek. Peki, niye Anayasa Mahkemesinin bazı siyasi kararlarıyla ilgili olan kararlarında, siyasi davalarla ilgili kararlarında "Anayasa Mahkemesinin kararlarına uymuyoruz." denilebiliyor? Ama iptal hükümleri söz konusu olduğu zaman uyumlaştırmak için bir çaba içindeymiş gibi bir görüntü verilmek isteniyor. Tabii ki buradaki temel amacın şu olduğunun hepimizin farkında olduğunu düşünüyorum, temel amaç: Ülkede bir hukuk sistemi var, biz de yaptığımız her şeyi hukuka uygun yapıyoruz görüntüsü verebilmek. Ne için verebilmek? İşte, belki ülkedeki bazı ekonomik sıkıntılara çözüm üretebilmek için, böyle bir görüntünün olması gerektiğine inanıldığı için bu yapılmaya çalışıyor.

Şimdi, az önce Kemal Gözler Hocaya atıfla bir şey söylemiştim. Hoca o yazısında şunu diyor:

“Hukuk lotarya değildir. Hukukta ne olacağı, benzer olaylarda hangi şekilde kararlar çıkacağı önceden bilinmelidir. O zaman hukuk devleti olduğumuzu ve hukukun üstünlüğünün geçerli olduğunu söyleyebiliriz.” Yine, o beş yıl önceki iptal kararıyla ilgili de şöyle bir tespitte bulunuyor: Biz, bütün Anayasa hukukçuları, bütün hukukçular, bütün profesörler, avukatlar, barolar çıktı, konuştu ama bu kararın iptal kararı olabileceğini kesin bir şekilde tek bir kişi tahmin edebildi, o da o zamanın çok popüler bir gazetecisinin -ismini vermeyeyim- kızıl saçlı bir kadın gazetecinin en iyi tahminde bulunduğunu söylüyor. Şimdi, biz hukukçuyuz, hepimiz oturuyoruz, yorumlar yapıyoruz “Anayasa Mahkemesi bu kararı iptal eder.” diyoruz, ediyor ama sonuç değişmiyor, karar uygulanmaya devam ediliyor, iptal edilmiş karar uygulanmaya devam ediliyor. Yargıtay diyor ki: “Ben Anayasa Mahkemesinden daha iyi bilirim bu işi. Bu görevi her ne kadar Anayasa bana vermediyse de ben bu görevi kendi üzerime alırım ve Anayasa Mahkemesi kararını tanımam, takmam.” Netice itibarıyla da Meclisimiz de Anayasa Mahkemesinin kararını değil, Yargıtayın kararını geçerli kabul ederek tam bir hukuk katliamı yapıyor. Bunlar varken hukuk reformu, yargı reformu, yargı paketi konuşmak gerçekten zor ama beklentisi olan toplum kesimlerinin beklentilerinin de bir şekilde milletvekilleri tarafından, temsilcileri tarafından, milli iradenin temsilcileri olarak söylenmesi gerekiyor ve biz de bu görevi yerine getiriyoruz.

Elimizde olan paketle ilgili konuşmak gerekirse torba yasa konusunda sürekli eleştiriler yapılıyor. Aynı eleştirileri tekrar ederek ben de şunu söylemek istiyorum: Mesela, biz, Adalet Komisyonu üyesi hukukçular olarak, hukukçu milletvekilleri olarak niye emeklinin bayram ikramiyesinin 2 bin lira mı, 3 bin lira mı, 5 bin lira mı, 10 bin lira mı, 20 bin lira mı olacağı noktasında bir tercihte bulunma zarureti içerisindeyiz? Yani “Meclis kapanacak önümüzdeki hafta.” deniyor, “Onu araya sıkıştırıverelim.” deniyor, daha doğrusu düşünülüyor ama Meclisin kapanacağı bugün ortaya çıkmadı ki. Yani, bu yargı reformu aylardır konuşuluyor hatta genel seçimlerin öncesinde ve sonrasında konuşuluyor ama son dakika, Meclisin kapanmasına bir hafta kaldığı noktada Meclise sunuluyor. Ondan sonra işte, “O niye orada?”, “Meclis kapanacak”; “O niye burada?”, “Meclis kapanacak.” Ya, bu gerekçeleri üretmek zorunda mıyız? Bu yasama işini daha kaliteli yapamaz mıyız? Mesela, deprem bölgesindeki OSB’lerde uygulanacak teşviklerle ilgili sürenin takdiri noktasında niye Adalet Komisyonu üyesi hukukçu milletvekilleri bir belirleme yapmak durumunda olsun? Yani bunları esas komisyonlarında görüşmek, daha kaliteli yasama yapmak, daha kaliteli yasalar çıkarmak anlamında daha doğru değil mi? Her defasında bir bahaneye sığınarak “Meclis kapanacak.”, “Yılbaşı geliyor.”, “Ara vermeye gidiyoruz.” falan diyerek yasa yapılmaz, yapılmadığını da görüyoruz. İşte, üç ay sonra, beş ay sonra, altı ay sonra yaptığımız yasaları tekrar değiştirmek zorunda kalıyoruz. Bu, AK PARTİ iktidarlarının yıllardır süregelen bir yanlış uygulaması ve düzeltmediği bir uygulaması. Bunda ısrarcı olunuyor, biz de ısrarla torba yasanın yasa yapma tekniği açısından doğru olmadığını söylüyoruz. Bir gün torba yasayla yasaların yapılmadığını da görmeyi umut ediyoruz ama sizin iktidarınız döneminde bunu göremeyeceğimizi de çok iyi biliyoruz.

Mesela, yine, bu, Anayasa Mahkemesi kararlarına uyum çerçevesinde getirilen düzenlemelerden birinde, örgüt üyesi olmakla birlikte örgüt adına suç işlemeye ilgili Anayasa Mahkemesinin iptal kararına sağlanacak uyum noktasında az önce dediğim şeyin bir benzeri yapılıyor ve Anayasa Mahkemesinin kararı dolanılıyor. Sadece cezanın alt ve üst limitleri değiştirilmek suretiyle sanki orada Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesi ortadan kaldırılmışmış gibi bir görüntü verilmeye çalışılıyor ama bu noktada bu hükmün varlığı devam edecek. Bu hüküm şöyle önemli: Türkiye’de -yani 2010’dan sonra özellikle- 2010’dan sonra yargının içine düştüğü durum sonrasında bu hüküm en kullanışlı hüküm. Kamuoyunda haksızlıklara karşı, yapılan hukuksuzluklara karşı, ekonomik baskılara karşı, siyasi baskılara karşı başkaldıran, işte, itirazını dile getiren herkes, hemen hemen herkes bu hükmün gazabına uğradı. Yani AK PARTİ iktidarının elverişli olarak kullandığı bu hükmün aynı şekilde

kullanılmaya devam edileceği noktasında biz bunu bir irade beyanı olarak görüyoruz, en azından ben, şahsen böyle değerlendiriyorum. O nedenle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararının da dolanılmak suretiyle hükümsüz hâle getirilmeye çalışıldığı noktasındaki tespitimi tekrar dile getirmek istiyorum.

Bunca yargı reformu yapıldı, yargı paketi getirildi ama yargıdaki değişiklikler sonuçta bizi hukuk devletine daha çok yaklaştırmadı, bilakis uzaklaştırdı. Bu noktada en önemli şeyin... Aslında yapılmak istenenin bu olmadığı noktasında kanaatimi saklı tutarak söylüyorum. Yapılan değişikliklerin sonuç verebilmesi için öncelikle hâkimin kafasındaki hukukun değiştirilmesi lazım. Hâkim kafasındaki hukuka göre karar vermeye devam ettiği müddetçe biz ne yazarsak yazalım, yaptığımız yasalar sonuç vermez; nasıl vermez? İşte, Yargıtay; son tartışmalı Yargıtay kararında olduğu gibi. Hâkim kafasındaki hukuku uygularsa Anayasa’da ne yazarsa yazsın Anayasa bile umrunda olmaz. Dolayısıyla öncelikle hâkimin kafasındaki hukuku değiştirmek lazım. Bu konuda en çok söz söyleyen, en çok fikir ortaya koyan Yargıtay Onursal Başkanı Sami Selçuk’a da buradan kıymetli fikirleri noktasında, yaptığı katkılardan dolayı bu noktada, hâkimin kafasındaki hukukun değiştirilmesi noktasındaki fikirleri konusunda teşekkür ettiğimi; hukuk devletine olan hizmeti açısından, gerçekler açısından, dile getirdiği konular açısından teşekkür ettiğimi ifade etmek istiyorum.

Yargının öncelikli sorunu... Elbette, süreler, yapılan değişiklikteki bütün süreler, uygulama içerisindeki avukatlar açısından, tek tek süreleri takip etmek açısından bir kolaylaştırıcı özellik taşıyor ama yargının öncelikli sorunu geniş anlamda ceza yargılamalarıyla ilgili, ceza yargılamalarındaki haksızlıklarla ilgili, adaletin tecellisiyle ilgili, geç tecelli etmesiyle ilgili; bununla ilgili bir düzenleme yapmaya çalışıyoruz ama bir türlü adalet mekanizması hızlanamıyor. Hızlanmalı mı, hızlanmamalı mı o ayrı konu ama geç gelen adaletin de adalet olmadığını hepimiz biliyoruz. Bu noktada, yargının temel sorununun ceza yargılamalarıyla ilgili olduğunu, bununla ilgili evrensel hukuka yaklaşan, hukuk devletine yaklaşan, hukukun üstünlüğüne yaklaşan değişikliklerin bugüne kadar yapılmadığını ifade etmek istiyorum.

Tabii, biz hukukçuları en çok faşizm uygulamaları dehşete düşürür. Az önce söylediğim gibi, örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek suçuyla ilgili, düzenlemesiyle ilgili hepimizi dehşete düşüren konu bundan sonra da aynı uygulamanın devam edeceği ve söz söyleyenin çeşitli örgütler yakıştırılmak suretiyle haksız, hukuksuz ceza yargılamalarına muhatap edileceği noktasında endişelerimiz; maalesef ki artarak devam ediyor.

Şimdi, en önemli sıkıntılardan biri şu: İsteniyor ki hukuk hep bizim istediğimiz gibi olsun, hukuk hep bizim düşündüğümüz şekilde tecelli etsin, yargı hep bizim düşündüğümüz şekilde karar versin noktasında yapılan bir siyasal tercih... Maalesef ki bu siyasal tercihin neticesini ülkedeki 85 milyon hep birlikte çekiyoruz. Hukuk kimsenin istediği gibi olmasın, hukuk evrensel hukukun gerektirdiği gibi olsun; esas meselemiz bu olmalı ama maalesef “hukuk her zaman bizim istediğimiz gibi olsun” anlayışı bugün ülkemizi ve vatandaşlarımızı hukuksal anlamda güvencesiz bırakıyor. Evrensel hukuktan kopmuş, demokrasi iddiasından vazgeçmiş, demokrasiyi sadece seçimlerde az ya da çok oy almaya indirgemiş bir anlayışla ve o anlayışın tahakkümündeki yargı eliyle askıya alınmış özgürlüklerin kavgasını hep beraber vermeye çalışıyoruz. Bu fotoğraf gerçekten bizleri ürkütüyor. Bazı davalarda sanıklar siyasal iradenin kafasında mahkûm edilmiş ve bu mahkûmiyet düşüncesine aykırı kararlar çıktığı zaman o yargısal kararların ortadan kaldırılması, tanınmaması için bodoslama hukuk mağazasının içine dalınıyor ve ne hukuk ne yargı ne hak ne adalet, hiçbir şey bırakılmıyor ve insanların vicdanı da bu anlamda darmadağın ediliyor.

Biz 2010 sonrası, yargının FETÖ’nün eline geçmesinden sonra şöyle bir manzarayı izlemiştik: Tek merkezden yönetilen bir koro; işte, gazetecisi, televizyoncusu, şucusu, bucusuyla birlikte önce kişileri

itibarsızlaştırıyor, linç ediyor, sonra düzmece mahkeme kararlarıyla mahkûm ediyordu. Maalesef bu döngünün değiştiğini bugün söyleyemiyoruz. Bugünkü yargı anlayışı da aynı şekilde, tek merkezden yönetildiği zannı veren bir koro eşliğinde kişileri itibarsızlaştırıyor. Daha işte, dün, bugün, evvelsi gün, geçen hafta, önceki hafta yaşadığımız gibi; insanlar itibarsızlaştırılıyor, savcıların soruşturmasına muhatap ediliyor, bazen düzmece iddianamelerle mahkeme önüne çıkarılıyor ve mahkûm ediliyor. Bu anlayışın değişmesi lazım. Eğer biz demokrasiden bahsedeceksek, biz hukuk devletinden bahsedeceksek bu anlayışın değişmesi lazım. Yargı gerçekten işlevine uygun şekilde, evrensel hukuka uygun şekilde, görevini tarafsız ve bağımsız şekilde yapabilmelidir diyorum. Şimdilik sözlerim bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Vekilim.

Şimdi, Komisyon üyesi milletvekillerimizden var mı söz isteyen?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) – Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, kıymetli hazırım; şu anda Komisyonumuzda görüşülmekte olan torba kanunla ilgili olarak ben de şunları söylemek istiyorum: Öncelikle, bu taslakta kanuni zorunluluk olmasına rağmen, önceki birçok kanun teklifinde olduğu gibi bu teklif üzerine de bir etki analizi yapılmadığı görülmektedir. Uygulamada öngörülebilirlik için kanun tekliflerinin tamamının etki analizi yapılmalı ve teklif bu analizle birlikte Meclise sunulmalıdır.

Diğer bir konu, teklifin 38'inci maddesiyle deprem bölgesindeki sanayi altyapısına destek uygulamalarının bir yıl daha uzatılması, 39'uncu maddesiyle Ramazan ve Kurban Bayramlarında ödenen bayram ikramiyesi tutarının artırılması düzenlenmektedir. Teklifin bu maddelerini olumlu karşılamakla birlikte yetersiz buluyoruz. Deprem bölgesine daha çok destek sağlanmalı, bayram ikramiyeleri de en az 7 bin TL olmalıdır ancak bahsedilen düzenlemelerin Adalet Komisyonunda değil Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi gerekmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından belirlenen tali komisyonların yalnızca göstermelik kalması yasama kalitesi açısından sorunlu bir durumdur. İlgili maddelerin Plan ve Bütçe Komisyonunda da görüşülmesi gerekmektedir.

Yine, kanun yapım tekniğine aykırı bir şekilde düzenlenmiş bir taslakla karşı karşıyayız. Teklifin 37'nci maddesiyle 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun olmak üzere toplam 11 farklı kanunda değişiklik öngörülmektedir. Kanun tekliflerinde bir maddeyle -belirli bir amaca yönelik- birden fazla kanunda değişiklik yapılması mümkündür ancak bu değişikliklerin aynı amaca yönelik olması gerekmektedir. Teklifin 37'nci maddesinde hem sürelerle ilişkin düzenlemeler yapılmış hem de para miktarları değiştirilmek istenmişti. Bu yöntem kanun yapım tekniğine aykırı olup bir maddede birbirinden ilgisiz konular hakkında çok sayıda kanun maddesinde değişiklik yapılması teklifteki madde sayısını düşürse de kanun yapım sürecinin kalitesini zedelemektedir.

Bu itirazlarımız dışında, teklifte kanun yollarına başvuru sürelerinin yeknesak hâle getirilmesi, temyiz ve istinaf sürenin başlangıcına tefhim yerine tebliğin esas alınması, yine, para miktarının artırılması ve hükmün açıklanması kararlarında istinaf ve temyiz yolunun açılması gibi olumlu düzenlemeler bulunmakta ise de bunların dışında, insan hakları tazminat komisyonu kurulması şeklinde

bir teklifi biz yanlış buluyoruz. Anayasa'mızda belirtildiği üzere, Türk milleti adına yargılama yapma yetkisi bağımsız mahkemelere ait olup bu mahkemelerdeki bir yetkinin alınıp idari bir işlem tesisine esas olmak üzere Adalet Bakanının kuracağı bir komisyonunda görülmesi bizce külliyen hatalıdır.

Yine, bunun dışında, Anayasa Mahkemesince iptal edilen TCK 220'nci maddeyle ilgili düzenlemenin yine burada Anayasa Mahkemesinin kararını karşılamadığı kanaatindeyiz. Ancak bunun dışında, yine, bizim İYİ Parti olarak Komisyona teklifimiz olacak. Emekli ikramiyeleri her ne kadar bizim Komisyonun görevi olmasa da... Ben teklifteki parayla ilgili tüm kısımların -madem para cezaları artırılıyor- aynı oranda artırılmasının -çünkü toplayacağımız parayı yine biz halkımız için topluyoruz- emekli ikramiyesinin de o oranda artırılmasının uygun olacağını ve bu bayram öncesi de tüm Meclisimizin dua alacağını, sevap kazanacağını düşünüyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Olgun.

Şimdi, Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen başka milletvekillerimiz var mıydı acaba? Yoksa Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimize söz istemi sırasıyla söz vereceğim.

Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, sekizinci yargı paketi konusunda toplumda çok büyük bir beklenti vardı. Cezaevlerini takip ediyorum ve hem mahpuslar hem mahpus yakınları büyük bir beklentiyle adalet bekliyor fakat Adalet Komisyonunda maalesef gelen yeni pakette beklenen adalet adımları yok. En önemlisi hasta mahpuslar. Yani mahpuslar ölünce mi aklımız başımıza gelecek? Bakın, eski bir paşa, Vural Avar yaşlılıktan, hastalıktan öldü. O zaman Bakanlık herhangi bir nitelikli değişim yapmadan, bir yasal değişiklik yapmadan sadece bir genelgeyle işi geçiştirmeye çalıştı. Biz cezaevlerinde hasta mahpusların çok zor durumda olduğunu biliyoruz. Her yıl onlarca insan gecikmiş tanı ve tedavi gecikmesi nedeniyle hayatını kaybediyor ve hasta mahpuslar çile çekiyor. Şimdi, bu sekizinci yargı paketinin en önemli konusu aslında hasta mahpuslar olmalıydı -her şeyin önünde- çünkü hasta olmayanlar hayatını yaşıyor ama hasta ve ölüme doğru gidenler için vakit kısa. Bu insanlar öldükten sonra bu yasaların çıkmasının bir anlamı yok arkadaşlar, kim olursa olsun. Hapisteki insanlar, adil veya adil olmayan yargılamalarla bir şekilde hükmi kesinleşerek cezaevlerinde yatar, ayrı bir konu fakat özgürlüğünün kısıtlanmasından sonra insan hakları ihlaline uğramak zorunda değildir. Birçok hasta mahpus maalesef bu ihlallere uğradığı için dezavantajlı durumdadır ve çok ağır hak ihlalleri yaşamaktadır. Mesela, kelepçeli muayeneler devam ediyor; bununla ilgili bir şey getirilmesi gerekiyordu, yok hatta çift kelepçeyle muayeneye giden insanlar var. Düşünün, hastasınız, ateşiniz var, çift kelepçeyle hastaneye gidiyorsunuz. Aklınız alıyor mu arkadaşlar? Aklınız alıyor mu, vicdanınız kabul ediyor mu? diye size sorarım. Çift kelepçe, düşünün, tek kelepçe de değil. Yani 10 jandarmanın eşliğinde gidiyor ve tek değil sanki yani Bastille zindanlarından bir görüntü. Türkiye'ye yaklaşıyor mu arkadaşlar bu? Olacak bir iş değil. Biz bunu defalarca söylüyoruz. Bir hekim ve insan hakları savunucusu olarak ben hiçbir zaman için bir mahpusu eli kelepçeli muayene etmedim ama hâlen böyle muayeneler çok var. İnsan onuruna aykırıdır arkadaşlar. Bunu cezaevlerinde de söylüyoruz; müdürlere, savcılara, hekimlere söylüyoruz; utanç verici bir durumdur. Kelepçeli muayene mi olur? Hipokrat yeminine aykırıdır, her şeye aykırıdır, insanlığa aykırıdır ama bu dayatılıyor; mahpus bunun üzerine muayene olmuyor ve ardından muayene olmadan poliklinikten çıkıyor. Bir de bu sırada bunu protesto ettiği için, belki bir iki de slogan atıyor, bir ton da jandarma dayaağı yiyor. Yani hastaneye gidip tedavi olacaksınız, dayak yiyip geri dönüyorsunuz. Bunla ilgili -biz defalarca söylüyoruz- sekizinci yargı paketinde tek bir şey yok yani bakın, bu çok ağır hak ihlali, az bir şey değil.

Yine, nakillerde ring araçları... Yani buna bir... Ben Bakanlığa da söyledim, bize söyledikleri şu: “Evet, haklısın Vekilim ama deprem oldu, nakil araçlarını yenileyemedik.” Ya, şimdi, o ring araçlarına hiç bindiniz mi arkadaşlarım? Mahpus oldunuz mu? Aranızda belki binen vardır. Sekiz dokuz saat bir ilden bir ile nakledileceksiniz ve elleriniz kelepçeli, böyle ufacık bir hücrenin içinde dimdik oturmak zorundasınız ve sekiz dokuz saat ne bir şey yiyebiliyorsunuz ne tuvalete gidebiliyorsunuz; ihtiyaçlarınızı karşılayamıyorsunuz, işkenceyle bir yerden bir yere gidiyorsunuz. Ya, kaç insan bunu bize iletiyor. Sekizinci yargı paketi buna bir çözüm getiriyor mu? Hayır. O zaman neye yarıyor? Ben size sorarım. Böyle bir sürü insanlık dışı muamele var. Ya, 21’inci yüzyıdayız, Orta Çağ Fransız Bastille hapishanelerinde değiliz arkadaşlar. Ben cezaevlerini yoğun bir şekilde takip ediyorum, hepsi bire bir bildiğim vakalar, binlerce vakayı bire bir takip ediyorum; Adalet Bakanlığına da binlerce soru önergesi veriyorum, Bakanlık bunu çok iyi bilir. Ama hepsi de doğru ve hiçbirinde de adım atılmıyor, cevap verilmek istenmiyor, adım atılmak istenmiyor. Cezaevlerini arıyoruz, müdürler ihlalleri çözmek yerine telefonlarımızdan kaçıyor. Mesela -şu anda, kaç gündür, bakın- bir milletvekili olarak Erzurum Dumlu Hapishanesini son günlerde belki 5-6 kez aradım. Sürekli yalan atılıyor, yani işte “Efendim, toplantıdayız...” Ya, Allah aşkına, günlerce, yirmi dört saat boyunca demek müdür ve savcılarımız toplantıda. Neden arıyorum? Kendim için aramıyorum; bir mahpus var, açlık grevinde, yüz ellinci günlerde, ölmek üzere, bir deri bir kemik kalmış; annesi beni arıyor iki gözü iki çeşme. E, aramayayım mı cezaevini arkadaşlar? Erzurum Dumlu Cezaevi ne yapıyor biliyor musunuz? Telefonlarımızdan kaçıyor. Açlık grevindeki mahpusun hâlini soracaktım, bundan korkuyorlar. Eski Bakan Bekir Bozdağ “Vekilin telefonuna çıkmayan müdürü görevden alırım.” diyordu. Yeni Bakanın demek böyle bir âdeti yok, eskiden de zaten görmemiştik. Ya, adam ölmek üzere; Nurettin Kaya’ya bakın, bir araştırın, Erzurum Dumlu Cezaevinde. Neden bu kişi ölmek üzere biliyor musunuz? Haksız yere “S ve Y” türü bir cezaevinde olması nedeniyle. Yani aldığı mahkûmiyete uygun bir hücrede değil, bir yerde değil bunun için bu kişi açlık grevinde ve ölmek üzere, bir çözüm bulunmuyor. Şimdi, bu Komisyonun, bu yasa teklifinin en önemli konusunun bu olması gerekmez mi? Bir insan ölüyor arkadaşlar, annesi beni iki gözü iki çeşme arıyor; cezaevi müdürü direniyor, telefonları açmıyor. Bu kadar acil bir durum için ne diyorsunuz? Yani gerçekten merak ediyorum. Yarın öbür gün Nurettin Kaya’nın ölüm haberini mi alalım? Biz bunu söylediğimiz zaman mahkûmun suç gurubuna göre değerlendirmeler duyuyoruz. Vay efendim FETÖ’cüyümüş, vay efendim PKK’lıymış, vay efendim DHKP-C’liymiş, vay efendim Adnan Oktar grubundanmış. Ya, bana ne! Suç grubu ne olursa olsun biz insan hakları savunucusuyuz ve özgürlüğü kısıtlanan insanların hak ihlaline uğramamasını isteriz; olay budur, çok nettir.

Bakın, neden bir haksızlık var? Sincan Cezaevine gidin, 1 ve 2 no.lu yüksek güvenlikli cezaevine gidin. Aranızdan gideni var mı arkadaşlar? Ben gittim. Bakın, orada da açlık grevi yapan 2 mahpus var; birisi Nedim Öztürk, öbürü Hüseyin Karaoğlu. Şimdi, bu insanlar yüz-yüz elli gün açlık grevi yaptılar; açlık grevlerindeyken de gördüm bu insanları, bir deri bir kemik kalmışlardı. Neden yapıyorlardı? Ya, diyorlardı ki: “Siz çıkardığınız yasayı uygulamıyorsunuz. Yasa çıkarmışsınız, o yasaya göre benim bu yüksek güvenlikli cezaevinde, şu koşu olmamam gerekiyor. Yasayı uygulamıyorsunuz sayın vekil. Sayın müdüre, savcıya söyleyin.” Savcıyı arıyoruz, savcı telefonda kaçıyor. Günler geçti, geçti, en sonunda ne oldu biliyor musunuz? Mahpuslar “Biz bir tek şartla açlık grevini bırakırız.” diyorlardı ve bu açlık grevini sonunda bıraktılar çünkü haklarına ulaştılar. Mahpusa zulüm bitti, mahpusa hakkı verildi. Hakikaten orada olmaması gerekiyordu, yüksek güvenlikli cezaevinde olmaması gerekiyordu. Birçok kişi bunun için açlık grevi yapmıyor, bu kişiler yapmış ve ölümün eşiğine gelmiş, artık ölüm döşeğindeyken sevkini yaptılar bir T tipi cezaevine, F tipi cezaevine falan, bıraktılar; bu kadar basitmiş. Sayın Başkan, bakın, gerçekten bunu konuşmamız lazım. Yasa teklifini konuşuyoruz; bu tür haksız, hukuksuz muameleleri nasıl bu kadar rahat yapabiliyor Bakanlık, savcılar, müdürler? İnsanlar illa

ölse miydi? Ölümün kenarına gelmiş, ölüm döşegine düşmüş, bir deri bir kemik kalmış; sevgi çıkıyor, Bakanlık diyor ki: “Pardon, yanlış yapmışız, tamam.” Arkadaşlar, iyi misiniz? Hiçbir vebal hissetmiyor musunuz? Vicdanınız sızlamıyor mu? Yani hukuk denen bir şey aklınıza gelmiyor mu? Bakın, ben bire bir takip ettiğim için size net örnekler veriyorum. Birisi gitti Kandıra Cezaevine, öbürü gitti Sincan’da T Tipi Cezaevine. Yerlerini bile biliyorum çünkü olayı takip ediyorum ama bunlar olur mu arkadaşlar, ölseler miydi bu insanlar? Beni hiç ilgilendirmez o insanların suç grubu, hangi suçtan olursa olsun, bir hukuk devletindeyiz, bir insan suç işlemişse cezalandırılmalı ama cezasının üstüne bir de cezaevinde zalimce insan hakkı ihlali yapamazsın yani olacak bir iş değildir bu.

Yine, bakın, denetimli serbestlikler verilmiyor, denetimli serbestliğin hepsi verilmiyor; üstüne koşullu tahliyeler de verilmiyor, aylarca verilmiyor. Yani düşünün, otuz yıl ceza yemiş, otuz ikinci yılında -dün oğlu geldi yanıma- otuz yıl yatmış yetmemiş, cezaevi müdürlüğü ve savcılığı inat ediyor, diyor ki: “Daha yatacaksın.” Denetimli serbestliği alamamış, koşullu tahliyeyi alamamış yani adam çıldırarak. Kimisi kanser olmuş, cezası bitmiş, denetimli serbestliği vermemişler; adam kanser, doğru dürtüst tedavisini olamıyor. Cezaevinde dezavantajlı hastadır, biz hekimler mahpuslara öyle deriz; cezaevindeki mahpuslara “Dezavantajlı hastadır.” deriz, onlara avantaj tanınması gerekir fakat dezavantajlı. Hasta kanser hastası, süresi bitmiş, denetimli serbestliği verilmiyor -bakın, yüzlerce size hasta sayabilirim- şartlı tahliyesi verilmiyor. Neden? İşte, efendim, gerekçeler şunlar: “Dışarıda toplum düzenine uyacağına kanaat getirilememiştir.” Ya, nerede mi?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Belki adliyelere gidip saldırı yaparlar diye verilmeyebilir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Nereden bileceksiniz? Ya, siz zanla mı hareket edeceksiniz?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Çağlayan Adliyesinde...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Siz kalp mi okuyorsunuz efendim?

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Niyet okuma bu, niyet okuma.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Arslan üye hâkim gibi şimdi Sayın Vekilim, siz bence devam etmeyin. Üye hâkim tahammül edemiyor ama Başkan...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Çağlayan Adliyesinde...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, ben söyledim de kim olursa olsun, cezaevindeki insanın daha sonra ne yapacağını kimse bilemez, kalbini kimse okuyamaz. Yarın öbür gün sizin ne yapacağınızı kimse bilebilir mi? Belki siz de gidip canlı bomba olacaksınız Sayın Vekil, nereden bileceğiz?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sen olmak istiyorsan ol da benim öyle bir niyetim yok yani.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yani belki de siz olacaksınız, ne bileyim. Ya, Allah aşkına, bakın, böyle faraziyelerle...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sen olmak istiyorsan ol.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben size bir insan hakları hukuku anlatıyorum. Bakın, siz hukukçu musunuz bilmiyorum fakat bu kadar basit bir şeyi nasıl bilmezsiniz? Özgürlüğü kısıtlanan bir insanın yeridir cezaevi, tamam; adil veya adil olmayan bir şekilde yargılanmıştır fakat o insanın artı bir şekilde cezaevinde hak ihlaline uğrama mecburiyeti yoktur. Bakın, ben İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda çalıştım; boşuna mı Mecliste bu Komisyon var? Cezaevlerinde bir hak ihlali var mı yok mu diye bakarız, yargısal kararlara bakmayız Sayın Vekil. Biz gideriz, “Tamam kardeşim, şu cezayı almışsın.” deriz “Ben haksız yere yargılandım.” der mahpus bize, biz de deriz: “Kardeşim, yargı

işine biz bakmıyoruz, bu cezaevinde bir ihlale uğruyor musun uğramıyor musun?” Kim olursa olsun, İnsan Hakları Komisyonu da böyle bakmaya çalışır, çeşitli raporlar çıkarır. Şimdi, biz bunu yaparız; yarın öbür gün çıkmış, bir suç işlemiş, bir saldırı yapmış, o beni ilgilendirmez, o ayrı bir konudur; onun için de ayrıca yargıolarsınız, onun için de ayrıca yargısal süreçlerde sorgularsınız, o ayrı bir konudur ama bir hukukçunun bana böyle bir itirazda bulunması utanç vericidir çünkü olacak bir iş değil. Siz avukatlık yapmışsınız.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Vallahi, siz Çağlayana saldıranları savunmaktan utanın, benim utanacağım hiçbir şey yok, tamam mı?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, ben hiçbir saldırıyı savunmuyorum, ben bir saldırıyı savunmuyorum Sayın Vekil, meseleyi tekrar anlamıyorsunuz. Bakın, o insanlar bana hapisten başvurdu, Pınar Birköç da diğeri de başvurdu ve ben onların uğradığı ihlali bir milletvekili olarak soru önergesiyle gündeme getirdim. Size başvursa siz gündeme getirmez misiniz? Herhâlde getirmeyeceksiniz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Getirmem.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – “Sen kimsin? Senin bir kimliğine bakayım hele.” diyeceksin, değil mi? Öyle diyeceksiniz, sizin anlayışınız böyle.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Bana başvuramazlar zaten.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Sizin yapmayacağınızı bildikleri için zaten başvuramazlar, onu biz biliyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Biz ayrımsız insan hakları savunucusuyuz. Bakın, ben yıllarca MAZLUMDER Başkanlığı da yaptım, diğer alanlarda da insan hakları savunuculuğu yaptım. Bir gün bile bana hak ihlali için başvuran bir kişiye “Kardeşim, sen necisin, hangi gruptansın?” diye sormadım. Bizim ahlakımız bu Sayın Vekil; ben siyasette de bu ahlakla yürüyorum. Bana başvuruyor insanlar, “Senin suç grubun nedir?” diye sormuyorum; cezaevinde bir ihlale uğruyor musun, uğramıyor musun, mesele budur. Her gruptan mahpusu da ziyaret ediyorum, evet, her gruptan mahpusu da ziyaret ediyorum; soruyorum hâlini, uğradığı ihlali soruyorum. İnsan hakları savunuculuğu budur, ayrımsızdır; bunu da bilin.

Şimdi, bakın, burada büyük veballer var, şartlı tahliye verilmediği için hastalıktan dolayı ölen insanlar var; bunu unutmayın, bu vebali kaldıramazsınız. Yani 5275 sayılı Yasa’ya hasta mahpuslar için yeni maddeler getirilmesi bekleniyordu, binlerce insan bunu bekliyordu. Bakın, mesela, Isparta Yalvaç Cezaevinde Adem Cirit var. Ya, tuvalete sandalye koymuşlar, 87 yaşındaki adam oturamadığı için sandalyenin altını delmişler, sandalyeye oturup kakasını yapıyor; alzheimerli, yaşlı, perişan bir hasta. Şimdi, ben bu hastanın suç grubunu mu sorayım? Veyahut da Mehmet Bayram, bizim eski Sakarya İl Başkanımız; yüzde 97 engelli, haftada 3 kez diyalize giriyor, perişan bir hasta, sürekli yoğun bakımlara kaldırılıyor. Şimdi, siz, Sayın Vekil, gidip bu kişinin şeyini mi soracaksınız, “Hangi suç grubundansın? Ona göre ben sana davranayım.” mı diyeceksiniz?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Yani şimdi, Komisyonun gereğini...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya, bakın, bu, insanlığa sığmaz; bu, insanlığı sığmaz. Ben kimsenin suç grubunu da sormam, o yüzden vicdanım çok rahat; adil muamele yapıyorum, bundan dolayı da içim rahat. Şimdi, çok ağır ihlaller şu anda devam ediyor. Bakın, çok ağır hastalar var, tedavileri aksıyor ve bütün bunlar devam ediyor, bir çözüm getirilmiyor. 5275 sayılı Kanun’un 16’ncı maddesine yeni maddeler eklenmesi gerekiyor, bu sorunları çözmemiz lazım. Yani bakın, illa insanlar öldüğü zaman mı...

Vural Avar Paşa, yaşlılıktan, alzheimerden öldü adam ya, öldü adam yani. O zaman aman aman paçalar tutuştu, Bakanlık “Genelge çıkaralım.” dedi. Böyle şey mi olur arkadaşlar? Yazık, günah değil mi? Öte dünyada Vural Avar yakınınıza yapışmayacak mı? “Ya, niye beni zamanında çıkarmadınız, ölümden kurtarmadınız?” demeyecek mi? Ben insanların ideolojisini mi soruyorum Sayın Vekil? Her gruptan insanla da ilgileniyorum ama insanlar kendi kafasına göre davranıyor.

Şimdi, bakın, AYM kararlarının dinlenmediği bir yerde, bir Mecliste biz yeni bir yargı paketiyle uğraşıyoruz. AYM’nin iptal ettiği onlarca yasayla ilgili Meclis adım atmıyor arkadaşlar. Şimdi, sekizinci yargı paketi aslında bunları sorgulamalı; Adalet Bakanlığı, Meclisimiz, bu yasa teklifini getiren vekiller bunu sorgulamalıydı. Ya, nasıl olabilir arkadaşlar? Şimdi, bakın, Anayasa Mahkemesi ihlal vermiş, sizin bununla ilgili Mecliste bir yasa çıkarmanız lazım çünkü diyor ki: “Bu ihlale ilgili bir yasa çıkarın ki bu, netliğe ulaşsın.” Bak, kendimden örnek vereyim: Ben cezaevine girmiştım biliyorsunuz, büyük bir haksızlıkla, iktidarın kumpaslarıyla girmiştım, sonra çıktım. Anayasa Mahkemesi dedi ki: “A’dan z’ye ihlale uğramıştır Gergerlioğlu, ifade özgürlüğü ve siyaset yapma hakkı gasbedilmiştir.” Neden girmiştım içeri? “Kürt ve Türk gençlerinin ölümleri değil dirileri yan yana, kardeşçe, eşitçe, omuz omuza dursun.” dedim, iki buçuk yıl terör örgütü propagandasından ceza yedim. Ya, işte bunlardan bakın... Bundan dolayı işimden de ihraç edildim, sonra vekilliğimden de ihraç edilip zindana girdim, ardından da Anayasa Mahkemesi dedi ki: “Bak, bir daha böyle bir şey olmasın.” Can Atalay örneği geldi ya, bakın, o zaman dedi, iki buçuk yıl önce Anayasa Mahkemesi dedi ki: “Anayasa madde 14’teki belirsizliği düzeltin; bir daha Türkiye bununla uğraşmasın.” Bunu yaptı mı Meclis? Hayır, yapmadı. Ben Sayın Mustafa Şentop’a da Sayın Numan Kurtulmuş’a da defalarca hatırlattım. “Bakın, her şeyi bırakın, bu ülkenin Anayasası’nın genetiğiyle ilgili bir durum var ortada. Lütfen, bu konuda adım atın ve düzeltin, muğlak bırakıyorsunuz, Türkiye büyük bir karışıklığa sürükleniyor.” dedim ve işte, Can Atalay olayı yaşandı. Ya, yazık günah değil mi? Bu belirsizliğin, bizi mahcup eden durumun yaşanması yazık günah değil mi? Bir ülkenin yüksek mahkemeleri birbiriyle itişip kakışıyor, Anayasa Mahkemesi-Yargıtay birbiriyle itişip kakışıyor; ne kadar utanç verici bir durum ya! Adalet Komisyonunun bunları konuşması gerekmiyor mu? Olur mu böyle bir şey arkadaşlar? Kim hakem olacak, kim çözecek bu işi ya? Koca koca mahkemeler birbirlerine laf giydiren, suç duyuruları yapıyor; olmayacak işler ama bunları konuşmuyoruz şu anda.

Şimdi, bakın, en azından şu açlık grevleri durdurulsun. Bir iktidar vekili arasın, bakın, benim telefonumdan kaçıyorlar. Sayın Vekil, siz arayın, Nurettin Kaya için Erzurum Dumlu Cezaevini bir arayın “Ne oluyor ya? Gergerlioğlu bir şey dedi, bu insan...”

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Biz kimseye bir talimat vermiyoruz.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – O sizin işiniz. O sizin işiniz zaten.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sizin işiniz zaten yargıya talimat vermek Sayın Vekil. Ben size “Talimat verin.” değil, ben diyorum ki: Bakın, bir insanın anası iki gözü iki çeşme ağlıyor, onun hatırı için arayın, sorun “Ne oldu bu insan, bu insanın hâli nedir?” diye. Zor mu Sayın Vekil? İnsanlık ölmedi ya, bir sorun ya! Bak, bizim telefonlarımızdan kaçıyorlar, belki sizin telefonunuza çıkar, ben deneyin.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – İnsanlar artık avukat tutmuyor, AKP’li vekillerin yanına gidiyor çıkarmak için cezaevinden.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Şimdi, bakın, örgüt üyesi olmamakla birlikte işte örgüt üyeliği yapıştırılan bir madde. Ya, Anayasa Mahkemesi bunu iptal etmiş. Bu kadar istismar edilebilecek bir maddeyi nasıl getirirsiniz arkadaşlar? Sayın Vekil Fahrettin Bey de bilir, insan hakları savunuculuğu kolay bir şey değildir. Bakın, yarın öbür gün bir iktidar gider başka bir iktidar gelir,

başörtüsü sorunu yaşarsınız. Sayın Vekil insan hakları derneklerinde çalışmıştır, bilirim; başörtüsüne karşı mücadele etmiştir, bilirim. Ben MAZLUMDER Genel Başkanıydım, kendisi de Uşak Şube Başkanıydı. O dönemler biz birlikte aynı şeyleri söylüyorduk ama şimdi herhâlde bazı konularda farklı düşünüyoruz fakat kendisi de bilir, başörtüsüne karşı ağır yasakların olduğu bir zamanlar, o zamanlar bize de “terörist” deniliyordu, terör örgütüne üye olmamakla birlikte yine de işte terörist. Ya, iktidardan düşersiniz Sayın Vekil, yarın öbür gün size de bu madde uygulanır, terörist olursunuz. Ya, bakın, gün olur devran döner, siz terörist olursunuz. Böyle hukuk dışı, insan haklarına aykırı maddeleri getirmeyin lütfen. “Yani şu anda muhalifin canına okuyayım, oh, böyle güzelce bir canına okuyayım. Adam ağzını açtığı zaman işte bir şeyler bulayım, ‘terör örgütüne üye olmamakla birlikte’ falan diyeyim.” Ama bakın, bumerangdır, döner vurur sizi. Siz bunu gördünüz, yaşadınız, herkesin başına gelir, bu ülkede hukuk güvencesi olması lazım. Avukatsınız yani bir hukuk güvencesi kalmamışsa bir yerde her şey bitmiştir, her şey bitmiştir. Bakın, biz şunu özellikle söylüyoruz: Şu anda Y ve S tipi cezaevleri çok büyük bir sıkıntı arz ediyor. Ben gittim, bu cezaevlerini gördüm Sayın Başkan; heyetlerle de gidiyoruz, o cezaevlerinin durumunu görüyoruz. Bakın, bir insanın özgürlüğünü kısıtlayabilirsiniz fakat bu kadar insan haklarına aykırı bir yere konulamaz. Gidip gördünüz mü bilmiyorum, ben size anlatayım. Bakın, 3 katlı bir yer, 5-6 metrekairelik hücreler yani ne bileyim, bir elma aldınız, o elmayı tuvaletin çeşmesinde yıkayabilirsiniz, normal bir lavabosu bile yok; dışarıya çamaşır asamıyorsunuz, camın önüne, pencerenin önüne çamaşır astığınız zaman güneş göremiyorsunuz. Böylesi bir yer, 3 katlı, 3’üncü katında biraz güneş görüyor, 2’nci katında az bir şey güneş görüyor, zemin katta neredeyse hiç güneş görmüyor. Şimdi, bir kuyunun dibine atmışsınız insanları, önünde bir alan var havalandırma alanı gibi, o havalandırmaya da çıkamıyor yani başka bir yerden dolanacak, oradan havalandırmaya çıkacak, kuyu gibi bir hapisane. Şimdi, tamam, insanları koyarsanız bir hapisaneye ama ya, bu kadar ağır insan hakları ihlaline yol açan bir yere konulur mu? Şimdi, adam çamaşırını havalandırmaya asamıyor, camının önüne asıyor, bu sefer güneş göremiyor; 5-6 metrekairelik bir yerde yaşayamıyor, intihar noktasına gelmiş, açlık grevine giriyor yani olacak bir şey değil. Yarın öbür gün hepinize yapılır bu. Bu kişiler ağırlaştırılmış müebbet mahpus da olmuyor, sıradan bir mahpus işte “Yerimiz yok efendim, seni buraya koyduk.” deniliyor, kimisinin cezası da onanmamış. Bakın, öyle veya böyle bir cezası da onanmamış, bu kadar kötü, kuyuların dibindeki bir hücreye konuluyor. Benim için hiç fark etmez, hangi suç grubundan olursa olsun bir insan... Bakın, biz şimdi büyük bir odadayız, düşünün, yirmi dört saatinizi 6 metrekairelik bir yerde geçiriyorsunuz, aylarınızı, yıllarınızı geçiriyorsunuz, bu insana ve haklarına çok aykırı bir yerdir. Y ve S tipi cezaevleri yüzünden bu ülkede her türlü haksızlık, huzursuzluk yaşanır. Bakın, o insanlar bu cezaevlerinde yaşıyor, geriliyor, çıldırıyor ve her türlü fiili işleyebiliyor. Doğru mu? Yanlış. Ama insanlara bu denli hak ihlali yapıcı fiilleri reva gören cezaevleri olmamalı, bu cezaevleri iptal edilmeli. Sekizinci yargı paketinde bu var mı? Hayır, yok.

Yine, bakın, Terörle Mücadele Kanunu’nda aslında değişiklik olması lazım. Legal fiillerin illegal kabul edildiği bir yasal sistemdeyiz. TMK’de değişiklik olması lazım. Hani, düşünün, insanlar en basit hareketlerinden, legal hareketlerinden dolayı “terörist” olarak nitelendi. Efendim, Bank Asya’da paran var, bir derneğe üye oldun, çocuğunu bir okula gönderdin, bir gazete aldın; hop, terörist oldun. Terörle Mücadele Kanunu bunları getiriyor işte, vekili bile cezaevine atıyor, vekili cezaevinden çıkartmıyor, çok rahat bir şekilde her türlü hak ihlali yapıyor, en basit legal fiilini teröristlik olarak görüyor.

Bakın, Dorşin Gök var Kayseri Kadın Cezaevinde, kendisini gidip ziyaret ettim. Süleyman Soylu, Vekilimiz Hüseyin Kaçmaz’ı iki yıl önce itham etmişti, “Senin kardeşin de terörist.” demişti. Ben gittim, bu Dorşin Gök’ü mahpusu ziyaret ettim; Şırnaklı bir genç kız. Hiçbir somut delil yok ama iki yıldır cezaevinde mahpus durumunda. Şimdi, bu mahpusla ilgili o kadar açık bir şekilde adil olmayan bir yargılamaya var ki hiçbir somut delil olmamasına rağmen zamanında Süleyman Soylu bu

konuyu gündeme getirdiği için o ve arkadaşı iki yıldır cezaevinde. Yani dosyayı bir inceleyin, hukukçu arkadaşlar, bir göndereyim, saçınızı başınızı yolarsınız. Şimdi, arkadaşlar, bunu eleştirmek suç mu, günah mı? Adil olmayan yargılamaları hepiniz eleştirmediniz mi? Avukat değil misiniz siz? Hâkimlere kök söktürdünüz değil mi? “Hâkim Bey, böyle şey mi olur, böyle adil değil bu yargılama?” dediniz. Veyahut da bakıyorsunuz, Kürt meselesinde çok basit bir şey söylemiş, “insan hakları” demiş, “Kürt sorunu” demiş, “barış” demiş, “kardeşlik” demiş. Ya, hani başka, çok uzak bir yere gitmenize de gerek yok, benim dediğim ya... Ne dedik? “Kürt ve Türk gençlerinin ölümleri olacağına dirileri yan yana, kardeşçe, eşitçe, omuz omuza dursun. Devlet adım atarsa barış bir ayda gelir.” Bakın, bu lafları demişim; hop, iki buçuk yıl, terör örgütü propagandası, vay seni PKK’cı... Ya, ayıptır, yazıktır, günahıdır, TMK bu kadar ağır bir şekilde Anayasa ihlali yapmamalıdır arkadaşlar, bunları düzeltmemiz gerekir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Gergerlioğlu, toparlayabilirsek memnun olurum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bitiriyorum efendim.

Sayın Başkan, sayın vekiller, AK PARTİ’li vekiller, MHP’li vekiller; yarın öbür gün siz de iktidardan düşebilirsiniz, bakın size de “terörist” diyebilirler, size de “terörist” diyebilirler.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Daha kaç kez tehdit edeceksiniz bizi? Konuşmanız boyunca defalarca tehdit ettiniz bizi.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Kimseyi tehdit etmiyorum. Sayın Vekil, şunu söyleyeyim...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Siz iktidarınızın kalıcı olduğunu mu zannediyorsunuz? İlanihaye mi ki düşmenin tehdit olduğunu algıyorsunuz?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Vekilim, bir saniye...

Sayın Vekilim, bakın, yarın öbür gün siz iktidardan düşüp bir haksızlığa uğrarsanız yine Ömer Faruk Gergerlioğlu sizin yanınızda olur, buna inanın çünkü benim hayatım böyle geçti, buna inanın. Kimseyi tehdit etmem ben. Hayatım boyunca, bana yerine göre küfreden, hakaret eden insanların da gittim, hakkını, hukukunu aradım biliyor musunuz? Yani 28 Şubat’a karşı yıllarca mücadele ettim, şimdi Çetin Doğanların, Vural Avarların hakkı için yıllardır konuşuyorum, haberiniz var mı? Hiç kimseye kin, nefret, intikamla hareket etmedim. Beni cezaevlerine de attınız, siz yarın öbür gün mağduriyete de uğrarsanız ben yine yanınızdayım. Bakın, insan hakları savunuculuğunu ilk önce öğrenmek gerekiyor. Yani siz bu anlayışla yaşarsanız dersiniz ki: “Ya, ben iktidardan düşmeyeyim, iktidardan düşersem şu anda yaptığım zulümlerin aynısını bana yaparlar. Şimdi, bu çok tehlikeli bir durum. Siz zulmetmeyin, zulme de uğramayın, zulme uğradığınız zaman ben sizin yanınızda olurum. Bütün bunlara dikkat etmek lazım. En son, bakın...”

Sayın Başkan, son bir dakikam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Genel af çıkmalı arkadaşlar, milyonlarca insan bunu bekliyor. Adli ve siyasi mahpuslar, mükerrir yasasını bekleyen insanlar, milyonlarca insan bu sekizinci yargı paketinde bunu sordu. Bir genel af bekleniyor, cezaevleri çığırından çıkmış, 60-70 bin fazlalık var, gidiyoruz, yerlerde yatıyor insanlar, 10 kişilik yerde 20 kişi yatıyor, 10 kişi yerde tuvaletin önünde yatıyor, bire bir hepsini takip ediyorum. Genel af ilan edilmeli arkadaşlar. Mükerrirlere bir hak tanınmalı ve ayırım yapılmaksızın bir adım atılmalı, hasta mahpusların durumu gündem olmalı. Yani, bakın, siyaseti bir tarafa bırakın ya hasta olmuyor musunuz siz ya? Hasta adam ya, bir deri bir kemik kalmış, geçtiğimiz gün, bakın, 30 kilo, Bedri Ot, ismini de söyleyeyim...

Bakın, son, çok önemli bu.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – 5275 sayılı Yasa’nın 25’inci maddesinin (1) bendi değişmeli ama burada, bu yasa teklifinde bu yok. Bu ne biliyor musunuz? “Ağırlaştırılmış müebbet hapse mahkûm olanlar en ağır hastalığa دچار olsa da bir deri bir kemik kalsa da hastalık nedeniyle tahliye edilemez.” deniyor bu maddede, bu bentte. Ya, bu, insan haklarına uyar mı arkadaşlar? Siz de hepimiz insanız, aramızda kanser olan da vardır, tedavi sürecindedir. Bakın, ne oldu biliyor musunuz? Ağırlaştırılmış müebbet mahpus, adli bir mahpus bu kişi. Hemen huylaniyorsunuz, “Efendim, senin gündeme getirdiğin şu siyasi mahpustur.” Diyorsunuz, hayır, adli bir mahpus bu kişi. Bir kişi çocuğunu öldürdüğü için gidip onun babasını öldürmüş, suçu ayrı bir konu. Bu kişi kanser oluyor ve cezaevinde, 25 (1)’dan dolayı tahliye edilmedi, bütün Adli Tıp “Tahliye edilmesi gerekir.” dedi. Adam 30 kiloya düştü, 30 kilo ya, adam battaniyede taşındı, hapishane revirine götürüldü, orada, revirde bir eli kelepçeli olarak hayatını kaybetti. Şimdi, bu yasada bu 25 (1) maddesiyle ilgili bir şey var mı? Yok.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sayın Gergerlioğlu, yasada olmayanları sayarsan zaten bitmez ki ya. Pakette olanları...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ama işte olması gerekir diyoruz efendim, olması gerekenleri söylüyoruz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Olmayan her şeyi söylerseniz...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ama Sayın Vekil, şu olay...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Tam kırk dakikadır sizi dinliyoruz, tam kırk dakikadır.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam, bitiriyorum, zaten son dakikam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Toparlayalım Sayın Gergerlioğlu, lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Vekil, ben en azından öneri olarak sunuyorum; yarın öbür gün sizin de başınıza gelir, öyle veya böyle bir ağırlaştırılmış müebbet cezası alırsınız, kanser olursunuz, Adli Tıp size der ki “İnfaz erteleme alması gerekir.” ama yine de infaz erteleme alamazsınız, 30 kiloya düşersiniz yine de orada, hapishanede hayatınızı kaybedersiniz. Bunlar insanlığa aykırı şeyler yani bakın, ben, o kişi masumdur demiyorum fakat işte zaten yargı bunun için var, Adalet Komisyonu bunun için var, hukuk bunun için var yani bir insana bu yapılmamalı. Mesela, böyle bir önerim olsun ya, buyurun, değerlendirin, maddelere katın. Bakın, geç değil; bir daha, bir başka insan daha ölmesin diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Gergerlioğlu.

Şimdi, söz sırası Komisyon üyesi olmayan Milletvekilimiz Sayın Yeneroğlu’nda.

Buyurun.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Çok Değerli Başkanım, çok saygıdeğer milletvekilleri, değerli hazırun; hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Kırk beş dakikamız mı var, öyle mi anlayayım? Usul nedir, biz de ona göre hareket edelim de.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sabaha kadar konuşabilirsin Başkanım.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ha, eyvallah.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Burada usul böyle.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, ben de konuşmamda maddelere ayrıntılı bir şekilde girmeden paketin geneli üzerinde bazı hususlara değinmek istiyorum. Gerçekten, bugün, sekizinci yargı paketi dediğimiz takdirde hangi iklim içerisinde bir yargı paketi konuştuğumuzun çok bilincinde olunup olunmadığı konusunu ciddi manada sorguluyorum. Bugün de Sayın Cumhurbaşkanı ve Sayın Devlet Bahçeli açıkça, hukuk devletini, yargı bağımsızlığını, kuvvetler ayrılığını reddeden bir tutumu net bir biçimde ortaya koydu. Böyle bir ortam içerisinde biz yargı paketini konuşuyoruz, yargı paketinde maddeleri konuşuyoruz. Hâlbuki bugün ülkede Anayasa'nın artık yok sayıldığı, Anayasa Mahkemesinin kararlarının yok sayıldığı, adalet namına anayasal hakların korunmaya çalışıldığı bir ortamda maalesef Anayasa Mahkemesi yargıçlarından sonra Danıştay üyelerinin de açık ve net bir biçimde terörle ilişkilendirildiği bir iklimle karşı karşıyayız. Bu kadar acı bir tablo içerisinde Türkiye.

Şimdi, öncelikle şunu belirtmek istiyorum: Bu paket dâhil hiçbir pakette ülkedeki insan hakları ihlallerine yönelik kronikleşmiş hiçbir soruna şimdiye kadar çözüm üretilemedi. Biliyorsunuz, bu sekizinci yargı paketi, bu strateji belgesi çerçevesinde fakat bunların hiçbirisi aslında ülkenin temel sorunlarına, kronik sorunlarına hiçbir şekilde çözüm üretilmedi ve iktidar tarafından da yargının esir alınışını çözüme kavuşturabilecek yeni bir değişiklik bu pakette de elbette beklemiyorduk ve pakette de zaten böyle bir şey yok. Türkiye’de her geçen gün gittikçe artan şekilde hukuk devletinin en asgari gereklerinden de uzaklaşmakta, kuvvetler ayrılığının ve yargı bağımsızlığının tamamıyla artık görmezden gelindiği ve bunun da -o kadar sıradanlaşmış ki- bu sıradanlaşmış hâli sebebiyle farkındalığının bile ortadan kalktığı bir tabloyla karşı karşıyayız. İktidarın yargıyı kontrol altına alarak bir araç olarak kullandığı acı örnekleri -her gün bıraktık artık- neredeyse her saat görmekteyiz. Sayısız masum insan sırf iktidar böyle istiyor diye hukuka aykırı bir biçimde cezaevlerinde tutulmakta, milletvekilliği dahi hukuksuz bir biçimde düşürülmekte, insanlar düşman hukukuna maruz bırakılmaktadır. Anayasa Mahkemesi kararları, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları açık bir biçimde reddedilmekte, uygulanmamakta; Anayasa Mahkemesinin, Danıştayın görevini yerine getirmeye çalışan ve zaten kısıtlı bir biçimde... Yani bu arkadaşlarımızın biz çoğunu tanıyoruz, hepsi zaten kısıtlı bir biçimde bir de böyle, iktidarın rahatsız olacağı bir karar vermeden önce de genelde ortalığı dolaşıyorlar, iktidar mensuplarına gidiyorlar, Külliye’ye gidiyorlar, izah etmeye çalışıyorlar “Biz, böyle bir karar vereceğiz ama yani idare edin, çok da fazla üzerimize gelmeyin.” diye. Normalde bu bile başlı başına skandal olması gerekirken, o yargıçların sadece bu tutumlarından dolayı istifa etmeleri gerekirken, yargıçların maruz bırakıldığı durum gerçekten herkesin, her hukukçunun özellikle yüzleşmesi gereken bir durum olsa gerek. Böyle bir ortamda iktidar bu yargı paketiyle sadece göz boyamaya ve pansuman tedbirlerle günü geçiştirmeye çalışmaktadır. Kaldı ki hukuk devletini reddeden bir iktidardan kendi açtığı sorunlara deva olmasını beklemek zaten abesle iştigaldir. İktidarın Demokles’in kılıcını hâkim ve savcıların tepesinde tuttuğu bir ortamda 8 yargı paketi değil bin tane yargı paketi de hazırlasanız hepsi işlevsiz, hepsi yetersiz, hepsi anlamsız olacaktır.

Değerli arkadaşlar, malumunuz 2019 yılında Yargı Reformu Strateji Belgesi kapsamında, belirli hedefler kapsamında birinci yargı paketi hazırlandı. Bu, 2020’nin Ocak ayında yürürlüğe girdi. O dönemde de yargıya güven ciddi manada zayıftı ve artık yargıdaki devasa sorunların çözülmesine, bir yenilenmeye veya normalleşmeye yönelik kamuoyunda -büyük iddialara rağmen- aslında ümit ciddi manada zayıflamıştı. Ancak o dönemle bugünü mukayese ettiğimiz zaman yine de her şeye rağmen ciddi, önemli farklar var. O dönemde AK PARTİ iktidarı açık bir biçimde hukuk devletini reddetmiyordu, o dönemde açık bir biçimde Anayasa Mahkemesinin kararları reddedilmiyordu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarının uygulanmayacağı, karşı hamle yapılacağı açık ve net olarak ifade edilmiyordu. Ancak bugün öyle bir noktaya gelindi ki iktidar, ortağıyla birlikte kuvvetler ayrılığını açıkça yok sayıyor. Devlet Bahçeli bugün çıkıyor, kuvvetler birliğini savunuyor ve yargı bağımsızlığı

fiilen zaten yürürlükten kaldırılmış vaziyette. Yargı mensuplarının eğer iktidarın arzu etmediği bir çerçevede, bir tutum içerisinde girdikleri takdirde nasıl bir durumla karşı karşıya kalacakları, nasıl tehditlerle karşı karşıya kalacakları ortada. Demin Sayın Gergerlioğlu ifade etti ama bugün zaten ülke öyle bir noktaya geldi ki bırakın sokaktaki insanları, bırakın öteki olarak kabul edilen siyasi parti mensuplarını Anayasa Mahkemesi üyeleri bile açıkça terörle ilişkilendiriliyor, terör örgütünden daha tehlikeli kabul ediliyor. Bunu görmedikten sonra istediğimiz kadar yargı paketi yapalım bir anlam ifade etmez.

2019 yılındaki Yargı Reformu Strateji Belgesi'nde "2023 Yargı Vizyonu-Güven Veren ve Erişilebilir Bir Adalet Sistemi" başlığı altında vad edilen, olması gereken ve teorik olarak da herkesin altına imza atması gereken kurallar vardı. Bakın, 2019'da daha ifade edilen hususlar şunlardı: İnsan odaklı hizmet anlayışının geliştirilmesi, yargıya güvenin artırılması, hak ve özgürlüklerin daha etkin korunup geliştirilmesi, makul sürede yargılanma hakkının gözetilmesi, adalete erişimin kolaylaştırılması, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının geliştirilmesi, hukuki güvenliğin güçlendirilmesi. Aslında bu hususlar bile böyle, ortalama demokrasilere baktığımız zaman yüz elli, iki yüz yıl önce çözülmüş meseleler. Bundan sonra herhâlde yakında tekrar bir insan hakları paketi de yayınlanır, o insan hakları paketinde de muazzam edebiyatı güçlü sözlerle yine aynı şeyler ifade edilir ama bu ülkede hiçbir şey değişmez çünkü temel bir sorun var ki o da zihniyet sorunu. Yani hukukun üstünlüğü bilinci yerine Cumhurbaşkanının bireysel kararlarının üstünlüğü esas alındıktan sonra ve söz konusu adalet olunca akan sular durmadığı takdirde, söz konusu adalet olunca "Dur bakalım, bu kadarını da yapamazsın." diyecek irade sahibi insanlar yok denecek kadar az olunca bu meselelerin elbette hiçbirinin çözülmesi mümkün olmayacaktır.

Şimdi, bu 2019 Yargı Reformu Strateji Belgesi'yle ilgili bugün itibarıyla takriben beş yıl geçti. Yargıda paket paket düzenlemeler yapıldı ama yargının durumunun düzelmesini bırakın aksine bugün çok çok daha kötüye giden bir tabloyla karşı karşıyayız. Bir yanda bu paketler yürürlüğe girerken diğer yanda hukuksuzluklar da katlanarak arttı.

İkinci olarak, İnsan Hakları Eylem Planı. İnsan hakları eylem alanında yapılması gerekenlere yönelik açıklanan bu Plan büyük lansmanla dünya âleme ilan edildi. Hatta İnsan Hakları Eylem Planı'na bakmamış olanlar, okumamış olanlar lütfen bir okusunlar. Hele içindeki ilk 1,2,3,4, 5'inci sayfalara baktığınız zaman yani o kadar muazzam bir edebiyat var ki insan onu okuduğu zaman "Acaba hangi ülkede böyle bir şey hazırlanıyor, hangi ülkede böyle bir dil kullanılabiliyor?" diye mutlaka düşünür diye düşünüyorum yani altına imza atılmaması imkânsız; o kadar güzel, o kadar muazzam cümleler var ki. Fakat ne oldu? Bu İnsan Hakları Eylem Planı'nın üçte 2'si gerçekleştirilmedi. Zaten oradaki vaatlerin çok büyük bir bölümü yine pansuman tedbirlerden ibaretti, yine kuvvetler ayrılığı yoktu, yine hukuk devletin olmaması olmaz esasları yoktu, anayasal devlet anlayışının en asgari gereği olan temel hakların Cumhurbaşkanı veya yürütmeden de korunması, yürütmenin tasarrufunda olmadığı bilinciyle ilgili herhangi bir şey yoktu ve netice itibarıyla da zaten o eylem planı da unutturuldu, çöpe atıldı; bugün maalesef, en yakın zamanda tekrar yeni bir insan hakları paketinde ne olacak çok merak ediyorum.

Hâlimize sadece bir örnek vermek gerekirse, 2022 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin gündemindeki en fazla başvuru Türkiye'ye ait. 31 Aralık 2023 itibarıyla 46 ülke arasında sonuçlanmayıp bekleyen toplam 68.450 dava başvurudan 23.400'ü Türkiye'ye karşı açılmış yani Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin toplam iş yükünün yüzde 34,2'si Türkiye aleyhine açılmış başvurulardan oluşmakta. Ayrıca, 2022 yılında Türkiye hakkında açıklanan 78 karardan 72'sinde sözleşmenin en az bir maddesinin ihlaline hükmedilmiş. OECD verilerine "Mantık dışı." diyen "Hukukun Üstünlüğü Endeksi"nde Angola

bile Türkiye'nin nasıl üstünde olabilir?" diyen Sayın Adalet Bakanı bu veriler karşısında ne diyor? Aslında merak etmemiz lazım ama merak etmiyorum çünkü mutlaka bir şekilde kitabına uyduracak bir cümle kuracak hâlbuki kendisi de durumun ne kadar dramatik olduğunu, ne kadar içler acısı olduğunu biliyor ama maalesef kendince "Bir görev ifa ediyorum, şu anda durumu idare etmem gerekir." şeklinde de bir mantıkla bu konuda sorulara cevap yetiştirmeye çalışıyor.

Şimdi, bu saydığım nedenlerle sözde yargı paketleriyle gündemi doldurmak yerine... Madem bu paketler hazırlanıyor ve aslında herkes durumun da bu kadar farkında ve gerçekten yargıdaki sorunlar artık dramatik düzeyde ve şunu da özellikle vurgulamak gerekiyor: Bunlar artık hukuk devleti içerisinde yapılan tartışmalar değil, ülke öyle bir noktaya geldi ki bugün aslında hukuk devletinin üzerinde bir tartışma yapılması gerekiyor yani ortada hukuk rejimi sorgulaması fiilen zaten söz konusu ve hukuk rejiminden bugün bahsetmemiz maalesef imkânsız bir noktaya geldi.

Fakat buna rağmen bu yargı paketiyle ilgili de bazı hususların altını çizmek istiyorum. Şimdi, öncelikle çözüme kavuşturulması gereken, en azından şu sorunlarla ilgili başlıkları tekrar etmiş olalım, elbette bizden önceki arkadaşlarımız da ifade etti ama altını tekrar çizmiş olalım: Bir, hukukun üstünlüğü ilkesine mutlaka ve mutlaka en kısa zamanda, derhâl iktidarın geri dönmesi lazım; kuvvetler ayrılığı ilkesine riayet etmesi lazım, hak ve özgürlüklere saygı duyması lazım; hak ve özgürlüklerin Türkiye'de herhangi bir kişinin tasarrufunda olmadığına mutlaka ve mutlaka zihinlere kazınması lazım.

İki, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarının tamamının gereklerinin yerine getirilmesi lazım. Bu kapsamda, özellikle son zamanlarda verilen kararlarla ilgili de iktidarın bunların gereğini yerine getirmesi gerekiyor, bu çerçevede de var olan birçok sorunu da neticeye bağlaması gerekiyor.

Üç, en azından bu yargı paketine şu eklenebilirdi çünkü çok acil ve dramatik bir sorun, o da şu: Ağır hasta çocuğu olan anneler yönünden sağlanan infaz erteleme hakkının babalar yönünden uygulanmasını da mutlaka sağlamamız gerekiyor. Anne-baba tutukluluk durumlarında çocuğun etkilenmemesi için ebeveynlerinden birisinin küçük çocuğunun yanında olması için gerekli düzenlemeler çok basit bir biçimde yapılabilir, bu çok ufak bir düzenleme gerektiriyor; bu, insani bir mesele. Onun için, bunun ertelenmemesini... Geçen yasama döneminde de bu konuda bir çalışma yapılmıştı, anneler kapsama alınmıştı, şimdi babaların da kapsama alınması suretiyle orada büyük acıları biraz dindirebiliriz, biraz dindirebilirsiniz; bu konuyu not almanızı özellikle istirham ediyorum.

Diğer bir konu da hasta mahpuslar bakımından Adli Tıp Kurumunca verilen "Cezaevinde kalmaz" raporları sonrası kişinin derhâl tahliye edilmesinin sağlanması gerekiyor; bu da hiç kimsenin tasarrufunda olmaması gereken bir konu, bu tamamıyla insani. Ve gerçekten insanlığımızın asgari gereğini yerine getirmek adına bunu yapmamız gerekiyor; bu konuda da eğer bu infaz paketinde bir düzenleme yapılırsa ancak takdir ederiz, ancak destek veririz.

Beşinci konu da ceza gözlem kurulu raporlarının somut değerlendirmelerle yapılması için gerekli yasal düzenlemelerin mutlaka yapılması gerekiyor. Bugün ceza gözlem kurulları çok keyfi kararlar veriyor, kendilerini âdeta yargıçlar konumuna koyarak mahkemenin vermediği kararları, mahkemenin hüküm belirlemediği cezaları veriyorlar âdeta ve insanların daha fazla acı çekmesine, daha fazla zorluk çekmesine vesile oluyorlar ki burada birçok davayı incelediğimiz zaman zaten normal şartlarda bu insanların -hukuk devleti esasları işletilmiş olsaydı- yargılanması imkânsızdı, hüküm giymesi imkânsızdı. Ya, bu insanlar hüküm giyiyorlar, ciddi manada cezalar alıyorlar. İnfaz sürelerinin ötesinde de cezaevlerinde kalmalarıyla ilgili âdeta cellat edasıyla hareket eden ceza gözlem kurulları var, bunlar da başlı başına korkunç hukuksuzluklar; bununla ilgili de bir düzenleme yapılmasının ben doğru olacağını, sağlıklı olacağını düşünüyorum.

Tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Yeneroğlu.

Şimdi, söz isteyen bir başka milletvekilimiz var.

Sayın Tanrikulu, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Türkiye Barolar Birliğinin Değerli Genel Başkanı; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu kaçınıcı yargı paketi oldu?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – 8.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Peki, yargı düzeldi mi Sayın Başkan, yargıda bir düzelme var mı?

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – “8” derken son dört buçuk yılda 8, öncesini saymıyoruz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Yani Anayasa Mahkemesinin önünde kaç başvuru var, o başvuru için yeni mekanizmalar üretiyorsunuz, bunların hepsi sizin iktidarınız döneminde yani şimdi iki yıl önce iktidara gelseydiniz şunu diyebilirdiniz: “Ne yapalım işte, enkaz devraldık, yargı zaten berbat hâldeydi; o nedenle bunları yapmaya çalışıyoruz.” Ama yirmi iki yıldır iktidardasınız, yargı kurumunu baştan sona anayasal değişikliğiyle sizler oluşturdunuz ve yargının bugün kurum olarak ortadan kalkmasından siz sorumlusunuz, sizin iktidarınız sorumlu. Bakın, sizin iktidarınızdan önce de Türkiye’de yargı bağımsız ve tarafsız değildi ama bağımsızlık ve tarafsızlık tartışılıyordu kurumsal güvenceler bakımından ama sizin zamanınızda, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı döneminde yargı kurum olarak ortadan kalktı. “Yargı” denilen bir kurum yok yani bağımsız, tarafsız, yargı hizmetini yerine getiren bir kurum yok Türkiye’de. Hep ifade ederim, burada da ifade edeyim, kayıtlara geçsin: “HSK” dediğiniz kurum Karayolları Genel Müdürlüğünden daha farklı bir şey değil yani atanma biçimi, görev yapma biçimi, yürütme organıyla olan ilişkileri ondan farklı değil. Başsavcılıkların yürütmeye bağlı ortalama bir idare biriminden farklı bir konumu yok. Ha başsavcı ha DSİ bölge müdürü, arasında bir fark yok atanma biçimi ve yürütme organıyla olan ilişkileri bakımından. Yani bir kurum olarak yargıyı ortadan kaldırdınız. Dolayısıyla 8 olur, 9 olur, 10 olur, 15 olur ama yargıyı bağımsız ve tarafsız hâle getiremezseniz, işleyişini gerçekten adil yapmazsanız 50 tane paket de gelse bunlar çözülmez yani sonuç itibarıyla çözülmez, çözülemez.

Şimdi, getirdiğiniz kurumlara bakıyoruz; bakın, etkili iç hukuk yollarına başvuru hakkı benim doktora tezim, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 13’üncü maddesini 2010 yılında yazdım, Seçkin Yayıncılık’tan da yayımlandı; sonradan Anayasa Mahkemesine şikâyet yolu falan oluşturuldu. Ben yazdığım zaman iki tane başvuru yolu vardı, bir tanesi Kıbrıs’a ilişkin tazminat, Kıbrıs’tan yapılan başvurulara ilişkin tazminat; biri de 2014 yılında köy boşaltmaları nedeniyle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurular nedeniyle oluşturulan Zarar Tespit Komisyonları. Peki, ondan sonra oluşturulanlara bakalım; Tazminat Komisyonu oluşturuldu, OHAL Komisyonu oluşturuldu. OHAL Komisyonu ile bu yasayı yan yana getirelim, orada da diyordunuz “Altı ayda bitecek.” “Bir senede bitecek.” “İki senede bitecek.” başvurular tükendi mi, kaç yılda sonuçlandı? Peki, OHAL Komisyonunun yapısı -gerçekten Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ve buna ilişkin uluslararası standartların ölçüsünde- atanma biçimleri, güvenceleri, inceleme biçimleri gerçekten bir yargı işleyişine yakın mıydı? Değildi. Şimdi getirdiğiniz bu Komisyonunda da değil aynı zamanda, değil. Şunu niye sorgulamıyoruz: Adil yargılamaya ilişkin birikmiş 90 bin başvuru Anayasa Mahkemesinin önüne niye gitti, neden gitti? Yani bunun kaynağında, geldiği yerlerde yargıyı bağımsız ve tarafsız, hızlı bir hâle neden getiremedik? Yani, bunu siz getiremediniz. Bunun hiçbir gerekçesi yok, bunun hiçbir sorumluluğu yok bu taslakta.

Şimdi, bu komisyonu kuracaksınız; tamam. Kaynağında sorun çözülecek mi peki? Yani mahkemelerde adil yargılama gerçekleşecek mi? Gerçekleşmeyecek. Benim gördüğüm kadarıyla üç ana başlık var; bir tanesi oluşturulan tazminat komisyonu, diğeri hükmün açıklanmasının ertelenmesine ilişkin Anayasa Mahkemesi kararına ilişkin düzenlemeden sonra yapmaya çalıştığınız düzenleme, üçüncüsü de bugüne kadar hem Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin hem Anayasa Mahkemesinin özellikle TCK 220'yle ilgili verdiği hükmü var, buna ilişkin düzenleme var ama bunların hiçbirisi de karşılanmıyor. Yani hem Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının hem de Anayasa Mahkemesi kararlarının arkasından dolanıyorsunuz, aynı düzenlemeyi farklı cümlelerle bir daha yazmışsınız, aynı ihlal kararları bir daha oluşacak; Anayasa Mahkemesi eğer kendi içtihatlarından yeni yapısı nedeniyle vazgeçmezse yine oluşacak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yine ihlal kararı verecek. Peki, biz vatandaşımızdan ne istiyoruz gerçekten? Ne istiyoruz? Yani, hukuk fakültesinin 1'inci sınıfında bizlere hukuk başlangıcında okutulan ders şuydu: Bir hukuk devleti olmanın ölçüsü şuydu; eğer başınız hukuk sistemiyle derde giriyorsa, uygulanacak hukuk kuralıyla ilgili olarak bir öngörü sahibiyse en azı olarak, o devlete "hukuk devleti" denilebilir; birinci kriter bu yani ilk kriter. 220'nci maddeyle ilgili ve daha birçok maddeyle ilgili olarak biz yurttaşlar bakımından öngörülebilir değil, bu yazdığınız madde de öngörülebilir değil. Ne suçta ve cezada kanunilik ilkesini karşılıyor ne de ortalama bir yurttaş bakımından öngörülebilir; değil. Şimdi, bunu yazan da buradaki arkadaşlarımız. Ya, AİHM'in standartları var, AYM'nin standartları var, bir de ceza hukuku teorisi var bu işlemlere ölçü olarak. Neden üç yıl sonra, beş yıl sonra insanların mağdur olacağı bir düzenlemeyi bir daha önümüze getiriyorsunuz bu kadar mağduriyetten sonra? Bakın, bu maddeye, 220'nci maddeye yazıldığı zaman -Diyarbakır Barosu Başkanıydım- karşı çıktık yani o zaman çok ağır eleştiriler, görüşler yazdık "Bakın, bu madde böyle yazılmaz." dedik TCK ve CMK'nin değiştirildiği tarihte, o zaman karşı çıktık. Şimdi aynı eleştiriler hâlen geçerli. Bu kadar insan mağdur oldu bu maddeden, örgüt üyesi olmadığı hâlde ceza aldı, binlerce insan ceza aldı, mağdur oldu, cezaevinde yattı. Onların mağduriyetini nasıl gidereceksiniz bu düzenlemeyle? Yeni mağdurlar yaratacaksınız üstelik. Dolayısıyla bugüne kadar yaptığımızın üzerine bir şey yapmıyorsunuz.

Tabii, bu sizin siyasal tercihlerinizle ilgili yani sizin siyasal iktidarınızın tercihleriyle ilgili. Sonuçta eğer rejimin niteliğini değiştirmişseniz, değiştirmeye yönelik adımlar atıyorsanız, demokrasiden, hukuk devleti ilkelerinden uzaklaşıyorsanız, dolayısıyla öngörülebilir, hukuk devleti ilkelerine uygun düzenlemelere de ihtiyaç duymayacaksınız. Bu getirilen düzenlemenin amacı da bu zaten yani öngörülebilir ilkelere uygun düzenleme yapmak değil; insanları mağdur eden, potansiyel mağduriyetler yaratacak düzenlemeler yapmak; siyasal tercihiniz bu. Dolayısıyla bu taslaktan, bu düzenlemeden, bu tasarıdan sonuçta ne adalet çıkar ne hukuk çıkar ne de başka bir şey çıkar.

Mensubu olduğum ve üç dönem başkanlığını yaptığım Diyarbakır Barosunun da 220'nci maddeyle ilgili olarak yazdığı bir görüş var Komisyon Başkanlığına iletilmek üzere. Bunu da kayıtlara geçmesi açısından Başkanlığımıza sunacağım.

Şunu söylemek isterim en son: Yargı gerçekten cumhuriyet tarihinin en berbat döneminde. Bütün araştırmalara bakalım, bu kadar yada daha kötü olduğu başka bir dönem yaşanmamış. Sonuçta hepimizin en fazla güveneceği kurumun Silahlı Kuvvetlerden, polisten, başka kurumlardan, Meclisten daha öte yargı olması lazım, en büyük güven duyulan kurumun yargı olması lazım ama en dipte ve bu sizin döneminde. Peki, bunu hiç sorgulamıyor musunuz? Neden yargıya güven en dibe düştü? Neden? Bakın, baro başkanı olduğumda yakınlarıma "Bakın arkadaşlar, işte, dayımız, amcamız, tanıdığımız baro başkanı oldu falan diye böyle kendinizi güvende hissetmeyin. Ben baro başkanı olarak adliyeye gitsem nasıl çıkacağımı bilmiyorum." demiştim. Bunu bir yargıca, ağır ceza mahkemesi başkanına anlattım Çağlayan Adliyesinde, dedi ki: "Sezgin Bey, sen iyi söylemişsin de ben ağır ceza mahkemesi

ve komisyon başkanımı, ben bu adliye girsem nasıl çıkacağımı bilmiyorum.” Yani yargıçlar bakımından böyle bir anlayış varsa yani kendilerini hukuk güvenliği içerisinde görmüyorlarsa ne olacak? Danıştayın verdiği karar var daha yakın zamanda -iyi kötü, yanlış- 5 bin yargıç, savcı ihraç edilmiş, bunlardan 400 civarında karar verilmiş. Şimdi, Cumhurbaşkanı buna müdahale ediyor “Nasıl böyle oldu?” falan filan diyor. Şimdi, Danıştaydan, en üst kurumdan nasıl bekleyeceksiniz bağımsızlık? Nasıl tarafsızlık bekleyeceksiniz? Peki, Anayasa Mahkemesi üyeleri hakkında suç duyurusunda bulunan, onları terör örgütleriyle iş birliği yapmakla suçlayan Yargıtayın nasıl bağımsız ve tarafsız olmasını bekleyeceksiniz? Veya Anayasa Mahkemesinin işte muhtemel başkanından yani bir sürü insan hakları ihlallerine bulaşmış, kendisi yargı teamüllerine aykırı bir biçimde oraya seçilmiş bir kurulun üyesinden veya muhtemel başkanından nasıl adalet bekleyeceksiniz gerçekten? Bunlar sizin doğrudan doğruya siyasal tercihleriniz. Şimdi bu siyasal tercihlere uygun, onu pekiştiren başka bir yasal düzenleme yasak savma babında önümüze getirilmiş durumda. Dolayısıyla biz eleştirimizi burada söyleyeceğiz. Sizin çoğunluğunuz var, muhtemelen geçireceksiniz ama yani sonuçta kayıtlar var, kayıtlar bizi haklı çıkaracak, sizi de haksız çıkaracak. İnşallah ömrümüz yeter, bütün bunları da görürüz yani haksız olduğunuzu görürsünüz.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, şunu da -Diyarbakır Barosunun görüşlerini- kayıtlara geçmesi açısından size iletayım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Onu alayım.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Tanrıkulu.

Evet, Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizden söz talebi olan var mıydı?

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Evet, bir kısa...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Siz söz mü istiyorsunuz Sayın Öztürk?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Bize sıra gelmiyor Komisyon üyesi olarak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Suiçmez, Komisyon üyesi olduğu için sayın vekilimize söz vereceğim.

Siz Komisyon üyesi olarak önceliğe sahipsiniz Sayın Öztürk.

Buyurun.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli bürokratlar ve değerli basın mensupları; bu kadar eleştirinin olduğu bir yerde arada bir araya girip biz de Cumhuriyet İttifakı’nı motive edici birkaç cümle etmek isteriz.

Ceza Muhakemesi Kanunu ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin öncelikle amacına ulaşmasını temenni ediyoruz. Malumunuz olduğu üzere “sekizinci yargı paketi” olarak anılan bu teklif oldukça kapsamlıdır ve birçok alana da temas eden düzenlemeleri muhtevasında barındırmaktadır. Geniş bir kamuoyunun beklentilerini barındıran bu büyük teklif büyük bir yankı uyandırmıştır. Esasında bu mükerrirlerle ilgili de ciddi bir beklenti vardı ama sanırım o seçim sonrasına kaldı bir uzlaşa sağlanamadığından.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle, ceza ve ceza infaz kurumunda bulunmanın doğrudan kısıtlama nedeni olmaktan çıkarılması, yine, fiilin, hayatın işleyişi açısından, hem mahkûm açısından hem de yakınları açısından kolaylık sağlayacak bir gelişmedir. Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek müstakil bir suç olarak kabul edilmekte, bu da FETÖ ve çeşitli terör örgütlerine

ilişkin yargılamalarda yargı organlarını rahatlatacak ve işten çıkarma gibi hâllerde kurum idaresinin ileriye dönük işleyişini düzenleyen bir gelişme olacaktır.

Değerli milletvekilleri, suç ve suçlularla daha etkin mücadele ve caydırıcılık adına yine önemli düzenlemeler var. Bu kapsamda adli para cezaları artırılmaktadır; işte, 20 liradan 100 liraya, 100 liradan 500 liraya. Bir günün bedeli 30 liradan 100 liraya çıkıyor ve bunlar da esasında epeydir -sanırım on dokuz yirmi yıldır- düzenlenmeyen, artırılmayan... 2005'ten beri yani işte yaklaşık yirmi yıldır artmamış, yirmi yıl aradan sonra artırılması da isabetli olmuş. Biraz daha artırılabilir mi? Artırılabilir. Yani bu tabii ki tamamen Komisyonun takdirinde olan bir konu.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Vekilim, biz emekli bayram ikramiyesini artırmaya çalışıyoruz, sen cezaları artırmaya çalışıyorsun.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Her insanın, her bireyin suç işleme özgürlüğü varsa cezayı da ödeyecek, öyle bedavadan suç işlemeyecek yani cezasını ödemek koşuluyla...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – İşte, emekli ikramiyesini de artıralım.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – O zaman suç işlemesin, kimseden zorla para alınmıyor ki; kimse cami avlusundan veya okul bahçesinden alınıp götürülüyor. Dolayısıyla suç işliyorsa onun bir bedeli var, onu ödeyecek.

Değerli Başkanım, daha birçok konu var. Yine, emekli ikramiyesi -Süleyman Ağabey, dediğin doğru- 2 bin liradan 3 bin liraya çıkarılıyor, Allah devletimize zeval vermesin. Tabii ki bu yeterli mi? Yeterli bir artış olmamakla birlikte inşallah daha yüksek artışların yaşandığını önümüzdeki seçimden sonraki süreçte göreceğiz diye bekliyoruz ve öyle ümit ediyoruz.

Ben Komisyonu ve Komisyonumuzun değerli üyelerini tekraren saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Öztürk, kısa ve özdü; sağ olun.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Örnek olması açısından böyle kısa ve öz yaptım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkürler.

Şimdi, Komisyon üyesi milletvekillerimizden başka söz isteyen yoksa ben Sayın Suiçmez'e söz vereceğim.

Buyurun.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz, çok Kıymetli Türkiye Barolar Birliği Başkanım; ben de Başkanımıza sözü bırakmak üzere kısa bir konuşma yapacağım.

Benden önce diğer milletvekili arkadaşlarımız usule ilişkin görüşlerini muhakkak belirttiler ama bir kere “sekizinci yargı paketi” deyince, paket olunca sanki derli toplu bir şey gelmiş gibi oluyor ama yine “torba” demeye devam etsek daha iyi olacak çünkü farklı farklı kanunları bir araya topladık, bunun için görüşme yapmaya çalışıyoruz.

Sayın Başkanım, fazla söz söylemeye gerek yok zaten hukuku konuşmanın da anlamının olup olmadığını bilmiyorum çünkü ne dersek diyelim, burada hukukun genel prensiplerine ilişkin ne konuşursak konuşalım oraya bir kelime bile ekletemeyeceğimizin bilinci içerisindeyiz artık. Anayasa Mahkemesi kararına rağmen, gerekçelerine rağmen -Sayın Sezgin Vekilim çok güzel söyledi- yapılan bu düzenlemelerin yine Anayasa Mahkemesi kararlarına aykırı olarak düzenlendiği çok açık yani mahkemeye gittiğinde Anayasa Mahkemesi yine iptal kararı verecek. O zaman şunu soruyorum: Bu

ısrar niye? Niye bu hukuksal zemine biz hâlâ gelemiyoruz? Niye bile bile hukuka aykırı düzenlemeler yapıyoruz? Şunu düşündüm -bilmiyorum, belki biraz fesat mıyım diye düşündüm- acaba Anayasa Mahkemesi yaptığınız bu düzenlemelerden sonra yine bir iptal kararı verdiğinde “terörist Anayasa Mahkemesi” denmesi için, diyebilmek için mi bunu düzenliyorsunuz, bu düzenlemeler yapılıyor? Gerçekten artık hayretler içindeyim yani hukuk fakültelerini artık kapatsak daha iyi, kapatalım hukuk fakültelerini; madem öyle, herkes bu hukuka uymayan yasal düzenlemeleri çok rahat bir şekilde yapabilir.

O yüzden, eğer biz kaliteli yasa yapmak iddiasındaysak bunlardan vazgeçelim; hukukun üstünlüğünü savunuyorsak, “Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir.” diyorsak bunları yapmayalım. Bırakın siz mahkemelerde onu yapmayı, bunu yapmayı, bugün hâlâ mahkemelerde duruşmalar saatinde bile başlayamıyor ya; bunu yapmayı beceremedik Türkiye Cumhuriyeti devletinde.

Dolayısıyla ben daha fazla sözü uzatmadan bir kez daha şunu söylüyorum: Hukuku kendimiz katletmeyelim, buna hiç kimse izin vermesin lütfen.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Suiçmez.

Şimdi de sözü Türkiye Barolar Birliği Başkanı Sayın Sağkan’a veriyorum.

Buyurun Sayın Sağkan.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI RAMİZ ERİNÇ SAĞKAN – Teşekkür ediyorum.

Kıymetli Başkanım, değerli üyeler; ben de hepinizi Türkiye Barolar Birliği adına saygıyla selamlıyorum. Yeni dönemin, Komisyon çalışmalarının başarılı ve hayırlı olmasını diliyorum öncelikle.

Tabii, daha önceki dönemde Komisyon üyesi olan kıymetli vekiller biliyorlardır, biz 2021’in Aralık ayında seçildik, 2022 itibarıyla da Komisyon toplantılarına davet ediyoruz Tüzük gereğince ve özellikle her birine bizzat kendim katılmaya gayret ediyorum Hukuk Müşavirliğimizle birlikte. Sonuca etkili olup olmadığımıza bakmaksızın, bu, Meclis çatısı altındaki çalışmaları önemseydiğimizden ve katkı sunmaya gayret ettiğimizden kaynaklanmaktadır. Bir tarafı da var ki torba yasa süreçlerinde ve Bakanlıkta yürütülen kanunlaşma süreçlerinde, bu tür çalışmalarda büyük oranda ve zorunluluk olmadığı müddetçe Türkiye Barolar Birliğinden görüş ve öneri istenilmediği için kısa süre içerisinde çıkan teklifleri ancak ve ancak burada değerlendirip sizlerle görüşlerimizi paylaşabiliyoruz ancak bugüne kadar buradaki toplantılarda özellikle İç Tüzük’ten kaynaklanan yetkilerimizi aşmadan, sadece kanun teklifi üzerindeki maddeler üzerinden konuşarak görevimizi yerine getirmeye gayret ettik. Sonuçta bizler siyasetçi değiliz; burada birçok vekilimiz farklı farklı konuları, farklı farklı ihlalleri, yargı bağımsızlığına ilişkin görüşlerini paylaştılar ancak bizim vazifemiz ve görevimiz önümüzdeki teklifle sınırlı olarak görüşlerimizi ifade etmekten ibaret.

Şunu da hatırlatmak isterim, son bir örnekle esasa dair giriş yapacağım: Geçtiğimiz bir buçuk yıl kadar önce yine burada, bu salonda önümüze gelen 2 no.lu barolara adli yardım bütçesinden daha fazla ödenek verilmesine ilişkin kanun teklifinde de aynı yöntemle, siyasete girmeksizin, tamamen nicel verilerle -avukat sayıları, bütçe, nüfus, iş sayısı gibi nicel verilerle- o kanun teklifinin orantısız bir artış getirdiğini ve bu yönüyle kabul olmaması gerektiğini, farklı yöntemlerin konuşularak daha doğru bir çözüm bulunabileceğini ifade etmiştik ancak bu talebimiz kabul görmemişti. Gelin görün ki -bildiğiniz üzere- birkaç ay önce aynı bizim burada ortaya koyduğumuz gerekçelerle, bu artışın orantısız olduğu gerekçesiyle 2 no.lu barolar yönünden yapılan artış Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi. Şimdi, dönüp dolaşıp tekrar Adalet Bakanlığının çalışma süreci burada siz kıymetli vekillerin zamanını alacak bir çalışma süresine dönüşecek. O sebeple, bizim temennimiz Türkiye Barolar Birliğinin bu teklifler

doğrultusundaki görüş ve önerilerinin az evvel bahsettiğim motivasyonla hazırlandığının Sayın Kurul üyeleri tarafından bilinmesinden ibarettir.

Sayın Başkanım, öncelikle, biz teklife ilişkin başta sürelerin tek tipleştirilmesi, para cezalarının artırılması, hükmün açıklanmasının geri bırakılması, basit yargılama gibi düzenlemeleri gayet olumlu bulduğumuzu ifade etmek istiyoruz. Bu maddelerle ilgili, bireysel olarak madde görüşmelerinde eleştirilerimizi, önerilerimizi Hukuk Müşavirliğinden arkadaşlarımız yaptığımız ayrıntılı çalışmalarla muhakkak ki sizlere katkı sunmak adına burada yapacaklardır.

Ben sadece iki konuya ilişkin eleştirilerimi, bir konuya ilişkin ise farklı önerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Birincisi, Tazminat Komisyonu konumuz; bu Tazminat Komisyonu konusundan biz endişe ediyoruz çünkü Anayasa'mızın 9'uncu maddesi açıkça yargı yetkisini kullanmakta bağımsız ve tarafsız mahkemeleri yetkili kılıyor. Tazminat Komisyonu gibi komisyonlar arızı durumlar için geçici süreli olmak üzere bazı olağanüstü hâllerde sorun çözmek açısından kurulup sonlandırılabilen komisyonlardır ancak bağımsız bir yargı makamının yetkisini alıp tamamen ve sürekli olarak bir Tazminat Komisyonuna devretmek açıkça yargı yetkisinin devridir, Anayasa'nın 9'uncu maddesine çok açıkça aykırıdır; kaldı ki buradan çıkacak kararların yargının bağımsız olması kadar bağımsız görünmesi ilkesine de ters olacağı bütün hukukçuların bildiği bir gerçekliktir. Çünkü devlete karşı açılacak bir tazminat davasının Adalet Bakanlığı bünyesindeki Tazminat Komisyonu tarafından görülmesi tek başına görüntüsel olarak yargı bağımsızlığına aykırıdır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu tür tazminat komisyonlarıyla ilgili verdiği çok net ihlal kararları bulunmaktadır. Biz, Anayasa Mahkemesinin makul sürede yargılamaya ilişkin olarak verdiği, hepimizin bildiği karardan sonra Kasım 2023'te Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Bölüm Başkanı Sayın Profesör Doktor Selin Esen'e makul sürede yargılanma hakkının korunması, mevcut durum ve önerilere ilişkin bu çalışmayı hazırlattık. Bu, akademik ve gerçekçi bir çalışmadır ve bu çalışmayı grubu bulunan bütün partilerin, siyasi partilerin grup başkanlarına da ilettik. Gelin, bu işi tazminatla çözmeyelim; bu işin çözümü için yöntemi de önerdik. Nasıl Ankara'da uzmanlık mahkemesi olarak fikrî ve sınai haklar mahkemesi bulunmaktaysa tam da bu konuyu çözmek için de bir uzmanlık mahkemesi kurularak Tazminat Komisyonu yerine bir uzmanlık mahkemesi eliyle bu tür konuların çözülmesinin çok daha doğru ve ileride de sorun yaratmayacak bir çözüm önerisi olduğunu akademik bir çalışmayla sizlere de sizlerin bilgisine de partilerimizin grup başkanlarının bilgisine de sunduk.

Bir ikinci endişemiz, bu tür komisyonlar kurulunca -tazminat komisyonları gibi- bu çuval bir açıldığında başka unsurların da bunun içerisine dâhil edileceği yönündeydi ki zaten bu eleştirimizde, daha doğrusu endişemizde çok da haksız olmadığımızı gördük. Ağır ceza mahkemelerinde görülmekte olan haksız tutuklama sebebiyle yürütülen tazminat davalarının da bu Tazminat Komisyonunun görev alanının içerisine dâhil edildiğini görüyoruz. Tamamen yargı yetkisinin komisyonlar eliyle komisyona devredilmesi çok açık bir Anayasa ihlali. Biz, bu konunun, özellikle altı çizilerek burada, bu huzurda değerlendirilmesi gerektiği ve bu yanlışın kesinlikle dönülmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Bir unsur daha var. Burada baro başkanlarımız da var, avukatlık yapan kıymetli meslektaşlarımız da var. Tazminat komisyonlarında bir avukat normalde Anayasa Mahkemesine başvurduğundan farklı bir emek vermiyor; nasıl Anayasa Mahkemesine başvururken dilekçe yazma emeği veriyorsa Tazminat Komisyonuna başvururken de veriyor, nasıl ağır ceza mahkemesine haksız tutuklama için dava açarken bir emek veriyorsa aynı emeği aslında Tazminat Komisyonuna başvururken de veriyor ancak tazminat komisyonları yargı mercisi olarak kabul edilmedikleri için vekâlet ücretine hükmedemiyorlar ve bu, avukatlar bakımından da bir angaryaya dönüşüyor. Son zamanlarda avukatların içerisinde bulunduğu ekonomik krizin derinliğini öngörecektir olursak, çok yakın geçmişte Türk Ticaret Kanunu'ndaki sermaye

şirketlerinin esas sermayelerinin Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle artırılması neticesi avukatların 35'inci maddedeki şirketler bakımından ellerindeki tekel yetkilerini de kaybettiklerini göz önüne alırsak artık bu, avukatlık mesleği bakımından çok ama çok ağır da bir ekonomik sorunun bir diğer basamağı olacaktır. Bu ağır yükü sizlerin de omuzlarına yüklemek maalesef ki benim meslek örgütü başkanı olarak da boynumun borcudur, bunları sizlerle paylaşmak durumundayım.

Değerli heyet, Türk Ceza Kanunu 220/6 konusundaki eleştirilere katılıyoruz. Üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme konusunda Anayasa Mahkemesinin verdiği karar, özellikle belirlilik ve öngörülebilirlik bakımından eleştirilerinin yeni düzenlemede de hiçbir şekilde giderilmediğini görüyoruz. Hâliyle, bu durumda yasalacak olan bir maddenin aynı şekilde Anayasa Mahkemesi önüne gitmesi hâlinde yine aynı gerekçeyle karşımıza bir sorun olarak çıkmasının kuvvetle muhtemel olduğunu sizlerle paylaşmak isterim.

Bizim temel eleştirilerimiz bu 2 başlıktaydı, bir de önerimiz olacak. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, buna özellikle dikkat çekmek istiyorum. Faruk Hocam buralardaydı, kuvvetle muhtemel benim bu söylediklerime karşı çıkacak ancak ben artık bu kangrenin muhakkak ki sizlerin bilgisi dâhilinde son bulması gereken çok ciddi bir sorun olduğunu düşünüyorum. Çünkü Kişisel Verilerin Korunması Kanunu nedeniyle avukatlık mesleği artık yapılamaz hâle gelmiştir. Bizim artık bir nüfus müdürlüğünden nüfus kaydı bile alamadığımız, Avukatlık Kanunu'nun 2'nci maddesindeki avukatın kamu kurumlarından ve özel kurumlardan bilgi, belge alması, bu bilgi ve belgeyi incelemesi gibi delil toplama yetkilerinin tamamen yok olduğu bir süreci yaşıyoruz. Bu kanunun devamı ve sürdürülebilirliği hâlinde bizim avukatlık mesleğini hakıyla yapma şansımız kalmayacak. Özellikle ceza yargılaması açısından da dikkatinizi çekmek isterim ki bir tarafta kamu adına hareket eden cumhuriyet savcısının, sanığın, tanığın, müştekinin, mağdurun yedi ceddinin bütün bilgilerine tek bir tuşla ulaşabildiği yerde avukatın oradaki sanıkla, tanıkla, diğer bileşenlerle ilgili hiçbir veriye erişemediği bir yargılamada ne silahların eşitliğinden bahsedebiliriz ne de o yargılamanın adil bir yargılama olduğundan bahsedebiliriz. Bu sorun artık bizim açımızdan gerçekten bu mesleği yapılamaz hâle getiren bir sorundur.

Önerimiz çok basit, çözümü çok ama çok basit bir konudur. Sizlerden 180 bin avukat adına Birlik Başkanı olarak talebimizdir, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkındaki Kanun'un "Bu Kanun hükümleri aşağıdaki hâllerde uygulanmaz" başlıklı 28'inci maddesinin (d) bendine "Kişisel verilerin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri..." derken araya "yargı makamları ile mesleki faaliyetleri kapsamında avukatlar" hükmünün eklenmesi hâlinde biz bu çok önemli dertten kurtulacağız. Emin olun, bu, avukatın derdi değil milyonlarca vatandaşın adalete erişim derdidir.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Sağkan.

Şimdi, sayın milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddelere geçeceğiz ama bu arada bir yemek arası verelim. Otuz dakika ara veriyoruz, saat 20.00'de burada buluşalım tekrar.

Kapanma Saati: 19.28

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 20.32****BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)****BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)****SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)****KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)**

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın milletvekilleri, (2/2023) esas numaralı Kanun Teklifi’ne kaldığımız yerden devam ediyoruz.

1’inci maddeyi okutmadan önce değerli hocamıza söz vereceğim. Kendisi İstanbul’a dönecek, uçağı olduğu için.

Hocam, buyurun.

Kendinizi ilk önce tanıtır.

İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. BAHRİ ÖZTÜRK – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben Bahri Öztürk, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi ve Dekanıyım.

Toplantı başladığından bu yana hukuk devletiyle ilgili olarak, hukukun üstünlüğüyle ilgili olarak son derece önemli tespitleri duyduk. Tabii ki bir hukuk devletinde suç düzenlemesi yapılırken belirlilik esasına göre, sade vatandaşın anlayacağı esasa göre yapılacak; bu konularda herhangi bir tartışma yok.

Elbette Anayasa Mahkemesi bir hukuk devletinde bulunacak, anayasal yargısal denetim elbette ki olacak; bunlarla ilgili bir tereddüt zaten söz konusu olamaz. Burada, kuvvetler ayrılığı noktasında hep bir problemle karşılaşıyoruz. Kanun yapma yetkisi münhasıran millî iradenin tecelli ettiği Meclistedir. Kanunu nasıl yapacağını, hangi esaslara göre gerçekleştireceğini Meclis kararlaştırır ve kanunun tanımı da en basit şekliyle, bütün ülkelerde millet meclisinin iç tüzük hükümlerine göre yaptığı, adına kanun denilen soyut genel kurallardır. Neden soyuttur, neden geneldir? İçtihatlarla ve doktrinle, sürekli dinamik bir şekilde özgürlük ve güvenlik ihtiyacının karşılanması sebebiyledir.

Şimdi, bakıyorum Anayasa Mahkememize, Anayasa Mahkememizin kararını dikkatle okuduğunuzda göreceksiniz ki uygulamadan yakındır. Belirlilik bu nedenle ısrarla vurgulanmakta ve çeşitli yerlerde -ki altını çizerek okudum- sürekli somut olaylarda farklı kararların ortaya çıktığını, dolayısıyla 220’nci maddenin bu (6)’ncı fıkrasının yeniden tanzimiyle bunun düzeleceğini düşünür. Doğrusunu ifade etmek gerekirse, eğer her kavramı somutlaştıracaksak -burada bazı yerlerde yine Anayasa Mahkemesinin söylediği gibi- o zaman bu az önce söylediğim genel soyut düzenlemeleri değil kazuistik yöntemi tercih etmeniz lazım; o zaman ceza kanunu hazırladığımızda Prusya’da olduğu gibi 10 bin madde yazmanız lazım. Onun için, bu esaslar dikkate alındığında 220’nci maddenin (6)’ncı fıkrasıyla ilgili olarak -ki müstakil bir suç hâline getirilmiştir- bu şekliyle eğer uygulaması doğru yapılırsa herhangi bir sorun çıkacağı kanaatinde değilim, uygulamanın peşinde olmak lazım.

Yine mukayeseli hukuka baktığımızda -ben özellikle Almanya, İsviçre ve Avusturya’ya Almanca dili sebebiyle incelediğim için bakıyorum ki orada yine buna benzer örgütlerle ilgili açıklamalar var ama hiçbirinde kazuistik yöntem yoktur. Bütün bunlara baktığımızda bu çalışmalarını yaparken önce ilkesini belirlemekte fayda var; kazuistik yöntem mi geçiyoruz yoksa sürekli, dinamik, gelişen, doktrinle, içtihatla geliştirilen, özgürlük ve güvenlik dengesini sağlayan sistemle mi devam etmek istiyoruz?

Bizim tercihimiz Kıta Avrupası hukuku sistemi olmuştur, kazuistik yöntem olmamıştır.

Bunu yüksek takdirlerinize arz etmek istedim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Hocam.

Şimdi 1’inci maddeyi okutuyorum:

CEZA MUHALEMESİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA VE 659 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Müddet, hafta olarak belirlenmiş ise başladığı güne son hafta içindeki karşılık gelen günde biter.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Madde üzerinde söz almak isteyen varsa verebilirim.

Madde üzerinde söz yok.

Madde üzerinde önerge varsa...

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sayın Başkan, söz talebimiz vardı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sayın Başkan, daha önce de belirtmiştim. Bu torba yasa olduğu için biz bazı konularda hem yasanın kendisi hakkında konuşacağız hem de ekstra, hukuksuz durumları da açığa çıkarmak istiyoruz.

Bu maddede sürenin belirli olması bizce de olması gereken bir durum ancak dediğim şekilde, torba yasa mantığını biraz daha tartışmaya açmak için ben Türkiye’de var olan hukuksuzluklara biraz değinmek istiyorum. Bunun birinci durumu da her yerde bir laboratuvar şeklinde hukuksuzlukların işlendiği, sonra da bunun Türkiye’nin geneline yayıldığı İmralı ada hapishanesinden bahsetmek istiyorum. Biz geneli üzerinde konuşma yapınca da Sayın AK PARTİ milletvekilleri bu konuda biraz serzenişte bulundular ama bu Komisyonun adı Adalet Komisyonu, bizim de tesis etmemiz gereken şey adalet. Adaleti de tesis etmek için, öncelikle burada, var olan adaletsizlikleri ifşa etmek zorundayız. Halkın da toplumun da bizden beklediği şey budur.

Biz, on beş gün boyunca barış ve özgürlük talepli yürüyüş yaptık. Bu on beş günde binler demiyorum, yüz binler demiyorum, milyonların talebi, İmralı ada hapishanesindeki tecridin kaldırılması. İmralı ada hapishanesindeki tecrit kaynağını nereden alıyor, ona bakmamız lazım. Kaynağını, maalesef ki bizim hukuksuz rejimimizden, hukukun üstünlüğünü tanımamamızdan, cezaevlerinde uygulamaya çalıştığımız o baskı, zulüm politikasından almakta. Ve her durumda da sizler tarafından kişinin işlediği suçlar öne atılarak böyle bir belirleme yaparak insan haklarıyla ve hukuk ilkeleriyle bağdaşmayan sebepleri dayatmanızdan dem vurmak istiyoruz.

Tecrit bir insanlık suçudur, insanlık suçu olmasının kaynağı da şudur: Siz herhangi bir mahkûmu ailesinden habersiz bırakıp, avukatlarından soyutlayıp, insan hakları çerçevesindeki sağlık hakkı, güvenlik hakkı ve tanımlayabileceğimiz bütün anayasal güvencelerinin, haklarının askıya alındığı bir ceza infaz yasası uygulayamazsınız, bu infaz tedbirine başvuramazsınız. Ancak ne hikmetse Türkiye’de yıllardır, yirmi beş yılı geride bıraktı, otuz altı aydır da herhangi bir şekilde haber alamama hâli söz konusu. Bu, bizim hukuka ne kadar inandığımızın aslında prototipi. Eğer biz hukuku önceleyeceksek, eğer hukuka uyacaksak, eğer adaleti tesis etme peşindeyse burada hukukla bağdaşmayan uygulamalara da son vermek durumundayız; bu bir zorunluluktur. Bu, bizim bir talebimiz değildir. Bu, Türkiye’nin bir hukuk devleti olup olmadığına ilişkin bir değerlendirmedir. Eğer Türkiye hukuk devletiyse Türkiye’de

var olan infaz yasalarından bütün cezaevlerinde, bütün tutukevlerinde bulunanlar eşit şekilde yararlandırılmaldır. İnsanların ailesinden soyutlanması, insanların farklı güvenlik tedbirlerine mahkûm edilmesi, insanların disiplin suçları gerekçe gösterilerek avukat görüş yasağının tanınması; insanların benzer durumlar nedeniyle kitap alma hakkından, spor yapma hakkından mahrum bırakılması, aile görüş yasağının verilmesi hukuki güvenilirlikle bağdaşmayan bir durum. Biz bu uygulamanın derhâl son verilmesi gereken bir uygulama olduğunu söylüyoruz.

Biz bunu deneyimledik, 2013-15 yıllarında “çözüm süreci” dediğimiz bir süreç bu topraklarda yaşandı. O süreçte biliyoruz ki ekonomik anlamda da sosyal hayat anlamında da toplumsal barış anlamında da hukuki güvenilirlik alanında da biz test ettik ve bu olumlu yansıdı ancak ne hikmetse bir günde “Ben Dolmabahçe’yi tanımıyorum.” çıkışıyla bu, buzdolabına kaldırılmış, rafa kaldırılmış oldu.

Biz size tekrarlıyoruz, on beş gün yaptığımız eylemlerden aldığımız izlenimle şunu söylüyorum: Milyonların talebini dile getiriyoruz; milyonlar bu ülkede barış olmasını istiyor, milyonlar bu ülkede artık özgürlüklerin konuşulmasını istiyor, milyonlar bu ülkede artık nefes almak istiyor; bunu sağlamak da bu Komisyonun boynunun borcudur.

Siz belki şunu söyleyeceksiniz: “Biz yargıya herhangi bir şekilde müdahil olamıyoruz. Yargı kararları bağımsız ve tarafsızdır.” Ancak hepimizin malumu, ülkemizde biz yargı bağımsızlığını kaybetmiş durumdayız; kimse bunu savunmasın, kimse de yargının bağımsız karar aldığını dayatmasın. Biz görüyoruz, yargıdaki çelişkileri, yargıdaki kopuklukları hepimiz gözlemliyoruz. Belki içinde en genç olan benim, ben bu kadar gözlemlediysem siz neler neler gözlemlediniz. “Artık yeter!” diyoruz. Hukuka dönmemiz lazım, yargı bağımsızlığını savunmamız lazım ve insan haklarına yaraşır, onurlu bir hayatı hepimizin Türkiye’de inşa etmesi için elimizi taşın altına koymamızın zamanı geldiğini söylüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Düşünmez.

Şimdi, Sayın Uzun, buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Mevcut maddede yapılmak istenen değişiklik, “Müddet, hafta olarak belirlenmişse başladığı güne son hafta içinde karşılık gelen günde biter.” düzenlemesi genel olarak haftaya ve haftalık düzenlemelere ilişkin yapılmış, yapılmakta olan ve sürelerin yeknesak hâlde olmasını sağlama yönünde atılmış adımlar çerçevesinde olumlu bir gelişme. Ancak burada, maddenin önceki hâlinde kalan bir duruma dikkat çekmek isterim, doğrusunu isterseniz de benim bu inceleme sırasında dikkatime geldi, der ki hemen altında: “Bir müddetin sonuncu günü resmî tatil gününe rastlarsa müddet tatili takip eden günde biter.” Bunda da hiçbir beis yok ancak sonda “Müddet son günün tatil saatinde bitmiş sayılır.” diyor. İcra İflas Kanunu’ndan bahsediyoruz. İcra İflas Kanunu, icra iflasla ilgili işlemlerin neredeyse tamamı UYAP üzerinde sisteme geçildi. Dolayısıyla burada artık günler saat 00.00 noktasına kadar devam etmekte ve işlemler devam etmekte. Onunla ilgili uygulamadaki durumla çelişik bir durum yaratacak. Bununla ilgili yargı kararlarında da bu sürelerin 00.00’a kadar kullanılmasının süresinde yapılmış işlemler olduğuna ilişkin çok sayıda karar var. Yeri gelmişken bu düzenleme çerçevesinde bu konunun da aydınlığa kavuşturulması, gerekirse incelemesinin yapılması suretiyle burada “Müddet, son günün 00.00 saatinde biter.” şeklinde doğru ifade ne ise o şekilde düzeltilmesinde yarar var. Müddeti konuşurken bunu kaçırmayalım istedim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Uzun.

Bu konuda Sayın Genel Müdürüm, açıklama yapmak ister misiniz?

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Sayın Başkanım, Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki, burada Sayın Vekilimizin buyurduğu üzere, müddet tatil gününe gelirse müddet, tatili takip eden günde biter, müddet son günün tatil saatinde... Tatil saati normalde on yedidir malumunuz olduğu üzere; fiziken bir evrak vermek istediğimizde on yediye kadar vermemiz gerekiyor, on yediden sonra gittiğimizde veremez isek süreyi kaçırmış oluruz ama UYAP mevzuatında yani UYAP'ı kullandığımız için, dijital yeni teknolojik gelişmeler çerçevesinde UYAP mevzuatına baktığımızda buna en son 00.00'a kadar dilekçe ibraz edilebileceğine dair hüküm var. Ona istinaden o süre 00.00'a kadar devam ediyor. Bu, teknolojinin getirdiği bir avantaj diye düşünüyorum ben şahsen; yetki o anlamda genişlemiş oluyor.

Teşekkür ediyorum.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Açıklama gerektirir bir durum yaratıyor. Bu hükmü bu kısmını değilse bile yeni düzenlemeden geçiriyoruz, uyumlu hâle getirmeye çalışıyoruz. Uyumlu hâle getirme noktasında son günü biter, UYAP sisteminden verilmesi hâli sarahaten belirtilebilir.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Sayın Vekilim, o zaten kendi mevzuatında var, bunu çıkardığımız zaman fiziken de on ikiye kadar, 00.00'a kadar verebilir anlamı çıkar bu sefer de. O anlamda bir tenakuz olmasın diye buna dokunma gereği hissedilmedi açıkçası önerilirken.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Karşılık gelen günde...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Arslan, buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Şimdi, burada “Karşılık gelen günde biter.” diyor, ifade bu. Sayın Uzun'un dediği gibi yine bu 00.00'da bitiyor, gün o zaman bittiğine göre o gün bitiyor süre. Yani buradaki metinden çıkan bu yani UYAP anlamında doğru mu? Yani oradan o Sayın Uzun'un ifade ettiği sonuç çıkıyor bence.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Özbudun, söz mü istemiştiniz?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Ben, Sayın Uzun'un önerisine katılıyorum. Uygulamadaki tereddüt ve karmaşayı önlemek bakımından “UYAP üzerinden yapılacak başvurularda sürenin bitimi 24.00'dır.” gibi bir cümle eklemekte bir mahzur yok bence.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Ama benim anladığım kadarıyla kendi kanununda zaten böyle bir düzenleme var. Özel kanun genel kanundan... Siz de bilirsiniz yani o özel kanun UYAP'a zaten uygulanacağı için bir sıkıntı olacağını düşünmüyoruz şu anda, şahsen ben düşünmüyorum ama Sayın Genel Müdürüm daha fazla açıklama yapmak isterse... Yani Hocam, “lex specialis” “lex generalis” şeyinden...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Tabii ki tabii ki ama buraya öyle bir ekleme yapmakta da hiçbir mahzur yok bence.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Sayın Başkanım, İcra İflas Kanunu'nda...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN –Şöyle deniliyor efendim İcra İflas Kanunu 8/a maddesinde: “Elektronik ortamdan fiziki örnek çıkartılması gereken hâllerde, icra müdürü veya görevli personel tarafından belgenin aslının aynı olduğu belirtilerek imzasıyla mühürlenir. Elektronik ortamda yapılan işlemde süre gün sonunda biter.” “Gün sonunda biter.” dediği için bunu on iki, 00.00 olarak anlıyoruz ve UYAP mevzuatı da buna uyarlı, uygulamamız da bu yönde efendim. Açıkçası, bir tenakuz değil ama açıklansın diye tekrar yazılırsa tekrar yazılmış olur, mükerrerlik söz konusu olur Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Yani şeye geliyoruz “lex specialis” “lex generalis” Özel uygulanmış olacak.

Başka açıklama yapmak isteyen var mı? Yok.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyoruz.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 2004 sayılı Kanunun 309/p maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasına “itirazı” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile istinaf” ibaresi eklenmiştir.

“Tasdik veya ret kararına karşı borçlu ve tasdik duruşması sırasında itirazda bulunmuş olan alacaklılar; tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna, istinaf incelemesi üzerine verilen karara karşı da tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurabilir.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Söz almak isteyen var mı 2’nci maddede?

Buyurun.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün Türkiye’nin bir hukuk devleti olduğundan bahsediyoruz. Biz hiçbir hukuk devletinde insanların ölüme terk edildiğini görmedik. Bugün cezaevleri ölüm evlerine dönüşmüş durumda. Cezaevlerinde başta yaşam hakkı olmak üzere, sağlık hakkı, iletişim hakkı, kişi dokunulmazlığı gibi birçok hakkın güvence altına alınması lazım fakat Türkiye’de bunların hiçbirisi güvence altına alınmamıştır. Bugün ATK’nin cezaevinde kalamaz raporlarına rağmen birçok hasta siyasi tutsak hâlen cezaevinde, birçok siyasi tutsak da yaşamını yitirdi. Hiçbir şey insan hayatından önemli değildir. Adalet Bakanlığının bu duruma derhâl el atması gerekmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Madde üzerinde önerge yok.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ben oy birliği olarak anlıyorum.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkrada belirtilen kararlara karşı, tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir; temyiz yoluna başvurma ve incelemesi Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – 3’üncü maddeyle ilgili söz almak isteyen var mı? Yok.

Önerge yok.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “220 nci maddesinin altıncı” ibaresi “314 üncü maddesinin üçüncü” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – 4'üncü maddede söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, 4'üncü maddeyle 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun “Terör örgütleri” başlıklı 7'nci maddesinin beşinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır. Teklifte, terör örgütlerine üye olmamakla birlikte örgüt adına terör örgütlerinin cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini öven şekilde propaganda yapan, bunlara yönelik bildirileri veya açıklamaları basan, yayınlayan kişilere verilen TMK kapsamındaki cezalar ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu çerçevesinde verilen cezaların yanında Türk Ceza Kanunu'nun 220'nci maddesinin (6)'ncı fıkrasında tanımlanan “dolaylı ayrıca” ceza verilemeyeceği hükmü bulunmaktaydı. TCK'nin 220'nci maddesinin (6)'ncü fıkrası Anayasa Mahkemesinin 26/10/2023 tarihli ve 2023/132 esas 2023/183 sayılı Kararı'yla iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dört ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu karar 8/12/2023 tarihli ve 32393 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Bu çerçevede, teklifin 11'inci maddesiyle TCK 314'üncü maddesine eklenen 3'üncü fıkrayla örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişiye beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilebileceği düzenlenmiş ve 3713 sayılı TMK'nın 7'nci maddesinde yapılan yeni düzenlemeyle TMK'den ceza verilmesi hâlinde TCK 314'üncü maddesinden ayrıca ceza verilmeyeceği düzenlenmiştir.

Madde gerekçesinde Türk Ceza Kanunu'nun 220'nci maddesinin (6)'ncü fıkrasına yapılan atıf bakımından uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Söz konusu (6)'ncü fıkrada yer alan suç teklifle 314'üncü maddenin (3)'üncü fıkrasında düzenlendiğinden “Bu değişikliğe uyum sağlanmaktadır.” şeklindeki ifadeyle bir uyum düzenlemesi gibi gösterilirken aslında teklifin 10'uncu maddesinde yeniden düzenlenen TCK 220'nci maddesinin (6)'ncü fıkrasıyla bağı koparıldığından söz konusu Terörle Mücadele Kanunu'nun 7'nci maddesinin beşinci fıkrasından ceza verilen bir kişiye TCK 220'nci maddesinin (6)'ncü fıkrasından da ceza verilebilir hâle gelmektedir. Ancak terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına TMK'nin 7'nci maddesinin beşinci fıkrasında tanımlanan suçlar bakımından cezalar açısından Anayasa Mahkemesi kararında da belirtildiği üzere toplantı ve ifade özgürlüğü haklarını kısıtlayıcı ve belirsiz nitelikte olan gerekçeler nedeniyle kişi özgürlüğü zedelenirken TCK 220'den de ceza verilemeyeceği hükmünün kaldırılması Anayasa Mahkemesinin kararının gerekçesini bertaraf etme ve daha ağır biçimde cezalandırmaya yönelik düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çerçevede, bu düzenlemenin teklif metninden çıkarılmasını teklif ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Başka söz almak isteyen var mı?

Sayın Düşünmez, buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben de Sayın Bülbül'ün bıraktığı yerden devam etmek istiyorum. Biz de zaten bu konuda bir önerge verdik teklif metninden çıkarılmasına yönelik. 220'nci maddeye bir AYM'nin kararı sonrasında

aslında bu maddeyle işlerlik kazandırılıp atfı 314'e atılmaktan ziyade bir kanuni düzenleme değil bu düzenleme. Dolayısıyla bizim biraz da uygulamadaki duruma bakmamız gerekiyor. Uygulamalarda binlerce kişinin bu konularda örgüt üyesi olmamakla beraber örgüt adına suç işleme ve Terörle Mücadele Kanunu'na yapılan atıflarla yine 314'üncü maddedeki suç işleme amacıyla örgüt kurma ya da bu örgüte üye olma gerekçeleriyle binlerce kişi hakkında açılmış olan davalar şu an Yargıtayda devam ediyor. Biz bu maddeye diyoruz ki Anayasa Mahkemesi yanlış bir karar verdi, biz bunu TCK'deki diğer düzenlemelere göre işlevselleştirelim ve bu insanlar var olan cezalarını Yargıtay eliyle çeksinler.

Sayın Başkan, uygulamada şöyle durumlar var: İnsanlar bir gizli tanık ya da açık tanık beyanıyla çok kolay -bu belirlenebilirlik ilkesine aykırılığı aslında burada aramak lazım- bir şekilde örgüt üyesi olmamakla beraber -adını da koyalım- yardım ve yataklıktan ceza alıyor. Ortada hiçbir şey yok yani ne hukuki bir delil ne hukuki bir nitelendirme ne herhangi bir durum. Beyanlarından vazgeçen itirafçı sanıkların beyanlarını da mahkemeler ne yazık ki kabul etmiyor. Ona da şöyle bir gerekçe kullanıyorlar: "Bunlar örgüt adına tehdit edildi, örgüt bunlara bir şekilde ulaştı, tehditle beyanlarından vazgeçtiler." şeklinde bir işlevlik kazandırılmış. Mesela ben Hakkâri'den şunu söyleyebilirim: Bu madde dolayısıyla cezalandırılan en az 10 bin genç vardır. Herhangi bir şekilde hiçbir cezai eylemi olmadan, hiçbir koşulda böyle bir duruma tevessül etmeyen insanlar bu maddeyle "Sen böyle konuştun" "Sen şu kişiyi tanıdın." "Sen şu kişinin evinde konakladın." gibi gibi gerekçelerle cezalandırılıyor.

Bizim burada yapmamız gereken bu maddenin tümünden -TMK'nin tümünden- lağvedilmesi. Biz, ancak adaleti böyle sağlarız. Biz, adaleti maddenin atfını başka bir maddeye bırakarak mahkemeler yürüsün şeklinde sağlayamayız ki bizim mahkemelere de talimat verme durumumuz söz konusu değil ama az önceki durumda da belirttiğim üzere Türkiye'de maalesef ki mahkemeler bağımsız yürümüyor, bağımsız yargıdan söz edemiyoruz. Bağımsız yargıdan söz edemediğimiz için bu maddelere bağımlı ama aynı zamanda maddenin ruhuna, Anayasa'nın ruhuna aykırı kararlarla biz insanları ceza tehdidiyle karşı karşıya bırakıyoruz. Bu yönüyle biz bu maddenin tamamıyla madde metninden çıkarılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Düşünmez.

Sayın Özcan, buyurun lütfen.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

4'üncü maddede teklif edilen düzenleme bir hukuki garabete işaret etmekte. Şöyle ki: Biraz önce de anılan düzenlemeye göre 4'üncü madde Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bir düzenlemeyi iptal gerekçesindeki hiçbir ihtiyacı karşılamadan tekrar önümüze getirmiş durumda aslına bakarsanız. Düzenlemeye göre, anılan suçun oluşması için bir suç örgütünün hiyerarşik yapısına dâhil olmamakla birlikte failin gerçekleştirdiğini iddia ettiği ve kabul edilen fiilin suç oluşturmaya ve bu suçun örgüt adına işlenmesi olarak olması gerekmektedir. Anılan suç bir terör örgütü adına işlenebileceği gibi anılan kanunun 220'nci maddesinde tanımlanmış olan bir suç örgütü adına da işlenebileceği ifade ediliyor. Tabii, Anayasa Mahkemesi, bu suçtan ceza alanların örgüte üye oldukları kanıtlanamamasına rağmen örgüte üye olanlardan daha fazla hapis cezasıyla cezalandırılıyor olmalarını karara gerekçe olarak gösteriyor. Yargı makamlarının "örgüt adına işlenen suç" kavramını her somut olayın özelliğine göre farklı yorumladığını da yine kararında belirtiyor ve son olarak, mahkeme, itiraz konusu kuralın örgüt üyeliğine dair herhangi somut bir delil bulunmadan ve işlenen suçun niteliği ve ağırlığı itibarıyla örgütün amacına ne suretle katkıda bulunduğunu dikkate almadan kişileri örgüte üye olmak gibi son derece ağır bir suçtan cezalandırılmalarına neden olacak şekilde geniş yorumlamaya müsait olduğunu ifade ediyor.

Şimdi, burada baktığımız zaman, sadece Anayasa Mahkemesinin kararında değil Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 2017’de verdiği kararda da yine Türk Ceza Kanunu’nun 220(6)’ncı maddesinin öngörülebilir ve kanunilik şartını taşımadığına yer veriyor ve mahkeme, maddenin geniş yorumlanmasının kişilerin kamu otoritelerinin keyfi müdahalelerine karşı korunmasına yönelik yeterli korumayı içermediğini de belirterek şerh diyor. Ancak elimizdeki düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin vurguladığı sorunları ortadan kaldırmadığını görüyoruz. Aksine eylemlerin belirli, öngörülebilir ve somut olması gerekliliğiyle tamamen bir tezat anlayış içinde ve mevcut teklifin bu hususlarda belirsizliği sürdürerek yeni mağduriyetler yaratacağı kanaatindeyiz. Yani getirilme amacına uygun hareket etmeyeceği gibi yeni mağduriyetlerin de ortaya çıkmasına sebebiyet verecektir. Aynı zamanda “örgüt adına” kavramının belirsizliğinden kuralın geniş yorumu nedeniyle ifade özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı ya da örgütlenme veya din ve vicdan özgürlüğü gibi temel haklar üzerinde güçlü bir caydırıcı etki yaratacağı da açıktır. Bu nedenle bizler de teklifin geri çekilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Özcan.

Sayın Tanrıkulu, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ben de benden önceki konuşmacıların, arkadaşlarımın görüşlerine katılıyorum. Şimdi böyle bir düzenlemeye, sekizinci yargı paketine niye ihtiyaç duyuldu? Yani bu düzenleme var zaten, niye ihtiyaç duyuldu, niçin bu düzenlemeyi yapıyoruz? Anayasa Mahkemesinin kararı var; Anayasa Mahkemesi süre verdi, dört aylık süre verdi ve 8 nisanda dolacak o süre. Yani bu maddeyi iptal etti ve yasama organına yeni bir düzenleme yapana kadar da işte dört aylık süre verdi, o yüzden gündemimize geldi. Dolayısıyla yani bu düzenlemeyi yaparken Anayasa Mahkemesinin gerekçesine bakacağız, hangi gerekçeyle o iptal hükmünü verdiğine. Anayasa Mahkemesinin gerekçesinden önce, kararından önce Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarına bakacağız ki sonuçta Anayasa Mahkemesi o kararları da referans gösteriyor kendisine. AGİT Demir/Türkiye, Işıkırık/Türkiye kararları aynı zamanda, onların gerekçesine bakacak ki Anayasa Mahkemesi bu kararları da gerekçe göstererek sonuçta iptal kararı verdi.

Yine bununla birlikte Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliğinin 10 Ocak 2012 tarihli raporu var, yine bu konuda raporu var ve Avrupa Konseyinin danışma organı olan Venedik Komisyonunun bu maddeyle ilgili görüşleri var. Şimdi, bizim önümüze gelen bu metinde Anayasa Mahkemesi kararı yok sayılmış, oradaki gerekçeler dikkate alınmamış, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ihlal kararında ortaya koyduğu gerekçeler dikkate alınmamış, üyesi olduğumuz Avrupa Konseyinin danışma organı olan Venedik Komisyonunun önerileri dikkate alınmamış; bu düzenlemeyi niye yapıyoruz? Yeni ihlaller ortaya çıkacak, yeniden çıkacak, o insanlar mağdur olacak. Yani şimdi bu heyetin görevi ve Meclisin görevi yeni mağduriyetler, yeni hukuksuzluklar mı yaratmak yoksa hukuksuzlukları gidermek mi? Bizlerin eliyle böyle bir düzenleme niye yapılıyor yani bunu bize anlatabilir misiniz gerçekten? Yani yazan arkadaşlar bize anlatsınlar, biz ikna olmadık, bizi ikna edin yani yazıldığı tarihten bu zamana kadar binlerce insan mahkûm oldu. Peki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu ihlal kararını niye verdi, bununla neyi murat ediyorsunuz yani hiç ihlal kararı çıkmayacak mı, Anayasa Mahkemesi bundan dolayı ihlal kararı vermeyecek mi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi karar vermeyecek mi bu düzenlemeden dolayı? Ben eminim verecek. Bir insan hakları hukukçusu olarak söylüyorum aynı zamanda ve bu başvuruları Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine zamanında götürmüş bir hukukçu olarak söylüyorum, kesinlikle verecek ama siz diyeceksiniz ki: “On yıl sonra verecek, bizim iktidarımız olur mu, biz aynı görevde kalır mıyız kalmaz mıyız?” Ama sonuçta bu yurttaşlar bizim yurttaşlarımız.

Bir de gerçekten yani şunu ben o zaman da anlamıyordum, şimdi de anlamıyorum, ne demek ya “örgüt üyesi olmamakla birlikte” bir insan ya örgüt üyesi olur ya da olmaz. Yani böyle bir ceza tanımı olur mu? O zaman yazarlar gerçekten dâhiyane bir şey bulmuşlar “örgüt üyesi olmamakla birlikte...” Ya, bir toplantıya katılıyor, binlerce kişi katılmış, kalabalığı görüyor gidiyor. Polis yakalıyor onu “Efendim, bu toplantı örgütün toplantısıydı, örgütün talimatıyla yapıldı, işte sosyal medyada böyle paylaşıldı. Sen de demek ki bu toplantıya katıldığın için örgüt üyesisin.” Hem toplantı ve gösteri yürüyüşlerinden ceza hem de örgüt üyeliğinden ceza. Sadece örgüt üyesi olsa yani örgüt bir mektup yazsa kendisine “Bu bizim üyemizdir.” dese daha az ceza alacak. Yani örgütün bir kütüğü olsa, kayıtlı bir kütüğü olsa yani o kütükten devlet baksa, mahkeme baksa daha az ceza alacak çünkü örgüt üyesi, toplantıya da katılmış, sadece örgüt üyeliğinden ceza alacak ama diğeri ise hem örgüt üyeliğinden hem toplantıdan ceza alacak. Yani Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında bu da var yani örgüt üyesinden daha fazla ceza alan insanlar var örgüt üyesi olmadığı hâlde. Peki, bu sonuç gideriliyor mu? Hayır, giderilmiyor. O zaman ne yapacağız yani niye bunu yapıyoruz gerçekten? Burası sonuçta Adalet Komisyonu, hukukçulardan oluşuyor yani Genel Kurul gibi de değil yani bizim ikna olmamız lazım ilk önce. Ben bilmiyorum, arkadaşlarımız o Anayasa Mahkemesi kararlarını, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını gerçekten okudular mı? Gerekçeyle birlikte değerlendirdiğinizde hiçbirisi karşılanmıyor, hiçbirisi. Sonuçta yani tamam, biz yaptık görevimizi, işte Anayasa Mahkemesinin kararının gereğini yerine getirdik, 8 Nisana kadar karar çıkarttık; böyle bir şey olmaz ya, kendi kendimizi kandırmayalım yani.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Tanrıkulu.

Yani yorumlar yanılmıyorsa çerçeve 10’uncu maddeyle de ilgili.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Bağlantılı evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bağlantılı, Biraz erken tartışmaya başlamış olduk.

Buyurun Sayın Kunt Ayan.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, az önce Bahri Hocamız 226’yla ilgili şöyle bir yorum yaptı, eğer uygulaması doğru yapılırsa aslında bir sıkıntı olmadığını söyledi. Çok üzülerek söylüyorum, evet, hocam olabilir, kıymetlimizdir, değerlimizdir, hani ondan eğitim almışız, şu an burada değil belki ama kesinlikle ve kesinlikle katılmıyorum bu yorumuna. Neden? Bir Rusya örneğini verdi. Çok acıdır ki yani Rusya dediğimiz ülke, zaten Avrupa İnsan Hakları bile artık şeyden çıkarmış durumda ve hukuk alanında ne aşamaya geldiği belli olan bir ülke. Almanya’yı örnek verdi. Almanya dediğimiz ülke yani yerleşik bir demokrasisi olan, yargının bağımsız olduğu ve “soyut” denilen hiçbir kavramın keyfi kullanılmadığı bir yargı sistemi var Almanya’nın yani bizim Türkiye’yle kıyaslayabilmemizin imkânı olmayan bir sistemi var. O yüzden şimdi ben 226’yla ilgili örnek de açıklamak istiyorum yani çok basit bir örnek ile açıklamak istiyorum ki ikna da olmak istiyorum. Şimdi, 8 Mart ve 25 Kasım... 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü. Şimdi, bugünlerde bölgede eylem, etkinlikler yapılır; işte, sahaya inilir, kadınlar 8 Martı kutlar, 25 Kasım’da “Şiddete Hayır!” eylemleri yapılır. Ne olur peki bölgede, Kürt illerinde ne olur? Bu kadınların tamamına 226’dan yani örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemekten davalar açılır. Ve neden açılır? İşte, tam da bu kanunun somut bir şekilde ortaya bir şey koymadığı, soyut bir şekilde “Siz örgütün talimatıyla bu eylemleri gerçekleştirmişsiniz. Evet, örgüt üyesi olmayabilirsiniz fakat örgüt adına suç işlediniz.” diye 226’dan cezalandırılır. Türkiye cephesinde yani batı illerinde ne olur? 25 Kasım ve 8 Marta katılan kadınlar neyle karşılaşır? 2011,

işte, Anayasa madde 34; bunların tamamına ihlalden bir karşılaşma olur. Şimdi, somut olmama tam da buradan kaynaklanıyor. Eğer bizim yani bu kanun Anayasa Mahkemesinin bize emrettiği şekliyle yani somut bir şekliyle bir düzenleme olmuş olsaydı biz şu an bunları tartışmıyor olacaktık. Fakat Anayasa Mahkemesi bize “Sizin 226’yla ilgili yapmanız gereken; Somutlaştırmanız gerekiyor.” diyor. “Bu kadar havada, bu kadar afaki şekilde kişiler cezalandırılmaz.” diyor. Peki, bize gelen teklif ne? Yani 120’ye yakın vekilimizin altına imzası attığı teklifte ne diyor? “Tamam o zaman hadi somutlaştırıyoruz, ceza miktarlarını yazıyoruz.” diyor. Şimdi, somutlaştırmaktan biz bunu mu anlıyoruz yani ceza miktarını yazmaktan mı anlıyoruz? Zaten 314/2’de bunun ceza miktarı anlaşılır bir şekilde. Şimdi, bu, bizim ikna olabileceğimiz bir yerde değil.

Şimdi, bir diğeri -yani yine tabii, Sayın Arslan dinliyorsam eğer şimdi yine kızacak “Niyet okuyorsunuz.” diyecek ama okuyorum- neden bu yapılıyor? Yine bu yasa teklifiyle birlikte “Ne yaparız da biz bu muhalifleri bir şekilde cezalandırabiliriz? 314’ten bir şekilde yapamıyoruz zaten o kanun maddesi duruyor, 220’yi de getirmişiz, biz burada belki bu şekilde muhalifleri, bu anlamda işte, gösteri yürüyüş hakkını kullanan, en demokratik haklarını kullanan kişileri nasıl cezalandırırız?” diye düşünülmüş ince bir şekilde, oturulmuş ve böylesi bir teklifle karşımıza geldiğini ifade etmek gerekiyor.

Az önce Sezgin Vekilim de belirtti, ben de bunun notunu almıştım. Bir kişi ya örgüt üyesidir ya değildir. Bunun örgüt adına, örgütün yanından, örgütün sağından... Böyle bir şey yok, hukuk sistemimizde de yok, yapımızda da yok. Bu, kişileri mevcut iktidarın kendi elindeki yargı sopasını elinden bırakmaması için ısrarlı bir şekilde -bakın, ısrarlı bir şekilde- Anayasa Mahkemesinin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu yönlü kararına rağmen ısrarlı bir şekilde önümüze koyduğu bir tekliftir. Ve bugünü not alalım, bugünü, bunu not alalım; net ifade ediyoruz, emin olun şu an bu teklif belki buradan sayısal çoğunlukla vesaire geçecek, işte bir şekilde geçecek ama bir daha gelecek buraya; eğer bizler de burada olursak bugünü not alalım ve söyleyelim biz bir daha konuşacağız bunu ve ısrarlı bir şekilde vazgeçmiyoruz bundan. Yani Anayasa Mahkemesi diyor, AİHM diyor ama biz ısrarlı bir şekilde diyoruz ki “Elimizde tutalım, elimizde kalsın işte, iktidar olarak bu anlamda muhaliflere karşı sopa olarak çıkarır kullanırız istediğimiz gibi.” Ya, cezaevleri -her yerden- 220’den yatan insanlarla doldu yani. O yüzden biz de kesinlikle ve kesinlikle bu tekliften bu maddenin çıkması gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkürler.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Başkanım, çok özür diliyorum, bir cümle ekleyeceğim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Şimdi, evet, biraz önce söylendi, şunu da eklemeliyim: “Düzenleme doğru uygulanırsa.” Hep böyle söyleniyor yani. E, doğru uygulanmıyor. Ya, bu yasa teklifi niye önümüze geldi şimdi? Yasalar doğru uygulanmadığı için önümüze geldi. Dolayısıyla biz çerçevesi belli olmayan, öngörülebilir olmayan, ondan sonra, suçta ve cezada kanunilik ilkesine uymayan bir düzenleme yapıyoruz ve bu yargıya diyoruz ki “Doğru uygularsa.” Ee, doğru uygulamayacak. Uygulasaydı zaten bu yasaya ihtiyaç olmazdı; adil yargılamayla ilgili, uzun yargılamayla ilgili olarak bu kadar çok başvuru olmazdı Anayasa Mahkemesinin önünde, bakın, doğru uygulansaydı. Yine, diyelim bu maddeler doğru uygulansaydı Anayasa Mahkemesine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gitmezdi. Şimdi neredeyse içerik olarak aynı düzenlemeyi yapıyoruz ve diyoruz ki “Yargı doğru uygularsa.” Ee, uygulanmayacak. Dolayısıyla bu Parlamente’ye düşen görev, yargıya takdir hakkı bırakmadan -bakın, bir kez daha söylüyorum, bunu yine bir hukukçu olarak söylüyorum

yani aynı zamanda süttten ağzı yanan birisi olarak söylüyorum- suçta ve cezada kanunilik ilkesine uygun, öngörülebilir, ortalama yurttaşın anlayabileceği, okuduğunda anlayabileceği; değil, şimdi bir hukukçu olarak biz anlamıyoruz bütün bunları, yasa yapıyoruz burada biz kendimiz anlamıyoruz, izahat istiyoruz yani ayrıca hukukçuluğumuza da güveniyoruz ama kendimiz anlamıyoruz. Dolayısıyla yani “Uygulamada doğru uygulanırsa.” kavramının arkasına sığınmayalım, en azından Adalet Komisyonu olarak bu kavramın arkasına sığınmayalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Tanrıkulu.

Sayın Genel Müdürüm, izahat...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Başkanım, Sayın Özbudun Hocamız söz istedi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gördüm ama izahat istediği için...

CEM ŞAHİN (Karabük) – Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – İzahatı siz mi yapacaksınız?

CEM ŞAHİN (Karabük) – Başkanım, müsaade buyursanız ben bir iki kısa cümle söylemek istiyorum, ardından sözü Sayın Genel Müdüre...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Yok, izahat değilse Sayın Özbudun’a söz vereceğim de onun için...

CEM ŞAHİN (Karabük) – Peki, tamam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Hocam, buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – 220’nci maddeye ilişkin açıklama hakkım saklı olmak kaydıyla burada söz almış bulunuyorum.

Şimdi, bakın, Anayasa’mızın 2’nci maddesi hukuk devleti ilkesine yer veriyor. Bu ilkenin amacı nedir? Devlet gücünü hukukla sınırlamak, böylece bireyler bakımından geleceğe güvenle bakabilecekleri, öngörülebilir bir sistem yaratmak. Hukuk devleti ilkesinin çeşitli unsurları var ama bu unsurlardan bir kısmı, özellikle devletin ceza hukuku ve ceza yargılaması hukuku alanındaki yetkilerini sınırlamaya matuf. Neden böyle? Çünkü devlet iktidarının birey hayatında en güçlü olarak tezahür ettiği alan bu iki alan. Dolayısıyla -bunu hepimiz biliyoruz- hukuk devleti ilkesi ceza normları bakımından şunu gerektiriyor: Suç ve cezanın kanuniliği ilkesi. Ve bakın, Anayasa koyucumuz bu ilkenin önemine binaen sadece 2’nci maddede hukuk devleti ilkesine yer vermekle yetinmemiş, 38’inci maddede ceza normlarının nasıl olması gerektiğini özellikle hükme bağlamış ve burada suç ve cezanın kanuniliği ilkesine yer vermiş. Şimdi, bu açıdan baktığımızda getirilen düzenleme suç ve cezanın kanuniliği ilkesini ihlal ediyor. Neden ihlal ediyor? Çünkü suçun unsurlarını şüpheye yer bırakmayacak bir biçimde tanımlamıyor, muğlak ifadelerle tanımlıyor; bu yönüyle de aslında yargı gücüne suç yaratma şeklinde bir yetki vermiş oluyor. Böylece aslında Anayasa’nın hem hukuk devleti ilkesini hem de 38’inci maddede suç ve cezanın kanuniliği ilkesini ihlal etmiş oluyor.

Şimdi, Anayasa’mızın 153’nüncü maddesinin Anayasa Mahkemesi kararlarının niteliğini düzenlediğini hepimiz biliyoruz ve bu maddenin ilk fıkrasında “Anayasa Mahkemesi kararları kesindir.” diyor, son fıkrada ise Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme, yargı organları, idari makamları, gerçek ve tüzel kişileri bağladığı ifade ediliyor. Tabii, buradaki bağlayıcılık gerekçeleriyle bir bütün olarak anlaşılacak durumda. Böyle baktığımız zaman aslında Anayasa Mahkemesinin evvelce verdiği karardaki gerekçelerin dikkate alınmamış olması da bu normun düzenlenmesi bakımından bir başka ihlal boyutunu ifade ediyor, üstelik sadece bu karar bakımından değil. Şimdi, güncel olması

nedeniyle hepimiz sık sık atıfta bulunuyoruz Ömer Faruk Gergerlioğlu kararına ve Can Atalay kararına. Neden? Çünkü Anayasa Mahkemesi, çok isabetli olarak Anayasa'mızın dokunulmazlığı düzenleyen 83'üncü maddesinin 14'üncü maddeye yaptığı atfı muğlak bulmak suretiyle aynı açıklamaları yaptı. Ne dedi? "Hukuk devleti ilkesinin temel unsurlarından olan belirlilik ilkesi sadece suç ve ceza yaratma yetkisinin kanun koyucuya ait olduğunu ifade etmektedir. Dolayısıyla yargı kurumunun suç ve ceza yaratma iktidarı yoktur." dedi. Bu bakımdan da Anayasa'nın 14'nüncü maddesine yapılan atfı aslında kanun koyucu tarafından somutlaştırılması gereken bir düzenleme olarak ifade etti. Şimdi, bu karardaki açıklamaları dikkate aldığımızda gene bu karar bizleri bağlıyor. Neden bağlıyor? Demek ki kanun koyucu kanun yaparken eğer suç ve ceza yaratan bir norm düzenliyorsa burada yargı kurumuna geniş bir takdir yetkisi veremez. Verdiği takdirde hem hukuk devletini ihlal etmiş olacaktır hem suç ve cezanın kanuniliğini ihlal etmiş olacaktır hem 153'üncü maddeyi ihlal etmiş olacaktır. Dolayısıyla ben de bu maddenin metinden çıkarılması gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca, yargı kuruluşları birbirine benzer olaylarda farklı farklı tutumlar alabileceğine göre bu, aynı zamanda Anayasa'mızın eşitlik ilkesini de ihlal edecektir.

Şimdi, hukuk devleti ilkesinin gereklerini gözetmek aslında bütün devlet organ ve makamlarının ve bütün yurttaşların görevidir. Dolayısıyla kanun koyucu kanun yapma yetkisini kullanırken eğer bu ilkenin gereklerini dikkate almazsa o zaman yargı kuruluşlarının iş yükünü gereksiz yere artırmış olacaktır. Zaten bizim ülkemizde yargı kuruluşlarının iş yükü çok ağırdır. Dolayısıyla bizim burada çok ciddi bir hassasiyet göstermemiz gerekiyor.

Nihayet son bir nokta. Ben bu hüküm ve 220'nci maddenin altıncı fıkrası bakımından şunu hissediyorum: Aslında Anayasa Mahkemesine yönelik bir tutum var. Belki onun yetkilerini şu an için apaçık kısıtlamak cesaret edilen bir tutum değil. Ne yapılmak isteniyor? Birtakım düzenlemeler yoluyla aslında hissettirilmeden Anayasa Mahkemesinin yetkileri budanmak, mahkeme etkisiz hâle getirilmek isteniyor. Bakın, bizim bu beğenmediğimiz, hep eleştirdiğimiz 1982 Anayasası'nın Başlangıç bölümü kuvvetler ayrılığı ilkesini tanımlarken şunu söylüyor: Bu ilke devlet kuvvetleri arasında bir hiyerarşik sıralama anlamına gelmemektedir; bir üstünlük sıralaması değildir, medeni bir iş birliğini ifade etmektedir. Şimdi, bu açıdan baktığımızda biz, yasama organı olarak, yargı kararlarının gereğini dikkate almak suretiyle norm yaratma yetkimizi kullanmak durumundayız. Dolayısıyla bütün bu açıklamalar bize düzenlenen normun Anayasa'ya pek çok yönden aykırı olduğunu gösteriyor, metinden çıkarılması gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Şahin, buyurun.

CEM ŞAHİN (Karabük) – Kıymetli Başkanım, teşekkür ediyorum.

Aslında az evvel Mehmet Bey'le de tartıştığımızda aynı şeyleri düşünmüştük. Ben birkaç cümle sarf ettikten sonra Mehmet Bey'in bir şekilde gerekli izahatı yapacağını düşünüyorum. Şimdi Sayın Tanırkulu da ifade etti.

Bu maddenin teklifte yer almasının temel motivasyonu nihayetinde Anayasa Mahkemesinin iptal kararı. Bu iptal kararı doğrultusunda verilen süre içerisinde bu yasal düzenlemeyi yapmak icap ediyor yoksa, aksi hâlde bir boşluk doğar ve bu boşluğun oluşturacağı birtakım farklı sakıncalar olabilir. Açıkçası ben de Bahri Hocamız gibi düşünüyorum, uygulama önemli. Biz, bu süreç içerisinde, teorik olarak da bilim kurulu üyelerimizle ve Bakanlığımızın ilgili bürokratlarıyla hakikaten, ciddi manada kafa yorduk ve teorik olarak da vardığımız nokta itibarıyla -yine Bahri Hocama atıf yapmak

durumundayım çünkü ben de aynı kendisi gibi düşünüyorum- müstakil bir suç olarak düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin kanunilik şartının oluşmadığı gerekçesini ortadan kaldırdığını düşünüyorum biz teklif sahipleri olarak. Yani maddenin bu hâliyle müstakil bir suç olarak tanzim edilmiş olması kanunilik şartını bizce karşılıyor ve dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesinin karşılığını bu manada bulduğunu düşünüyorum. Yine gerçi tekrar gibi olacak ama yani açıkçası ben de Şengül Hanım da Bahri Hocayla yapmış olduğumuz bu süreç içerisindeki müzakereler, istişareler neticesinde bu kanaate vardığımız için teklifi bu şekilde düzenlemiş olduk. Elbette ki içindeki o müeyyidenin nasıl takdir edileceği de yasama organının uhdesinde, onun yetkisinde olan bir husustur. Bunları ifade etmek istedim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

İzahat verecek misiniz Sayın Genel Müdürüm?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN –Uygun görürseniz kısa bir açıklama Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Efendim, 220’nci maddenin altıncı fıkrası malumunuz, Anayasa Mahkemesince iptal edildi. Daha önce Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 2017 tarihinde verdiği Işıkırık/Türkiye kararı var ve Anayasa Mahkememizin de 2021 yılında verdiği Hamit Yakut/pilot kararı var. Bunun üzerine Anayasa Mahkemesi düzenleme bakımından dört ay süre verdiği son kararda kuralı, kanunilik unsurunu karşılamadığı gerekçesiyle iptal etti. Örgüt üyeliğine dair herhangi bir somut delil bulunmadığı ve işlemin niteliği ve ağırlığı itibarıyla örgütün amacına ne yönde hizmet ettiği belirli olmadığından altıncı fıkrayı iptal etti. Tabii ki burada normal, örgütler bakımından uygulanan, aynı zamanda 314’üncü maddenin üçüncü fıkrası delaletiyle terör örgütleri bakımından da uygulanan bu fıkra yürürlüğe girdiğinde uygulamada bir eksikliğe neden olacak. Dolayısıyla teklif hazırlanırken de önerilirken de burada bir düzenleme yapılması ihtiyacı ortaya konuldu ve bu düzenleme getirildi. Örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişinin örgüt üyesi gibi cezalandırılması bakımından Anayasa Mahkemesi örgüt üyeliğinin burada örgüt üyesi olmadığı hâlde, süreklilik, yoğunluk, çeşitlilik olmadığı hâlde örgüt üyesi gibi cezalandırılmasını kanunilik unsuru yönünden sorunlu gördü ve bu kanunilik unsurunu karşılamadığından iptal etti. Gelineen noktada müstakil olarak cezanın belirlenmesi ve bu şekilde müstakil bir suç hâline dönüştürülmesi teklifle öngörüldü ve huzura getirildi.

Müstakil olarak belirlenen cezanın eylemin niteliğine, ağırlığına göre ne kadar ceza verileceğine dair yetki ve takdir tabii ki yüce Meclisin tekelindedir. Eylemin niteliğine göre, ceza politikasına, suç ve ceza politikasına göre eylemin niteliğini dikkate alarak, toplumun ihtiyaçlarını dikkate alarak verilecek cezanın ne miktarda olacağı yüce Meclisin takdirinde olan bir husustur. Bu noktada ceza miktarını heyetinizin takdirine arz ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bir saniye, bitirmedi herhâlde.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN –Diğer bir yönden efendim, 314’üncü maddede düzenleme yapılması gereği hasıl oldu çünkü “Örgüt üyesi gibi cezalandırıldı.” deyince üçüncü fıkradaki atıf 314/2’ye gidiyordu. Şimdi, müstakil belirlemek gerektiğinden 226’nın karşılığını 314’e “terör örgütleri bakımından” eklemek gerekiyor. O nedenle 314’üncü maddeye bir fıkra ekleniyor. Terörle Mücadele Kanunu’nun 7’nci maddesinin beşinci fıkrasındaki 220/6’ya yapılan atfın da bu düzenleme çerçevesinde güncellenerek 314’üncü maddenin

üçüncü fıkrasına yapılması zorunluluğu ortaya çıktığı için teknik bir düzeltme şeklinde Terörle Mücadele Kanunu'nun 7'nci maddesinde bir değişiklik öngörüldü.

Şimdi, getirilen düzenleme kanunilik unsurunu karşılıyor mu karşılamıyor mu? İkinci fıkraya bakalım, hem 220'nci maddenin ikinci fıkrasına hem de 314'üncü maddenin ikinci fıkrasına bakalım. Birinci fıkraya göre "Kurulan örgüte üye olanlar beş yıldan on yıla kadar ya da iki yıldan dört yıla kadar cezalandırılır." diyor. Örgüt üyeliğinin bir kriteri var mı? Yok. Yargıtay, içtihatlarıyla ne getirmiş? Süreklilik, yoğunluk, çeşitlilik gibi temel kriterler ortaya konulmuş ve uygulama bu yönde gelişmiş. Benzer uygulamalar diğer suç tipleri bakımından da geçerlidir. Ceza Kanunu'muzda Bahri Hocamızın belirttiği gibi kazuistik bir düzenleme yoktur, çok genel ve soyut bir düzenleme vardır, eylemin tipikliği ortaya konulur ve ceza miktarı belirlenir. Ceza miktarının belirlenmesi bakımından da yetki Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Kanunilik unsuru bu yönüyle içtihatlarla da belirlenecektir, uygulama bunu gerçekleştirecektir. Tabii ki kötü uygulama neticesinde Yargıtay, istinaf ve hatta Anayasa Mahkemesi bireysel başvuruda bu kötü uygulamayı engelleyecek içtihatlar geliştirmiş ve bu şekilde de bu uygulama devam edecektir. Ben kanunilik unsuru bakımından bu yönde bir bakış açısı ortaya konulduğunu arz etmek istedim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – İzahata dair bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bir saniye, Sayın Alp, izin veriyor musunuz?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Tabii, tabii, buyursun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, bu izahatta şu mantık hatası var: Kanunilik ilkesi ayrı bir düzenlemeyle karşılanmaz ki zaten bir düzenleme var yani. Anayasa Mahkemesi "Düzenleme yoktur, yeni bir düzenleme yapın." demiyor, düzenleme var.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Atfı sorumlu görüyor.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Düzenleme var yani sonuçta bir yasa maddesi var, bu yasa maddesi uygulanıyor ama Anayasa Mahkemesi iptal kararı verirken bu düzenlemenin içeriğinin kanunilik ilkesine uymadığını söylüyor, aynı zamanda tipiklik ilkesine uymadığını söylüyor; benim kastım o zaten. Bir düzenleme var, siz bu düzenlemeyi ayrı yaparak diyorsunuz ki: "Biz kanunilik ilkesini karşıladık." Hayır, karşılamadınız çünkü Anayasa Mahkemesi iptal gerekçesinde bunları söylemiyor, diyor ki: "Aynı zamanda siz bunu belirli hâle getireceksiniz." Şimdi, siz yine diyorsunuz ki: "Bu maddenin içeriği belli değil ama Yargıtay içtihatlarıyla bunu belirli hâle getirdi." Olmaz ki böyle bir şey. Anayasa Mahkemesi bize yani yasama organına diyor ki: "Sen bu maddeyi belirli hâle getireceksin, kanunilik ilkesine uygun hâle getireceksin, öngörülebilir hâle getireceksin." Bakın, bürokratlar da aynı şeyi söylüyor. "Yaptığımız düzenlemeyle, uygulamayla düzelir; Yargıtayın içtihatları var, içtihatlarla, örgüt üyeliğinin şartları ortaya konulmuştur." falan deniliyor. Anayasa Mahkemesi tam da bu nedenle iptal etmiş zaten yasayı. Dolayısıyla izahatın kendisinde mantık hatası var. Anayasa Mahkemesi "Bir düzenleme yoktur, yeni bir düzenleme yapın. Yargıtay, mahkemeler, şimdiye kadar düzenleme olmadan ceza verdiler." demiyor; "Düzenleme var, evet, ayrı olması lazım. Ayrıca, içeriğinin de kanunilik ilkesine uygun olması lazım." diyor. Ama şimdi bürokrat arkadaşlarımız da şunu diyorlar: "Aynı düzenlemeyi yaptık, yine belirsiz; Yargıtay, içtihatlar, uygulama bunu düzeltecek." Cidden burada milletvekili arkadaşlarıma soruyorum: Biz mi anlamıyoruz gerçekten yoksa Anayasa

Mahkemesi kararının arkasından mı dolanacağız 8 Nisana kadar? Bunun cevabının verilmesi lazım Sayın Başkan; gerçekten, bakın, siz de akademisyensiniz, bunun cevabının verilmesi lazım. Anayasa Mahkemesi bir hükmü iptal etti, sonuçta bu Parlamentonun yaptığı bir hükmü iptal etti, Anayasa'ya aykırı buldu. Şimdi, aynı hükmü yeniden yeniden yapıyoruz. Biz yapmayalım, hiç olmazsa yasama organı olarak, yurttaşlarının temel haklarını koruyacak bir organ olan Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak biz yapmayalım, Anayasa Mahkemesi kararının arkasından dolanmayalım. Yargıtay zaten karşı çıkıyor, uygulamıyor, biz de arkasından dolanacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Tanırkulu.

Sayın Alp...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Türk Ceza Yasası'nın 220'nci maddesinin 6'ncı fıkrasına ilişkin düzenlemeye karşı görüşlerimi çerçeve 10'uncu madde görüşülürken arz edeceğim.

Ben, burada, Sayın Profesörün belirlilik ilkesine, Sayın Cem Şahin'in müstakil suç ve Sayın Genel Müdürün kanunilik unsurunun karşılandığı yönündeki izahatlarına da 10'uncu madde görüşüldüğü zaman cevap vereceğim.

Bu madde görüşülürken burada söylemek istediğim husus şu: Neden Anayasa Mahkemesi kararlarına uyulmuyor? Aslında, düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesini karşılamadığı şeklinde milletvekillerimizden gelen itirazları biraz konuşmak istiyorum. 220'nci maddede yapılmak istenen düzenleme Anayasa Mahkemesinin gerekçesini karşılamıyor; bunu burada bilmeyen, bilmeyecek veya bu şekilde yorumlamayacak tek bir hukukçu da olmadığını düşünüyorum. Ama niye böyle bir madde düzenleniyor? Çünkü daha birkaç gün önce Anayasa Mahkemesi kararına uyulmamasına dair Türkiye Büyük Millet Meclisinde tavrı göstermiş milletvekillerinizin teklifi hazırlayan milletvekilleri olarak ve bugün de aslında, Anayasa Mahkemesi kararına uyulmamasına yönelik bir düzenleme yapıyorsunuz yasama faaliyetinde. Bunun gerekçesini bundan başka izah edemiyorum. Evet, Anayasa Mahkemesi kararına uyulmuyor. Bakın, aynı Anayasa Mahkemesi ne diyor; bu 220'nci maddenin 6'ncı fıkrasının iptaline ilişkin karardan evvel verdiği bir pilot karar uygulamasında 220'nci maddesinin 6'ncı fıkrasına ilişkin Anayasa Mahkemesi kararından bir paragraf okuyacağım: “Daha önce belirtildiği gibi, kişilerin anayasal hak ve özgürlüklerini kullanmaları esnasında işledikleri suçlardan dolayı 5237 sayılı Kanun’un 220'nci maddesinin 6'ncı fıkrasının bu şekilde uygulanması suretiyle mahkûm edilmelerinin özellikle ifade ve toplanma özgürlükleri üzerinde caydırıcı etki yaratması kaçınılmazdır.” Anayasa Mahkemesi aslında 220'nci maddeyi böyle yorumluyor. Sizin gitgide insanların ifade ve toplanma özgürlükleri üzerinde caydırıcı etki yaratması ihtimalini devam ettirdiğiniz anlaşıyor.

Mesela, Anayasa Mahkemesi yine bir başka kararında, Zübeyde Füsün Üstel ve Ergün Poyraz kararlarında 220'nci madde hakkında şöyle diyor: “Söz konusu hükmün uygulanması yalnızca daha önce cezalandırılmış kişileri Anayasa’nın 26'ncı ve 34'üncü maddeleriyle korunan haklarını bir daha kullanmaktan caydırmakla kalmaz; hiç kuşkusuz, aynı zamanda toplumun diğer mensuplarını da düşüncelerini serbestçe açıklamaktan ve toplantı ve gösterilere katılmaktan caydırır. Caydırılma korkusunun doğurduğu caydırıcı etki toplumda ve kamuoyunda farklı seslerin susturulmasına yol açar ve hiç kuşkusuz, çoğulcu toplumunun sürdürülebilmesine engel olur.” İşte, siz bu yüzden Anayasa Mahkemesi kararlarına uyulmamasına ilişkin Yargıtay kararını savundunuz Türkiye Büyük Millet Meclisinde. Toplumun ifade ve düşünce özgürlüğüne, toplumun cezalandırılma korkusuna hizmet ettiği

için bu 220'nci maddenin 6'ncı fıkrası, bir başka cümleyle devam ettiriyorsunuz.

Maddenin Anayasa'ya aykırılığı konusundaki düşüncelerimi çerçeve 10'uncu maddede arz edeceğim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen...

Sayın Kunt Ayan, söz istemiş miydiniz?

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Yok, hayır, 10'da konuşacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas no.lu Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Cumhur Uzun

Turan Taşkın Özer

Gizem Özcan

Muğla

İstanbul

Muğla

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Aydın

Karaman

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 4- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin beşinci fıkrası kanun metninden çıkarılmıştır.

Zülküf Uçar

Onur Düşünmez

Dilan Kunt Ayan

Van

Hakkâri

Şanlıurfa

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi 4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Söz alabilir miyim Sayın Başkanım?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Oylamadan sonra...

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

Buyurun.

IV. – AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- *Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'un, muhalefet partilerinin temsilcileri olarak Hükümetin getirdiği ama hukuk düzeninde olumlu sonuçlar yaratacağını düşündükleri hükümlere oy birliğiyle destek verdiklerine ancak kendilerinin verdikleri önergelerin partizan saiklerle reddedildiğine ilişkin açıklaması*

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sadece kayıtlara geçmesi bakımından bir hususun altını çizmek istiyorum. Bakınız, bu kanun teklifinin ilk 3 maddesi -yanlış takip etmediysem- oy birliğiyle kabul edildi. Doğru değil mi? Bizler muhalefet partilerinin temsilcileri olarak Hükümetin getirdiği ama hukuk düzenimizde olumlu sonuçlar yaratacağını düşündüğümüz hükümlere oy birliğiyle destek verdik. Partizan bir saikle kullanmadık yasama yetkisini ama üzülerek şunu müşahede ediyorum: Genel Kurulda verdiğimiz bütün araştırma önergelerimiz, ne kadar haklı ve hayati gerekçelere dayanırsa dayansın, iktidar blokunun oylarıyla otomatik olarak reddediliyor. Keza, bakın, verdiğimiz bütün değişiklik önergeleri de aynı mantıkla, iktidar blokunun oylarıyla, tamamen partizan saiklerle reddediliyor. Bu, sanıyorum, Türkiye'nin siyasi tarihi bakımından dikkat çekilmesi gereken bir durum, evvelce benzerine rastlanmamış bir durum. Oysa yasama yetkimizi daha müzakereci, uzlaşmacı ve kamu yararını gözeten duygularla, el birliğiyle, birbirimizle anlaşarak kullanmamız Türkiye'nin geleceği bakımından çok daha isabetli olurdu.

Teşekkürler söz verdığınız için.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum açıklamalarınız için Sayın Hocam.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Karabük Milletvekili Cem Şahin, İstanbul Milletvekili Şengül Karşı ve 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2023)(Devam)*

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – 5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5 – 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 407 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 407- Kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan ergin bir kişi, isteği üzerine kısıtlanır veya kendisine kayyım atanır.

Toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan ergin bir kişi, isteği bulunmasa dahi kişiliğinin veya mal varlığının korunması bakımından gerekli görülmesi hâlinde kısıtlanabilir. Cezayı yerine getirmekle görevli makam hapis cezasının infazına başladığını derhâl vesayet makamına bildirir.

Vesayet makamı karar vermeden önce hükümlüyü dinler.

Bu Kanunun kayyımlığa ilişkin hükümleri niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu madde için de uygulanır.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Söz talebi var mıydı?

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Ayan.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, kanun teklifinin gerekçesinde neden beş yıl kriteri getirildiği açıklanmamış. Ayrıca, beş yıl

veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazı bakımından hükümlünün kısıtlanmasının bağlandığı kriter olan kişiliği veya mal varlığının korunması kriteri muğlak bir kriter olarak gözükmüyor. Olması gereken, hiçbir ayırım olmadan bütün hükümlülerin kısıtlanmasının kendi talebine bırakılması. Nitekim teklif maddesinin kendini dayandırdığı Anayasa Mahkemesi kararının gerekçesi -hükümlünün özel hayatının korunması ve mülkiyet hakkı çerçevesinde ortaya koyduğu gerekçeler isabetli- şunu ifade ediyor: “Ceza infaz kurumunda bulunan bir hükümlünün hiçbir ayırım ve kapsam belirtilmeksizin şahsi gözetimi ve mal varlığının idaresi amacıyla vasi tayini yerine vasi tayinini gerektiren koşullar olup olmadığının, hükümlünün hem temel hak ve hürriyetlerine daha az müdahale olacağı hem de menfaatini korumak için elverişli, kapsamı yeterli ve belirli koruyucu farklı önlemlerin tatbikinin de değerlendirilmesi...” Hatta kanaatimizce hükümlünün bu konudaki talebinin ve talep kapsamının da sorulması yerinde olacaktır diye düşünüyoruz; önerimiz bu yönde.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde önerge yok.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5’inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi 6’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6 – 4721 sayılı Kanunun 409 uncu maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Resmî sağlık kurulu raporunun tanzimi için gereklilik bulunması halinde 436 ncı madde hükümleri uygulanır.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Söz talebi var.

Buyurun.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; bu 6’ncı ve 7’nci maddeyi birbiriyle bağlantılı olarak konuşacağım. Birçok maddede mevzuatı Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına uyumlu hâle getirmek için değişiklikler yaptığımız gerekçesiyle bir arada bulunuyoruz ancak 6’ncı madde ve 7’nci maddede getirilen düzenlemelerin Anayasa Mahkemesinin iptal hükümleriyle bir farklılığını ben göremedim yani bu konuda bir açıklamaya herhâlde ihtiyacımız var. Mesela, bu 6’nci maddede değişiklik getiren hüküm “Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle kısıtlamaya ancak resmî sağlık kurulu raporu üzerine karar verilir.” önceki hüküm -burası aynı zaten- değiştirilen cümle de “Bu raporun tanzimi için gerektiğinde 436 ncı madde hükümleri uygulanır.” Yeni hüküm de ihdas edilen hüküm de “Resmî sağlık kurulu raporunun tanzimi için gereklilik bulunması halinde 436 ncı madde hükümleri uygulanır.” Yani bu iki hükmün birbirinden farkı nedir veya neye hizmet ediyor, neye karşılık geliyor; bunu bir öğrenebilirsek aydınlanmış oluruz diye düşünüyorum.

Şimdi, Türk Medeni Kanunu’nun 409’uncu maddesine göre akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle kısıtlama kararı ancak resmî sağlık kurulu raporu üzerine verilmektedir. Bu raporun tanzimi için gerektiğinde Türk Medeni Kanunu’nun 436’ncı maddesi uygulanmaktadır bildiğimiz gibi. Yeni düzenlemeye göre, yine az önce ifade ettiğim gibi, yine 436 uygulanacak ve 7’nci maddeyle de bağlantılı olarak söyleyeyim, 7’nci maddeye göre de... Türk Medeni Kanunu’nun 436’nci maddesi “Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, ağır tehlike arz eden bulaşıcı hastalığı olanlar hakkında koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanması bakımından ilgili resmî sağlık kurulu raporu düzenlenmesi için kişiden kan ve benzeri biyolojik örnekler ile kıl, tükürük, tırnak ve benzeri alınmakta, gerekli tıbbi müdahaleler yapılmakta ve gerektiğinde kişi hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilmektedir.” diyor ve bu hüküm, Anayasa

Mahkemesinin gerekçesine göre, kişinin hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilmesine ilişkin bölümü kişi hürriyetini ölçsüz biçimde ihlal ettiği için Anayasa Mahkemesince iptal edildi. Şimdi, biz hem 6'ncı hem 7'nci maddede aynı şeyi tekrar getiriyoruz. Sadece burada farklı olarak yakınlarına bildirme ve itiraz süreci işletiyoruz. Dolayısıyla bu, yakınlarına bildirme ve itiraz sürecinin getirilmiş olması Anayasa Mahkemesinin kişi hürriyetinin ölçsüz biçimde ihlal edildiği gerekçesini bence karşılamıyor yani burada başka bir şey yapmak lazım. Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bir hükmü aynen yazıp ondan sonra Anayasa Mahkemesinin tekrar bu hükmü iptal etmeyeceğini ummak bence biraz fazla iyimserlik. Bu konuda düzenleme ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Yani Anayasa Mahkemesinin iş yükünün arttığı gerekçesiyle Tazminat Komisyonu kuruyoruz, mahkemelerin iş yükünü hafifletmek adına çeşitli, yargı dışında ara yöntemler geliştiriyoruz ancak Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bir hükmü diğer hükümlerle iki önceki maddede olduğu gibi tekrar ihdas edip ondan sonra Anayasa Mahkemesi bizim kanunlarımızı niye iptal ediyor, bir inatlaşma içinde miyiz diye aslında merak ediyorum. Yani aynı hükümleri tekrar tekrar getirmek Anayasa Mahkemesine de “Gel, bu maddeyi bir daha iptal et.” demek gibi oluyor. Bu iki maddenin birlikte tekrar değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Söz mü istemiştiniz?

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Aynen.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Teşekkür ederim Başkan.

Komisyon üyesi değilim ama açıkçası bazı konularda söz söylemek istedim.

Adalet Komisyonunun Türkiye’de şu anda, adalete en fazla ihtiyacımız olan bir dönemde çok adil bir şekilde çalışması gerektiğine inanıyorum çünkü şu anda Türkiye’de birçok noktada adaletsizliğin hüküm sürdüğünü görüyoruz. Özellikle şu anda cezaevlerinde olan arkadaşlarımızın infazlarının yakılması ya da cezaevindeki hak ihlalleri noktasında kayıtlara geçmesi adına birkaç şey söylemek istiyorum.

Sivil toplum kuruluşları ve hukuk örgütleri tarafından hazırlanan raporda Türkiye cezaevlerinde temel hakların askıya alındığı, keyfiliğin hâkim olduğu ve hak ihlallerinin sistematikleştiği yönünde tespitler yer almaktadır. Kamu Denetçiliği Kurumunun 2023 Yılı Faaliyet Raporu’nda da en çok şikâyet edilen idarelerin başında Adalet Bakanlığının geldiği ve Bakanlık hakkında yapılan şikâyetlerin önemli bir kısmının cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine ilişkin olduğu görülmektedir.

Cezaevlerinde yaşanan en büyük hak ihlallerinden biri, hükümlüye verilen disiplin cezası yöntemiyle infazlarını tamamlamayanların cezaevinden çıkmalarını engelleyen infaz yakmalarıdır. Bilhassa 2006 yılından itibaren yaygın bir şekilde uygulanan bu yöntem son yıllarda ciddi bir artış göstermiş olup umut hakkı bağlamında kişinin bir ömür cezaevinde kalmasına dönük bir infaz yöntemi olarak ortaya çıkmaktadır. Oysa infazın amacı bireyi toplumdan büsbütün ayırtırmak değil koşullu salıverme yöntemiyle yeniden toplumla bağlarını kurmaktır. Hapishane kurallarına uymadığı için tutuklu ve hükümlülere verilebilecek disiplin cezaları kınama, etkinlik yasağı, haberleşme yasağı, ziyaretçi yasağı ve hücre cezası şeklindedir. Bilhassa, keyfî bir uygulamaya dönüşen disiplin cezalarının sonuçları oldukça ağırdır; bu cezaları alan mahpuslar iyi hâl şartını doldurmadıkça tahliye olamamaktadırlar. Disiplin cezasını üst üste alan mahpuslar için ise durum daha da kritik bir hâl

almakta ve TMK'nin 17'nci maddesiyle bir araya geldiğinde bazı mahpuslar açısından ayrımcı bir uygulama söz konusu olmaktadır. Tutukluların infazlarının yakılarak, tahliyelerinin önüne geçilerek koşullu salıverme haklarından yararlanmaları engellenmektedir. Tamamen keyfiyete ve kurullarda yer alan kişilerin subjektif değerlendirmelerine dayalı bu kararlarla, mahpusların kişi güvenliği ve özgürlük hakkı başta olmak üzere birçok temel hak ve özgürlükleri ihlal edilmektedir.

2020 yılında Ceza İnfaz Yasası'nda yapılan değişiklikle idare ve gözlem kurullarının yetkisi artırılmış ve bu kurullar son zamanlarda mahpuslar hakkında vermiş oldukları raporlarla kamuoyunda gündem hâline gelmişlerdir. 1 Ocak 2021 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun sonucu haklarında hüküm kurulan ve infaz süreleri bitmesine rağmen tahliye edilmemiş pek çok mahpus oldu. Bu düzenlemeye göre, hükümlüler iyi hâl tespitlerinde altı ayda bir idare ve gözlem kurulunca değerlendirmeye tabi tutulmakta ve yargılandıkları dosyalar hakkında bilinmeyen kurul üyeleri tarafından kararlar verilmektedir. Bu keyfi uygulamalara zemin hazırlayan düzenleme mahpuslar açısından hürriyeti tahdit suçu niteliğindedir, özellikle ağır hasta mahpuslar açısından yaşam hakkı ihlaline dönüşmüştür.

Sincan Kapalı Cezaevinde tutulan Özlem Demir, Sabite Ekinci, Zeynep Bingöl, Nedime Yaklav, Jiyan Ateş, Necla Yıldız, Mukaddes Kubilay, Rozerin Kurt, Sedef Demir ve Dilan Oynaş'ın tahliyesi sudan sebeplerle erteleniyor. Giresun Espiye L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan Ahmet Zenger infazını tamamlamasına rağmen tahliye edilmemektedir. Yaşadığı ağır sağlık sorunları da dikkate alınmayan Zenger'in tahliyesinin cezaevi idaresi tarafından dayatılan pişmanlık nedeniyle gerçekleştirilmediği ve tahliyesinin 4 kez ertelendiği belirtilmektedir. Yine, Yozgat Cezaevinde bulunan Sinan Sütpak infazını tamamlamasına rağmen tahliye edilmiyor. Bunlara verilebilecek birçok örnek vardır. Bunları şu anda söylememizin sebebi, şu an cezaevlerinde gerçekten keyfi bir uygulama var. Kişilerin, mahpusta olan kişilerin aldıkları ceza ne olursa olsun... İşte "Suyu çok kullandın." "Elektriği çok kullandın." "Koridordan geçerken Kürtçe selam verdin." gibi bu tarz uygulamalara maruz kalan mahpuslar var. O yüzden, şu anda yapılan çalışmalarda bunların dikkate alınması ve gerekli düzenlemelerin adil bir şekilde yapılması talebinde bulunuyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Sayın Şahin...

CEM ŞAHİN (Karabük) – Sayın Başkanım, Sayın Ünver'in belirtmiş olduğu, dile getirdiği hususa ilişkin bir açıklık getirme mecburiyeti hasıl oldu. Biz 6'ncı maddede ne yapıyoruz, 7'nci maddede ne yapıyoruz...

Aslında, 6'ncı maddedeki teklifle yaptığımız şey şu: 436'ncı maddeyi Anayasa Mahkemesi kararındaki gerekçelerle iptal edince bağlantısı olması hasebiyle bu 6'nci maddede de bir iptal gerçekleşti, dolayısıyla orada bir boşluk oldu, bu boşluğu doldurma mecburiyeti var. Evet, Sayın Ünver'in ifade ettiği şey: "Aynı cümleleri kullanıyorsunuz dolayısıyla aynı şeyleri ifade etmişsiniz, bunu teklif olarak getiriyorsunuz." Burada aslında bir mecburiyet var. 436'yı iptal etti ve 6'nci maddedeki atfı, bağlantısı nedeniyle burayı da iptal etmiş oldu; o boşluğu doldurmamız icap ediyor. Evet, aynı cümleleri farklı şekilde kullanmak gibi bir mecburiyet hasıl oldu, o nedenle buradaki cümleleri kullandık.

7'nci maddede ne yapıyoruz: Malumunuz, Anayasa Mahkemesi bir itiraz mekanizması bulunmaması nedeniyle 436'nci maddeye ilişkin bir iptal gerçekleştirdi, 7'nci maddede de o itiraz mekanizmasını düzenlemek suretiyle Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gereğini yapmış oluyoruz

Sayın Ünver.

Bunları ifade etmek istedim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyoruz.

Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar

Hakan Şeref Olgun

Yozgat

Afyonkarahisar

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önerge üzerinde söz talebi var mıydı?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Olgun, buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) – Teklifte yer alan maddeyle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen Terörle Mücadele Kanunu'nun 436'ncı maddesinde düzenlenen hastanın zorla yirmi gün süreyle yatırılabilmesine imkân tanınan maddeyle birlikte iptal edilen TMK'nin 409'uncu maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararında, hastaların özgürlüklerinin kısıtlanmalarına karar verilmelerine dayanak teşkil edecek resmî sağlık kurulu raporu düzenlenmeden önce sağlık kuruluşlarına istemsiz biçimde yirmi gün süreyle yatırılabilmesi, kişi özgürlüğüne aykırı bulunmuştur. Bu maddeyle iptal edilen hüküm aynı mahiyette olup Anayasa Mahkemesi kararını karşılamamaktadır.

Anlatılan nedenlerle maddenin tekliften çıkarılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

Şimdi 7'nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 7- 4721 sayılı Kanunun 436 ncı maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“6. Resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesini temin amacıyla; kişinin vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle kıl, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilir, kişiye gerekli tıbbî müdahaleler yapılabilir ve gerektiğinde kişi, hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebilir. Hekim ön raporu üzerine verilen yerleştirme kararı derhal ilgiliye ve yakınlarına bildirilir. İlgili veya yakınları, bu karara karşı bildirimden itibaren on gün içinde denetim makamına itiraz edebilir, yapılan itiraz kararın icrasını durdurmaz. İtiraz denetim makamınca ivedilikle karara bağlanır.”

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Madde üzerinde söz mü istiyorsunuz?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, 7’nci maddede “Denetim makamı itirazı ivedilikle karara bağlayacak.” ibaresi var. Denetim makamının itirazı karara bağlaması için öngörülen ivedilik koşulu yerine üç gün gibi bir kesin süre tayin edilmesi daha doğru olacaktır diye düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu cezaevlerinde uzun süreli yatan mahpusların tekrar şartlı tahliyelerinin verilmemesi çok önemli bir sorun ve gerçekten hem kendileri hem mahpus yakınları için çok büyük sıkıntılar oluşturuyor. Büyük bir inat var. Bakın, bazı örnekler üzerinden gideyim:

Mesela Soydan Akay; bir kanser hastası, ikinci kez altı ay erteleme almış ve ağırlaştırılmış müebbet mahpusu olmadığı hâlde altı yıldır tek kişilik hücrede.

Yine, Karabük’te Adem Oktay isimli bir mahpus... Bakın, gözlem kurulu kararına bakınca gözlerinize inanamayacaksınız, diyor ki: “İyi hâlli değildir.” Niye iyi hâlli değilmiş? Belgeleri de gösterebilirim. Diyor ki: “Görüşlerde ailesiyle görüşmüyor, bundan dolayı iyi hâlli olmadığına kanaat getirdik. İki yıldır ailesiyle görüşmüyor, bu yüzden iyi hâlli olmadığını düşünüyoruz.” Karar metni bu.

Bitmedi: Görüş de diyelim ki açık görüş, diğer mahpusun ailesi gelmiş bir şekilde selamlaşıyorlar “Merhaba, nasılsınız?” falan. Efendim, disiplin cezası ve iyi hâl bozuluyor.

Bitmedi, bakın, bir örnek: Eskişehir H Tipi Cezaevinden Mehmet Paksoy gözlem kuruluna gelmiş. Yani belki günlerdir, aylardır bekliyor “Gözlem kurulunda hakkımda adil bir karar verilecek.” diye fakat olumsuz karar verilmiş. Neden ne? Gözlem kuruluna şalvarla gelmiş. Alışıl gelmiş kıyafetle gelmemek yüzünden iyi hâlli olmadığına karar verilmiş.

Hepsinin belgeleri var. Olacak iş mi bir bunlar, arkadaşlar? Yani gülsek mi ağlasak mı? Bakın, olacak işler değil. Veyahut da “Az kitap okudun, çok kitap okudun.” “Suyu fazla kullandın.” Yani öküzdün altında buzağı arama taktikleri. Neye sığar bu, anlamak mümkün değil.

Cezaevlerine göre de bu muameleler değişiyor. Cezaevlerini biliyorum. Mesela, geçtiğimiz günlerde Kayseri Cezaevine gittim; bakın, orda genel olarak çok fazla bir zorlama yok. Denetimli serbestlik ve şartlı tahliyeler az çok veriliyor. Fakat Sincan Cezaevine gidiyoruz, inanılmaz bir şekilde zorlamalar var, yokuşa sürmeler var. Özel, pilot bir cezaevi ilan edilmiş resmen Sincan Cezaevi. Bu uygulamaları görünce bakıyorsunuz, bunlar yasal değil. Bir takım yukarıdan gelen talimatlarla “Tahliyeleri geciktirin.” emri verilmiş ve tahliyeler geciktiriliyor. İyi de yani nereye kadar gidecek bu? Sincan Cezaevinde 14 kadın mahpusun 14’üne de şartlı tahliyesi uzun süredir verilmiyor, inatla verilmiyor, yokuşa sürülüyor ve bu devam ediyor.

Yine Yusuf Kerim yasasını geçtiğimiz yıl çıkarmıştık biliyorsunuz, çok uğraş vermiştik bununla ilgili. Mahpusların hasta çocukları var ve çocuklar ölüme yaklaşmış durumda, kanser hastası çocuklar. Uzun süre konuyu gündem etmişim ve en sonunda Yusuf Kerim Sayın isimli çocuğumuz için bir yasa çıkarılmıştı Mecliste. Ewing sarkom hastasıydı ve annesi cezaevindeydi, yıllar sonra çıkacaktı ama çocuğun süresi azdı, çocuk iki üç ay içinde ölecekti. “E, ne yapalım, beklesin.” diyorlardı, “Annesini beklesin.” Tamam da ne olacak? Çocuk ölecek, annesinden ayrı. Çocuk, annesi yanında olmadığı için hastalık hızla ilerliyor. Böyle bir ikilem içindeydik. Bize o zaman da bunu gündeme getirdiğimiz zaman hep şu söylendi: “Kardeşim, yasalara uyacaksın. Yasalar böyle işte. Yasalarda bu böyledir, ne yapalım? Yasalar izin vermiyor.” Ya, böyle yasayı ne yapayım ben! Yasa değişebilir, elimizle yapıyoruz şu anda

yaptığımız gibi. Ve uzun bir süre bu çocuk mağduriyet yaşadıkdan sonra yasa çıkarıldı Mecliste, çocuk annesine kavuştu ve iki üç ay sonra en azından annesine kavuşmuş olarak hayatını kaybetti. Fakat mesele bitmedi, daha böyle bir sürü çocuk var; kanser hastası, Down sendromlu, engelli, otizmli bir sürü çocuk var ve fakat yine idare direniyor; tamamen insani bir konu. Bakın, Eskişehir Cezaevinde Özlem Sarıçelik, 11 yaşında Down sendromlu çocuğu var, Elif Sinem. Çocuk hasta, altına kaçırıyor, bezleniyor ve...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Bu konuyla, bu maddeyle anlatılanların ne alakası var Sayın Başkanım?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sayın Başkanım, anlattıklarının maddeyle hiç ilgisi yok.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, insani bir konu anlatıyorum Sayın Vekilim.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Yani insani bir konu da bu maddeyle ne alakası var?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, burada Yusuf Kerim yasasının genişletilmesiyle ilgili bir şey söyleyeceğim.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Daha 35 tane, 36 tane madde var.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Şimdi, bakın, mağdur insanlar var. Siz o mağduriyeti hissetmeyebilirsiniz. Burada insani bir durum var. Rahatsız olmayın.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Kırk beş dakika dinledik sizi ya!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben burada çocuklar için konuşuyorum Sayın Vekil. Siz niye rahatsız olup duruyorsunuz? 10-11 yaşındaki, 8 yaşındaki çocuklar için yasayla ilgili bir gündem yapmaya çalışıyorum.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Ne alakası var yani?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, bir yasa çıkarıldı ve bu yasa uygulanmıyor bile.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Medeni Kanun’da değişiklik yapıyoruz burada.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Beni dinlerseniz anlarsınız Sayın Vekil. Bakın, Özlem Sarıçelik, 11 yaşında Down sendromlu çocuğu var ve bu çocuk ileri derecede hasta. Bakın, 3 kez -Türkiye nasıl bir yer, dinleyin ki anlayın- Adli Tıp Kurumu raporu, bu çocuğun annesinin infaz erteleme alması kararını vermiş.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sayın Gergerlioğlu, bunun kanun teklifiyle ne alakası var?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Gergerlioğlu, lütfen toparlayalım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, lütfen, konuyu anlatacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yani burada çok insani bir konu anlatıyorum ama bazıları rahatsız oluyor ve ben buna çok üzülüyorum gerçekten. Ya, bir çocuğun sağlık durumundan bahsediyorum, Down sendromlu, otizmli, engelli çocuklardan bahsediyorum yani el insaf diyorum size! Bakın, diyorum ki: Çocuk hasta, annesi infaz ertelemeyi almayı hak etmiş.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Tekliften bahset biraz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Adli Tıp Kurumu 3 infaz erteleme vermiş, tek bir

kişinin keyfine kalmış. Eskişehir savcısı güvenlik gerekçesiyle diye infaz erteleme vermiyor. Şimdi, bunun gibi bir sürü örnek var.

Şimdi, özetle biz diyoruz ki...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Gidin, basın toplantısı yapın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Vekil, biraz dinleyin ya, biraz vicdanınız olsun, böyle vicdansızlık etmeyin ya! Bundan dolayı zaten bu hâldesiniz, mütekebbir bir hâldesiniz, müstekbir bir hâldesiniz, büyükleniyorsunuz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Kırk beş dakikadır sizi dinliyoruz, teklifle ne alakası var?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Karşınızdakini aşağılamaya çalışıyorsunuz. Ben mazlum insanlardan bahsediyorum. Bakın, ben size diyorum ki: Bu çocukla ilgili yasanın genişletilmesi gerekiyor. Şimdi, yasada 18 yaşına kadar olan engellilerle ilgili bir husus var. Şimdi, engelli çocuğun yaşı olmaz. Engelli çocuğunuz var mı yok mu bilmiyorum, çevrenizde engelli çocuk görüyorsunuzdur. Engelli çocukla ilgili bu yasa çıktı ama eksik çıktı. Sadece annelere tahsis edildi, babalara doğru genişletilmesi gerekiyor, bir. İkincisi, yaş sınırı 18 yaş olarak belirlendi ama engelli çocuk 30 yaşında bile olsa 5 yaşındaki çocuk gibidir. Şimdi, bu noktada, ben bunun mutlaka bir gündem edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Evet, bu, yasada yok.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Ya, gidin basın toplantısı yapın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Aslında niye, neden yok olduğunu konuşmamız lazım. Neden yok böyle bir yasa?

Şimdi, engelli çocuğun...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sayın Vekil, gidin basın toplantısı yapın, daha görüşülecek bir sürü madde var.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya, lütfen! Ben sizin sözünüze karışmıyorum ya. İki dakikada bitiriyorum ya; ne kadar sabırsızsınız, ne kadar vicdansızsınız! Allah aşkına, ilk defa burada konuştuğumda da bu kadar itiraz ettiniz!

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – On dakika oldu.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya mazlum, hasta çocukların durumundan bahsediyorum, siyasi bir konudan da bahsetmiyorum; valla vicdanınızı kaybetmişsiniz. Ya, iki dakika beklemiyorsun. Bak, şu ana kadar benim konuşmam bitecekti.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Teklifle ne alakası var?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben diyorum ki: Yusuf Kerim yasası genişletilsin, sadece annelere tahsis edilmesin. Bu yasayı Meclis yaptı ama eksik yaptı ve bundan dolayı bir sürü çocuk, anne perişan durumda diyorum. Bu yasadaki yaş sınırı kaldırılmalı, sadece annelere tahsis etmesi kaldırılmalı ve Adli Tıp Kurumunun kararına rağmen savcıların bu denli inisiyatif almasının önüne geçilsin. 3 kez Adli Tıp Kurumu karar almış, orada Eskişehir savcısı oturmuş, 3'ünü de reddediyor ya; basit bir şeyi reddetmiyor, koca Adli Tıp Kurumunun raporunu reddediyor.

Sayın Vekil, tamam, çok mutlu olun, konuşmamı da bitiriyorum, başınız göğe ersin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyoruz Sayın Gergerlioğlu.

Buyurun Sayın Uçar...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – El insaf ya! İki dakika bekleyemiyorsunuz, ne sabırsızlık bu ya! Niye bu kadar rahatsız oluyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Sayın Başkan, madde üzerine değil de az önce usule ilişkin bir itiraz geldi ama sanırım İç Tüzük’ün hiçbir maddesinde “Kanun teklifinin maddeleriyle ilgili konuşmak zorundasınız.” diye bir şey yazmıyor, yazıyorsa lütfen bize gösterebilirler, hatırlatsınlar.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Her şeyin bir tahammül sınırı var. Sabaha kadar siz konuşacaksınız, biz dinleyeceğiz.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Bu Komisyon, Adalet Komisyonu bu ülkedeki bütün hukuksuzlukların çözüm yeri olmak zorundadır. Biz, bunun için konuşuyoruz; bunun için her maddede de bu ülkede yaşanan bütün hukuksuzluklara değineceğiz; illa ki kanun teklifinde yazan bir maddeyle ilgili konuşmayacağız. Dilan Vekilim konuşmanın en başında söyledi, sanırım kaçırdınız; biz, bu kanun teklifinin her maddesinde, bu ülkede yaşanan bütün hukuksuzluklara dair -kanun teklifinde yer alsın, yer almasın- söz alacağız, sözümüzü kuracağız, o yüzden rahatsız olmayın. Biz hukuksuzluklardan söz edeceğiz ve Adalet Komisyonunun da görevi bu ülkedeki yaşanan hukuksuzluklara ve yaşanan ihlallere son vermektir. Bunun için de konuşacağız, tahammül gösterin lütfen.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Uçar.

Söz mü istiyorsunuz?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sayın Başkan, elbette ki muhalefet konuşacak, elbette ki eleştirecek, elbette ki sayın milletvekilleri görüşlerini burada arz edecek ama aynı konuyu cezaevinin sesi radyosu gibi Türkiye’nin cezaevlerinde ne kadar mahkûm varsa bunları tek tek örneklemek suretiyle anlatarak Meclis gündeminde bunları anlatmanın veya Komisyonda bunları anlatmanın hiç kimseye faydası yok; ne teklife faydası var ne Meclise faydası var ne yaptığımız yasama çalışmasına faydası var. Şimdi, önümüzde 10’uncu madde var tartışmamız gereken, daha böyle uzun sürelerde konuşmamız gereken maddeler var yani bizim zamanımızı bunlara hasretmemiz lazım. Sayın vekil kırk beş dakika konuştu, şimdi de on dakika konuştu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Niye rahatsız oluyorsunuz Sayın Vekil? Niye rahatsız oluyorsunuz? Ya, niye rahatsız oluyorsunuz?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – On dakika konuştu ama önümüzdeki kanun teklifiyle alakalı değil bunlar.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Burada ülkenin sorunlarını gündem ediyorum.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Önümüzdeki kanun teklifiyle alakalı değil bunlar.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Gadre uğramış, zulme uğramış insanların sorunlarını gündem ediyorum burada.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Ülkenin sorunlarını gündeme getiriyorsanız gidersiniz, basın toplantısı yaparsınız, bunları anlatırsınız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Burada yasa değişikliğiyle ilgili... Değişiklikleri söylüyorum, niye bu yasa teklifinde yok diyorum.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Elbette ki eleştiri olur, elbette ki farklı görüşler olur; biz bunlara saygılıyız ama bunları yani hakkın suistimali şeklinde ilanihaye uzun konuşmalarla anlatmak doğru değil.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, söz istiyorum. Sayın Başkan, lütfen...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Tabii, buyurun, buyurun.

Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Adalet Komisyonuna bir yasa teklifi gelmiş, evet, biz de bu yasa teklifini eleştiriyoruz, yasa teklifinde olması gerekenleri söylüyoruz; bence çok önemli, acil, hayati konular var, bunları söylüyorum. Evet, bu yasa teklifinde yok ama bu yasa teklifi bitene kadar, görüşülmesi bitene kadar bazı insanlar ölecek belki. Hiç sizi rahatsız etmiyor mu Sayın Vekil ya yani bu kadar mı vicdanınızı kaybettiniz? Bu tür 6 yaşındaki kanser hastası bir çocuğun sorunları sizi rahatsız etmiyor mu? 11 yaşındaki Down sendromlu bir çocuğun sorunları sizi rahatsız etmiyor mu? Otuz yıl mahpus bir kişinin keyfi bir şekilde denetimli serbestliği, şartlı tahliyenin verilmemesi; bunlarla ilgili yönetmelik, yasa değişiklikleriyle ilgili gündem yapmamız sizi niye bu kadar rahatsız ediyor? Ya, buranın adı ne? Bakın, okuyun, Adalet Komisyonu ya. İlla bu yasa teklifi üzerinde mi konuşacağız? Ülkedeki adalet için konuşacağız. Ben bu ülkenin milletvekiliyim, ben bu milletin bütün dertlerini burada gündem etmek istiyorum çünkü yasa değişikliği ihtiyaçları var. Niye bu kadar rahatsız oluyorsunuz? Biraz dinleyin lütfen.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sayın Başkanım, ben rahatsız olmuyorum ama şimdi aynı şeyi on...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Arslan, söz mü istiyorsunuz?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Şimdi, eleştiri olur, farklı fikir olur ama aynı işi 10 defa, tekrar tekrar tekrar, tekrar tekrar tekrar, kırk beş dakika aynısını dinledik.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Aynı işi 10 defa söylemiyorum, farklı vakalar söylüyorum.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – On dakika aynısını dinledik, hâlâ da aynısını dinliyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hayır, orada bir sürü vaka gündem ettik.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Çözüm bulmak için bir adım atsanız belki...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Şimdi, sayın vekillerimiz, işte Saygıdeğer Hocamız Özbudun eleştirilerini çok güzel anlattı, çok özet, çok net şekilde anlattı. Başka konuşmacılarımız da işte, Gizem Hanım da, Sayın Özcan da anlattı ama her işin bir usulü var, adabı var ya. Yani kırk beş dakikada anlatılmayacak neyimiz var, on dakikada, beş dakikada? Yani bunların bir süresi var.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Kırk beş dakika bile yetmiyor, biliyor musunuz? Siz ilgilemiyorsunuz belki, sizi rahatsız etmiyor belki, uykularınızı kaçırmıyor belki ama memleketin sorunları var ve bunları biz gündem edeceğiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Gergerlioğlu... Sayın Gergerlioğlu, söz ister misiniz?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Evet, efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bir iki dakikada bitireyim.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Gergerlioğlu için süreyi yeniden başlatıyoruz Başkanım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam, ben bir iki dakikada... Ya, niye bizim sözümüzden bu kadar rahatsız oluyorsunuz Sayın Vekilim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Gergerlioğlu, buyurun, toparlayın lütfen, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya, bakın, rahatsız olmasanız benim sözüm çoktan bitmişti. Niye bu kadar demokrasiden uzaklaşmış durumdasınız? Muhalefetin bir vekili çıktığında bütün sözlerinden rahatsız oluyorsunuz? Ya, biraz sabredin, dinleyin biraz; bitiriyorum dedim size.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Gergerlioğlu, bitirelim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Çok rahatsız oldunuz, lütfen bir daha sözlerimize müdahale etmeyin. Yani milletin derdini burada gündem ediyoruz, tamam mı.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Gergerlioğlu.

Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, önergemizi çekiyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önerge çekildi.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 4721 sayılı Kanunun 471 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 471- Özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûmiyet sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis hâlinin hukuka uygun bir şekilde sona ermesiyle kendiliğinden ortadan kalkar.

Hapis hâlinin devamı süresince aşağıdaki şartların varlığı hâlinde vesayet sona erdirilebilir:

1. Toplam beş yıldan az olan hapis cezasının infazına bağlı olarak verilen kısıtlama kararları bakımından kişinin isteminin bulunması,

2. Toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazına bağlı olarak verilen kısıtlama kararları bakımından kişinin talebi üzerine kişiliğinin veya malvarlığının korunması sebebinin ortadan kalkması.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Söz talebi var mıydı 8'inci madde üzerinde?

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Benim vardı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, yargıda bu kadar çürümüşlük, bu kadar rüşvet dönerken bu kanunların pek de işe yaramayacağı kanısındayız. Mesela, yargıda çürümüşlük ve yaşanan rüşvet skandalları, endişe ve utancın simgesi hâline gelen Bakanlık adına hepimizi utandıracak boyuta ulaşmış durumda. Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün yürüttüğü operasyon sonrası ortaya çıkanlar, yargıda yaşanan utanç verici durumu net bir şekilde ortaya koyuyor. Yargı mensuplarının rüşvet alarak, suç örgütleriyle iş birliği yaparak, adaleti satın alarak nasıl kirlettiğini hep birlikte görüyoruz ve izliyoruz. Ama izleme konusunda en iyi performansı da Adalet Bakanlığı gösteriyor. Örneğin, İskenderun İcra Mahkemesi Hâkimi, Hüseyin Eryılmaz gibi suç örgütü liderlerinin isteklerini yerine getirerek nasıl adaletsiz kararlar

verdiği ortaya çıkmasına rağmen Bakanlık ne yaptı? Sessiz kalıp izlemekten başka yaptığı hiçbir şey yok. Mesela, gazeteci Timur Soykan'ın ortaya attığı iddialar da yargıdaki çürümüşlüğü bir başka boyutunu gözler önüne seriyor. Suç örgütleriyle iş birliği yaparak suçluları tutuklatıp serbest bırakan yargı mensuplarının varlığı, adaletin çöküşünü açıkça göstermektedir. Denizli'de Savcı Hakan Aşık'ın yaptığı skandalı duyunca gerçekten insanın kanı donuyor. Adana'da uyuşturucu kaçakçılığı yapan polis memurunun Cumhuriyet Savcısı Osman Yarbaş tarafından yönlendirilmesi, yargıdaki çürümüşlüğü ne kadar derin olduğunu gösteren bir başka örnek olarak karşımıza çıkıyor. Aynı şekilde, İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcısı İsmail Uçar'ın yazdığı yazıda ortaya koyduğu rüşvet, uyuşturucu kaçakçılığı ve diğer suçların yargı mensupları tarafından nasıl kolayca işlendiğini görmek, yargının nasıl âciz bir hâlde olduğunu başka bir boyutunu bizlere gösteriyor. Bu ülkede yargı, yalnızca iktidarı ve suç örgütlerini korumaktan başka hiçbir iş yapmayan bir şebekeye dönüşmüştür.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum.

8'inci madde üzerinde önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi 9'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “En az yirmi ve en fazla yüz Türk Lirası” ibaresi “En az yüz ve en fazla beşyüz Türk Lirası” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Madde üzerinde söz isteyen var mıydı?

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sayın Başkan, biz geneli üzerinde konuştuğumuzda da torba yasa olması hasebiyle böyle hukuksuzlukları ifşa edeceğimizi söylemiştik. Ama şimdiden halklarımızdan özür diliyorum çünkü bütün hukuksuzlukları bu toplantıda dile getirecek zamanımız yok. Dolayısıyla arkadaşlar sürekli zamandan dem vuruyor. Maalesef ki bütün hukuksuzlukları bugün anlatmayacağız ama bütün toplantılarda bütün hukuksuzlukları tek tek ifşa edeceğiz.

Mesela, bugün bu madde başlığı altında, aslında alt ve üst sınırdaki fahiş bir artış olduğunu gözlemliyorum, bunu biliyoruz, görüyoruz. Devlet kendisine bir şeyler istediğinde 5 kat fazla bir artırıma gidiyor ama emekliye zam yapmaya gelince 2.500'ü 3 bin, 2 bini 3 bin yapmaya çalışıyor. Bu yönüyle eleştiriyoruz bu maddeyi.

Ben, bu başlık altında kayyum atamalarına değinmek istiyorum. Hepinizin bildiği kayyumlar, Süleyman Soylu'nun dediği şekliyle nasıl atandı, hepimiz gözlemledik. Kötü istedi bir göz, Allah verdi iki göz. İki günde, HDP belediyelerinden rahatsız olan Cumhurbaşkanımızın talimatıyla “Ben oralara kayyum atadım.” dedi. Bunu biz hukuk devletinde nereye sığdıracabileceğiz? Eğer biz hukuki devlet çatısı altında bir mücadele yürütüyorsak ve bu komisyonun adı da Adalet Komisyonuysa bizim bu gibi durumlara söyleyecek sözümüz olmasın mı? Bunun için, kayyum atamalarında, bu hukuka aykırı atamalarda bir tane yargılanan şahıs oldu mu? Hukuka aykırı atamaların olmasının nedenlerini şöyle açıklayayım: Mardin kayyumu tespih satın aldı, hediye etti İçişleri Bakanına, tespih hediye etti. Siz bunlardan utanmıyor musunuz? Mesela, kayyum bir şey çaldığında, ben iktidar partisinden milletvekili olsam utanç duyarım yani. Benim oraya gönderdiğim devlet yetkilisi, devlet yetkilisi... Diyorum ki:

“Burada bir usulsüzlük var. Ben buraya devletin memurunu atıyorum ki o usulsüzlükler son bulsun.” Ortaya koymadığım usulsüzlüklerin yanına ben çarkı devreye sokuyorum, talanı devreye sokuyorum; o kamu kurumlarının bütün içini boşaltmaları, bütün cebine doldurmalarıyla kayyum başka yere görevlendiriyorum ve o belediyeler o hâliyle kalıyor. Kim, ne kazanıyor bu durumdan? Halk mı kazanıyor? Halkçı belediyeçilik anlayışı mı bu? Bizim belediye başkanlarımız hukuki hiçbir gerekçe olmadan, hiçbir cezai duruma sebebiyet verecek davranışları olmadan görevden alındı, yerlerine kayyum atandı. Hemen arkasından o kayyum atamalarına gerekçe olarak bizim yine bu bahsettiğimiz uygulamada maalesef ki düzgün yürümeyen, bağımlı mahkemeler eliyle bazılarına cezalar verildi, bazıları bu yargılamaya rağmen beraat etti, beraat eden arkadaşlarımız görevine iade edilmedi. Biz bunları burada konuşmayacağız da nerede konuşacağız? Sokakta mı konuşacağız? Sadece sayısal üstünlükle biz “Kayyum atamaları doğrudur.” mu diyeceğiz ya da siz böyle mi diyorsunuz? Siz kayyum atamalarını... O kayyumların belediye bütçelerinden yahu, fıstıklara, çikolatalara harcadıkları para sizi hiç mi üzmüyor? Bu ülkede, çocuklarını ısıtamadı diye saç kurutma makinesini fişe takıp gidip diğer odada intihar eden anneler var. Siz, kayyumların milyonlarca lira harcıyıp çikolata ve kuru yemiş yemelerine nasıl razı gelebiliyorsunuz? Bu lekeyi siz niye alnınıza sürüyorsunuz iktidar partisi milletvekilleri olarak?

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) – Bir kere de “Çocukları dağdan getirin.” diyen annelerle konuşsana kardeşim, Sayın Vekilim.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Manipüle etmeyin.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Eminim, hepiniz bundan rahatsız oluyorsunuzdur, rahatsız oluyorsunuz.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) – Sizin annelerle ilgili hassasiyetinize bir inanalım yani.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, lütfen müdahale eder misiniz.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Eminim ki rahatsız oluyorsunuzdur.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) – Size inanalım yani. Siz duygu sömürüsü yapıyorsunuz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Duygu sömürüsü yapmıyoruz, burada olanları anlatıyoruz, lütfen...

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Biz, bütün bu uygulamalarınızın...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan...

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) – Sabaha kadar sizin parti binanızın önünde bekleyen kadınlarla ilgili bir şey söyleyin şurada.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Oraya da geleceğim, oraya da geleceğim, tamam. Ona da geleceğim. Bakın, siz manipüle edip onlar hakkında da söz kurmamı istiyorsunuz, onu da kuracağım; hiç merak etmeyin.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) – Kuramazsın, kuramazsın.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Niye kuramayalım ya?

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Şimdi... Kuracağım, kuracağım. Kuracağım, kuracağım; bekleyin, sakın olun.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Çekinecek bir şeyimiz yok bizim, izne de ihtiyacımız yok.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sayın Başkan...

İkili görüşmelere dönüşmemesi adına Divandan talepte bulunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Düşünmez, söz sizde, buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Ben bu ekonomik durumun, bu ekonomik gidişatın nedeninin ülkedeki adaletsizlik olduğunu size söylüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Söz isteyen varsa mikrofona basın.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Eminim ki siz de bundan rahatsızsınız diyorum ama ne hikmetse siz bambaşka şeylerden rahatsızlık dile getiriyorsunuz. O anneleri, bizim partimizin kapısına, kimlerin hangi provokasyonlarla gönderdiğini biz çok iyi biliyoruz. Biz, yüreği acıyan, ağlamaktan gözyaşları kuruyan bütün annelerimizin mağduriyetinin giderilmesini talep ediyoruz. Biz bu ülkeye onurlu barış gelsin diyoruz. Biz, öyle, partilerin kapısına anneleri gönderip onu burada siyasi şova dönüştürenlere de her zaman, her yerde, her alanda cevap verimiz, o annelerden de bahsederiz. Eğer o annelerin yüreği yanıyorsa, eğer içi yanıyorsa Meclise düşen şey şudur: Gelin, hep beraber taşın altına elimizi koyalım, “Bu annelerin gözyaşları bizim gözyaşlarımızdır.” diyelim, çözüm üretelim. Siz çözümü bir yeri terörize ederek, birilerine siyasi baskı aracı olarak kullanmak üzerine düşünüyorsanız yanılıyorsunuz çünkü...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Kimin nereyi terörize ettiğini bütün...

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Görüyoruz, görüyoruz. Kimler, kimler terörist; görüyoruz, biliyoruz; hiç merak etmeyin. Biz onlara da geleceğiz, zaman elverdiği sürece onlara da geleceğiz. Bu konuda sizin bence utanmanız gerekiyor.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Utanacak biri varsa sizsiniz.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Utanması gerekenler... O anneleri siyasi malzeme olarak götürüp -partilerimizin- siyasi partilerimizin önüne bırakıp bununla manipüle edenler utanmalıdır; utanması gereken onlardır.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Getirin çocukları, alalım anneleri oradan.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Çocuklarını ben mi getireceğim? Ben mi getireceğim?

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Sizin arka kapıdan çıkıyorlar.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Çocukları ben mi getireceğim? Çocukları ben mi getireceğim? Yahu, milletvekilisiniz, milletvekilisiniz, biraz o üslupta konuşalım, milletvekiliyiz bizler. Bizler milletvekiliyiz.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Ben de milletvekiliyim.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Saygı duyacaksınız. Bizler, siz nasıl ki...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın milletvekilleri, karşılıklı konuşmayalım. Söz isteyen milletvekillerimiz varsa mikrofona basınlar, söz vereceğim.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Siz nasıl ki halkın oylarıyla geldiyse biz de halkın oylarıyla geldik.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Düşünmez, devam edin.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sayın Başkan, biz, bu hukuksuz kayyum atamalarını kabul etmediğimizi dile getiriyoruz, arkadaşlar konuyu bambaşka bir yere çekiyor. Evet, ekonomik durumun düzelmesinin yegâne durumu şudur: Bu ülkeye artık adalet gelmelidir. Biz adalet için mücadele yürütelim. Bu adaletsizlikleri de konuştuğumuzda lütfen kimsenin zoruna gitmesin, biz adaletsizlikleri dile getiriyoruz, belki bugüne kadar siz bunları duymadınız, görmediniz, görmek istemediniz; lütfen, elinizi taşın altına koyun, bu adaletsizlikleri gelin, hep beraber bitirelim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Düşünmez.

Başka söz talebi yok.

Madde üzerinde önerge yok.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Reddedenler... 9’uncu madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Komisyon üyesi olmayanlar...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bir saniye Sayın Karşı, bir saniye...

Lütfen, Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimiz oy kullanmasınlar, sayımda karışıklık olabilir.

Teşekkür ediyorum.

10’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 5237 sayılı Kanunun 220 nci maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(6) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca iki yıl altı aydan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İşlenen suçun niteliğine göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir. Bu fıkra hükmü sadece silahlı örgütler hakkında uygulanır.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, madde üzerinde söz almak isteyenler...

Buyurun Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, TCK madde 220’ye göre, örgüte üye olmayan fakat örgüt adına suç işleyen kişi ayrıca örgüte üye olmak suçundan da cezalandırılmaktadır, örgüte üye olmak suçundan dolayı verilecek ceza yarısına kadar indirilebilmektedir; bu hüküm sadece silahlı örgütler hakkında uygulanmaktadır Anayasa Mahkemesi bu düzenlemeyi örgüte üye olmayan ve fakat örgüt adına suç işleyen kişinin eyleminin ağırlığı dikkate alınmaksızın örgüte üye olmak suçunun cezasıyla tecziyesi keyfîlik yarattığından iptal etmiştir 6/10/2023 tarihinde. Yeni düzenlemeye gör, örgüte üye olmayan ve fakat örgüt adına suç işleyen kişi ayrıca iki yıl altı aydan altı yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacaktır, işlenen suçun niteliğine göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilecektir; bu hüküm sadece silahlı örgütler hakkında uygulanacaktır. Sırf cezanın yeniden düzenlenmesi Anayasa Mahkemesinin kararının gereğini karşılamış mıdır? Hayır. Kamu otoritelerinin keyfî uygulamalarını önleyecek mekanizmayı niçin düzenlememiştir. Bu nedenlerle vermiş olduğumuz önergeyle 10’uncu maddenin teklif metninden çıkarılmasını teklif ediyoruz. Söz konusu 10’uncu maddenin teklif edilmesinin hukuki saiklerinden biri olan Anayasa Mahkemesinin 6/10/2023 tarihli 2023/183 karar, 2023/132 esas sayılı kararının gereklerini karşılamadığından teklif metninden çıkarılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergelerden önce söz isteyen milletvekillerimize söz vereceğim.

Buyurun Sayın Özbudun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Önerge sahibi olarak veriyorsunuz değil mi? Çünkü önergem vardı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeleri okutmadım daha. Söz isteyen...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Önergelere gelince ben söz alayım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Söz almak isteyenlere şu an söz veriyorum, daha sonra önergeleri işleme alacağım.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Tamam, o sırada söz alayım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Tamam, önergede veriniz.

Buyurun Sayın Uçar.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Baştan söyleyelim, evet, madde üzerinde konuşacağız, bu maddede başka bir konu hakkında konuşmayacağız ama ilerleyen diğer maddelerde yine başka konular hakkında konuşacağız. Açık söyleyelim 41 maddenin tamamında da söz alacağız çünkü biz hukuksuzluğa her daim dem vurduk, hukuksuzluğu her yerde anlattık, anlatmaya devam edeceğiz. Bu maddede de sadece madde üzerine konuşmak için söz aldım.

Az önce Sezgin Tanrıkulu, Sezgin Başkan isyan etti resmen “Ya, ses verin arkadaşlar, milletvekilleri; bu nasıl bir düzenlemedir, bu düzenleme nasıl geçer buradan?” dedi. Yanlış mıyım Sezgin Başkanım?

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Sezgin Bey arada giriyor çıkıyor, bunları duymuyor.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Şurada, şurada, kendisi burada zaten ama şunu herhâlde Sezgin Başkan kaçırıyor: Şimdi, Anayasa Mahkemesi bir iptal kararı veriyor ve gerekçesini çok net bir şekilde ortaya koyuyor “Öngörülebilir değil, belirli değil, somut değil.” diyor. Yasa koyucuyu daha doğrusu koyucuyu değil de yasayı uygulayan yönünden çok geniş bir yorumlama alanına müsaade ediyor diye yaklaşık dört ay önce dört ay içerisinde bu kararın yürürlüğe gireceği yönünde bir iptal kararı verdi. Az önce itiraf geldi yani aslında bu düzenlemenin yapılması gerektiği için yapıldığı yoksa gerçek anlamda halkın ya da toplumun ya da kanunun ihtiyacını öngören bir yerden bir yaklaşım söz konusu değil; bir kere bunu açık, net bir şekilde ortaya koymak lazım.

İkincisi, yine, Sayın Bakanlık yetkilimiz tarafından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Işıkırık kararından söz edildi ve AİHM’nin kararında da aynı şekilde Anayasa Mahkemesinin aslında esas aldığı AİHM kararı, yine, aynı şekilde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de aynı doğrultuda değerlendirme yapmıştı. Peki, bu kanun teklifiyle, gelen teklifle, önceki iptal edilen teklif arasında ne gibi fark var? Tek bir cümlelik fark var aslında. Ortaya koyabileceğimiz ya, işte, öngörülebilirlik anlamında, belirlilik anlamında, somutluk anlamında ya da gerçekten ihtiyaca cevap veren noktada bir düzenleme mi? Yok. Sadece tek bir cümlede bir değişiklik var. Aslında bu değişiklikle amaçlanan ne olduğunu biz çok çok iyi biliyoruz. Çünkü evet, kanunların herkese “terörist” deme noktasında bazı maddeleri vardı; 220/6 maddesi de toplumda muhalefet eden, sesini çıkaran herkese “terörist” demenin en kısa yollarından biriydi. Tabii, Anayasa Mahkemesi bunu iptal edince hâliyle “Ya, biz herkese nasıl ‘terörist’ diyebiliriz, nasıl teröriste edebiliriz?” noktasında yeni bir düzenlemenin yapılması gerekiyordu. O yüzden böyle oturularak esaslı, gerçekten hakkaniyetli bir düzenleme yapılmış değil ve bu da zaten az önce itiraf edildi. Şimdi, bu noktada ben oturup burada hukuk tartışmayacağımızı çok iyi biliyorum çünkü burada biz sabaha kadar da konuşsak biz konuşacağız, Cumhuriyet Halk Partisi konuşacak, Saadet Partisi konuşacak, muhalefet partileri konuşacak ama iktidardan yana bu yasaya ya da bu maddeye dair tek bir cümlelin gelmeyeceğini biliyoruz ya da karşılıklı tek bir tartışmanın olmayacağını da biliyoruz çünkü “Şu maddedir, şu maddeyi oylayacaksınız, oyladıktan sonra bitireceksiniz.” yaklaşımın bu olduğunu da çok çok iyi biliyoruz çünkü buranın Genel Kurulun bir iz düşümü olduğunu da çok net görüyoruz. Ama açık söyleyeyim Başkan, beni sevindiren tek bir şey var: Sizin tavrınız. Sizin gerçekten adil, demokrat bir şekilde, hiç kimsenin sözünü kesmeden sonuna kadar götürmesine müsaade etmenizi takdir ettim. Bu anlamda sadece size teşekkür ediyorum yoksa iktidar partisine bu anlamda tahammül etmemeleri

nedeniyle teşekkür etmiyorum ve kınıyorum kendilerini ve dediğim gibi burada söyleyeceğimiz sözlerin hiçbirinin dikkate alınmayacağını da bilerek, cevap verilmeyeceğini de bilerek ben partimizin bu konuya, 10'uncu maddeye dair yaklaşımını böyle uzun uzun anlatmaktansa zaten tamamı kayda geçsin diye olduğu gibi okuyacağım çünkü amacım burada artık kayda geçsin çünkü tarih bir gün geldiğinde bu Mecliste, bu Adalet Komisyonunda bu 10'uncu maddeyle ilgili yapılan düzenlemedeki amacı çok net bir şekilde ortaya çıkaracak ve o gün geldiğinde en azından bizlerde Meclis tutanağında neler söylediğimizi çok rahat bir şekilde görebiliriz. Ben bu anlamda kendi düşüncelerimden ziyade partimizin bu noktadaki yaklaşımını da ortaya koyacağım. O yüzden elimden geldiğince okuyarak gideceğim, not alınmasını istiyorum çünkü belki Sezgin Başkan ya da muhtemelen Sibel Başkan -öyle görüyorum- söz alacak, ilerleyen süreçte yine karşılıklı biz konuşuruz, yine biz tartışırız, biz kayda geçiririz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Baro başkanları dayanışması oluyor burada şimdi, baro başkanları dayanışması, anlaşıldı yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Şimdi, yapılan kanun teklifiyle Anayasa Mahkemesinin ilgili iptal kararı uyarınca Türk Ceza Kanunu'nun 220/6 fıkrası iptal edilmesi gerekmektedir onun yerine fıkranın ilk cümlesinde değişiklik yapılmıştır. İlk fıkra da yer alan “Ayrıca örgüte üye olmak suçundan da cezalandırılır.” şeklindeki ibare “Ayrıca iki yıl altı aydan altı yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.” şeklinde değiştirilmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 14/11/2017 tarihli Işıkırık Türkiye Kararı'nda Türk Ceza Kanunu'nun 220'nci maddesinin (6)'ncı fıkrasının lafzının ve yerel mahkemeler tarafından yorumlanıp uygulanış biçiminin çok geniş olduğuna, bu nedenle öngörülebilir olmadığına ve kanunilik ilkesinin ihlal edildiğine karar vermiştir. Bu değişiklik Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Işıkırık kararında bahsi geçen değerlendirmelerle uyumlu olarak düzenlenmiş müstakil bir ceza maddesi değildir, ayrıca kanuna gelen eleştirilerin tamamını karşılayan bir değişiklik yapılmamıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararında Venedik Komisyonunun 11-12 Mart 2016 tarihli Türk Ceza Kanunu'nun 216, 299, 301 ve 314'üncü maddelerine ilişkin uzman görüşüne ve Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliğinin 2011, 2012 ve 2015 tarihlerinde Türkiye hakkında yayımladığı görüşlerine yer vererek Türk Ceza Kanunu'nun 220'nci maddesinin (6)'ncü fıkrasının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin toplantı ve gösteri özgürlüklerini düzenleyen 11'inci maddesi bağlamında kanun tarafından öngörülebilir olma şartını taşımadığına karar vermiştir. Mahkemeye göre Türkiye'deki mahkemeler 220/6'ncı maddesindeki “üyelik” kavramını çok geniş yorumlamakta, başvuruda olduğu gibi sadece bir eyleme katılmış olmayı, zafer işareti yapıp slogan atmaya “örgüt adına hareket etti” şeklinde yorumlamaya ve o kişiyi gerçek örgüt üyesi gibi cezalandırmaya yeterli görmektedir. Örgüt adına suç işlemekle kastedilen eylemlerin belirli, öngörülebilir ve somut olması gerekirken söz konusu eylemlerin ne olduğuna açıklık getirecek bir kanun değişikliği yapılmamıştır. Hangi eylem ve ifadelerin bu madde kapsamında uygulama alanı bulacağı belirsizliğini korumaktadır. Değişiklikle yapılan, sadece örgüt adına suç işlendiğinin kabulü hâlinde örgüt üyesi gibi cezalandırmayı değil ayrı bir ceza miktarı belirtilmesi yönündedir ancak Anayasa madde 38'de cezaların kanuniliğinden önce suçların kanuniliği korunmaktadır. Suçun kanuniliği ilkesi bu kapsamda yargılanan eylemlerin yasada suç olarak tanımlanmasını gerektirmektedir. 220/6'da ise hangi suçların bu madde bağlamında yargılanacağına açıklık getirilmemiştir, ayrıca neden böyle bir hükme ihtiyaç duyulduğu da gerekçede yer almamaktadır. Bir kişi bir suç işlediğinde zaten Türk Ceza Kanunu ve ilgili mevzuatlarda karşılığı olan cezaya hükmedilmektedir. Buna ek olarak ayrıca cezalandırma yapmanın bir yolu aranmış, Anayasa ve temel evrensel ceza hukuku ilkelerine aykırı amorf yasa getirilmiştir. Yasada yapılan değişiklikle kanunun yapısal sorunu olan bu hukuksal ihtiyaç ve hukuki gerekçeden yoksun olma devam etmektedir. Bu nedenle değişikliğe rağmen ilgili

maddenin suçun kanuniliği ilkesini ihlal etmeye devam ettiği açıktır. Kanun yapma tekniği bakımından ve hukuki belirlilik açısından bakıldığında, kanunda 220'nci maddede örgüt üyesi olma başlığı altında kişileri ağır derecede yafıtalayan ve güvencesiz kılan (6)'ncı fıkranın bu madde kapsamından tamamen çıkarılması gerekmektedir. Kişiler örgüt üyesidir veya değildir, buna rağmen örgüt adına suç işlediği varsayılan kişinin yargılandığı maddenin üyelik suçunu düzenleyen kanun kapsamında yer almaması gerekmektedir. Bu hâliyle yapılacak değişiklik yeni mağduriyetler yaratmaya devam edecektir. Yalnızca belirli bir ceza öngörülmesi, kanun kalitesi anlamında nitelikli, genel, somut ve açık bir kanun yapıldığı anlamına gelmemektedir. Türkiye mahkemelerindeki uygulamada geniş olarak yorumlanan ve "örgüt adına suç işleme" kavramının daraltılması sınırlandırılması ve kamu otoritesinin belli suçlarda daha ağır yaptırım uygulama ihtiyacına neyin sebep olduğunu göstermesi bakımından yetersizdir. Örgüt üyeliğiyle ilgili aşağı yukarı somut kriterler belirlenmiştir. İlgili kanun bu kapsamda değerlendirilmeyen suçlarda "örgüt adına suç işleme" göndermesiyle benzeri ağırlıkla cezalandırma yetkisini yapılan değişikliklerle de korumaktadır. Eğer yasa tamamen iptal edilmiyorsa bile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararlarındaki değerlendirmeler esas alınarak, tıpkı örgüt üyeliği kriterleri gibi örgüt adına işlenen suçlar için de bazı kriterlerin belirlenmesi, hangi suçların, hangi bağlamlarda somut duruma göre organik bağ tespiti yöntemiyle bu kapsama alınacağı açıkça yazılmak zorundadır. Aksi hâlde yapılan değişiklik uygulamada hiçbir olumlu değişiklik yaratmamaktadır ve değişikliğe dayanak gösterilen Anayasa Mahkemesi kararının da gereğini taşımayacaktır. Takdir yetkisinin geniş anlamda kanun uygulayıcılarda kalmaya devam etmesi keyfi şekilde bu madde kapsamında ek cezalar verilmesine devam edileceğinin göstergesidir. Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesinin verdiği iptal kararlarındaki hukuki amaca ulaşılabilmesi için yalnızca 220/6 değil, 220/7 fıkrasının da kaldırılması gerekmektedir. Aksi hâlde düzenleme kâğıt üstünde kalacak, kanunun lafzı ve ruhuyla hukuki belirlilik ve açıklık ilkesini sağlayamaması kuvvetle muhtemel olacaktır. Basit bir ifade ve eylem sonucunda kişiler, eylemin kanunda tanımlanmış cezası haricinde ek bir cezayla karşı karşıya kalarak mağdur olma hâlleri devam edecektir. Bu nedenlerle ilgili fıkraların tamamen iptal edilmesi gerektiğini düşünmekteyiz ve son olarak, umuyoruz ki en azından 10'uncu maddede iktidar partisi tarafından bir tartışma yürütülür, bir fikir ileri sürülür.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Uçar.

Bir izahat var mı Sayın Genel Müdürüm?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Biraz önce Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yaptığımız açıklamalar çerçevesinde değerlendirilmesini arz ediyoruz efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Peki, teşekkürler.

Sayın Tanrıkulu, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ben de 4'üncü maddeyle ilgili bu çerçevede konuşma yapmışım yani onlara atıfta bulunuyorum ama bu arada bir kez daha baktım, gerçekten yani hem izahat yetersiz hem de Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçeleri karşılanmıyor, bir kez daha burada ifade etmek istiyorum. Önümde metinler var, bir kez daha okudum kaçırduğım bir şey var mı diye, yok maalesef. Dolayısıyla bu düzenleme ortaya çıktığından bu yana binlerce insan bu düzenlemeden dolayı mahkûm oldu. Hele hele 15 Temmuz darbe girişiminden sonra on binlerce insan bu maddeden dolayı yani örgütle alakası olmadığı hâlde cezalar aldı, almaya devam ediyorlar. Dolayısıyla bu düzenleme bugüne kadar on binlerce yurttaşımızı mağdur etti, bu şekildeki bir düzenleme mağdur etti. Bu mağduriyetleri, bu hukuksuzlukları ortadan kaldıran bir düzenleme

değil bu, bir kez daha ifade ediyorum. Dolayısıyla suçta ve cezada kanunilik ilkesine, öngörülebilirlik ilkesine uygun bir şekilde kaleme alınmamıştır. Düzenlemenin madde metninden çıkarılması lazım veya yani Komisyon çalışmaları sırasında öngörülebilir, kanunilik ilkesine uygun bir düzenleme üzerinde uzmanlar çalışırlar, yeniden tartışırız ama bu Parlamento'ya, bu Parlamentonun en ihtisas komisyonu olan Adalet Komisyonuna Anayasa'ya aykırı bir düzenlemeyi Anayasa Mahkemesine rağmen yeniden yapmak düşmez, bunu tarih yazar. Dolayısıyla yani sizin başkanlığınızda böyle bir düzenleme geçmiş olması da sizin kariyeriniz bakımından da doğru olmaz. Bunları ifade etmek durumundayım yani sonuçta insanlar yaptıklarıyla, yazdıklarıyla, bu Parlamentoda konuştuklarıyla anılır aynı zamanda. Yani yarın öbür gün araştırmacılar, ondan sonra bu konuyla ilgili çalışacak insanlar bu Komisyonda kimin olduğuna, kimin ne yazdığına, ne konuştuğuna mutlaka atıfta bulunurlar. Dolayısıyla yani bu düzenlemeyi Adalet Komisyonu bu şekliyle yapmamalı diye düşünüyorum ben. Sorumluluğum gereği bir kez daha ifade ettim ve 4'üncü maddedeki görüşlerime de atıfta bulunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ederim Sayın Tanrıkulu.

Sayın Suiçmez...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Sayın Başkanım, bu maddeyi burada görüşmemizin nedeni nedir? Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu iptal kararı. Peki, biz burada oturduk, şimdi ne yapıyoruz? İptal kararı gerekçelerine uymayan bir madde düzenlemesi üzerine görüşme yapıyoruz. Bize düşen görev, Anayasa Mahkemesinin iptal kararındaki gerekçelere uygun bir düzenlemeyi yerine getirmektir. Baktığımız zaman, bu düzenlemenin de diğer maddelerin çoğunda olduğu gibi Anayasa Mahkemesinin gerekçeli iptal kararlarını ihtiva etmediğini görüyoruz. Yani, yarın öbür gün tekrar Anayasa Mahkemesinde iptal edilecek şekilde bir maddeyi düzenlemenin gerçekten mantığını anlamam mümkün değil, Meclise bu yakışmıyor diye düşünüyorum. Dolayısıyla ben de kısaca birkaç söz söyleyip zabıtlara geçsin diye konuşacağım.

Bir kere öncelikle önerilen düzenlemenin üçüncü cümlesinin yani “Bu fıkra hükmü sadece silahlı örgütler hakkında uygulanır.” kısmının isabetli ve Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadıyla da uyumlu olduğunu vurgulamak isterim. Ne var ki “örgüt adına işlenen suç” kavramının önerilen düzenlemenin ilk cümlesinde muhafaza edilmesi, düzenlemeyi suç ve cezaların kanuniliği ilkesine yani Anayasa'nın 38'inci hükmüne aykırı kılmaktadır. Anayasa Mahkemesi 2023/183 sayılı Kararı'nda şu tespitlere yer vermiştir: “28. Kuralda yer alan örgüt adına işlenen suç kavramından ne anlaşılması gerektiğine dair herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği ve işlenen suçlar arasında bir ayırım yapılmadığı anlaşılmaktadır. Yargı makamlarının da örgüt adına işlenen suç kavramını her somut olayın özelliklerine göre farklı yorumladıkları ve belirliliğin yargısal yorumla da sağlanamadığı anlaşılmaktadır.”

33 “Ayrıca kuralın bir temel hakla bağlantısı olmayan suçlar bakımından da uygulanması mümkün olmakla birlikte işlenen suçun temel hakların kullanımıyla ilgili olması durumunda kuralda yer alan örgüt adına kavramının belirsizliğinden kaynaklı geniş yorumu nedeniyle kuralla ifade özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı ya da örgütlenme veya din ve vicdan özgürlüğü gibi temel haklar üzerinde güçlü bir caydırıcı etki yaratılmaktadır.” demektedir.

Önerilen düzenlemenin ilk cümlesinde silahlı örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyenler için öngörülen cezanın iki yıl altı aydan altı yıla kadar hapis cezası olarak TCK 220/3' de silahlı örgüte üye olanlar için öngörülen ceza ile aynı olması da yine Anayasa Mahkemesinin 2023/183 sayılı iptal Kararı'nın gerekçesiyle de ters düşmektedir. Anayasa Mahkemesi belirtilen kararında şu tespitlere yer vermiştir: “Buna karşın itiraz konusu kural uygulandığında silahlı örgüte üye olma

suçu bakımından aranan belirli şartlar, örgüte üye olmayan ancak örgüt adına suç işleyen bir kimse yönünden aranmamakta ve her iki kategorideki kişiler arasında herhangi bir ayırım yapılmaksızın, örgüte üye olmayan ancak örgüt adına suç işleyen bir kimse örgüt üyesi olarak cezalandırılmaktadır. Bu itibarla bir kimse, silahlı örgütle zayıf da olsa bir şekilde bağlantısı bulunduğu iddia edilen bir suç işlediği gerekçesiyle, örgütle bağlantısı açıkça ortaya konulmaksızın, işlediği suçun yanı sıra gerçek içtima hükümleri uyarınca ayrıca örgüt üyeliğinden de cezalandırılmaktadır. Bu durum, örgüt adına suç işleyen kimsenin örgüt üyelerine göre daha ağır cezalarla karşılaşmasına neden olmaktadır.”

Anılan sebeplerle kanun teklifine konu düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin soyut veya somut norm denetimine takılması ve aynı gerekçelerle yeniden iptal edilmesi kuvvetle muhtemeldir. Düzenlemenin Anayasa’nın 38’inci maddesine uygun hâle getirilmesi için “örgüt adına işlenen suç” kavramından ne anlaşılması gerektiği TCK 220 hükmünde açıklanmalı ve örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyenler için öngörülen ceza, suç örgütüne üye olanlar için öngörülen cezadan daha az olmalıdır.

Her ne kadar ikinci cümlede “İşlenen suçun niteliğine göre verilecek ceza yarısına kadar indirilir.” denmiş ise de ceza indirimini zorunlu kılmayan ve hâkime geniş takdir yetkisi tanıyan bu cümle ilk cümledeki sorunları bertaraf edememektedir. Dolayısıyla elbette ki daha sonra önerimiz olacaktır ama bu hâliyle ya madde geri çekilmelidir ya da yeniden düzenlenmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Suiçmez.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Alp.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Sayın Başkanım, benden önce konuşan Sayın Uçar, Sayın Tanırkulu ve Sayın Sibel Hanım’ın değerlendirmelerine ben katılıyorum. Bu saatte fazla tekrara düşmeden -ve maddeyle ilgili görüşlerimizi zaten Genel Kurula da detaylarla açıklayacağız- Sayın Profesörün ve ilk imza sahibi olarak Sayın Cem Şahin’in ve Komisyona bilgi veren Sayın Genel Müdürün Anayasa Mahkemesinin iptal kararında vurguladığı belirlilik ve kanunilik unsurlarının sağlandığına ilişkin buradaki izahatlarına bir cevap vermek istiyorum, bu yönde katkıda bulunmak istiyorum ben de. Yoksa Sayın Uçar, Anayasa Mahkemesinin evvelki kararlarına ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Işıklı kararına göndermeler yaptı, bu konu da netleşti diye düşünüyorum.

Şimdi, Anayasa Mahkemesi, Hamit Yakut’un başvurusu üzerine verdiği bir pilot kararında kendisinin daha evvel verdiği “Hayriye Özdemir” ve “Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri” kararlarına da atıfta bulunarak belirlilik ve kanunilik ilkelerini tanımlıyor. Burada iptal kararında “Belirlilik ve kanuni ilkelerinin gereğini yerine getirdik.” derken aslında Anayasa Mahkemesi kararlarının gereği yerine getirilmiyor. Şöyle ki, belirlilik ilkesini şöyle tanımlıyor mahkeme: “Bir kuralın keyfilğe yol açmayacak bir içerikte olmasını ifade eder belirlilik ilkesi. Temel hakların sınırlandırılmasına ilişkin kanuni düzenlemelerin içerik, amaç, kapsam bakımından belirli ve muhataplarının hukuksal durumlarını algılayabilecekleri açıklıkta olması gerekir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olmasını, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu birtakım güvenceler getirmesi gereklidir.” Yani belirlilik ilkesi şu demek değil, “Suç için öngörülen ceza miktarını gün, ay, yıl olarak belirledik.” demekle belirlilik ilkesini sağlamış oluyorsunuz siz. Çünkü Anayasa Mahkemesinin iptal kararı üzerine yaptığınız yeni düzenlemede aslında madde metnini aynen ve muhafaza etmek suretiyle “Suç için öngörülen ceza

miktartını iki yıl altı aydan altı yıla kadar ceza verilir.” şeklinde düzenliyorsunuz; bu değil belirlilik ilkesi. Siz bunu yapmakla mahkemenin iptal kararının gereğini yerine getirmiş olmuyorsunuz. Nitekim kanunilik ilkesini de mahkeme, kararında şöyle tanımlıyor: “Düzenlemede hangi davranış veya olgulara hangi hukuksal sonuçların bağlanacağı ve bu bağlamda kamusal makamlar için nasıl bir müdahale yetkisinin doğacağı belirli ve kesinlik ölçüsünde ortaya konması hâli.” Yani siz örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına işlenmiş bir suçu failin hangi davranışına veya olgularına ve hangi hukuksal sonuçlara bağlanacağını tanımlamak zorundasınız. Arkadaşlarımızın itirazları da benim itirazlarım da özü itibarıyla yani teorik anlamda bu kaynaktan neşet ediyor. Bunu vurgulamak istedim ve önceki konuşmacıların da benzer itirazlarını ben de tekrarlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ederim Sayın Alp.

Türkiye Barolar Birliği Hukuk Müşaviri de söz istemişti.

İlk önce kendinizi tanıttın, ondan sonra sözlerinize başlayın.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ SERAY ŞENFER – Sayın Başkan, sayın üyeler, değerli milletvekilleri; ben Türkiye Barolar Birliği Hukuk Müşaviri Avukat Seray Şenfer.

Başkanım, izninizle 10’uncu ve 11’inci maddeyi birlikte değerlendirmek isteriz. Malumunuz olduğu üzere, 11’inci madde aslında 10’uncu maddede düzenlenen 226’nın özel normu hâlinindedir. Öyle ki o maddede tipik unsurları istenir 226’da, bir de yanına suçun yani kurulan örgütün suçun o maddenin bulunduğu kısımdaki belli bölümünde işlenen suçlar için o örgütün kurulmuş olması şartı vardır. Dolayısıyla 10’uncu maddede değerlendirmeye konu Anayasa Mahkemesindeki gerekçeler 11’inci madde için de geçerlidir.

Şimdi 10’uncu maddeye geçiyorum izninizle. Teklif metnine baktığımızda, aslında üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişinin ayrıca örgüt üyeliği suçundan cezalandırılmayacak olması ve bu suçun bağımsız suç olarak kabul edilmesi olumlu bir değerlendirme olarak düşünülebilir ama ne yazık ki bu, Anayasa Mahkemesi gerekçelerinden yalnızca birini oluşturmaktadır. “Diğer gerekçeler neydi?” dersek hepsi örgüt adına suç işleme kavramının belirsizliği konusunda düğümlenmektedir ki Anayasa Mahkemesi kararı -daha önce vekillerin ve sayın üyelerin ifade ettiği gibi- hukuki belirlilik ilkesine aykırılıktan yani öngörülebilir olmadığından yasa maddesinin ve bu nedenle de özellikle temel hak ve özgürlüklerin kullanılması bakımından haksız müdahale oluşturabileceği endişesi ve tespiti taşımaktadır. Mevcut metinde de bu örgüt adına suç işleme tanımı söz konusu olmadığından Anayasa Mahkemesi kararının gerekçesi ne yazık ki karşılanmamıştır. Çözüm olarak biz uzman sıfatıyla buradayız, “Ne yapabiliriz?” diye düşündük. Tabii ki söylediğimiz gibi, bu kavramın içini doldurmak gerekiyor Bahri Hoca’nın söylemi aksine. Örgütle bağlantının açıkça ortaya konmasına ilişkin kriterler düşünülebilir mi, bu konuda takdiri sizlere bırakıyoruz.

İkinci olarak da mahkeme kararındaki gerekçe geniş yoruma izin vermesiydi ya özellikle temel hak ve özgürlüklerin kullanımı bakımından, buna ilişkin olarak da örgüt adına işlenebilecek suçların sınırlandırılması konusunu nasıl değerlendirirsiniz, bir de bu hususu takdire sunmak istedik. Farkındayız, aslında suçların tek tek sayılması zor, tam karşılar, karşılamaz ama bizce bu iki maddenin de olgunlaşmaya ihtiyacı olduğunu düşünüyoruz.

Bunları ilettik, teşekkür ederiz bizi dinlediğiniz için.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Başka söz isteyen yok.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Şenfer.

Madde üzerinde ilk 2’si aynı mahiyette olmak üzere 4 adet önerge vardır.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Okutuyorum:

20/02/2024

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas numaralı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 10'uncu maddesinin çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Serap Yazıcı Özbudun

Antalya

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Cumhur Uzun

Turan Taşkın Özer

Gizem Özcan

Muğla

İstanbul

Muğla

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Aydın

Karaman

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Aynı mahiyetteki ilk önergenin gerekçesini okutalım mı yoksa konuşmak mı istersiniz Sayın Hocam?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Konuşabilirim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Teşekkür ederim.

Evvelce belirttiğim gibi, Türk Ceza Kanunu'nun 220'nci maddesine eklenmesi planlanan bu 6'ncı fıkra hükmü, Anayasa'mızın çeşitli hükümlerine aykırıdır ve aynı zamanda fiil ile ceza arasındaki denge gözetilmeksizin hazırlanmıştır. Bu nedenle metinden çıkarılması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi izninizle sırasıyla gerekçelerimi açıklayacağım. Anayasa'nın 2'nci maddesinde yer alan ve değiştirilmesi yasaklanan hukuk devleti ilkesinin belirlilik ilkesini içerdiği, bu bakımdan hukuk normlarının herkesçe anlaşılır nitelikte düzenlenmesi gerektiğini ifade etmiştik. Keza, aynı maddenin suç ve cezanın kanuniliği ilkesini içerdiğini ama anayasa koyucunun hukuk devleti ilkesine yer vermekle yetinmeyip konunun önemine binaen 38'inci maddede ayrıca ve açıkça suç ve cezanın kanuniliği ilkesine yer verdiği üzerinde durmuştum. Şimdi, bütün bu hususları dikkate aldığımız zaman 220'nci maddeye eklenmesi planlanan altıncı fıkra hükmünün suçun tanımına ilişkin yönü, yargı kuruluşuna çok geniş bir takdir alanı bırakmaktadır; suçu bütün unsurlarıyla şüpheye yer bırakmayacak bir açıklıkla tanımlamış değildir. Dolayısıyla bu açıdan düşündüğümüz zaman aslında bu hüküm kapsamında yargı kuruluşu bir bakıma suç yaratma yetkisi kazanmaktadır. Bu ise Anayasa'nın hem hukuk devleti ilkesine aykırıdır hem de 38'inci maddedeki suç ve cezanın kanuniliği ilkesine aykırıdır.

Öte yandan, bu madde, metinde muhafaza edildiği takdirde uygulamada çok ciddi eşitsizliklere yol açacaktır. Kimi mahkemeler belki bir fiili bu suç kapsamında görmeyecekler, daha özgürlükçü bir biçimde değerlendireceklerdir. Oysa kimi yargı kuruluşları daha sınırlayıcı bir yorum yapacaklardır. Aslında bir anayasal hürriyet olması gereken fiili bu madde kapsamında görerek suç şeklinde tanımlayacaklardır.

Şimdi, konuyu bu açıdan düşündüğümüz zaman da aslında ileride Anayasa Mahkemesinin bireysel başvurulara ilişkin yükümlülüğü ciddi manada artacaktır çünkü özellikle ifade hürriyeti ve bu hürriyetten mülhem olan bilim ve sanat hürriyeti, basın hürriyeti, toplantı ve gösteri yürüyüşü

hürriyeti ve örgütlenme hürriyeti çok rahat bir biçimde yargı kuruluşları tarafından keyfî bir biçimde bu madde kapsamında suç olarak değerlendirilecek ve ceza ihdas edilecektir. Böylece, hakkında cezaya hükmedilen kişiler de bireysel başvuru haklarını kullanarak Anayasa Mahkemesine başvuracaklardır ve eğer oradan sonuç alamazlarsa bu durumda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yolunu tutacaklardır. Neticede, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi mutlaka Türkiye'nin sözleşmeyi ihlal ettiği yönünde karar verecektir ki böyle bir uygulama da sonuçta Anayasa'nın 90'ıncı maddesinin ihlali anlamına gelecektir ve Türkiye'nin uluslararası arenadaki saygınlığının da sarsılması anlamını taşıyacaktır.

Gene bu açıdan düşündüğümüz zaman, maddenin yazılma biçimi Anayasa Mahkemesinin verdiği iptal kararının gerekçesiyle örtüşmemektedir. Sadece biçimsel olarak burada bir norm ihdas edilmiş. Oysa ihdas edilen yeni norm, tam da Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesinde belirttiği hususlarla örtüşür niteliktedir yani gene Anayasa Mahkemesinin yolunu tuttuğumuz zaman eğer mahkemenin kompozisyonunda bir büyük değişiklik olmazsa bir iptal karar ortaya çıkacaktır. Dolayısıyla yargı kuruluşları da boş yere işgal edilmiş olacaktır.

Nihayet, bu madde bakımından üzerinde durmak gereken bir başka husus şudur: Ben ceza hukukçusu değilim, avukatlık tecrübem de yok ama maddeyi bir bütün olarak okuduğumda fiil-ceza dengesi bakımından bir orantısızlığın olduğunu görüyorum. Maddenin ilk fıkrasında tanımlanan fiilin ağır bir fiil olduğunu, böyle olduğu için de alt sınır olarak cezanın dört yıl biçiminde öngörüldüğünü, üst sınır olarak da sekiz yılın öngörüldüğünü tespit ediyorum. İkinci fıkraya bakınca, birinci fıkraya kıyasla nispeten daha hafif bir suç fiilinin tanımlandığını, böyle olduğu için de gene ceza hükmü düzenlenirken alt sınır olarak iki yıl, üst sınır olarak dört yılın düzenlendiğini görüyorum. Oysa bu fıkraya baktığımız zaman, aslında yukarıdaki fıkralara kıyasla çok daha hafif nitelikte olması gereken bir fiil var ama fiilin alt sınırı iki yıl altı ay -yani cezanın alt sınırı- üst sınırı ise altı yıl. Dolayısıyla yukarıdaki hükümlerle birlikte değerlendirdiğiniz zaman, fiil-ceza dengesizliğinin çok dikkat çekici olduğunu görüyorum. Bu yönüyle de bu hükmün mutlaka metinden çıkarılması gerektiği kanısındayım. Nihayet, bu madde Anayasa Mahkemesine iptal gerekçesiyle gittiği zaman sanıyorum ki Anayasa'mızın 13'üncü maddesinde yer alan temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasına ilişkin hüküm bakımından da değerlendirilecektir ve o maddedeki ölçülülük ilkesi, öze dokunma yasağı bakımından bir ihlal olduğuna karar verilecektir ve bu, iptal edilecektir ama iptal hükmü verilinceye kadar çok sayıda mağduriyet ortaya çıkacaktır. Bütün bu gerekçelerle ben bu hükmün teklif metninden çıkarılması gerektiğini düşünüyorum ve bunu öneriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ederim Sayın Özbudun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Çok kısa bir ekleme yapacağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Tamam, buyurun Sayın Uçar.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Sevgili Hocam, Yazıcı Özbudun Hocamız -gayet iyi dinledim- bir şey söyledi, yargıçlar arasında farklı bir uygulamanın olabilme ihtimalinden söz etti, farklı bir yorumlamadan yola çıkarak söyledi. Tabii, Anayasa Mahkemesi bu kararı iptal etmeden önce aslında Anayasa Mahkemesine götüren yargıçlar, Patnos Ağır Ceza Mahkemesinin üyeleri ile İstanbul 22. Ağır Ceza Mahkemesinin üyeleri, onlar bu yasayı Anayasa Mahkemesine götürmüşlerdi ve Anayasa Mahkemesi de oy birliğiyle bunu iptal etti. Umuyoruz ve diliyoruz ki o gün, Patnos Ağır Ceza Mahkemesinin ve İstanbul 22. Ağır Ceza Mahkemesinin üyesi olan hâkimler -hâlâ görevlerindeyse tabii- yine aynı şekilde buradan çıkacak olan yasayı da tekrar Anayasa Mahkemesine götüreceklerdir. Tabii, ana muhalefetin de ayrı bir görevi vardır, bunu da burada kayda geçirmiş olalım.

Teşekkür ederim, hocamıza da tekrar teşekkür ederiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum.

Şimdi aynı mahiyetteki ikinci önerenin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Söz konusu 10’uncu maddenin teklif edilmesinin hukuki saiklerinden biri olan Anayasa Mahkemesinin 6/10/2023 tarihli ve 2023/132 E.; 2023/183 K. sayılı kararının gerekleri karşılanmamıştır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, şimdi, aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler reddedilmiştir.

Sayın Vekilim, Komisyon üyesi olmayan vekiller oylamaya katılmasın.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Biliyorum, biliyorum da otomatikleştii yine.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Şimdi, diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 10- 5237 sayılı Kanunun 220 nci maddesinin altıncı ve yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(6) Örgütün hiyerarşisinde olmayıp örgüte üye olmamakla birlikte örgütsel bir çağrının varlığı ile ve bu çağrı doğrultusunda örgütsel faaliyet kapsamında örgüt adına ve suçun örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için işlediğini bilerek suç işleyen kişiye işlediği suç sebebiyle verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fıkra hükmü sadece silahlı örgütler hakkında uygulanır.

(7) Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmayıp örgüte bağıllık iradesi taşımamakla birlikte örgütün amacını gerçekleştirmeye katkı sağlamak saikiyle suç işlemek amacıyla kurulmuş örgüte özgür iradesiyle maddi ya da manevi yardımda bulunup örgütün amacını ve faaliyetlerini kolaylaştıran kişiye işlediği suç sebebiyle verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

Lütfullah Kayalar

Hakan Şeref Olgun

Yozgat

Afyonkarahisar

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçeyi okutalım mı yoksa konuşacak mısınız?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) – Gerekçe...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergemizle, (6)’ncı fıkarda yer alan, örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme fiili ve maddenin (7)’nci fıkrasında yer alan, örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte yardım etme suçu ayrıntılı olarak tanımlanmakta ve verilecek cezalar işlenen suça orantılı biçimde artırılmaktadır. Teklifte yer alan madde AYM kararını karşılamamaktadır. Zira tekliftteki hâliyle maddede suçun tanımı yapılmamakta ve bir fiilden iki ayrı ceza verilmesine yönelik uygulamaya devam edilmek istenilmektedir. Teklifimizle, AYM kararına uygun olarak bu duruma son verilmekte ve işlenen suçun cezasının ağırlaştırılması sağlanmaktadır. Ayrıca AYM kararında her ne kadar yalnızca (6)’ncı fıkra ile ilişkin bir aykırılık tespit edilse ve iktidar tarafından yalnızca bu maddeye ilişkin düzenleme teklif edilse de (7)’nci fıkra da aynı sorunu taşımaktadır. Bu kapsamda öneremiz doğrultusundaki iki fıkranın da değiştirilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Şimdi, diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 10- 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 220. maddesinin altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.”

Zülküf Uçar

Onur Düşünmez

Dilan Kunt Ayan

Van

Hakkâri

Şanlıurfa

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Söz almak isteyen var mı?

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Şimdi, 10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 5237 sayılı Kanunun 314 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(3) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İşlenen suçun niteliğine göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Madde üzerinde konuşmak isteyen var mıydı?

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Her iki maddeyle ilgili, 10'uncu ve 11'inci maddelerle ilgili birçok şey söylendi. Tabii, tamamına katılmakla birlikte, yasa koyucunun cezanın miktarını belirlerken önceki ceza miktarlarından ayrıldığı noktada, tercihinin niye o yönde kullanıldığı noktasında bir izahı veya bir makul sebebi olması lazım bence. 10'uncu maddedeki değişiklikte örgüte üye olanlar ile üye olmadan örgüt adına suç işleyenler maddenin önceki hâlinde aynı oranda ceza alırken yeni düzenlemede ceza oranının artırıldığını -Sayın Hocamın da ifade ettiği gibi- görüyoruz. Bu maddede ise, 314'üncü maddede ise örgüte üye olanlar ile örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişilerin ceza miktarlarının ise değişmediğini görüyoruz. Dolayısıyla şimdi, evet, düzenlemeler yapıyoruz, belli ihtiyaçlardan kaynaklanıyor ama bu ihtiyaçların nereden kaynaklandığıyla ilgili hukukçuların zihninde bulanıklık olmaması lazım yani silahlı örgüt suçları ile suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçunun üye olmayanlar açısından cezaları, bir önceki kanunun değişmeden önceki hâliyle aynıyken sonradan burada bir farklılık oluşması hukuk yapma mantığı açısından, Türk Ceza Kanunu'nun sistematığı açısından bence doğru olmamış. Bu konuda, en azından 10'uncu maddeyle ilgili bir değerlendirme Genel Kurul aşamasında yapılmalıdır diye düşünüyorum.

11'inci maddeyle ilgili olarak da bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak bir değişiklik önergemiz var, bu maddenin, Anayasa Mahkemesinin 6/10/2023 tarih 2023/132 esas, 2023/183 sayılı Kararı'nın gereklerini karşılamadığından dolayı teklifin madde metninden çıkarılmasını arz ve talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bu verdiğiniz önerge aynı mı?

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Aynısı, evet. O önergeyi de konuşmuş olduk Sayın

Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Kunt Ayan.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

10’uncu madde üzerine uzun uzun konuştuk, 11’e dair bizim de bir önergemiz var. Türkiye’deki mahkemelerde 226 yani bu maddedeki üyelik kavramı çok geniş yorumlanmakta ve başvuruda olduğu gibi sadece bir eyleme katılmış olmayı ve bu demokratik toplumda hakkını arayabilmek için eylemsellik içerisinde olmayı, bu anlamda yapılan, işte, bir eylemde slogan atmayı örgüt adına hareket ettiği şeklinde yorumlamaya ve o kişiyi gerçek örgüt üyesi gibi cezalandırmaya yeterli görmekte. TCK 314’üncü maddedeki yani örgüt üyesi olma suçu da ceza vermek için eylemin, suçun süreklilik, çeşitlilik ve yoğunluk içerip içermediği ve belli bir hiyerarşik yapı altında olup olmadığının denetlenmesi gerekirken bu maddenin 226’yla bağlantısız olarak uygulanması durumunda, mahkemeler bu kriterleri denetlemek zorunda kalmadan bu kriterleri aşırı geniş yorumlayarak ceza vermekte; bu bir gerçeklik, birçok mahkeme kararında da bunları görebiliyoruz ve madde lafzının bu derece geniş şekilde yazılması ve yorumlanması ve mahkemelerin de bu derece geniş şekilde uygulaması, kişilerin kamu otoritelerinin keyfi müdahalelerine karşı korunmasına karşı yeterli korumayı içermemektedir. Her ne kadar madde lafzında “örgüte üye olmak suçundan da” lafzı geçmese de öngörülen düzenleme, düzenlemedeki sorunlu uygulamanın devam etmesine yol açacaktır. Bundan kaynaklı olarak 11’inci maddenin teklif metninden çıkarılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Bu da sizin gerekçenizde var değil mi yani gerekçe olarak?

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde ilk 2’si aynı mahiyette olmak üzere 3 adet önerge vardır, aynı mahiyetteki önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Onur Düşünmez

Dilan Kunt Ayan

Zülfük Uçar

Hakkâri

Şanlıurfa

Van

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Cumhur Uzun

Turan Taşkın Özer

Gizem Özcan

Muğla

İstanbul

Muğla

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Aydın

Karaman

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede

Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 11- 5237 sayılı Kanunun 314 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(3) Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmayıp örgüte üye olmamakla birlikte örgütsel bir çağrının varlığı ile ve bu çağrı doğrultusunda örgütsel faaliyet kapsamında örgüt adına ve suçun örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için işlendiğini bilerek suç işleyen kişiye işlediği suç sebebiyle verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

Lütfullah Kayalar

Hakan Şeref Olgun

Yozgat

Afyonkarahisar

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergemizle, 6'ncı fıkra da yer alan örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme fiili suçu ayrıntılı olarak tanımlanmakta ve verilecek cezalar işlenen suçta orantılı biçimde artırılmaktadır. Teklifte yer alan madde AYM kararını karşılamamaktadır. Zira teklifteki hâliyle maddede suçun tanımı yapılmamakta ve bir fiilden iki ayrı ceza verilmesine yönelik uygulamaya devam edilmek istenilmektedir. Teklifimizle, AYM kararına uygun olarak bu duruma son verilmekte ve işlenen suçun cezasının ağırlaştırılması sağlanmaktadır. Bu kapsamda, önergemiz doğrultusunda ilgili fıkranın değiştirilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi, değerli milletvekilleri, yeni madde ihtisasına ilişkin 2 adet önerge vardır, önergeleri okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Yeni Madde – 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 110 uncu maddesine dördüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kovuşturmaya yer olmadığı kararı verildiğinde adli kontrol tedbiri kalkar.”

Lütfullah Kayalar

Hakan Şeref Olgun

Yozgat

Afyonkarahisar

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergemizle, soruşturmada tatbik edilen adli kontrol tedbirinin savcılık tarafından kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesine rağmen kalkmaması sorunu giderilmektedir. Maddeye eklenecek fıkıyla, kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesiyle birlikte adli kontrol kararının kalkması öngörülmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Başkanım, söz istedik.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyle ilgili mi?

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Evet, 12’nci madde değil mi?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Yok, bu yeni; 12’nci madde değil, daha geçmedik 12’nci maddeye.

Önergeyi tekrar oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Şimdi diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Yeni Madde – 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 111 nci maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Beraat kararı verildiğinde adli kontrol tedbiri kalkar.”

Lütfullah Kayalar

Yozgat

Hakan Şeref Olgun

Afyonkarahisar

Gerekçe:

Önergemizle, kovuşturmada tatbik edilen adli kontrol tedbirinin ilk derece mahkemesi tarafından beraat kararı verilmesine rağmen kalkmaması sorunu giderilmektedir. Maddeye eklenecek fıkrayla, beraat kararı verilmesiyle birlikte adli kontrol kararının kalkması öngörülmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Şimdi 12’nci maddeyi okutuyorum...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, 12’ye geçmeden önce bir söz talebimiz var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – 12’nci maddeyi yeni okutuyorum.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Geçmeden önce.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Geçmeden önce?

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Okutayım ama, ondan sonra...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Ben 12’nci maddeyi okutayım, ondan sonra.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Başkanım, 15’e kadar gidelim.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Başkanım, önemli...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Başkanım, şöyle: Şu iletişim bile aslında birbirimizi anlamamızın sebebi. Bence hepimizin algısı düştü, benim şahsen düştü, sizin de önergeye karşı verdiğiniz oydan, bence sizin de düştü algınız. O yüzden, eğer yarın da...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Yok, önergeye “ret” verdim.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Yani “ret” “kabul” artık neyse... Artık hakikaten algımız da düştü. Zaten “Her türlü yarına kalacak.” diye de konuşmuştuk çünkü saat on bir buçuk, hakikaten modumuz da düştü ve konuşacak çok şeyimiz var. İtiraz edenler de bekliyor, bence onların da enerjisi düşmesin. Yarın için...

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) – Biz daha yeni ısınıyoruz ya.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Biz iyiyiz de hani algımız daha yüksek olması adına hazıruna öneriyoruz: Yarına devam etsek çok iyi olacak, gerçekten düştü yani modumuz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Başkanım, yarına 5 madde bırakalım.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Ya, hayır, o değil mevzu. Mevzu konuşabilmek, tartışabilmek ya sağlıklı bir ortamda. O yüzden, öneriyoruz. Tabii, takdir hazırunun.

Serap Hocam da bir şey söyleyecek.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Hocam.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Ben de aynı kanaatteyim. Bilmiyorum, farkında mısınız; önergeler hakkında artık ne “evet” ne de “hayır” diyebiliyorum çünkü anlamıyorum önergelerin içeriğini. Bu şekilde kanun yapma yetkisi kullanılmamalı. Anlıyorum, bir zaman baskısı var üzerinizde Hükümet temsilcileri olarak ama o zaman baskısını yaratan asıl faktör teklif metninin 39’uncu maddesi. Zaten o maddeye geldiğimizde bir önergem var; onu münferit bir teklife dönüştürebiliriz, sizi o zaman baskısından kurtarabiliriz, seçime dönük olarak vermek istediğiniz o hakkın derhâl yürürlüğe girmesini sağlayabiliriz ama gerçekten... Yani siz de bir akademisyensiniz, biliyorsunuz; akademisyen yorulmaz, on iki saat de çalışır, on dört saat de çalışır ama bakın, on iki saati aşkın süredir fiilen buradayız ve havasız bir ortamdayız.

(AK PARTİ sıralarından “Akademisyen olmayanlara laf atılıyor.” sesi)

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Hayır, öyle bir maksadım yok ama Sayın Yüksel’le bu bakımdan meslektaşız yani o da çok iyi biliyor ki bu süreçler uykusuz kalınarak gerçekleştiriliyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Hocam.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Ya, gerçekten çok yorulduk.

Ve ikinci bir husus daha var, ben şuna inanıyorum: Teklif metnine imza atan değerli milletvekilleri arasında çok kıymetli hukukçular var.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Ağabey, 39’a kadar oylayalım, yarın 39’dan devam edelim ya!

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – İzninizle devam edebilir miyim?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Emekli ikramiyesini 17.002 lira yaparsanız olur.

Özür dilerim Hocam.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Şimdi, bakın, bu metni görüşmeye başladığımız andan beri bizlerin itirazının genel gerekçesi hep hukuk devleti ilkesi yönünden kaynaklanıyor. Şimdi, sizler de bu ilkenin önemini çok iyi biliyorsunuz, anlamını çok iyi biliyorsunuz yani burada hukuk devletinin ne olduğunu ve ne olmadığını anlatmaya ihtiyacımız yok. Bizim Anayasa’mız 4’üncü maddesinde bu kavramın yer aldığı 2’nci maddenin değiştirilmesini hatta değişikliğin teklif edilmesini dahi yasaklıyor.

Çok samimiyetle düşünülmesi için ve kayıtlara geçmesi için söz aldım. Şimdi, benim sorum şu: Peki, Anayasa’nın temel mantığı içinde hukuk devleti ilkesinin yer aldığı 2’nci maddeyi değiştirmek, değiştirilmesinin teklifini sunmak yasak ama bu maddeyi ihlal etmek serbest mi?

(Uğultular)

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Değerli arkadaşlar, ben hepinizi saygıyla dinledim, sizleri de saygıyla dinlemeye davet ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Hocam.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Bu sorunun çok hayati bir önemi olduğunu düşünüyorum. Yani 2’nci maddeyi değiştirmek yasak, ihlal etmek serbest mi? Bu şekilde kanun yapma yetkisini kullanmamalıyız. Bizim, bugün, yaşayan toplum üyelerine ve gelecek kuşaklara karşı çok ağır bir sorumluluğumuz var; bu sorumluluğu yerine getirirken hukukun üstünlüğünden, Anayasa’nın üstünlüğünden ayrılmamamız gerekiyor.

Ve bir şeye daha dikkat çekeyim: Sayın Mehmet Şimşek canını dişine takmış durumda, ekonomik krizi çözmek için uğraş verip duruyor. Peki, bu krizin derinleşmesi ve çözümsüzlüğe terk edilmesinin başlıca sebebi ne? Türkiye bir hukuk devleti değil. Türkiye bir hukuk devleti olmadığı için kimse önünü görmüyor; hâliyle yatırımcı da önünü görmediği yere gelmiyor. Dolayısıyla eğer Hükûmetin ekonomik politikalarında başarılı olmasını istiyorsak hukuk devleti ilkesinden taviz vermemeliyiz. Ben bir yurttaş olarak Hükûmetimizin başarılı olmasını istiyorum çünkü bunda hepimizin ortak menfaati var. Buna dikkat çekmek istedim.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Biz çok teşekkür ederiz Değerli Hocam.

Buyurun.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Başkanım, bence 20’ye kadar devam edebiliriz diye düşünüyorum, en azından bir yarısına gelmiş oluruz, yarın da hepsini bitiririz diye düşündük. Yarın 11.00’de falan toplanırsak...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – “Hükûmün açıklanması”nda, burada iki saat çıkamayız arkadaşlar.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Hâlâ algım yerinde benim, 20’ye kadar devam edebiliriz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – 15’e kadar gelelim, “hükûmün açıklanması” yarın...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – 12’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan “Yakalama” ibaresi “Yakalama, adli kontrol” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasına (k) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve ikinci fıkrasında yer alan “(e) ve (f) bentlerinde” ibaresi “(e), (f) ve (l) bentlerinde” şeklinde değiştirilmiştir.

“l) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya ucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmayla yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – 12’nci maddede söz almak isteyen...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

10 ve 11’de 220/6’nın aslında cezaevlerini nasıl doldurup taşırdığına dair uzun uzun konuştuk. Şimdi de bu cezaevlerinde yaşanan durumları birazcık daha izah etmek istiyorum.

Cezaevlerindeki en büyük sorunlardan biri de... Yine, 2020 yılında, burada Adalet Komisyonu tarafından kurulan idari gözlem kurulları kararının keyfi uygulamaların bire bir yansımaları görebiliyoruz şu an cezaevlerinde ve bu idari gözlem kurulları kararları tamamen hukuktan uzak, gerçekçi olmayan, soyut nedenlerle son üç yılda yüzlerce mahpusun özgürlüğüne kavuşmasını engelleyen bir sistem olarak ortaya çıkmış durumda maalesef. Bu yasa AKP ve MHP ortaklığına belli kesimlerin yaptığı baskılar sonucu af niteliğinde infaz düzenlemeleri getirirken bir yandan da “Nasıl olur da biz bu af düzenlemesinde siyasi mahpusları bundan yararlandırmayız?” şeklinde, ince bir şekilde düşünülmüş, hesaplanmış ve yürürlüğe konulmuştur; pandemi de fırsat bilinerek, hukuk sistemimize gökten düşer gibi giren bir uygulamadır.

Şimdi, ayrımcılık giderek derinleşti ve bu yasayla birlikte infaz yakmalar tüm cezaevlerinde âdeta bir kalemde yayılan bir durumda. Şu an idari gözlem kurulları olağanüstü ve keyfi takdir hakkı verilerek kurulan ikincil bir mahkemeye dönüşmüş durumda. Şimdi, bir kurul düşünün, bu kurulda kısmen savcı yer alıyor -çoğu zaman savcı dahi yer almıyor- içerisinde hiçbir hukukçu yok. Kim var? Cezaevinin imamı. İmamı küçümsediğim için söylemiyorum yani elbette ki olabilir ama hukuki anlamda bir karar veremez imam; bir kişinin yaşam hakkına yani o tutsak bulunacağı yerde kalıp kalmayacağına bir imam karar veremez ancak bir yargı karar verebilir. Kim var orada? Ceza infaz memuru. Kim var orada? Kurumun psikoloğu. Bunlar bir araya geliyorlar, bir kişinin cezaevinde kalıp kalmayacağına dair bir karar veriyorlar ve bu kararı nasıl veriyorlar? Heyete geliyor kişi -otuz yıllık bir mahpusu düşünelim- otuz yıl boyunca zaten cezaevinde yatmış, pişmanlık yasalarının hepsini tamamen reddetmiş bir kişi geliyor bu idari gözlem kuruluna ve bu kişiye diyorlar ki: “Pişman mısın?” Ya, bu kişi otuz yıldır zaten pişman olmadığı için “Pişman değilim.” dediği için, 2004’te çıkardığımız yasaları kabul etmediği için -sonrasında yapılan hiçbir ajanlığı kabul etmemiş- otuz yıldır orada yatıyor fakat kurulda bu kişiye sorulan soru: “Pişman mısın?” Elbette ki pişman değil, elbette ki pişman olmayacak ve pişman olmaması bu kişinin infazının üç yıl, dört yıl daha artmasına sebebiyet veriyor.

Bununla yetiniyor muyuz? Yetinmiyoruz. Kişi kurula şalvarıyla geliyor ve -Mehmet Paksoy, Eskişehir H Tipi Cezaevinde- şalvarla geldiği için deniliyor ki bu kişiye: “Bu kişi tekrardan topluma entegre olabilecek düzeyde bir kişi değil. O yüzden senin infazını yakıyorum; git, üç ay daha yat.” Bunların hiçbirisi efsane değil Sayın Başkan, bire bir yaşanan şeyler. Bir diğeri diyor ki mahpusa: “Ailen seni ziyarete gelmiyor ve seni ziyarete gelmediği için senin ailenle, toplumla bir bağın yok.”

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Efendim, bunun maddeyle ilgisi ne acaba? Maddeyle ilgili mi konuşuyorsunuz?

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Önemi yok. Konuşacağımızı ifade etmiştik, tekrarlamayalım birbirimizi, konuşacağız.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Hayır, şimdi...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Enerjim düşmüştü, dediniz, yerine geldi, konuşacağız.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Hayır, hayır, şöyle: Bizim enerjiyi de açtınız ondan... Maddeyle alakası yok ki bu konuların.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Konuştuk ama bunu, bakın, biz söyledik.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Maddeyle alakası yok ki bu konuların ya.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Alakası var ya da yok, bu, Türkiye’deki hukuk sisteminin...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Bir basın açıklaması yapıp konuşun o zaman, basın toplantısı yapın ve anlatın bunları.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Tamam, biz tekrardan söylüyoruz...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Yazık değil mi bu kadar insana?

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Bunu söyleyeceğiz yani şu an bunu demiş olmanız bizi...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Her gün söylüyorsunuz, biliyoruz zaten.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Tamam, biz yine söyleyeceğiz, sonuna kadar da devam edeceğiz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Tamam da maddeyle ilgili konuşun.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Dinlemek istemiyorsanız hava almak için çıkabilirsiniz, biz konuşacağız.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Maddeyle ilgili konuşun diyorum ya, burası ihtisas komisyonu.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Başkanımız orada, müdahaleyi yapar zaten.

Şimdi, bir kişinin...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Başkanım, müdahale edin, burası ihtisas komisyonu ya!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Dinleyelim Sayın Vekili.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sabahtan beri dinliyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun devam edin.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayemizde dinlemeyi de öğreneceksiniz.

Sonuç itibarıyla, şimdi, bu anlamda bu kişiye diyor ki: “Seni ailen ziyaret etmiyor, ziyarete gelmiyor.” Neden gelmiyor? Çünkü siz -yani siz derken bu yargı sistemi, bu idari gözlem kurullarında cezaevinde tutulmakta olan kişilere öyle bir sistem uyguluyorsunuz ki bir yandan kişiyi tecrit ediyorsunuz, Edirne’ye gönderiyorsunuz, ailesini de Diyarbakır’da bırakıyorsunuz ve bu ailenin ekonomik durumu yoksa gidip elbette ki kişiyi göremeyecek. Ha, görememesi suç, idari gözlem kurulundan ne geliyor? Ret kararları veriliyor ve bu kişilerin infazları yakılıyor.

Şimdi, hâl böyleyken, bunca keyfi uygulamalar varken yani cezaevlerinde bahsettiğimiz bu şekilde yığınla keyfi uygulama varken, bir de zaten üzerine bu 220/6’yla birlikte yine cezaevlerini dolduracaksınız yani bu sistem dolduracak. Şimdi, bizim burada aslında 220’de iyileştirme yapıp kişileri hukuka aykırı olarak hapsedmemeyi konuşmamız gerekirken, bu yargı paketleriyle hem kişiler hapsediliyor hem de hukuka aykırı düzenlemelerle bu kişilerin fazlasıyla ve fazlasıyla hukuka aykırı muameleyle karşı karşıya kalmalarına çalışılıyor ve sonuç olarak cezaevleri ölüm evlerine dönüşmüş bulunuyor.

Bir sonraki maddede de yine uzun uzun diğer konuları da anlatacağız, şimdilik bunları ifade edebilirim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum.

12’nci madde üzerinde önerge yok.

12’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12’nci madde kabul edilmiştir.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Pardon, reddettim ben de yanlışlıkla, oy birliğiyle kabul edilmiştir, ben de kabul ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – “Oy birliğiyle” mi dediniz?

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Evet, redde ben el kaldırdım ya, ona pardon dedim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Peki.

13’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 5271 sayılı Kanunun 142’nci maddesinin ikinci ve sekizinci fıkralarına sırasıyla aşağıdaki cümleler eklenmiş ve beşinci fıkrasında yer alan “onbeş gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

“Ancak, 141 inci maddenin birinci fıkrasının (e), (f) ve (l) bentleri kapsamındaki istemler bakımından 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu fıkra uyarınca 6384 sayılı Kanun kapsamında olmasına rağmen ağır ceza mahkemesine yapılan istemler, Komisyona gönderilir. Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise ağır ceza mahkemesi görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle Komisyona gönderir. Bu hallerde ağır ceza mahkemesine yapılan istem tarihi esas alınır.”

“Karar yerinde görülmezse bölge adliye mahkemesince işin esası hakkında karar verilir. Bölge adliye mahkemelerince bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, 13’üncü maddede söz almak isteyen var mı?

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Bu sefer madde üzerinde konuşacağım, şey yapmayın.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Düşünmez.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Biz, Tazminat Komisyonu hakkındaki gerekçelere burada da biraz değinmek istiyoruz. Bu Tazminat Komisyonuna ilişkin durumun aslına münhasıran mahkemelere bırakılması gerektiği hususunu tekrardan dikkatinize sunmak istiyorum. Bizim mahkemeler maalesef, tazminat hukuku anlamında önlerine gelen dosyalarda seri mahkeme usulüyle direkt karara bağlama ve çok az bir sınırdaki tazminat ödeme durumunu göz önünde bulunduruyor. Hatta bazı yerlerde savcılıklar bile ağır ceza mahkemesi kararına ilişkin istinafa taşıyor, istinaf bu durumu azaltma yoluna gidiyor. Biz bunu biraz genişletmek durumundayken bunu Komisyona vermemiz çok sağlıklı olmayacaktır. Dolayısıyla bu maddenin bu yönüyle değiştirilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, teşekkür ediyorum.

Barolar Birliğinden de temsilcimiz konuşmak istiyor.

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ SERAY ŞENFER – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Birlik Başkanım Avukat Erinç Sağkan konuşmasında belirtti, bu bir yargı yetkisinin devri çünkü yurttaşta uygulanan haksız fiilin tazmini malumunuz olduğu üzere yargılama faaliyetini gerektirmektedir. Vaktinizi almamak için bu kısmı hızlı geçiyorum.

Mahkemeye erişim hakkı anlamında dikkatinize sunmak istediğim birkaç husus var, şöyle ki: Teklif maddesinin yasalaşması hâlinde, aynı şüpheli ya da sanığın aynı soruşturma ve kovuşturmada ihlallerinin farklı olması kendisinin bu ihlallerin görüleceği makamları değiştiriyor. Öyle ki bir kısım ihlallere ilişkin iddia ve talepleri, CMK 141 ve 142’de düzenlendiği gibi, ağır ceza mahkemesinde görülecek, teklif yasalaşırsa diğer kısımları Tazminat Komisyonunda karara bağlanacak. Farklı usullerde olması ayrı. Aynı zamanda, bu kurumların kararlarının, bu mercilerin kararlarının denetimini de birinde, ağır ceza mahkemesinde olanı bölge adliye mahkemesi (BAM) yapacak, tazminat kurulması

öngörülen Tazminat Komisyonu kararlarını da bölge idare mahkemesi denetleyecek.

Şöyle bir senaryo: Şüphelinin soruşturma safhasında tutuklanması yakınına bildirilmedi, (h) bendi kapsamında bu ihlal ağır ceza mahkemesinde değerlendirilecek ve sonuçta, istinafta bölge adliye mahkemesi karar verecek ama aynı soruşturmada, aynı şüpheli tutuklandı ve sonunda takipsizlik kararı aldığı için, bu haksız tutuklama hâli, getirilmesi öngörülen yasa maddesi nedeniyle idari makam olan İnsan Hakları Tazminat Komisyonunda karara bağlanacak. Az önce ifade ettiğim gibi, biri bölge adliye mahkemesinde son kararı alacak, diğeri bölge idare mahkemesinde itiraz usulüyle karara bağlanacak. Dolayısıyla bu teklif maddesinden Komisyon olarak vazgeçilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Şenfer.

Açıklama yapmak ister misiniz Sayın Genel Müdürüm?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Sayın Başkanım, tabii, burada 142’nci maddede yapılan düzenlemeyle, 141’inci maddenin (e), (f) ve (l) bentlerindeki tazminat sebepleri bakımından ağır cezadan görev alınıp Bakanlıktaki Tazminat Komisyonuna alınıyor. Tazminat Komisyonunun verdiği karar idari bir karar olduğu için tabii ki idari yargıya tabi, bölge idare mahkemesine itiraza tabi olacak ve orada kesinleşecek. 142’nci madde çerçevesinde verilen tazminatlar bakımından da ağır ceza mahkemesinin verdiği kararlar istinaf mahkemesine gidecek ve orada kesinleşecek. Niteliği itibarıyla farklı hususlar, konular. Beraat ya da takipsizlik üzerine verilen şekli konulardaki, Adalet Bakanlığı merkezindeki Tazminat Komisyonunun bu şekli konularda verdiği kararlar bakımından, bölge idare mahkemesine gitmesi bakımından herhangi bir endişe ve tereddüt yoktur; yargısal bir denetim söz konusudur Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum.

Açıklayıcı oldu mu Sayın Şenfer?

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ SERAY ŞENFER – Başkanım, Sayın Genel Müdürümüz teklifin öngörülen hâlinde sistemi anlattı. O malumumuz ancak söylediğimiz gibi, aynı kişinin, şüpheli ya da sanığın aynı soruşturma ve kovuşturmada yaşadığı ihlaller farklı usullerde ve farklı makamlarda. Kaldı ki bunlar yargılama makama zaten ki CMK 142’de düzenlenmiş öncelikle.

Şimdi, buradan bazılarını seçme usulüyle idari makamı devretmek zaten doğru değil. Bunun dışında, dediğimiz gibi, farklı usulle karara bağlanması hiç uygun değil ama bizi dinlediğiniz için teşekkür ederiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkürler.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Sayın Başkanım, tutuklamanın haksızlığını ya da uzun olup olmadığını yargısal bir makam denetliyor ve bundan dolayı tazminat davası madde 141’deki diğer bentteki düzenlemeden dolayı ağır cezaya geliyor, tabii ki ağır cezada olmalı; biz hiçbir şekilde idari makama tutuklamayı denetletmiyoruz ki. Buradaki mesele, yakalama veya tutuklama verildikten sonra takipsizlik verilmesi. Yoksa tutuklamanın esasına girip de merkezdeki idari makam tutuklama yerinde mi değil mi, uzun mu kısa mı; bunu denetlemiyor. Takipsizlik üzerine yakalama, gözaltı ya da tutuklama bakımından bir haksızlık varsa bunu sadece

şeklen tespit ediyor; bu karar da idari bir karar olduğu için tabii ki idari yargının denetimine tabi. Bu bakımından, bir sıkıntı açıkçası görmüyoruz Sayın Başkanım çünkü mahiyeti farklı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Peki, teşekkür ederim.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Ben de kısa bir açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Karşı, buyurun.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Sayın Başkanım, Genel Müdürlüğümüzün açıklamalarına ek olarak, bu maddeye getirilen eleştirilerden biri de yargı yetkisinin komisyona devredilmiş olmasına, bunun bir idari yapı olmasına ilişkindi. Makul sürede sonuçlandırılmayan yargısal süreçler sebebiyle oluşan manevi zararın tazminine yönelik özel nitelikli idari ve adli herhangi bir başvuru yolu bulunmadığından bu tür zararların tazmini için doğrudan Anayasa Mahkemesine başvuru yapılıyordu. Ancak Anayasa Mahkemesinin 5/7/2022 tarihli Nevriye Kuruç ve 25/7/2023 tarihli Keser Altıntaş kararlarında makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla yapılan başvurulara ilişkin Anayasa Mahkemesine başvuru yapılmadan önce müracaat edilebilecek idari veya yargısal bir mekanizma kurulması gerektiği belirtilmiştir. Bu hâliyle madde, makul sürede sonuçlandırılmayan yargısal süreçler sebebiyle oluşan manevi zararların tazmini için idari bir yapı olarak bu komisyona müracaat imkânı tanımakla Anayasa Mahkemesinin iptal kararını karşılamaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ SERAY ŞENFER - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Söylemem gereken bir başka husus da yine Başkanımın ifade ettiği, Kasım 2023 tarihi itibarıyla makul sürede yargılanmada AYM'den gelen pilot karar üzerine hazırladığımız rapor. Orada da özel bir yargı merci belirlemesi yapmıştık, tespitinde bulunmuştuk. Uygun görürseniz Başkanım, size ve tüm üyelere sunmak isteriz raporumuzu.

Bunun dışında, bu yasa maddesinin gerekçesinde başvuruçuların tazminatına daha çabuk ulaşması yani hız önerilmiş, daha doğrusu hız gösterilmiş ancak maddenin devamında görüyoruz ki olur da Tazminat Komisyonunda karara bağlanması gereken husus ağır ceza mahkemesindeki davada konu edilmişse tefrik edilecek iddialar. Yine, Tazminat Komisyonunun düzenlendiği teklifin 23'üncü maddesi ve devamında göreceğiz; aynı şekilde, olur da Tazminat Komisyonuna gitmişse ancak ağır ceza mahkemesinde CMK 142 uyarınca görülmesi gereken iddialarsa ağır ceza mahkemesine yollanacak. Böylelikle, başvuruçuların tazminat hakkına ulaşması teklif gerekçesinde belirtildiği gibi hızlı ve sağlıklı olmayacak.

Bunu da ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, bu madde daha sonra görüşülecek olan 23'üncü maddeyle ve diğer maddelerle bağlantılı. Esas itibarıyla, geç olması itibarıyla görüşlerimi daha sonraki maddelerde söyleyeceğim ama kayıtlara geçmesi bakımından ifade etmeliyim ki şimdi, bir iç hukuk yolu oluşturuluyor ve ihlal ortaya çıktıktan sonra iç hukuk yolu oluşturuluyor. İç hukuk yolunun mutlaka yargısal bir makam olması gerekmiyor, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarına göre de Anayasamıza göre de. Nitekim oluşturulan iç hukuk yolları da var benzer bir biçimde. Fakat Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Sözleşme'nin 13'üncü maddesine göre ortaya koyduğu kriterler var.

Dolayısıyla sonradan oluşturulan bu iç hukuk yolunun o kriterlere uygun olması lazım ama şimdi o kriterlere uygun değil, ne Anayasa'nın 40'ıncı maddesine uygun ne de Sözleşme'nin 13'üncü maddesine uygun ve Türkiye Barolar Birliği Başkanının da ifade ettiği gibi, Anayasa'nın 9'uncu maddesiyle bağlantılı olarak, tamamen, oluşturulan bu yoğun yargı yetkisinin devri anlamını taşıyor. Dolayısıyla bu açılardan ele alınması lazım. Anayasa Mahkemesi bir ihlal kararı verdi ve önünde bir iş yükü var. Evet, bu iş yükünün ortadan kaldırılması lazım ama bu yolla değil. Tamamen idareye bağlı, bağımsızlığı olmayan, etkinliği olmayan bu yolla değil. Bakın, iddia ediyorum yani OHAL Komisyonunun bütün kararları Anayasa Mahkemesinden sonra AİHM'den dönecek. Türkiye büyük tazminat yükleriyle karşı karşıya kalacak ve onun için de bir iç hukuk yolu oluşturmak zorunda kalacak. Peki, bu döngü nereye kadar devam edecek? Bakın, bunları görüyoruz, sonuçta oluşturuyoruz ama hiç olmazsa bu zamandan sonra... Siz iktidarsınız; ha, şunu öngörüyorsanız, "Biz şimdi geçici olarak bunları yapalım, nasıl olsa yarın iktidardan düşeriz falan, gelen iktidar bunu düşünür." diyorsanız da yanlış yaparsınız ya. Yani binlerce lira tazminat ödenecek, insanlar mağdur olacak tazminattan daha öte.

Dolayısıyla şu anda öngörülen Tazminat Komisyonu ve hâlen uygulanan Tazminat Komisyonu sözleşmenin 13'üncü maddesindeki ve Anayasa'nın 40'ıncı maddesindeki kriterlere uygun komisyonlar değil, kayıtlara geçmesi bakımından bir kez daha buradan ifade ettim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ederim Sayın Tanrıkulu.

Buyurun Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkanım, ben de Tanrıkulu'ya katkı sunmak için söylemek istiyorum.

Bu madde, 22, 23, 25 ve 37'nci maddeyle bağlantılı bir madde ancak tartışmalı bir madde. Yani burada yeni tazminat işlemlerini hızlı karara bağlamak için yargısal değil idari karar verecek Adalet Bakanlığı bünyesindeki Tazminat Komisyonu çalıştırılacak. Yargısal güvence yerine bakanlıkta kurulan Tazminat Komisyonunun, istemleri hızla karara bağlaması hedefleniyor. Yani, burada, istinaf başvurusundan sonra verilen mahkeme kararı yerinde görülmezse bölge adliye mahkemesinin işin esası hakkında vereceği karar kesin sayılacak.

Şimdi, yani, aynı şeyi söylüyorum, nasıl fikrî ve sını haklarla ilgili uzmanlığı olan bir mahkeme kurulmuşsa burada da bu tazminatla ilgili olarak uzmanlık mahkemesi kurulabilir ve Anayasa'nın 9'uncu maddesi olan "Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır." maddesi de ihlal edilmemiş olur diye düşünüyoruz.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ederim.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Başkanım, bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Şimdi, bu Tazminat Komisyonunun mahiyetine baktığımızda idari bir kurul olduğu anlaşılıyor. Peki, bu kurul görevlerini yerine getirirken Anayasa'nın idareyi düzenleyen hükümlerine mi tabi olacak, yargıyı düzenleyen hükümlerine mi tabi olacak? Yargıyı düzenleyen hükümlerine tabi olsaydı Anayasa'nın yargıya ilişkin düzenlemeleri onun için bağlayıcı olacaktı. Nasıl bir şey düşünüyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Genel Müdürüm, açıklama yapar mısınız.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Şimdi, efendim, şöyle arz edeyim: Öncelikle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları var ve Anayasa

Mahkemesinin de Tazminat Komisyonuna verilen yeni görevler çerçevesinde oluşturduğu içtihatlar var. Bu içtihatlar çerçevesinde, tazminat komisyonu kanununun ilgili maddesinde bu idari kurulun Anayasa Mahkemesinin içtihatlarını ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatlarını dikkate alacağı yazılıyor; ilerleyen maddelerde bu var ve verilen görevler yargısal bir mahiyette değil, tamamen tespite yönelik tazminat nedenleri, makul sürede yargılamada Anayasa Mahkemesinin içtihatları ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatları belirli, ortaya konulmuş. Anayasa Mahkemesinin önündeki hem 2018’de hem geçen yıl yedinci yargı paketiyle Tazminat Komisyonuna geçici maddeyle bu makul sürede yargılamaya ilişkin -ister makul sürede yargılamaya ilişkin olsun, diğer Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin önünde bulunan dosyaların Cumhurbaşkanımızın kararıyla alınan konular olsun, cezaevleriyle alakalı, Kamulaştırma Kanunu’yla alakalı- şekli başvurular Tazminat Komisyonunun önüne alındı ve ciddi anlamda orada bir tecrübe oluştu.

Yeni görevler bakımından idari kurul herhangi bir aksamaya sebep olmadan kaldığı yerden bu işleri, bu dosyaları, bu talepleri karşılayabilecektir ve geçici maddeyle de ilave 5 heyet oluşturuldu. Bu 5 heyet de yeni gelen işleri, dosyaları, talepleri eritmek için derhâl görevlendirilecek ve bu tazminat talepleri kısa sürede sonuçlandırılacak. İdari yönü daha ağır basan tazminat talepleri bunlar, sadece tespite yönelik. Gözaltında kalmış ama takipsizlik verilmiş; yaptığı işe göre, kaldığı süreye göre Anayasa Mahkemesi içtihatları çerçevesinde tazminatı belirleyecek ve nizamı ortadan kaldıracak efendim.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Peki Sayın Genel Müdürlük.

Şimdi, Anayasa Mahkemesi kararlarının bütün devlet organlarını bağladığını gösteren 153’üncü maddenin açık hükmüne rağmen, bu hükmün yargı kuruluşları tarafından uygulanmadığı ve buna seyirci kaldığı bir ortamda, biz, idari nitelik taşıyan bu makamların belirttiğiniz hususları dikkate alacağından nasıl emin olalım? Anayasa Mahkemesinin ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarının Türkiye’de çeşitli bahaneler üretilmek suretiyle gereklerinin yerine getirilmediğini biliyoruz. Şimdi, böyle bir gerçeklikle karşı karşıya olduğumuz bir ortamda bu açıklamaları nasıl inandırıcı bulalım? Yanlış anlaşılmasın, sözlerim sizin şahsınıza yönelik değil, siz bu açıklamaları yapmakla yükümlü olan bir kişi olarak karşınızdasınız.

Şimdi, zihinlerimizi biraz geçmişe götürürsek anayasacılık hareketlerinin temelinde yatan kuvvetler ayrılığı ilkesinin manası ne? Devlet iktidarı eğer bir kişi, bir kurul, bir organda birleşecek olursa Montesquieu’nun deyimiyle bundan ancak istibdat ortaya çıkar. Şimdi, Türkiye’deki sorunumuz, Anayasa Mahkemesinin ağır iş yükü, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvuruların çok büyük bölümünün Türkiye’den kaynaklı olması bize bir şeyi söylüyor, neyi söylüyor? Kamu gücü ne kendi oluşturduğu iç hukukuna uyuyor ne kendi Anayasa’sına uyuyor ne de akdettiği uluslararası anlaşmalara uyuyor. Peki, gerçeklik buyken şimdi, biz bu Komisyonun hem Anayasa Mahkemesi kararlarına hem Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına uygun kararlar vereceğine nasıl güveneceğiz? Ve eğer benim kaygı duyduğum sonuç ortaya çıkarsa -ki muhtemel- bu durumda mağdurlar bakımından şu ortaya çıkacak: Bir idari organ olması sebebiyle bu organın kararlarına karşı önce idari yargı yoluna başvuracaklar ve oradan çıkacak karara bağlı olarak Anayasa Mahkemesine gidecekler, oradan da sonuç alamazlarsa Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gidecekler. Yani, aşağı yukarı tecrübelerle şunu söyleyebiliriz: Bir kişinin en az on yılı elinden uçup gitmiş olacak. Doğrusu, ben bunu akla uygun bulmuyorum ve bir iyileştirici düzenleme gibi görmüyorum. Burada eleştirilerimizin hiçbirinin dikkate alınmamış olmasını üzülerken izliyorum yani o zaman burası bir tiyatro mudur? Niçin gecenin bu saatlerine kadar hepimiz burada yoruluyoruz? Bizim bir tek amacımız var, Anayasa’nın bize yüklediği yasama yetkisini Anayasa’nın emirleri doğrultusunda yerine getirmek ama üzülerken şunu görüyorum: Hiçbir itirazımız, hiçbir, tek bir kelime dahi dikkate alınmıyor; bizi bırakın, Barolar Birliği Hukuk

Müşavirliği temsilcisinin gayet güzel izah ettiği gerekçeler dikkate alınmıyor. O zaman bu bize bir şeyi gösteriyor, Parlamento çoğunluğu sayısal gücünü kullanarak dilediğini yapmaya kendini muktedir görüyor ama tarihin bize söylediği bir şey var: Çoğunlukçu demokrasi bir demokrasi değildir ve bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu en mühim sorun ciddi bir kutuplaşma sorunudur ve bu kutuplaşmanın kaynağı ne yazık ki Parlamentodur. Eğer Parlamento, bu kutuplaştırıcı, bu çoğunlukçu üslubu devam ettirirse bizim dışarıda toplum fertlerinden barışçıl bir tutum izlemelerini beklemeye hakkımız olmayacak. O nedenle, bizlerin sözlerini bir vatanseverlik örneği olarak dikkate almanızı ve bu metinde gerekli değişiklikleri yapabilmenizi arzu ediyoruz; sonuç doğurmayacağını biliyorum ama kayıtlara geçsin diye konuştum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ederim Sayın Hocam.

Buyurun.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Serap Hocamın bıraktığı yerden ve aynı zamanda kayıtlara geçmesi bağlamında şunu ifade etmek gerekiyor: Bu değişikliklerle Tazminat Komisyonuna yargısal bir işlev yüklemiş oluyoruz. Zaten komisyon kararlarına itiraz mercisi olarak bölge idare mahkemelerine yapılacağını görüyoruz. Yargının yetkisini burada idareye devredemeyiz çünkü Anayasa 9'uncu madde çok açık “Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.” diyor. Böyle önemli bir alanı bir idari tasarrufla şekillendirme yoluna gitmek komisyon kararlarının yakın zaman önce OHAL Komisyonunda görüldüğü gibi güvenceden uzak ve talimata açık olma riskini içereceğini de ifade etmemiz gerekiyor. Komisyonlar yoluyla mahkemeye erişimin zorlaştırılması bir çözüm değildir. Burada yargı süreçlerini baypas edecek bir düzenleme yerine bağımsız mahkemelerimizi güçlendirecek adımlar atılmalı, hukuk devleti ilkesini güçlendirerek köklü düzenlemeler yapmalıyız. Ancak böylelikle tazminat gerektirecek, hukuka uygun olmayan kararları azaltabiliriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum.

Var mı bir ilave Sayın Genel Müdürüm?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Ben kısaca bir hususu arz etmek istiyorum.

Öncelikle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Tazminat Komisyonunu etkili bir iç hukuk yolu olarak kabul etti ve on yıldır bir uygulama yapılıyor bu anlamda. Gelen başvurulara baktığımız zaman fazlasıyla karşılanıyor, oradan bir şikâyet gelmiyor açıkçası. Ha, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi etkili bir iç hukuk yolu olarak kabul etti.

İkincisi, Anayasa Mahkemesi son makul sürede yargılamalar bakımından vermiş olduğu bireysel başvuruya ilişkin düşme kararlarında, makul sürede yargılama bakımından adli veya idari bir mekanizma kurulabileceğine işaret ediyor ihlal kararında. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesi idari bir mekanizma kurmanın Anayasa'ya aykırı olmadığını gerekçesinde tespit etmiş oluyor. Bu nedenle daha hızlı şekilde tazminat taleplerini karşılamak amacıyla idari bir mekanizmanın daha iyi olacağı yönünde bir düzenlemeyle huzura metin getirildi efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, maddeyle ilgili bir önerge var, onu okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 13 – 5271 sayılı Kanunun 142 nci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “onbeş gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

Lütfullah Kayalar

Hakan Şeref Olgun

Yozgat

Afyonkarahisar

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Tazminat isteminin bir komisyona yapılması ve buna komisyonun karar vermesi yerinde değildir. Devletin ödeyeceği tazminatın belirlenmesinde bağımsız mahkemelerin karar vermesi daha uygundur.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Şimdi 13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 14- 5271 sayılı Kanunun 144 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yakalanan” ibaresi “yakalanan, adli kontrol altına alınan” şeklinde ve aynı fıkranın (e) bendinde yer alan “gözetimine alınmasına” ibaresi “gözetimine alınmasına, adli kontrol altına alınmasına” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Madde üzerinde...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Anayasa Mahkemesi kararlarının hiçe sayıldığı bir ortamda idari komisyon kararlarıyla bir yere varılmaya çalışılıyor ve yargı kurumu baypas edilmeye çalışılıyor; bu da bir Adalet Komisyonunda yapılıyor, olacak bir iş değil.

Yine, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği terör örgütüne üye olmamakla birlikte terör örgütü mensubu gibi bir maddeyi tekrar yasalaştırmaya çalışıyorsunuz, Komisyondan geçiyor. Yani bu, bana böyle bir şeyi hatırlatıyor. Hepimiz çocuklukta böyle top oynardık, 3 korner 1 penaltıydı; bu da böyle. Yani bir propaganda, iki propaganda, üç propaganda; haydi, terör örgütüne üye olmamakla beraber işte terörist oldun. Ya, böyle bir şey olabilir mi? Allah aşkına, Anayasa'ya aykırı olduğu apaçık ortada. Bunu anlamak için hukukçu olmaya gerek yok, anayasa hukukçusu olmaya gerek yok, Anayasa Mahkemesi ihlal vermiş. Şimdi, insanı korumak gerekir. “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” diye ha bire söylersiniz değil mi? Şeyh Edebalı'nın ünlü sözüdür. Yine, Mehmet Akif'in önemli bir sözü Sayın Erdoğan ve AK PARTİ milletvekilleri tarafından çoğunlukla söylenir ama uyulmaz. Nedir o meşhur şiir, dizeler? “Kenar-ı Dicle'de bir kurt aşırса koyunu/Gelir de adl-i İlâhî sorar Ömer'den onu!” değil mi? Şimdi, buralarda ne anlatılıyor arkadaşlar? İnsan ve adalet ilişkisi anlatılıyor değil mi? Bunun örneğini veriyorsunuz, fiiliyatını yapmıyorsunuz.

Şimdi, bakın, cezaevinde insanlar bu adil olmayan yargılamalardan ve cezaevi ihlallerinden dolayı yaşayamıyor, hayatını kaybediyor. Bakın, yakından takip ediyorum. Adalet Bakanlığı görevlileri,

bürokratları burada, onlar saklamaya çalışıyorlar, biz buluyoruz; onlar kaçıyor, biz buluyoruz. Cezaevlerindeki ölümler, intiharlar dünyada bizi 1'inci yapıyor şu anda. 2022 yılındaki rakamları vereyim: 73 ölüm var 2022 yılında, hepsini de araştırıyorum. Geç tanı, geç teşhis, geç tedaviler sonucu insanlar ölüyorlar, hasta mahpuslar; yine, psikolojik sıkıntıları yüzünden de intihar ediyorlar. Çok yüksek rakamlar bunlar, dünyada bizi 1'inci yapıyor. 2023 yılında 50 civarında. Tabii, bu, Adalet Bakanlığının gizlemesine rağmen bizim bulduğumuz, insan hakları savunucuları ve derneklerin bulduğu rakamlar. Gerçeği daha da fazladır sanırım çünkü Bakanlık bu noktada açıklama yapmamakta ısrar ediyor.

Şimdi, neden bunlar oluyor? Bizim için insan önemli değil mi? Millet önemli. Biz Millet Meclisindeyiz, millet için varız. Adımız ne? “Milletvekili” yani millet olmasa biz olmayacağız. Peki, bu yasaları, bu teknik maddeleri konuşurken insanı kaçırmayalım arkadaşlar. Bakın, bütün bu hatalardan dolayı insanlar ölüyor, vebaldir bu. “Bu dünyada bu işi atlatırız.” dersiniz ama ben öte dünyaya inanıyorum, öte dünyada yakanıza yapışır; vebaldir, ağır bir suçtur.

Bakın, o onlarca ölümden ben size bir tanesinin örneğini vermek istiyorum. Bir intihar vakası; bu adil olmayan yargılamalar ve cezaevi ihlalleri yüzünden bir genç hanımın intiharı. Daha 30 yaşlarına varmamış, 20-30 yaşları arasındaki bir kadın, Garibe Gezer; çok konuşuldu bu Mecliste, çok sözler verildi. Sayın Abdulhamit Gül “Ben bunu çok kısa sürede araştırıp açıklamalar yapacağım.” dedi, neredeyse üç yıl oldu, tek bir açıklaması yok ve takipsizlikle sonuçlandı mesele ama ben hikâyeyi biliyorum. Garibe Gezer âdeta çıldırılarak, ağır ihlallere uğratarak, bir anlayış gösterilmeyerek, ateşin üzerine benzin dökülerek âdeta katledilmiş bir kadın biliyor musunuz? Yani bakın, bu tür adil olmayan yasalar, cezaevi ihlalleri sonucunda insanlar intihar ediyor. Ya, bizim görevimiz ne arkadaşlar? Milletvekili olarak biz insanımızı yaşatmak istiyoruz değil mi? Millet için varız, insanlarımızı yaşasın istiyoruz. Garibe Gezer Kürt meselesinden dolayı cezaevine giren genç bir kadın ve Kayseri Cezaevindeydi. Bu kadın Kayseri Cezaevinde ağır ihlallere uğradı ve orada ağır disiplin cezaları gördü, en sonunda koğuşunu yaktı ve oradan alınıp Kandıra Cezaevine gönderildi, Kandıra 1 No.lu F Tipi Cezaevine gönderildi. Hem Kayseri Cezaeviyle görüştüm hem Kandıra 1 No.lu F Tipi Cezaeviyle. Bakın, bir insanın hayatından bahsediyorum, lütfen dikkatle dinleyin. Yani “Ne gerek var bir insanın ölümünden bahsetmeye?” falan demeyin, vicdan sızlatıcı laflar etmeyin lütfen. Bir kadın ölmüş. Şimdi, bu kadın Kayseri’den Kandıra’ya gönderilirken psikolojik sıkıntıları olduğu belli. Bir hekim olarak ben dosyaları araştırdığımda psikolojik sıkıntıları had safhada ve anlayış gösterilmeyen bir insanı görüyorum. Bu insanı Kandıra Cezaevine gönderdiğiniz zaman orada da aynısı olmuş; defalarca disiplin cezaları, darplar, hakaretler, aşağılamalar ve bir keresinde bana mektup gönderdi. Bakın, benim için manevi açıdan bir ağırlığı var, o yüzden anıyorum burada yani ölen bir insandan, intihar eden bir insandan mektup aldım arkadaşlar. O insan mektubunda ağır şeylerden bahsediyordu, hapishanede uğradığı ihlallerden bahsediyordu. Adil olmayan bir şekilde yargılamadan dolayı terörist ilan edildiğinden, cezaevinde ağır hak ihlallerine uğradığından bahsediyor ve bundan dolayı bir gün hücreinde asılı hâlde bulundu. Tek başınaydı, aslında onu, intihar riski çok yüksek olan birisini de hücrede tek başına koymamak gerekiyordu ama tek başına tuttular ve âdeta “Buyur, intihar et.” dediler, o da intihar etti.

Şimdi, bakın, bunlara işte aslında bu yüzden itiraz ediyoruz. Ya diyorsunuz ki: “Terör örgütüne üye olmamakla beraber... Ne var kardeşim, geçireceğiz bu yasayı.” ama işte insanları kolayca terörist ilan ederseniz...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Mesela Emrah Yayla, ne diyorsun ona?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – ...daha sonra da cezaevinde ağır bir şekilde onlara hak ihlali yaparsanız, sonuçta bu oluyor işte, intihar ediyorlar. Biz insanımızı yaşatmak için varız.

Şimdi, Garibe Gezer’le ilgili Sayın Abdülhamit Gül -hatırlarsınız, geçtiğimiz dönemde de burada olan vekil arkadaşlar var- bize söz vermişti. Biz grup olarak çok baskı yapmıştık “Söz size.” demişti. Ben çok ayrıntılı bir açıklama yapacağım. Abdülhamit Gül’ün bu sözü maalesef gerçekleşmedi...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Gergerlioğlu, bir şey söyleyebilir miyim?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – ...ve dosya takipsizlik alıp kapatıldı fakat vicdan bunu kabul etmiyor arkadaşlar. Anayasa Mahkemesine gitti. Ve onun gibi onlarca insan... Şimdi, burada, bizim görevimiz insanı korumak, insanı yaşatmak.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Emrah Yayla’ya da böyle dediler, sonra terörist çıktı, Çağlayan...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Boşu boşuna Şeyh Edebali’nin sözlerini etmeyelim Sayın Vekil. Bakın, bir insanın ölümünden bahsediyorum.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Öbürüne “coronavirüs” dediniz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yani bir insanın ölümünden bahsediyorum, sizin de başınıza gelebilir...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Gelebilir ama bakın, buraya geldi, sizleri ziyaret etti, basın açıklamasına çıkardınız, sonra gitti Çağlayan Adliyesini bastı.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – ...yarın öbür gün siz de cezaevine girebilirsiniz, adil olmayan yargılamalara uğrayabilirsiniz ama bakın, burada, biz bundan dolayı adil olmayan yasaların çıkmasını istemiyoruz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Mesela, bu konuda bir öz eleştiri yapmak ister misiniz?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Vekilim, bakın, bir insanın sonradan ne yapacağına karar verebilir misiniz, kalbini okuyabilir misiniz? Cezaevinde yüz binlerce insan var, çıktıkları zaman bu insanların hangi suçu işleyeceğini biliyor musunuz? Sizin öyle bir yetiniz var mı? Öyle bir yetiniz yok, hiçbirimizin öyle bir yetisi yok. Siz hâlâ... Herhâlde hukukçusunuz ama insan hakları kavramından haberiniz yok.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Bir öz eleştiri yapmak ister misiniz?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bir insan cezaevinde ağır ihlallerle karşı karşıya bulunabilir.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Oradaki insanların da hakkını, hukukunu savunmanızı istedim ben sizden.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ağır ihlallerle karşılaştığı zaman o insanın kimliğine bakılmaz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Oradaki masum insanın, tamamen masum olan, ölen insanın hakkını kim savunacak?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, size kaç defa diyeceğim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Gergerlioğlu, toparlayalım. Meramınızı anlattınız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İtiraz ediyor, efendim. İtiraz ediyor, ben de ona söylüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Karşılıklı konuşmayalım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Karşılıklı... O zaman lütfen bana itiraz etmeyin.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Orada ölen masum insanın hakkını kim savunacak?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Öztürk, karşılıklı konuşmayalım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Lütfen konuşmamı dinleyin. Eğer söz almak istiyorsanız buyurun konuşun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Gergerlioğlu, toparlayalım; vakit geç oldu, toparlayalım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Toparlıyorum ama bakın, şimdi, Garibe Gezer’in cezaevinde ölümünü mü savunuyorsunuz Sayın Halil Öztürk? Yani bakın, bu kadar ağır ihlaller...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Gergerlioğlu, adliyenin bahçesinde öldürülen masum vatandaşa ne diyorsunuz?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Onları lanetliyorum, fakat cezaevinde ihlale uğratanı da lanetliyorum. Anladınız mı? Sonuna kadar o saldırıyı da lanetliyorum ama sizin şu cezaevindeki ihlali meşru gören anlayışınızı da lanetliyorum. Anladınız mı?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Reddediyorum, bizim öyle bir tavrımız yok. Cezaevlerindeki hiçbir ihlali biz mazur görmeyiz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Siz çünkü... Bakın, cezaevindeki ihlalleri anlatıyoruz, burada adil olmayan yasalar çıkıyor, cezaevlerinde ihlaller oluyor diyorum, siz bunu anlamıyorsunuz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Gergerlioğlu, karşılıklı konuşmayalım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, ben sözümü bağlamaya çalışıyorum ama sayın vekil bana itiraz ederek...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Lütfen buyurun, sözünüzü bağlayın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben umuyorum ki Sayın Öztürk, sizin başınıza gelmeden bu meseleyi anlarsınız. Yarın öbür gün siz de bir yerde kötü muameleye uğramayın inşallah, uğramanızı istemem. Bana çok kişi zamanında birtakım insan hakları ihlallerini söylediğim zaman itiraz ediyordu.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Gergerlioğlu, biz herkes kötü muameleye uğrasın demiyoruz, böyle bir şey demiyoruz zaten.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yarın öbür gün... Bakın, aynı şeyler başlarına geldiğinde bana gelip dediler ki: “Ya, dün itiraz ettiklerimiz konusunda çok pişmanız.” Kürtlere yapılanlar, Ermenilere yapılanlar hakkında ben bir şeyler söylediğim zaman bana çok kızıyorlardı ama sonrasında kendilerine terörist muamelesi yapıldı “Ya, Gergerlioğlu çok haklıymışsın.” demeye başladılar Sayın Öztürk. Ya, inanın ki siz de bir gün anlarsınız, sizin de başınıza gelir, size de bir terörist muamelesi yapılır.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Arkadaşlar, kişisel, karşılıklı konuşmayalım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Karşılıklı konuşmayalım lütfen.

Sayın Gergerlioğlu, toparlayalım, meramınızı anlattınız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam, bitiriyorum, son iki cümleyle bitireyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Toparlayalım lütfen.

Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – MHP’li vekillere anlatıyorum. Bakın, diyorum ki Uygur Türklerine yapılanı sonuna kadar lanetliyorum. Çin’de de o insanların en masum hak arayışları teröristlik olarak nitelendiriliyor. Biraz da buradan düşünün, kıyas yapın, empati yapmaya çalışın,

anlayın diyorum. Bizim için tüm hak ihlalleri aynıdır; Kürt’e yapılan da Ermeni’ye yapılan da Uygur Türkü’ne yapılan da solcuya yapılan da sağcıya yapılan da Alevi’ye de Sünni’ye de Garibe Gezer’e de başkasına da hiç fark etmez, bunu anlamaya çalışın.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Gergerlioğlu.

Şimdi 14’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 14’üncü madde kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına ilişkin 1 adet önerge vardır, önergeyi okutup işleme alacağım.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Yeni Madde – 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 219 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “için” ibaresinden sonra gelmek üzere “duruşmada yapılan iş ve işlemlerin teknik araçlarla kayda alınması suretiyle” ibaresi eklenmiştir.

Lütfullah Kayalar

Hakan Şeref Olgun

Yozgat

Afyonkarahisar

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Duruşma tutanakları ispat gücü açısından önemine rağmen mahkeme başkanları veya hâkimler tarafından farklı uygulamalarla tutulmaktadır. Bazı mahkemelerde söylenenlerin mahkeme başkanı veya hâkim aracılığıyla zabıt kâtibine yazdırma usulünün izlendiği, bazılarında doğrudan zabıt kâtibine yazdırma imkânının tanındığı, bazı mahkemelerde ise kayıt sisteminin açıldığı ve iki duruşma tutanağı oluşturularak zabıt kâtibine yazdırılan birinci tutanakta duruşmada neler yapıldığının yazıldığı, ikinci tutanakta ise SEGBİS ortamında kayda alınan beyan ve taleplerin konusunda uzman olan bilirkişilere dökümünün yaptırılarak yer verildiği ve bunun dava dosyasına alındığı görülmektedir. Önergemizle uygulamada yeknesaklık sağlanması ve duruşmada yapılan iş ve işlemlerin teknik araçlarla kayda alınması öngörülmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

15’inci maddeyi okutuyorum...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Başkanım, izninizle bir talebim olacak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; saat on buçukta Adalet Bakanlığı bürokratları bize brifing verdi, arkasından grup toplantımız vardı, grup toplantısına gidemedik, çalıştık, daha sonra geldik, dokuz saatten beri buradayız. Yani ben Adalet Komisyonu üyesiyim ama artık şu şarttan itibaren, şu 15’inci maddeye girdiğimiz zaman sonuna kadar devam ederim çünkü biz hepimiz konuşacağız yani. 15’inci maddede hepimiz konuşacağız arkadaşlar.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tartışmalı madde.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – 15’inci madde demek, hükmün açıklanmasının geri bırakılması demek; en az iki saat sürecek burada. O bakımdan ya devam edeceğiz ya da şu anda ara vereceğiz, bu

kanun teklifi gelecek hafta gelecek. Başkanım, gelecek hafta gelecek, yarın saat 11.00’de başlarız, ikide bitiririz. Öyle değil mi Halil Başkan?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Efendim, bütün gruplar hemfikirse biz uyarız.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Biz de öyle düşünüyoruz.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Sayın Bülbül, bitmeden mi gidelim?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ya, bitiririz, hiç merak etmeyin.

İki konu var Sayın Başkanım, iki konu var önümüzde; Komisyon onayı var, bir de hükmün açıklanması var, diğer maddeler hızlı geçer gibi geliyor.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Sayın Bülbül, sadece konularda konuşmalar yeter ama onun dışında...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yani benim düşüncem o. Şeyimizi kaybediyoruz yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Bülbül, yarın ikide biteceksek herhâlde diğer...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Dilan Hanım, siz ne düşünüyorsunuz?

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Bir saniye...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Hocam, siz ne diyorsunuz? Sayın Özbudun, evet...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Yani bence çalışmanın verimliliği esas olmalı. Gerçekten çok yorulduk, yarına ertelersek hepimiz daha verimli çalışabiliriz yani ben de ara verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Yarın bitirme konusunda, 14.00 gibi...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Yani ikide bitmez, üçte biter. İkide bitmesi Allah’ın emri değil, üçte bitsin. Biz de Genel Kurula gitmek istiyoruz, oradaki görevimizi de yapmak istiyoruz. Yani bence, verimliliğin de önemli olduğunu göz ardı etmememiz lazım.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, yarın saat ikinin garantisini vermemekle birlikte, yarın Genel Kurul da var yani biz de ona dikkat ederiz ama iki diye bir sınır çok mümkün olmayabilir ama bu koşullarda gitmiyor yani.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Ya, bu ikiden önce de bitebilir, ikiden sonra da bitebilir. Başkan, öyle bir sınır doğru da değil.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Uçar’ın önerisine katılıyorum, 14.00’ten önce de bitebilir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sınıra gerek yok, 14.00’ten önce de bitebilir yani.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yani bakın, herhâlde çoğunuz hukukçu, ben hekimim, bu saatten sonra devam etmek sağlıklı değil.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Gergerlioğlu, bunu sizden duymak çok iyi oldu gerçekten. Sayın milletvekilleri, bir uzmanlaşma olduğunu düşünüyorum.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Evet, ara verelim, bakın, sağlıklı da değil.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Yarın saat 11.00’de aynı salonda toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.21